examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2021|2022

havo

Frans

ThiemeMeulenhoff

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2021 | 2022

Arja van Dam
Maran Lubsen

havo

Frans

ThiemeMeulenhoff

mijn.examenbundel.nl

Slagen zonder examenstress doe je met Examenbundel, Samengevat, Examenidioom en Zeker Slagen!
Alles voor je schoolexamens en je centrale examens in je boeken, maar ook online.

- Quickscan
- Antwoorden bij de oriëntatietoets
- Video's en andere leerbronnen
- Oefenexamens
- Overzicht van al je examenvakken
- En nog veel meer op Mijn Examenbundel!

Ga naar mijn.examenbundel.nl en log in op Mijn Examenbundel. Met deze code krijg je toegang tot heel veel (digitale) extra's die bij je bundel horen:

Deze code is uniek en door één persoon te gebruiken. Geldig tot 15 juli 2022.

#ikgazekerslagen

Voorwoord

Met deze **Examenbundel** bereid je je goed voor op het eindexamen. Je oefent met echte examenopgaven. In de uitwerkingen staan de antwoorden met een duidelijke uitleg. Zo weet je precies wat je goed en fout hebt gedaan.

Gebruik naast deze **Examenbundel** ook het boek **Examenidioom** om te leren voor je examen. Hierin vind je meer dan 1000 woorden met voorbeeldzinnen en oefeningen. Zo breid je je woordenschat eenvoudig uit. Handig voor zowel het centraal examen als de schoolexamens.

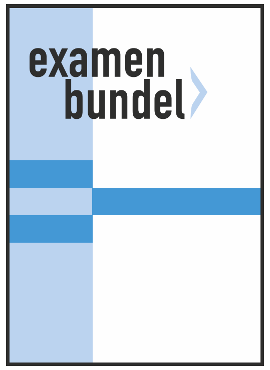

Oefenen met echte examens en duidelijke uitwerkingen

+

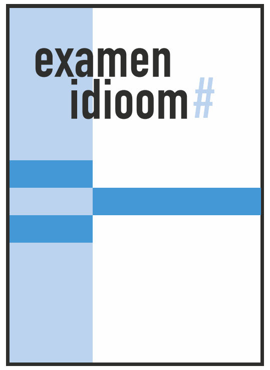

Meer dan 1000 woorden en voorbeeldzinnen

Wil je weten op welke datum het centraal examen is?
Ga naar examenbundel.nl/examenrooster voor het actuele examenrooster.
Of scan de QR-code:

Namens team **Examenbundel** heel veel succes!

Heb je een vraag of opmerking over deze **Examenbundel**?
Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking
De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze **Examenbundel** met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

© ThiemeMeulenhoff

Inhoud

3 **Voorwoord**

6 **Stappenplan**

9 **Oriëntatietoets**

25 **Deel 1**
Voorbereiding op het examen

27 **A Kennis van land en samenleving**

27 1 Het Franse taalgebied
28 2 Geografie
30 3 Economie, verkeer, religie, culinair
31 4 Staatsinrichting
33 5 Geschiedenis
35 6 Onderwijs
37 7 Veelgebruikte bronnen

39 **B Schoolexamen**

39 1 Kijk- en luistervaardigheid
42 2 Gespreksvaardigheid
48 3 Schrijfvaardigheid

58 **C Grammatica**

58 1 Woordsoorten
63 2 Woordvolgorde
64 3 Voorzetsels
66 4 Werkwoorden

75 **D Centraal examen**

75 1 Leesvaardigheid
80 2 Oefenen met leesstrategieën
96 3 Soorten examenvragen
105 4 Veelvoorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling
106 5 Signaalwoorden
110 6 Voor- en achtervoegsels

113 **Deel 2**
Oefenen met examenteksten

115 **E Examenteksten met woordenlijst**

116 1 Examen 2017-II: 1 ★
117 2 Examen 2017-II: 2 ★
118 3 Examen 2017-II: 12 ★
119 4 Examen 2017-II: 13 ★

120 5 Examen 2017-II: 5 ★★
121 6 Examen 2017-II: 6 ★★
123 7 Examen 2017-II: 8 ★★
125 8 Examen 2017-II: 9 ★★

127 9 Examen 2017-II: 3 ★★★
129 10 Examen 2017-II: 4 ★★★
131 11 Examen 2017-II: 7 ★★★

134 **F 2018-II met woordenlijst**

135 1 Examen 2018-II: 1 ★
136 2 Examen 2018-II: 2 ★
137 3 Examen 2018-II: 3 ★★★
140 4 Examen 2018-II: 4 ★★★
142 5 Examen 2018-II: 5 ★★★
144 6 Examen 2018-II: 6 ★★
145 7 Examen 2018-II: 7 ★★★
147 8 Examen 2018-II: 8 ★★
149 9 Examen 2018-II: 9 ★★
151 10 Examen 2018-II: 10 ★★
153 11 Examen 2018-II: 11 ★
154 12 Examen 2018-II: 12 ★
155 13 Examen 2018-II: 13 ★

156 **G Examenteksten met uitwerkingen**

157 1 Examen 2017-I: 1 ★
158 2 Examen 2017-I: 2 ★
159 3 Examen 2018-I: 1 ★
161 4 Examen 2018-I: 9 ★
162 5 Examen 2018-I: 14 ★
164 6 Examen 2018-I: 15 ★

165 7 Examen 2018-I: 2 ★★
167 8 Examen 2018-I: 3 ★★
168 9 Examen 2018-I: 4 ★★
170 10 Examen 2018-I: 8 ★★
172 11 Examen 2018-I: 11 ★★
174 12 Examen 2018-I: 12 ★★

176 13 Examen 2018-I: 5 ★★★
178 14 Examen 2018-I: 6 ★★★
180 15 Examen 2018-I: 7 ★★★
182 16 Examen 2018-I: 10 ★★★

185 Uitwerkingen

199 **H 2019-I met uitwerkingen**

200 1 Examen 2019-I: 1 ★
201 2 Examen 2019-I: 2 ★★
203 3 Examen 2019-I: 3 ★★
206 4 Examen 2019-I: 4 ★★★
209 5 Examen 2019-I: 5 ★★★
212 6 Examen 2019-I: 6 ★★★
215 7 Examen 2019-I: 7 ★★★
217 8 Examen 2019-I: 8 ★★
219 9 Examen 2019-I: 9 ★
220 10 Examen 2019-I: 10 ★★
222 11 Examen 2019-I: 11 ★
224 12 Examen 2019-I: 12 ★★
226 13 Examen 2019-I: 13 ★

228 Uitwerkingen

243 **I 2019-II met uitwerkingen**

244 1 Examen 2019-II: 1 ★
245 2 Examen 2019-II: 2 ★★
247 3 Examen 2019-II: 3 ★★
249 4 Examen 2019-II: 4 ★★★
252 5 Examen 2019-II: 5 ★★
254 6 Examen 2019-II: 6 ★★★
256 7 Examen 2019-II: 7 ★★
258 8 Examen 2019-II: 8 ★
259 9 Examen 2019-II: 9 ★★★
261 10 Examen 2019-II: 10 ★★★
263 11 Examen 2019-II: 11 ★★
265 12 Examen 2019-II: 12 ★★
267 13 Examen 2019-II: 13 ★

268 Uitwerkingen

283 **J 2021-I zonder uitwerkingen**

Bijlagen

Basiswoordenlijst
Register op thema
Cijferbepaling examens 2018-II, 2019-I en 2019-II

© ThiemeMeulenhoff
© ThiemeMeulenhoff

Stappenplan

Natuurlijk kun je kriskras door de **Examenbundel** gaan en met die onderdelen oefenen die jou belangrijk lijken. Je kunt het ook systematischer aanpakken en daar is onderstaand stappenplan voor bedoeld. Het stappenplan leidt je op een slimme manier door de bundel en laat je optimaal profiteren van de mogelijkheden die de **Examenbundel** je biedt om je leesvaardigheid op peil te brengen. Dan kun je met vertrouwen het centraal examen tegemoet zien.

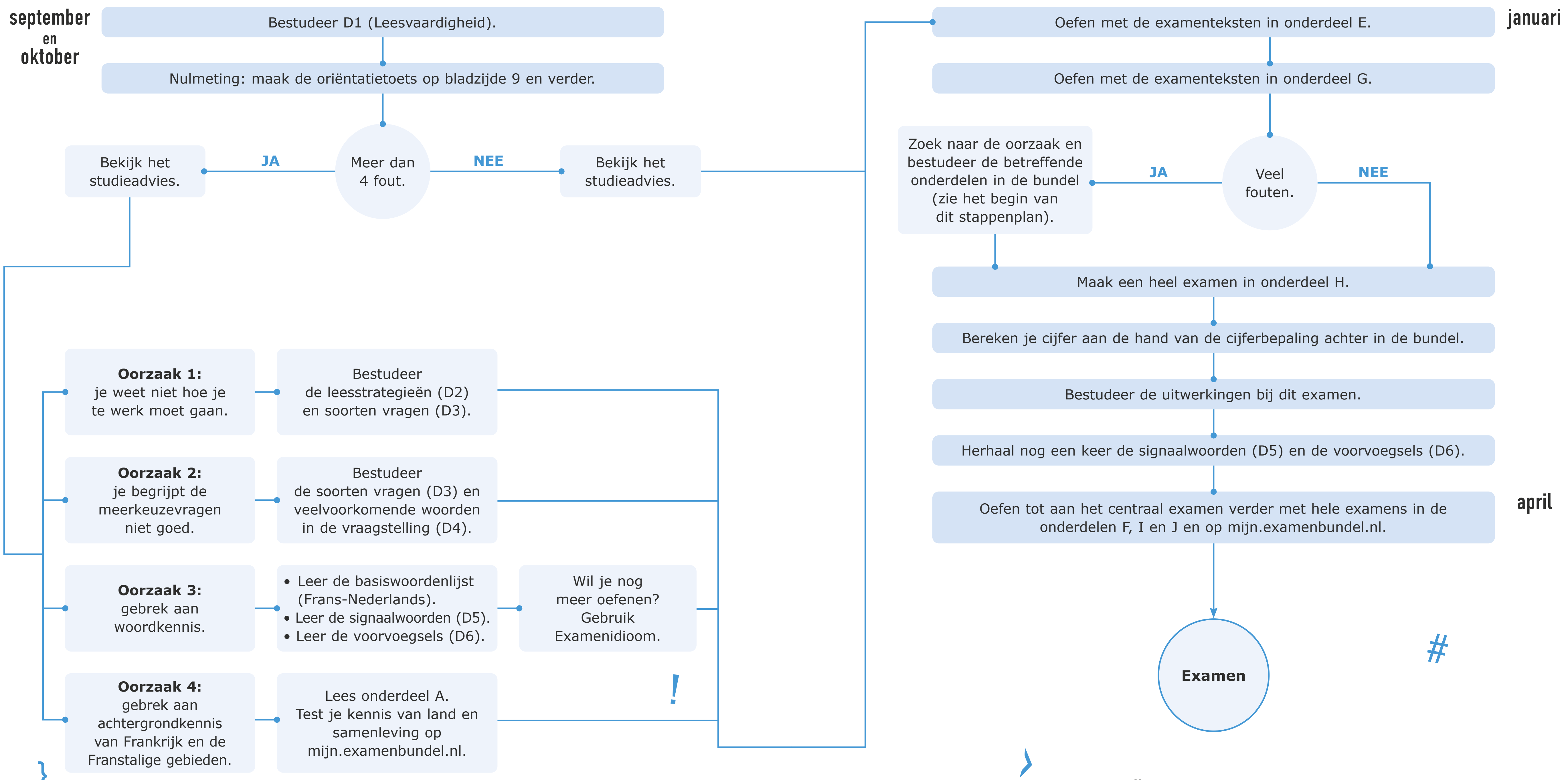

#geenexamenstress

© ThiemeMeulenhoff
© ThiemeMeulenhoff

Hoe zou je het nu al doen op een examen? De oriëntatietoets geeft je een eerste indruk.
De antwoorden vind je op mijn.examenbundel.nl.

Oriëntatietoets

De oriëntatietoets is speciaal ontwikkeld om je een idee te geven hoe je ervoor staat wat het centraal examen betreft. Het centraal examen toetst verschillende leesvaardigheden (eindtermen).

Deze oriëntatietoets
- geeft een globaal beeld van hoe goed of hoe slecht je deze vaardigheden beheerst;
- bestaat uit opgaven uit examens van voorgaande jaren;
- heeft ongeveer de omvang van een half examen.

Wanneer je de scores invoert op mijn.examenbundel.nl bij Antwoorden oriëntatietoets Frans havo, krijg je een handig studieadvies. Daarna kun je met behulp van het stappenplan op bladzijde 6 en 7 verder werken met de Examenbundel.

Tekst 1

Coco Chanel

La grande dame de la haute couture française est bien plus qu'un nom sur un flacon de parfum. Au cours des années vingt et trente du siècle dernier, Coco Chanel a changé de façon radicale les vêtements pour les femmes. Indépendante et ambitieuse, la petite couseuse, Gabrielle Bonheur Chanel, a finalement imposé au monde ses idées de l'élégance féminine en utilisant des lignes sobres, qui sont devenues depuis la référence classique du monde de la mode.

Coco Chanel a pratiquement tout inventé : le pantalon, le tailleur, la jupe courte, les bijoux fantaisie… Son idéal, c'était des femmes aux cheveux courts, à la peau bronzée et naturelle, à l'aise dans leurs vêtements. Même si ses créations s'inspiraient souvent du vêtement masculin, Coco Chanel ne craignait pas de dire que « plus une femme est féminine, plus elle est forte ».
Enfin, l'art de Coco Chanel se résume dans ces trois mots : __1__.

d'après Clés pour la France en 80 icônes culturelles

1 Choisissez les mots qui manquent à la fin du texte.
A confort, abondance et élégance
B confort, simplicité et élégance
C inconfort, abondance et élégance
D inconfort, simplicité et élégance

© ThiemeMeulenhoff

Tekst 2

Les épinards rendent-ils plus fort ?

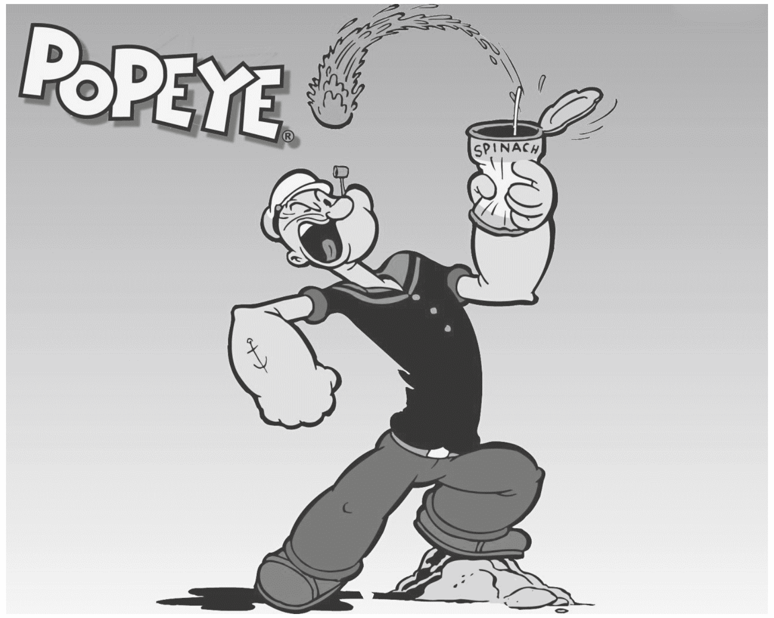

Popeye a tout faux. Pour devenir plus fort, il est plus efficace de manger du cacao plutôt que des épinards. En effet, 100 grammes d'épinards contiennent moins de 3 milligrammes de fer, soit trois fois moins que le cacao. Pourquoi nous a-t-on obligés à en manger alors ? Tout serait la faute d'un biochimiste allemand, Emil von Wolff. En 1870, le chercheur __2__ : au moment de recopier les résultats de ses recherches, il oublie une virgule. Et hop, voilà les épinards bombardés dans le top 10 des aliments riches en fer ! Les épinards sont quand même bons pour la santé car ils contiennent beaucoup de vitamines, de fibres et de minéraux divers.

d'après Science et Vie Junior

2 Choisissez les mots qui manquent dans le texte.
A se fâche
B se plaint
C s'étonne
D se trompe
E s'inquiète

Tekst 3

Le Carnaval, histoire d'une fête

(1) Le Carnaval est une fête où l'on se déguise et où tout le monde s'amuse. C'est une fête connue de tous. Le mot « carnaval » vient de l'expression *carne levale*, qui signifie « enlever la chair », c'est-à-dire ne plus manger de viande. La fête de Carnaval précède le Carême, une période de quarante jours pendant laquelle les chrétiens jeûnent (ils ne mangent plus de viande ni d'aliments riches en gras et en sucre). Le Carême leur rappelle les quarante jours que Jésus a passés, selon la Bible, dans le désert. Le Carnaval est donc à l'origine une fête chrétienne : c'est la dernière occasion de manger des aliments gras et sucrés avant le Carême.

(2) La fête de Carnaval apparaît au XIIe siècle. Si le Carême est une période de jeûne et de prière, le Carnaval, lui, autorise les pires folies ! __4__, au Moyen Age, on pouvait jeter sur les autres des œufs pourris, des épluchures de légumes, des mottes de terre ou du fumier… heureusement remplacés aujourd'hui par des confettis ! C'est une fête avec des spectacles bruyants et joyeux, où l'on croise sur les places des chars décorés de fleurs et des personnes déguisées et masquées.

(3) Au Moyen Age, il n'est pas question d'aller à l'école pendant la fête de Carnaval. Les élèves défilent dans les rues, ils inventent des chansons pour se moquer de leurs professeurs et ils crient des gros mots. Pendant le Carnaval, chacun peut se transformer comme il le veut. Les hommes se déguisent en femmes, les peureux en bêtes sauvages… Chacun s'habille d'un costume qui est le plus souvent son exact opposé. Tous les rôles sont

renversés : les enfants donnent des ordres aux adultes et on élit un « pape des fous ».
(4) Le Carnaval se termine par un grand cortège dansant et un immense feu de joie où l'on brûle, à la nuit tombée, le Roi Carnaval, appelé aussi Roi des fous. C'est une immense poupée de chiffon qui occupe la place d'honneur pendant ces jours de fête. La poupée est brûlée pour permettre le retour à la norme et au calme. Cette soirée est la dernière occasion de faire la fête et de se défouler avant… le lendemain, où il faut revenir à des comportements plus sages et obéissants.

d'après Histoire Junior

3 Qu'est-ce qu'on ne lit pas au premier alinéa ?
A La fête de Carnaval précède une période qu'on appelle le Carême.
B La fête de Carnaval trouve son origine dans la religion chrétienne.
C Pendant la fête de Carnaval, la consommation de viande est limitée.
D Pendant la fête de Carnaval, on peut manger des aliments gras et sucrés.

4 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 2ème alinéa.
A Par ailleurs
B Par contre
C Par exemple
D Par hasard

5 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de derde alinea.
1 In de Middeleeuwen bedachten leerlingen tijdens het carnaval liedjes waarmee ze hun leraren voor gek zetten.
2 Tijdens het carnaval verkleden de feestgangers zich bij voorkeur als wilde dieren.
Noteer het nummer van elke bewering, gevolgd door 'wel' of 'niet'.

6 Wordt in de laatste alinea vermeld waarom Koning Carnaval op de laatste avond van het feest wordt verbrand?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

© ThiemeMeulenhoff

Tekst 4

L'autre Tour de France

(1) Chaque été, sous le soleil de juillet, les cyclistes s'élancent sur les routes du Tour de France. Mais cette épreuve sportive, surnommée aussi « la Grande Boucle », ne serait pas aussi populaire sans son traditionnel défilé de véhicules publicitaires dont les passagers distribuent des petits cadeaux au public. Cette caravane publicitaire est un événement inévitable : près de la moitié des spectateurs assistent avant tout au Tour pour voir ce défilé bruyant et multicolore.
(2) Le Tour de France a été créé en 1903. Mais ce n'est qu'en 1930 que la compétition devient un événement sportif important pour lequel on a besoin de beaucoup d'argent. Au cours de cette année, son directeur, Henri Desgrange, invente donc le concept d'une caravane publicitaire pour remplir les caisses du Tour. La première année, la caravane du Tour ne compte que six véhicules. Elle connaîtra un succès croissant au fil des éditions du Tour.
(3) A partir des années 50, la France entre dans l'ère de la consommation de masse. La caravane publicitaire du Tour est alors un outil de communication puissant. Pour attirer l'attention du public, les marques font construire des véhicules promotionnels toujours plus fous. Un camion Renault portant sur son toit un immense tube de gel, une Peugeot transformée en bouteille de gaz géante, des voitures métamorphosées en chaussure, en stylo ou en bouteille d'eau. A chaque édition du Tour, un jury de journalistes élit la voiture publicitaire la plus remarquable.
(4) Les passagers des véhicules publicitaires distribuent toujours des cadeaux aux spectateurs. Plus qu'une tradition, c'est presque une obligation. Chaque marque a son petit objet : casquette, porte-clés, sac, stylo, drapeau, jeu de cartes, tee-shirt… Lorsque le parcours de l'édition suivante est dévoilé, au mois d'octobre, Philippe Lavergne, directeur marketing de la marque de

© ThiemeMeulenhoff

bonbons Haribo se met tout de suite au travail. Comme il est responsable de la voiture publicitaire sur le Tour, il réserve déjà les hôtels les plus proches des étapes pour son équipe de caravaniers. Tout au long de l'année, il travaille sur cette manifestation. Aujourd'hui, le Tour de France est pour les marques un outil de communication essentiel, car c'est le troisième événement sportif le plus regardé dans le monde avec 3,5 milliards de téléspectateurs, selon les organisateurs.

(5) La caravane est soumise à des consignes de sécurité très strictes. Les petits cadeaux doivent être envoyés derrière les spectateurs pour éviter qu'ils ne viennent sur la route. Mais il n'est pas rare d'entendre un « aïe » lorsque l'un d'entre eux se prend un objet sur la tête, ou un juron de la part d'un autre spectateur, mécontent de ne rien avoir reçu. Un véhicule distribue en moyenne 5000 objets par jour. Les emballages sont inévitablement jetés par terre. Pour éviter que les 3000 kilomètres de routes du Tour se transforment en poubelle, des collectes de détritus sont organisées par les villes traversées.

(6) De nos jours, il y en a qui reprochent à la caravane d'être un spectacle honteux, parce que cela fait de la musique très forte et que **___12___**. On peut en effet se demander si le Tour de France représente un vrai défi sportif ou s'il est plutôt prétexte à un long défilé publicitaire.

d'après Ecoute

7 Qu'est-ce qui est vrai selon le premier alinéa ?
- **A** La caravane publicitaire contribue largement à la popularité du Tour de France.
- **B** La plupart des coureurs du Tour de France sont gênés par la caravane publicitaire bruyante.
- **C** Le défilé de véhicules publicitaires du Tour de France s'appelle « La Grande Boucle ».
- **D** Les spectateurs du Tour de France aiment surtout la publicité pour les tenues de sport.

8 Qu'est-ce qu'on lit au 2ème alinéa ?
- **A** Dès le premier Tour de France, une caravane publicitaire a accompagné les coureurs.
- **B** La caravane publicitaire a été inventée pour soutenir financièrement le Tour de France.
- **C** Les cyclistes qui participent au Tour de France se sont longtemps opposés à l'idée d'une caravane publicitaire.

« Un camion … d'eau. » (lignes 35-41)

9 Comment est-ce que cette phrase se rapporte à la phrase qui précède ?
- **A** Elle en donne la cause.
- **B** Elle la contredit.
- **C** Elle l'affaiblit.
- **D** Elle l'illustre.

© ThiemeMeulenhoff

Merken doen er tegenwoordig goed aan om energie en geld te steken in de reclamekaravaan.

10 Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de vierde alinea waarin je leest waarom dat zo is.

11 A quoi sert le 5ème alinéa ?
- **A** A expliquer pourquoi la direction du Tour de France installe des poubelles tout au long du parcours.
- **B** A illustrer comment les véhicules publicitaires de la caravane distribuent les cadeaux aux coureurs.
- **C** A montrer quelles mesures on a prises pour que la caravane se déroule de manière convenable.
- **D** A souligner que le nombre de spectateurs blessés pendant le Tour de France augmente chaque année.

12 Choisissez les mots qui manquent au dernier alinéa.
- **A** ça constitue un danger
- **B** ça gêne les coureurs
- **C** c'est très commercial
- **D** c'est un peu démodé

© ThiemeMeulenhoff

Tekst 5

A Lyon, rendez-vous avec la lumière

(1) La Fête des Lumières accueille tous les ans durant quatre jours, début décembre, des artistes du monde entier. Ils décorent les rues, les monuments et les parcs de mille illuminations. Les projections sur les façades monumentales et les spectacles de rue sont vraiment fantastiques. Il n'est donc pas étonnant que cet événement, gratuit en plus, séduise chaque année des millions de visiteurs de tout âge !

(2) Tout commence en 1643. Dans l'espoir de faire disparaître la peste qui détruit la ville, la population prie la Vierge Marie et promet de lui rendre hommage si l'épidémie est arrêtée. Bientôt, la peste quitte la ville. Les habitants de Lyon, fidèles à leur promesse, partent alors en pèlerinage pour remercier leur protectrice. Le 8 décembre 1852, une statue de la Vierge est dressée sur la chapelle située sur la colline de Fourvière. Malheureusement, l'inauguration de la statue ne peut pas avoir lieu ce soir-là à cause d'une forte pluie… En conséquence, les Lyonnais décident de poser les cierges qu'ils voulaient offrir à la statue de la Vierge devant leurs fenêtres. Ensuite, ils les allument. La tradition des illuminations est née.

(3) D'une seule soirée, la fête est passée à quatre jours de grandioses célébrations. Associations, institutions culturelles, écoles, nombreux sont les gens qui se mobilisent aujourd'hui pour participer aux animations. Cependant, parmi les habitants de Lyon, quelques voix s'élèvent contre la perte d'identité et d'authenticité de la fête, et la disparition progressive des cierges. On proteste aussi contre le grand nombre de touristes qu'elle entraîne. « La Fête des Lumières est toujours bien organisée », dit Fabienne, une Lyonnaise, « mais hélas, les Lyonnais illuminent de moins en moins leurs fenêtres par les cierges, comme c'était la tradition autrefois. »

(4) C'est certain, la manifestation n'appartient maintenant plus seulement aux Lyonnais. Elle est devenue le rendez-vous mondial de la mise en lumière. Cependant, les organisateurs de la Fête des Lumières ont souhaité renouer avec l'origine religieuse de la manifestation et mettre à l'honneur la fraternité. __16__, depuis 2005, une association caritative est invitée chaque année dans le cadre de l'opération « les Lumignons du Cœur ». Pour chaque cierge acheté, une somme d'argent est donnée à l'association. Cet hiver, c'est la Croix-Rouge française qui sera l'heureuse bénéficiaire de ce geste de solidarité.

(5) La Fête des Lumières met en valeur le patrimoine d'exception de Lyon dans des scénographies qui combinent éclairages et vidéos, créations sonores et arts vivants. Elle donne à la ville un caractère contemporain, festif et créatif. Ce rendez-vous est l'occasion pour des artistes de renommée internationale de montrer leurs créations les plus ambitieuses et, pour les jeunes talents, de se faire connaître du grand public. Et du public, il y en a ! L'année dernière, l'événement a même réuni plus de quatre millions de visiteurs, huit millions de lumignons ont été vendus, et tous les hôtels étaient complets.

d'après Ecoute

13 A quoi sert le premier alinéa ?
A montrer
- **A** pourquoi les Lyonnais décorent leur ville pour la Fête des Lumières.
- **B** que la Fête des Lumières est un grand succès.
- **C** quelles sont les origines de la Fête des Lumières.

« La tradition des illuminations est née. » (lignes 32-33)
14 Qu'est-ce qui est à l'origine de cette tradition ?
- **A** Le mauvais temps qui a empêché l'inauguration d'une statue de la Vierge Marie.
- **B** Le pèlerinage des habitants de Lyon pour prier la Vierge de faire disparaître la peste.
- **C** L'initiative de quelques Lyonnais d'illuminer leurs fenêtres par des cierges début décembre.

15 Qu'est-ce qui est vrai d'après le 3ème alinéa ?
- **A** Associations, institutions culturelles et écoles se montrent de moins en moins enthousiastes pour participer aux animations.
- **B** Aujourd'hui, de nombreux touristes se plaignent du manque d'authenticité de la Fête des Lumières de Lyon.
- **C** Fabienne, une Lyonnaise, regrette que la tradition des cierges se perde peu à peu.
- **D** Les Lyonnais s'opposent à ce que la Fête des Lumières se déroule sur plusieurs jours.

16 Choisissez les mots qui manquent au 4ème alinéa.
- **A** Ainsi
- **B** Bien sûr
- **C** De plus
- **D** Pourtant

17 Vermeldt de schrijver in de laatste alinea ook negatieve aspecten van "la Fête des Lumières"?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarin hij negatieve aspecten vermeldt over het feest.

Tekst 6

L'Atelier du Griffon

L'Atelier du Griffon à Lyon est l'un des trois seuls en France à fabriquer encore des perruques pour le cinéma et les arts du spectacle.

(1) « Attention à ce que l'on ne voie pas les épingles ». Derniers conseils donnés par Christine Colin. A quelques jours du grand défilé, la directrice de l'Atelier du Griffon inspecte en détail les créations de ses élèves. « Le but de notre enseignement est qu'un élève qui sort d'ici peut transformer la coiffure et le visage d'un comédien ou d'un acteur », explique Christine Colin. « Il ou elle doit être capable de créer des perruques. __18__, il doit savoir faire le maquillage, créer des cicatrices, de grands nez, etc. »

(2) Christine Colin a hérité ces compétences de ses parents et de ses grands-parents, perruquiers à l'Opéra de Lyon. « En France, ce métier a quasiment disparu. Résultat : tout le monde va chercher des perruques dans d'autres pays, comme l'Angleterre et la Belgique. C'est vraiment dommage. Il faut absolument sauver ce savoir-faire », explique-t-elle.

(3) Patricia, comédienne de 29 ans, est d'accord. Maintenant, elle a la possibilité d'apprendre un nouveau métier. « Je ne veux pas être seulement comédienne. J'ai besoin de faire encore autre chose. Je voulais être plus créative. J'ai toujours aimé les coiffures et j'étais intriguée par la façon dont on fabrique une perruque. C'est vraiment ce que j'aime le plus. » Agathe, 22 ans, est devenue enthousiaste pour les perruques grâce à la saga cinématographique Harry Potter. « J'ai toujours été fascinée par les effets spéciaux. Je me suis découvert une passion pour la fabrication de prothèses, d'empreintes de visage et de fausses cicatrices grâce aux histoires de Harry Potter. C'est vraiment un travail fascinant ! »

d'après 20 minutes

 © ThiemeMeulenhoff

18 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au premier alinéa.
- **A** Donc
- **B** En plus
- **C** Par exemple
- **D** Pourtant

« En France, … quasiment disparu. » (2ème alinéa)

19 Pourquoi est-ce le cas selon Christine Colin ?
- **A** De nos jours, peu de gens portent encore des perruques.
- **B** Elle ne donne pas d'explication.
- **C** Les perruques créées à l'étranger coûtent moins cher.
- **D** Les perruques créées en France sont de moindre qualité.

20 A quoi sert le dernier alinéa ?
- **A** A expliquer comment Patricia et Agathe créent des perruques pour les comédiens et les acteurs.
- **B** A expliquer pourquoi Patricia et Agathe veulent exercer le métier de perruquier.
- **C** A illustrer comment Patricia et Agathe trouvent le matériel pour fabriquer des perruques.
- **D** A illustrer que Patricia et Agathe s'inspirent surtout des films de Harry Potter.

© ThiemeMeulenhoff

Tekst 7

L'achat « en vrac »

(1) Alice Bigorgne travaillait dans le marketing jusqu'à ce qu'elle lise un livre qui a changé sa vie : *Zéro déchet.* Ce livre de Bea Johnson, qui est une invitation à réfléchir sur sa propre consommation, a inspiré Alice pour ouvrir une épicerie zéro déchet appelée « day by day » à Lille. Aujourd'hui, c'est une chaîne d'épiceries qui compte quatre magasins à travers le pays. La mission de ces épiceries est de proposer aux gens de faire des courses plus écologiques. C'est un changement de mentalité dont on a vraiment besoin, en France et ailleurs.
(2) A « day by day », il n'y a pas d'emballage : les produits sont vendus « en vrac ». Les clients doivent apporter leurs propres contenants. Cela permet de réduire les déchets. Mais ce n'est pas tout. Acheter « en vrac » aura un impact positif sur le portefeuille des consommateurs. En effet, ils paient souvent cher l'emballage des produits sans même s'en rendre compte. La commerçante dit que le résultat est conséquent : « zéro déchet est presque 40% moins cher par rapport à un produit équivalent qu'on peut acheter ailleurs ».
(3) Chez « day by day », on peut acheter précisément la quantité de nourriture dont on a besoin. L'idée est de réduire les déchets alimentaires en vendant exactement ce qu'une personne veut utiliser. __23__, si les clients demandent une seule cuillerée de café ou deux bâtons de cannelle, Alice Bigorgne va le leur vendre.
(4) Le concept n'est pas nouveau. C'est la façon dont beaucoup de nos grands-parents faisaient leurs courses. Ils prenaient un récipient pour le faire remplir avec la quantité de l'ingrédient choisi dont ils avaient besoin ou qu'ils pouvaient se permettre. Alors que les consommateurs d'aujourd'hui bénéficient d'un plus grand choix de nourriture que les générations précédentes, il est regrettable qu'ils soient éloignés du modèle commercial en vrac. « On remet juste au goût du jour un concept qui permet de faire attention à l'environnement et consommer plus juste », raconte Alice Bigorgne.

d'après 20 minutes

© ThiemeMeulenhoff

21 Qu'est-ce qui est vrai selon le premier alinéa ?
Alice Bigorgne
- **A** a eu l'idée d'ouvrir une épicerie zéro déchet.
- **B** est l'auteure du livre Zéro déchet.
- **C** va travailler dans le marketing pour changer la mentalité des consommateurs.
- **D** veut promouvoir la création d'épiceries « day by day » à travers toute la France et ailleurs.

Het los verkopen van producten heeft als voordeel dat er minder afval wordt geproduceerd.
22 Welk ander voordeel biedt het de consument volgens de tweede alinea?

23 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
- **A** De plus
- **B** Ensuite
- **C** Par exemple
- **D** Pourtant

24 Quelle affirmation correspond au 4ème alinéa ?
- **A** Ce sont surtout les personnes âgées qui achètent « en vrac ».
- **B** En général, la nourriture vendue « en vrac » a un meilleur goût.
- **C** L'achat « en vrac » existait déjà à l'époque de nos grands-parents.
- **D** Le choix de la nourriture « en vrac » s'agrandit sans cesse.

© ThiemeMeulenhoff

Deel 1 Voorbereiding op het examen

A Kennis van land en samenleving

In dit onderdeel vind je een overzicht van de belangrijkste feiten over Frankrijk. Je krijgt informatie over de geografische ligging, de staatsinrichting, de geschiedenis en het onderwijssysteem van Frankrijk. In al deze onderwerpen zie je culturele aspecten terug van de Franse samenleving. Ook vind je in dit onderdeel een overzicht van veelgebruikte Franstalige kranten en tijdschriften. Het gaat om bronnen waaruit vaak geput wordt bij het selecteren van examenteksten.

Kennis van deze informatie helpt bij het sneller begrijpen van veel examenteksten. Ook is het een voordeel bij het maken van kijk- en luistertoetsen. De schuingedrukte woorden zijn Franse woorden die handig zijn om te kennen. Voor het bestuderen van dit onderdeel kun je ook gebruikmaken van de studievragen op mijn.examenbundel.nl of je kunt de interactieve quiz doen op www.kennisvanlandenvolk.nl.

A 1 Het Franse taalgebied

Over de hele wereld wordt Frans gesproken: als moedertaal, als tweede taal, als administratieve of als onderwezen taal. Deze verspreiding van de Franse taal heet *la francophonie*. In Europa wordt in de volgende landen, of in een deel daarvan, Frans gesproken.

- Frankrijk (*République Française*)
  Het dialect van Parijs en het omliggende Île-de-France ontwikkelde zich in de dertiende eeuw tot een geschreven taal, het *françois*. Deze taal zou zich uiteindelijk tot het moderne Frans ontwikkelen. Naast het Frans bestaat er in Frankrijk een aantal regionale talen en dialecten, maar het gebruik daarvan daalt. Het gaat bijvoorbeeld om Frans-Vlaams, Bretons en Francoprovençaals. Deze talen worden vaak denigrerend *patois* (brabbeltaal) genoemd.
- België (*Royaume de Belgique*)
  In het zuidelijk deel van België, onder de lijn Duinkerken-Brussel-Luik, wordt Frans gesproken. Dit deel van België heet Wallonië (*la Wallonie*). Het noordelijke deel van België heet Vlaanderen. Het Vlaams is een dialect van het Nederlands. Al generaties lang voeren Vlamingen en Walen een taalstrijd in België.
- Zwitserland (*Suisse, Confédération Helvétique*)
  In het noordwestelijk en westelijk deel van Zwitserland wordt Frans gesproken. Steden als Genève en Lausanne zijn geheel Franstalig.
- Luxemburg (*Grand-duché* de *Luxembourg*)
  Het Letzenburgs is de officiële taal, maar Frans is de wettelijke taal. 16% van de bevolking heeft het Frans als moedertaal en deze taal wordt door circa 88% van de bevolking begrepen.

Buiten Europa wordt in diverse landen Frans als eerste of als tweede taal gesproken:
- De overzeese gebiedsdelen van Frankrijk, dat wil zeggen gebieden die (deels) onder Frans bestuur staan. Het gaat om de *départements et régions d'Outre-mer (DOM-ROM)*, oftewel Guadeloupe, Frans-Guyana, Martinique en Réunion. Daarnaast zijn er de *collectivités d'Outre-mer (COM)*, zoals het Franse deel van Sint-Maarten, Nieuw-Caledonië en Frans-Polynesië.
- Landen in Azië zoals Laos, Cambodja en Vietnam (maakten vroeger deel uit van de Franse kolonie Indochina).
- Oud-koloniën in Afrika zoals Marokko, Algerije, Tunesië, Mali en Senegal.
- Gebieden waar ooit Franse kolonisten zijn neergestreken, zoals Louisiana (VS) en Québec (Canada).

In 29 landen is het Frans de officiële taal. Over de hele wereld zijn er 274 miljoen mensen die Frans kunnen spreken, 212 miljoen hiervan spreken de taal dagelijks. Voor ongeveer 77 miljoen mensen is Frans de moedertaal. Frans komt daarmee op de veertiende plaats in de lijst van meest gesproken talen wereldwijd.
De Franse taal is, ondanks de sterke opkomst van het Engels in de vorige eeuw, tot op heden een belangrijke taal in internationale betrekkingen. Men gebruikt nog steeds Franse termen in de posterijen en in het verkeer. Ook in de Europese Unie speelt het Frans een belangrijke rol, al gaat die relatief achteruit door de uitbreiding van de Unie. In 2012 was het Frans de vierde meest gesproken taal binnen de EU.

In Nederland is het Frans lang de voertaal geweest van de elite. Dit valt bijvoorbeeld te zien aan het Nederlandse wapen, waar *Je maintiendrai* (ik zal handhaven) in staat. Naarmate de invloed van Frankrijk afnam in Europa, nam het gebruik van de Franse taal ook in ons land af. Toch zijn er in onze taal nog altijd meer woorden afgeleid van het Frans dan van het Engels.

Frankrijk is trots op haar taal. De *Académie Française* houdt zich officieel bezig met de bescherming van de Franse taal en cultuur. Veel programma's op televisie zijn origineel Franstalig of worden Frans ondertiteld.

A2 Geografie

L'Hexagone

Frankrijk, officieel de Franse Republiek (*la République française*), is qua oppervlakte na Rusland en de Oekraïne het grootste land van Europa. Frankrijk grenst aan België, Luxemburg, Duitsland, Zwitserland, Italië, Monaco, Andorra en Spanje. De grenzen van Frankrijk zijn voornamelijk natuurlijke grenzen: het Kanaal (*la Manche*) en de Ardennen in het noorden, de Atlantische Oceaan (*l'Océan Atlantique*) in het westen, de Pyreneeën in het zuidwesten, de Middellandse Zee (*la Méditerranée*) in het zuiden, de Alpen in het zuidoosten en de Jura, de Vogezen en de Rijn in het oosten.
Frankrijk heeft, inclusief de overzeese regio's, een oppervlakte van 672.369 km² en ongeveer 67 miljoen inwoners. *La France métropolitaine* is het Frankrijk zonder haar overzeese gebieden. Frankrijk, dat vanwege de zeshoekige vorm ook wel *l'Hexagone* genoemd wordt, is naar oppervlakte het grootste land binnen de Europese Unie.

© ThiemeMeulenhoff

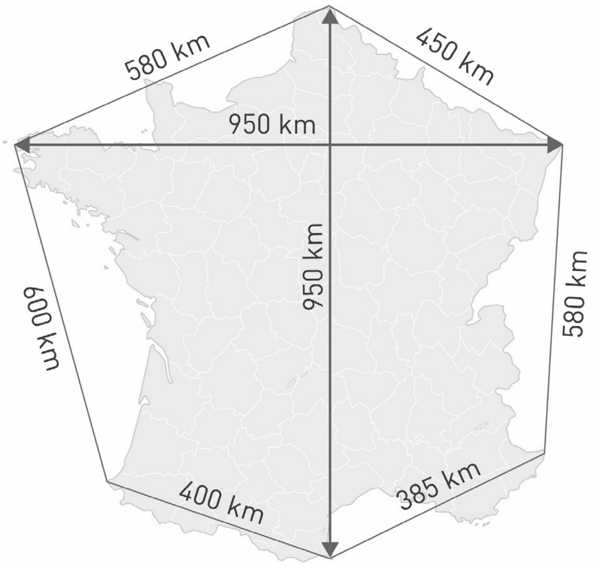

Klimaat en natuur

Het grootste deel van Frankrijk heeft een gematigd zeeklimaat met relatief milde winters, geen extreem hete zomers en neerslag gedurende het hele jaar. De Franse Alpen, die in het zuidoosten van Frankrijk liggen, hebben een hooggebergteklimaat. Relatief veel neerslag, koudere winters en relatief koele zomers kenmerken dit klimaat. Langs de zuidoostkust die van de grens met Spanje tot aan de grens met Italië loopt, heerst een Middellandse Zee- ofwel mediterraan klimaat met warme, droge zomers en relatief milde winters.
Frankrijk is naar West-Europese begrippen tamelijk dunbevolkt. Er is veel natuurschoon in een enorm afwisselend landschap van laagvlakten (Noord-Frankrijk, Bordeaux), kusten (Noordzee, Atlantische oceaan, Middellandse Zee), oude gebergten en hoogvlakten (Ardennen, Vogezen, Centraal Massief) en jonge bergketens (Alpen, Pyreneeën), heuvellandschappen (Bourgogne), vulkanen (Auvergne), rivieren (Rhône, Loire, Seine) en kloofdalen (Ardèche, gorges du Verdon).
La douce France is, dankzij haar milde klimaat en variatie aan landschappen, een geliefd vakantieland voor miljoenen toeristen uit binnen- en buitenland.

Stad en platteland

Parijs is een van de bekendste hoofdsteden ter wereld, befaamd om zijn architectuur, musea, mode en keuken. De lichtstad (*Ville Lumière*) vormt het hart van het politieke, economische, (multi)culturele en sociale leven in Frankrijk. Met ruim 12,5 miljoen inwoners in het hele stedelijk gebied (*l'agglomération*), inclusief de voorsteden (*banlieues*) en het stedelijk randgebied (*la couronne périurbaine*) is Parijs de grootste stad van Frankrijk. De grootste steden na Parijs zijn respectievelijk Marseille, Lyon, Toulouse en Nice.
Ongeveer 75% van de bevolking woont in de stad. Daarom wordt er in Frankrijk verschil gemaakt tussen het stedelijk gebied (*la ville*) en het platteland (*la campagne*). Het platteland kent al jaren een gestage demografische leegloop (*l'exode rural*). Nieuwe generaties kiezen voor huisvesting en werk in één van de stedelijke gebieden. Winkels, scholen, huisartspraktijken en boerenbedrijven sluiten hun deuren, met alle gevolgen van dien voor de achterblijvers.

© ThiemeMeulenhoff

A 3 Economie, verkeer, religie, culinair

Industrie en landbouw
Frankrijk is een van de belangrijkste economische mogendheden van de wereld en is de initiatiefnemer van de G8, het forum van de acht rijkste industrielanden. De landbouw speelt in Frankrijk een grotere rol dan in andere industrielanden. Belangrijke exportproducten van Frankrijk zijn machines, chemische producten, auto's, metalen, vliegtuigen, elektronische apparatuur, vee, granen, fruit en luxegoederen (parfum, sieraden). Frankrijk is één van de belangrijkste producenten van wijn in de wereld.

Verkeer en vervoer
Frankrijk is een autoland. Peugeot, Citroën en Renault zijn drie beroemde automerken. Het wegennet (*le réseau de transport*) omvat een miljoen kilometer verharde autosnelwegen (*autoroutes*) en snelwegen (*routes nationales* en *routes départementales*). Op de meeste *autoroutes* wordt tol (*péage*) geheven. Via de groene bordjes *Bison Futé* (de indiaan met de naam 'Slimme Bizon' is de mascotte van de Franse verkeersdienst), *Itinéraire Bis* of kortweg *BIS* van de Franse verkeersinformatiedienst kun je deze tolwegen omzeilen.

Daarnaast heeft Frankrijk een uitgebreid spoorwegnet, waaronder een netwerk van hogesnelheidslijnen voor de TGV (*Train à Grande Vitesse*) dat zich sinds 1981 vanuit Parijs in alle windrichtingen en ook naar het buitenland vertakt. Via de Kanaaltunnel (*le tunnel sous la Manche*) is er ook een spoorverbinding met Groot-Brittannië.
Een groot deel van het vervoer wordt door de Franse Spoorwegen *S.N.C.F.*(*Societé Nationale des Chemins de fer Français*) verzorgd. Alle grote steden in Frankrijk hebben een luchthaven.

Scheiding van kerk en staat
Frankrijk beschikt niet over statistieken die gedetailleerde informatie geven over hoeveel Fransen praktiserend religieus zijn en tot welke geloofsgemeenschappen zij behoren. Dat heeft alles te maken met de strikte scheiding van kerk en staat (*la laïcité*) die al in 1905 tot stand kwam. Dat betekent dat dergelijke statistieken bij wet verboden zijn. Cijfers van een Europees onderzoeksbureau wijzen uit dat 70% van de Fransen officieel rooms-katholiek is. 70% van de Fransen zegt echter ook geen enkele vorm van geloof aan te hangen. De islam is de tweede religie van het land (6%), gevolgd door het protestantisme (2%).
Artikel 1 van de Franse grondwet garandeert vrijheid van geloof. De *laïcité* veronderstelt echter dat de Franse overheid geen enkele bemoeienis heeft met de kerk

en daarom strikt neutraal is. In 2004 stelde de overheid een fel bestreden verbod in op het dragen van religieuze symbolen in openbare gebouwen en op het werk.
In 2013 werd, ondanks massale protesten, het homohuwelijk mogelijk in Frankrijk.

Eten, 'un art de vivre'
Eten is een manier van leven waarvan de hele Franse samenleving doordrongen is. De Franse gastronomie geniet van een wereldwijde faam vanwege haar kwaliteit en diversiteit. Elk jaar recenseren kranten chef-koks en worden Michelinsterren toegekend of afgenomen van prestigieuze restaurants. Culinaire fijnproeverij beperkt zich niet alleen tot de *haute cuisine*. Ook regionale gerechten vormen een belangrijk onderdeel van de Franse keuken.
De kwaliteit van het eten speelt een grote rol, maar het sociale leven eromheen ook. Collega's lunchen vaak buiten de deur tijdens de *pause-déjeuner*, families brengen veel tijd samen door met lekker eten (*faire la bonne chère*). Ook in Frankrijk winnen zowel junkfood (*la malbouffe*) als ecologisch verantwoord eten (*la bonne bouffe*) aan terrein.

A 4 Staatsinrichting

Staatshoofd, regering en volksvertegenwoordiging
Frankrijk is een democratische republiek. Franse burgers (*citoyens*) kiezen hun staatshoofd, *le Président de la République française*, voor een periode van vijf jaar (*le quinquennat*). Na de eerste ambtstermijn mag de Franse president nog eenmaal herkozen worden. De Franse president heeft veel macht. Hij kan de regering benoemen en ontslaan en hij kan het parlement eenmaal voortijdig ontbinden en vervroegde parlementsverkiezingen uitschrijven zonder zelf af te treden. De president woont in het *Palais de l'Elysée* en werkt in het *Hôtel de Matignon*.
De Franse volksvertegenwoordiging (*le Parlement*) bestaat uit de Nationale Vergadering (*l'Assemblée Nationale*) en de Senaat (*le Sénat*). De *Assemblée Nationale* wordt om de vijf jaar rechtstreeks gekozen. Frankrijk kent een districtenstelsel.

Bestuurlijke indeling
De bestuurlijke indeling van Frankrijk bestaat uit zes lagen:
- nationaal niveau: Franse staat (*l'Etat français*);
- regio (*région*);
- departement (*département*);
- arrondissement (*arrondissement*);
- kanton (*canton*);
- gemeente (*commune*).

In de Franse grondwet worden territoriale collectiviteiten (*collectivités territoriales de la République*) gedefinieerd. Daaronder vallen de gemeentes, de departementen inclusief de overzeese departementen (*départements d'outre-mer, DOM*), de regio's inclusief de overzeese regio's (*régions d'outre-mer, ROM*), bijzondere territoriale collectiviteiten (Corsica) en de overzeese collectiviteiten (Saint-Pierre-et-Miquelon, les îles Wallis et Futuna, la Polynésie française) die een andere status hebben dan de DOM.

Sinds 1 januari 2016 bestaat Frankrijk uit 18 regio's, inclusief het eiland Corsica en de eerder genoemde overzeese regio's.

Het departement (*département*) is de derde bestuurslaag in Frankrijk, te vergelijken met provincies in België en Nederland. Frankrijk telt 102 departementen: De 97 departementen, die behoren tot de *Métropole*, zijn gerangschikt op alfabetische volgorde en zijn genummerd. Het hoofd van het departement is de prefect (*le préfet*), de vertegenwoordiger van de centrale regering, het departementaal bestuur wordt

de prefectuur (*préfecture*) genoemd. Hoofd van de gemeente is de burgemeester (*le maire*).

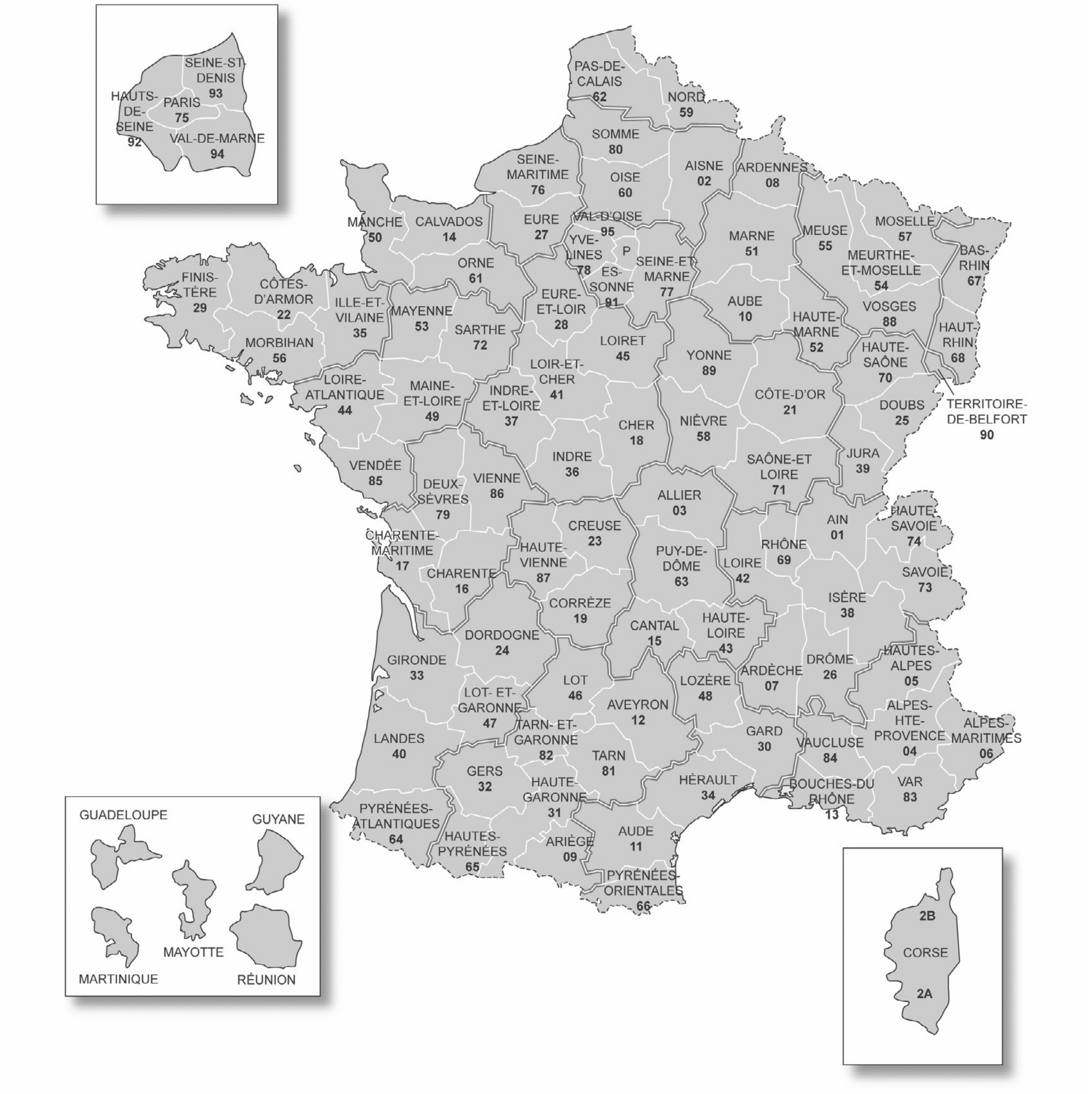

Politieke partijen

Frankrijk kent een meerpartijenstelsel. De belangrijkste partijen zijn:

Centrum: La République en marche! (REM, partij van de huidige president Emmanuel Macron); Mouvement Démocrate (MoDem);
Rechts: Les Républicains (LR); L'Union des démocrates et indépendants (UDI);
Links: Parti socialiste (PS); Parti radical de gauche (PRG); Europe écologie Les Verts (EELV);
Extreem rechts: Rassemblement National (RN, partij van Marine Le Pen);
Extreem links: La France insoumise (FI); Parti communiste français (PCF).

© ThiemeMeulenhoff

A 5 Geschiedenis

Prehistorie en oudheid

Uit archeologische vondsten is gebleken dat Frankrijk al sinds de prehistorie wordt bewoond. Rond 1000 voor Christus drongen Galliërs, een Keltisch volk uit de Rijnvallei, het huidige Frankrijk binnen. De geschreven geschiedenis van Frankrijk begon rond 600 voor Christus met Griekse nederzettingen in Zuid-Frankrijk. De belangrijkste kolonie was Massilia, het huidige Marseille.
In 52 voor Christus bracht Julius Caesar heel Gallië onder Romeins bewind. Latijn, de taal van de Romeinen, ligt aan de basis van de romaanse talen zoals het Italiaans, het Spaans en het Frans. De overwinning van Caesar wordt dan ook beschouwd als het begin van de Franse nationale geschiedenis.

Middeleeuwen

In 486 versloeg Clovis, koning der Franken, de Romeinen. Onder deze koning bekeerde Frankrijk zich tot het Christendom. Na Clovis' dood viel het Frankische rijk uiteen. Pas in de achtste eeuw wist keizer Karel de Grote (*Charlemagne*) Frankrijk weer te herenigen. Tijdens zijn regering kenden kunst, cultuur en religie een belangrijke opleving. Na Karels dood vielen Noormannen Frankrijk binnen. Uiteindelijk kwam Normandië onder hun bestuur.
Frankrijk deed tussen 1096 en 1270 mee aan vier van de negen kruistochten naar Palestina. De Honderdjarige Oorlog (1337-1453) tussen Frankrijk en Engeland kende een keerpunt in 1429, toen Jeanne d'Arc Orléans veroverde op de Engelsen. De heldin die Frankrijk redde, stierf op jonge leeftijd op de brandstapel en werd in 1920 heilig verklaard.

Zestiende en zeventiende eeuw

Dankzij oorlogen en huwelijken onderging Frankrijk in de zestiende eeuw de invloed van de Italiaanse Renaissance. De protestante Reformatie leidde in Frankrijk in dezelfde eeuw tot bloedige godsdienstoorlogen die in 1598 werden beëindigd met het Edict van Nantes.
In de zeventiende eeuw, de pruikentijd, maakte Frankrijk, onder het bewind van Lodewijk XIV (1643-1715), de Zonnekoning (*Le Roi soleil*), een bloeitijd door. Lodewijk regeerde vanuit Versailles als een absoluut vorst (*'l'Etat, c'est moi'*) over het land. Niet alleen op cultureel maar ook op politiek gebied was Frankrijk toonaangevend in Europa. Ondertussen vestigde Frankrijk zich als koloniale macht in West-Indië, Afrika en Amerika.

Achttiende eeuw

De Verlichting, de cultureel-filosofisch en intellectuele stroming in het Europa van de achttiende eeuw, bracht grote wijzigingen in het denken over religie, kunst, wetenschap en politiek. De nieuwe inzichten gingen gepaard met kritiek op de absolute monarchie en de in wezen nog altijd religieuze standenmaatschappij. Bovendien verarmde Frankrijk in snel tempo toen het een aantal oorlogen verloor. De diepe onvrede over de privileges van koning en kerk leidde tot de Franse Revolutie. Met de bestorming van de Bastille op 14 juli 1789 veranderde Frankrijk voor altijd. In 1792 werd de Republiek, met als idealen *Liberté, Egalité et Fraternité*, uitgeroepen. Tegenstanders van de revolutie stierven ten tijde van De Terreur onder de guillotine. De veertiende juli (*quatorze juillet*) is nog altijd de nationale feestdag van Frankrijk. Op die dag wordt elk jaar het begin van de Franse Revolutie herdacht met parades en vuurwerk.

© ThiemeMeulenhoff

Negentiende eeuw

De eerste republiek bestond niet lang. Al in 1799 pleegde de succesvolle Corsicaanse generaal Napoleon Bonaparte een staatsgreep. Onder zijn bewind werd een nieuwe grondwet opgesteld en werden belastingen eerlijker verdeeld. In 1804 kroonde hij zichzelf tot keizer. Ten tijde van de Napoleontische oorlogen veroverde het Franse leger grote delen van Europa en Afrika. De keizer benoemde zijn broer Lodewijk Napoleon tot koning van Holland.

Europa heeft aan Napoleon belangrijke hervormingen te danken. Tijdens zijn keizerrijk werden wegen en kanalen aangelegd en het rechts rijden werd ingevoerd. De gezondheidszorg en het onderwijs werden verbeterd. De burgerlijke stand zoals wij die kennen, werd in het leven geroepen en het metrieke stelsel werd ingevoerd. Toch wilden de bezette Europese landen zich bevrijden van Napoleon. Na een aantal oorlogen werd hij in 1815 verslagen in de Slag bij Waterloo. Hij werd verbannen naar het eiland Sint-Helena voor de Afrikaanse kust, waar hij in 1821 stierf.
Na de val van Napoleon volgde er een tijd van revoluties en elkaar afwisselende staatsvormen. In 1870 werd Frankrijk weer een republiek. In 1889 werd de Eiffeltoren gebouwd ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling die in Parijs werd gehouden, honderd jaar na de Franse Revolutie.

Twintigste en eenentwintigste eeuw

De Eerste Wereldoorlog (*La Grande Guerre*, 1914-1918) werd in Europa met name op de Franse slagvelden uitgevochten. Vier jaar lang leverden de legers vanuit de loopgraven een hopeloze oorlog tegen elkaar. Op 11 november 1918 werd in Compiègne de Wapenstilstand (*L'Armistice*) getekend. Die dag is in Frankrijk nog steeds een nationale feestdag.
De Tweede Wereldoorlog startte voor Frankrijk in juni 1940, toen Hitler Frankrijk binnenviel. Het Franse verzet werd geleid door generaal De Gaulle, die later president van Frankrijk zou worden. Op 6 juni 1944 (D-day) landden de geallieerden op de stranden van Normandië. Vandaaruit begon de opmars van de geallieerden naar de door de Duitsers bezette gebieden.
Na de Tweede Wereldoorlog wilden verschillende Europese landen samenwerken om een volgende oorlog te voorkomen. Frankrijk is een van de grondleggers van de Europese Unie (*Union Européenne*), is lid van de NAVO (*OTAN*) en heeft een permanente zetel in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (*Nations Unies*).
In de tweede helft van de twintigste eeuw kwamen veel Franse koloniën in opstand. Ze streefden naar zelfstandigheid en dit leidde tot burgeroorlogen in Indochina (Vietnam, Laos, Cambodja) en Algerije. Door dekolonisatie van deze landen kozen velen voor een bestaan in Frankrijk. Hierdoor werd Frankrijk een multiculturele samenleving. Tegenwoordig is bijna 10% van de bevolking een immigrant of een nakomeling daarvan. Dit heeft gevolgen gehad voor het politiek spectrum: de extreemrechtse partij Front National kan rekenen op een groot deel van het electoraat. In 2017 deed lijsttrekker Marine le Pen mee met de Franse presidentsverkiezingen.
Frankrijk heeft in de eenentwintigste eeuw al meerdere keren te maken gehad met aanslagen van IS (*Etat Islamique*). In 2015 vond er een aanslag plaats op de redactie van het satirische tijdschrift *Charlie Hebdo* in Parijs, waarbij twaalf doden vielen. Later in het jaar vonden in Parijs diverse aanslagen plaats, waarbij zeker 130 doden vielen. In 2016 vielen 84 doden bij een aanslag in Nice. De aanslagen hangen wellicht samen met Frankrijks proactieve houding in buitenlandse conflicten. Het land is, in vergelijking met andere NAVO-landen, vaker bereid tot actie. Frans militair ingrijpen in voormalige koloniën, steun aan regimes of de bereidheid om regimes omver te werpen, leidden tot kritiek in binnen- en buitenland.

Symbolen, vlag en volkslied

Het nationale symbool van Frankrijk, terug te vinden op Franse euromuntstukken en postzegels, is *Marianne.* Zij belichaamt de 'Triomf van de Republiek' (1789).
De haan, mascotte van het Franse voetbal, is onlosmakelijk verbonden met de Gallische wortels van Frankrijk. De koppige Galliërs (*Astérix*) kregen de Romeinse bijnaam gallus, wat haan betekent. De haan staat symbool voor strijdlust en onverschrokkenheid.
De vlag van Frankrijk (*drapeau de la France*, in Frankrijk ook wel *drapeau tricolore*, *drapeau bleu-blanc-rouge*, *drapeau français* en soms *le Tricolore* genoemd) is de oudste verticale driekleur ter wereld.
De *Marseillaise* was oorspronkelijk het verzetslied van de burgers (*bourgeoisie*) tegen de adel. Ten tijde van de Franse revolutie werd dit lied uitgeroepen tot Frans volkslied (*hymne national*).

A 6 Onderwijs

Het onderwijs in Frankrijk wordt centraal bestuurd vanuit het ministerie van onderwijs (*Ministère de l'Education Nationale*). Frankrijk is verdeeld in dertig onderwijsdistricten (*académies*) waar een groot deel van de uitvoering van het onderwijsbeleid plaatsvindt. Aan het hoofd van een *académie* staat een *recteur* die in het *rectorat* zetelt en benoemd is door de staat als de officiële vertegenwoordiger van de minister van onderwijs. De *recteur* draagt de volledige verantwoordelijkheid voor alle onderwijsaangelegenheden in het lager en voortgezet onderwijs in de *académie* met inbegrip van de lerarenopleidingen.
Het onderwijs in Frankrijk is verplicht voor kinderen van zes tot zestien jaar. Het school-/academisch jaar loopt van september/oktober tot eind juni.
Het Franse onderwijs bestaat uit drie lagen:

Basisonderwijs (*Enseignement primaire*)
Franse kinderen kunnen vanaf drie (soms twee) jaar naar de kleuterschool, de *école maternelle*. Van hun zesde tot hun twaalfde jaar gaan zij naar de basisschool, de *école élementaire*.

Voortgezet onderwijs (*Enseignement secondaire*)
Het voortgezet onderwijs in Frankrijk draagt de naam *enseignement secondaire* en bestaat uit een vierjarig *collège* (onderbouw) en een driejarig *lycée* (bovenbouw). De bovenbouw wordt afgesloten met het behalen van het *Diplôme du Baccalauréat* (*le Bac*). Dit diploma kan worden behaald aan een *lycée général*, *lycée technologique* of een *lycée professionnel*.
Het diploma op het *lycée général* wordt behaald in één van de drie algemeen vormende richtingen:
- *Série L* (*Littéraire*), vergelijkbaar met ons profiel Cultuur en Maatschappij;
- *Série ES* (*Economique et Social*), vergelijkbaar met ons profiel Cultuur en Economie;
- *Série S* (*Scientifique*), vergelijkbaar met onze profielen Natuur en Gezondheid en Natuur en Techniek.

Hoger onderwijs (*Enseignement supérieur*)
Het Franse hoger onderwijs kent een grote verscheidenheid aan instellingen en diploma's. Er zijn in beginsel twee typen hoger onderwijs: het universitaire onderwijs en het onderwijs aan gespecialiseerde instellingen, zowel privé als publiek. De *Grandes Ecoles* maken hier ook onderdeel van uit. Deze - meestal particuliere - instellingen verschillen van universiteiten vanwege het soort onderwijs en specialisaties, de wettelijke status, financiering en het onderwijsniveau. De instellingen werden ten tijde van Napoleon opgericht om te voldoen aan de behoefte aan hoog opgeleide professionele arbeidskrachten. Het zijn vaak selectieve en prestigieuze instellingen die studenten klaarstomen voor hooggeplaatste functies in het bedrijfsleven, de politiek en het militaire apparaat.

LE SYSTÉME SCOLAIRE FRANÇAIS

	ans	**Université**	**Grandes Ecoles**	
	25	Doctorat (thése)		
	24			
	23			
	22	Master	3	**Formations courtes**
	21		2	
	20	License	1	
	19		Prépa 2	D.U.T. ou B.T.S.
	18		Prépa 1	
	17	***Lycée***	Terminale	
Instruction Obligatoire	16		1	
	15		2	
	14	***College***	3	
	13		4	
	12		5	
	11		6	
	10	***Ecole primaire***	CM 2	
	9		CM 1	
	8		CE 2	
	7		CE 1	
	6		CP	
	5	***Ecole Maternelle***	Grande section	
	4		Moyenne section	
	3		Petite section	
	Age	**Ecole**	**Niveau**	

 © ThiemeMeulenhoff

A 7 Veelgebruikte bronnen

De teksten die gebruikt worden als examenteksten op het centraal examen, zijn vaak overgenomen uit een van de grotere kranten en tijdschriften uit Frankrijk. Onder aan de tekst staat vermeld uit welke bron de tekst afkomstig is. Voordat je aan een tekst begint (bij de oriëntatie vooraf), is het raadzaam eerst te kijken of er een bronvermelding staat: het kan je een idee geven wat voor soort tekst je kunt verwachten.
Frankrijk kent een groot aanbod van regionale kranten, met nieuws uit de stad of de regio, zoals de regionale editie *Le Parisien* van het nationale dagblad *Aujourd'hui en France*. Ook *La voix du Nord, Nice-Matin, Le Journal du Pays Basque* en *Dépêche du Midi* zijn regionale bladen.
Hieronder vind je een overzicht van de meest gebruikte bronnen.

L'Actu is een dagblad voor jongeren dat het nieuws serieus én met humor brengt.

Ça m'intéresse is een populairwetenschappelijk maandblad.

Le Canard Enchaîné is een satirisch weekblad gevuld met nieuws, humor en satire, strips en besprekingen van literatuur, theater, opera en films.

Courrier international is een Franstalig weekblad dat de beste artikelen uit de internationale pers aanbiedt.

Les Dossiers de l'Actualité is een jongerenmaandblad vol achtergronden bij de actualiteit.

Ecoute is een maandblad voor liefhebbers van Frankrijk. Daarnaast worden taaloefeningen aangeboden. Het magazine heeft een aantal extra's, bijvoorbeeld een supplement voor leraren.

L'Express is een opinietijdschrift dat vergelijkbaar is met *HP/De Tijd* en is rechts georiënteerd. Het magazine bevat artikelen over politiek, economie, wetenschap, maatschappij en cultuur.

Libération, in de wandelgangen *Libé* genoemd, is een links-liberaal dagblad, in 1973 mede opgericht door Jean-Paul Sartre.

Le Figaro is het oudste nationale Franse dagblad dat nog steeds wordt uitgegeven. De krant werd opgericht in 1826. *Le Figaro* is een rechtse en centrumrechtse krant. *Le Figaro Magazine* is de bijlage bij de krant.

Métro is een (digitaal) dagblad en nieuwssite.

Le Monde is een links-liberaal Frans dagblad, dat als een van de belangrijkste van het land wordt beschouwd, te vergelijken met de Nederlandse NRC.

Le Nouvel Observateur is het meest vooraanstaande Franse opinietijdschrift en wordt sinds 2014 simpelweg *L'Obs* genoemd. Het behandelt vooral politieke, zakelijke en economische onderwerpen en heeft een groot netwerk aan correspondenten over de hele wereld. Het is gematigd links van signatuur.

© ThiemeMeulenhoff

Le Parisien (en haar landelijk verspreide kopblad *Aujourd'hui en France*) is een dagblad dat in Île de France uitgegeven wordt. Er zijn tien regionale edities van *Le Parisien.* Qua oplage is het de grootste krant van Frankrijk. De krant is uitgesproken rechts, vergelijkbaar met de Nederlandse *Telegraaf*.

Phospore is een serieus tijdschrift voor jongeren.

Science et vie (en **Science et vie junior**) is een populairwetenschappelijk (jongeren)tijdschrift, te vergelijken met de Nederlandse *Kijk*.

© ThiemeMeulenhoff

B Schoolexamen

In dit onderdeel krijg je informatie over de drie taalvaardigheden die op het schoolexamen getoetst worden. Je leest wat je kunt verwachten op het examen en aan welke eisen je moet voldoen. Ook vind je hier handige tips over hoe je je het beste kunt voorbereiden op dit gedeelte van het eindexamen.

B 1 Kijk- en luistervaardigheid

Kijk- en luistervaardigheid wordt (naast schrijfvaardigheid en spreekvaardigheid) als onderdeel van het schoolexamen getoetst. De weging van de onderdelen van het schoolexamen wordt door elke school zelf bepaald. Om te weten te komen welke weging jouw school aan de toets kijk- en luistervaardigheid geeft, is het raadzaam het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) van jouw school te raadplegen.

De meeste scholen maken voor de toetsing van kijk- en luistervaardigheid gebruik van de toetsen die het Cito hiervoor ontwikkelt. Bij de samenstelling van deze toetsen is gebruikgemaakt van interviews, nieuws, reclameboodschappen, discussies, documentaires, reportages, lifestyle- en actualiteitenprogramma's en productdemonstraties. Het gaat daarbij om bestaand, authentiek materiaal, dat deels afkomstig is van buitenlandse omroeporganisaties.

De toets bestaat uit een audiodeel (ongeveer twintig vragen) en een videodeel (ook ongeveer twintig vragen). Deze twee onderdelen worden in principe direct na elkaar afgenomen met eventueel een korte pauze. De totale kijk- en luistertoets duurt ongeveer vijftig minuten (inclusief pauze ongeveer één uur).

De toets bestaat vooral uit meerkeuzevragen die in het Nederlands zijn gesteld. Soms zijn er in de toets ook invulvragen opgenomen. De gesproken tekst wordt dan onderbroken door een pieptoon. Je moet kiezen welke van de twee in je opgavenboekje vermelde woorden of woordgroepen het best op de plaats van de pieptoon past. De keuzemogelijkheden bij een dergelijke opgave zijn natuurlijk wel in het Frans gesteld.

Bij de kijk- en luistertoets wordt getoetst of je de volgende vaardigheden beheerst (eindtermen):
- aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte;
- de hoofdgedachte van een tekst aangeven;
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven;
- conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de spreker(s);
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek;
- aantekeningen maken als strategie om een tekst aan te pakken.

Vanaf augustus 2007 zijn deze eindtermen gekoppeld aan de niveaus van het Europees Referentiekader (ERK). Het ERK werd ontwikkeld met de volgende doelen:
- de samenwerking tussen allerlei Europese onderwijsinstituten in de verschillende landen te stimuleren;
- een stevige basis te vormen voor een wederzijdse erkenning van diploma's en certificaten;
- leerlingen, studenten en leraren behulpzaam te zijn bij hun activiteiten.

© ThiemeMeulenhoff

Het ERK heeft voor iedere vaardigheid zes niveaus vastgesteld waarbij A1 het laagste en C2 het hoogste niveau is. Voor kijk- en luistervaardigheid zijn de niveaus als volgt omschreven:

A1	Ik kan vertrouwde woorden en basiszinnen begrijpen die mezelf, mijn familie en mijn directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken.
A2	Ik kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over mezelf en mijn familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Ik kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.
B1	Ik kan hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaardtaal wordt gesproken over vertrouwde zaken die ik regelmatig tegenkom op mijn werk, school, vrije tijd, enzovoort. Ik kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk wordt gesproken.
B2	Ik kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Ik kan de meeste nieuws- en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Ik kan het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.
C1	Ik kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Ik kan zonder al te veel inspanning tv-programma's en films begrijpen.
C2	Ik kan moeiteloos gesproken taal begrijpen, in welke vorm dan ook, hetzij in direct contact, hetzij via radio of tv, zelfs wanneer in een snel moedertaaltempo gesproken wordt, als ik tenminste enige tijd heb om vertrouwd te raken met het accent.

Bron: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (Common European Framework of References for Languages)

Het eindniveau kijk- en luistervaardigheid is voor de havo vastgesteld op B1.

Tip Via de website https://dialangweb.lancaster.ac.uk kun je het programma van Dialang vinden en daarmee voor Frans en ook voor andere talen jouw luistervaardigheidsniveau bepalen.

Voorbereiding
Een goede voorbereiding op de kijk- en luistertoets is zo vaak mogelijk naar in het Frans gesproken teksten luisteren. Hoe vaker je Frans hoort, hoe beter je luistervaardigheid zal worden. Dat kun je doen door middel van:
- de luisteroefeningen in de methode die op jouw school wordt gebruikt;
- het oefenen met Cito-toetsen van voorgaande jaren;
- het regelmatig bekijken van Franstalige tv-programma's;
- het beluisteren van Franstalige radioprogramma's;
- het bekijken van Franstalige dvd's;
- het bekijken van Franstalige filmpjes, bijvoorbeeld op internet.

© ThiemeMeulenhoff

Omdat de kijk- en luistertoets ongeveer vijftig minuten duurt en het van groot belang is om je gedurende deze tijd volledig te kunnen concentreren, is het raadzaam ook tijdens het oefenen volledige concentratie op te brengen. Je langere tijd goed concentreren is een vaardigheid die geoefend kan worden.

Hoewel je tijdens de toets niet veel tijd hebt om je voorkennis te mobiliseren, kan het je helpen om al enige kennis te hebben opgedaan over de landen waar Frans gesproken wordt. In deze bundel is een onderdeel opgenomen onder de titel *Kennis van land en samenleving* op bladzijde 27 en verder. Bestudeer deze pagina's goed. In het algemeen is een brede, algemene kennis een voordeel tijdens het maken van de kijk- en luistertoets. De gekozen geluidsfragmenten kunnen immers over zeer uiteenlopende onderwerpen gaan.

Het spreekt vanzelf dat een grote woordenschat kan bijdragen aan het behalen van een goed resultaat voor de kijk- en luistertoets. Leer dus de basiswoordenlijst goed (zie bijlage achter in deze bundel).
Bestudeer ook de lijst met signaalwoorden (D5). De signaalwoorden kunnen je helpen bepaalde verbanden beter te begrijpen.

Aantekeningen maken tijdens de toets heeft meestal niet veel zin, ook al is het wel geoorloofd. Daar zijn de fragmenten te kort voor. Het is echter wel een goede oefening bij de voorbereiding op de kijk- en luistertoetsen.

Tip Telefoneer eens met een klasgenoot in het Frans. Het helpt je goed te focussen op het Frans en het stimuleert in één klap ook je gespreksvaardigheid.

Tijdens de toets
Dan is het zover: je gaat de toets maken. Ook nu zijn er verschillende punten te noemen waarop je kunt letten:
- Zorg allereerst dat je ontspannen zit. Laat niets je afleiden van het luisteren. Een goede concentratie tijdens de hele toets is erg belangrijk om tot een goed resultaat te komen.
- Luister tijdens de inleiding goed. Je krijgt een eerste indruk van het onderwerp van de tekst zodat je je daarop kunt voorbereiden. Ook kun je tijdens de inleiding alvast wennen aan de stem(men) van de spreker(s).
- Na de inleiding en het eventuele voorbeeld is er een korte pauze. Gebruik deze pauze om de eerste vraag en de antwoordmogelijkheden door te lezen. Daarna kun je je aandacht volledig richten op het luisteren naar het fragment waarover de vraag gaat.
- Schrijf na het geluidsfragment jouw antwoord snel op en lees in de rest van de pauze weer de volgende vraag en de antwoordmogelijkheden. Ga tijdens de hele toets op deze manier te werk.
- Laat je niet van de wijs brengen als je niet elk woord kunt verstaan of begrijpen. Je hoeft niet alles precies te verstaan om toch tot het goede antwoord te komen.
- Let ook op klemtoon en intonatie – dat kan je zoektocht naar het antwoord vergemakkelijken.
- Als je het antwoord op een vraag niet weet of je hebt een bepaald fragment niet goed kunnen verstaan, kies dan toch in de pauze een antwoord en lees vervolgens de volgende vraag. Het uitstellen van het kiezen van een antwoord heeft geen zin, want je hoort het fragment immers maar één keer. En als je te lang twijfelt, heb je te weinig tijd om de volgende vraag te lezen.
- Bij het videodeel is vooral de gesproken tekst van belang. De antwoorden op de vragen zijn voornamelijk daar te vinden. De videobeelden hebben veelal een ondersteunende functie. Zo kun je soms iets afleiden aan een gezichtsuitdrukking, waardoor je extra goed luistert naar de tekst die daarbij gesproken wordt. Zorg in ieder geval dat de beelden je niet afleiden of uit je concentratie halen!

© ThiemeMeulenhoff

B 2 Gespreksvaardigheid

Gespreksvaardigheid wordt (naast kijk- en luistervaardigheid en schrijfvaardigheid) getoetst als onderdeel van het schoolexamen. Hoe zwaar de verschillende onderdelen van het schoolexamen wegen, bepaalt elke school zelf. Om te weten te komen welke weging jouw school aan de toets gespreksvaardigheid geeft, is het raadzaam het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) van jouw school te raadplegen.

Er wordt bij gespreksvaardigheid onderscheid gemaakt tussen *gesprekken voeren* (*mondelinge interactie*) en *spreken* (*mondelinge productie*). Je wordt op beide onderdelen getoetst.
Het Europees Referentiekader (ERK) heeft voor deze twee onderdelen van gespreksvaardigheid, net als voor de andere taalvaardigheden, een aantal niveaus vastgesteld, waarbij A1 het laagste en C2 het hoogste niveau is.

B 2.1 Gesprek voeren

Het onderdeel gesprek voeren houdt in dat je een gesprek voert met een of meer gesprekspartners. Hierbij ben je afwisselend spreker en luisteraar. Er is dan sprake van 'mondelinge interactie'.

Wat moet je kunnen?
Er wordt bij het schoolexamen van je verwacht dat je het volgende kunt in een gesprek (eindtermen):
- adequaat reageren in sociale contacten;
- informatie vragen en verstrekken;
- uitdrukking geven aan gevoelens;
- zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden;
- strategieën toepassen om een gesprek voortgang te doen vinden.

Het ERK beschrijft de niveaus voor het voeren van een gesprek als volgt:

A1	Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en me helpt bij het formuleren van wat ik probeer te zeggen. Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.
A2	Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrip om het gesprek zelfstandig gaande te houden.
B1	Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken. Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).
B2	Ik kan zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.

© ThiemeMeulenhoff

C1	Ik kan mezelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Ik kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden. Ik kan ideeën en meningen met precisie formuleren en mijn bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.
C2	Ik kan zonder moeite deelnemen aan welk gesprek of discussie dan ook en ben zeer vertrouwd met idiomatische uitdrukkingen en spreektaal. Ik kan mezelf vloeiend uitdrukken en de fijnere betekenisnuances precies weergeven. Als ik een probleem tegenkom, kan ik mezelf hernemen en mijn betoog zo herstructureren dat andere mensen het nauwelijks merken.

Bron: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (Common European Framework of References for Languages)

Voor havo Frans is het eindniveau voor een gesprek voeren vastgesteld op B1.

Wat kun je verwachten op het examen?
De gesprekken die je gaat voeren voor het examen gespreksvaardigheid, kunnen formeel of informeel zijn, zowel 'face to face' als telefonisch gevoerd worden, ze kunnen met jongeren of met volwassenen, binnen en buiten de kennissenkring, in persoonlijke of maatschappelijke sfeer zijn.

De gesprekken die aan bod kunnen komen, zijn als volgt onder te verdelen:
- **informele gesprekken**
  In deze gesprekken laat je bijvoorbeeld zien dat je je gevoelens kunt uiten en dat je kunt reageren op de gevoelens van anderen. Het kan ook zijn dat je iemand moet geruststellen of dat je je persoonlijke mening geeft over een onderwerp dat je goed kent.
- **bijeenkomsten en vergaderingen**
  Hierbij laat je zien dat je een standpunt kunt verwoorden en dat je enigszins mee kunt doen aan een discussie. Je vertelt bijvoorbeeld iets over de keuze voor een bepaalde schoolexcursie en je legt uit waarom daarvoor gekozen is.
- **zaken regelen**
  In zo'n gesprek probeer je een probleem op te lossen of je geeft een klacht door. Hierbij moet je denken aan gesprekjes over een verkeerde levering van een bestelling of een aangifte bij de politie.
- **informatie uitwisselen**
  Je hebt informatie opgevraagd of die heb je al tot je beschikking en die geef je vervolgens door in een gesprek. Je kunt hierbij denken aan een kaartje reserveren voor een concert of aan een sollicitatiegesprek.

De gesprekken gaan over het algemeen over thema's die bekend zijn, zoals over bekende personen, huisdieren, het dagelijks leven, school of studie, werk, sport, uitgaan.

Tip Vraag aan je docent wat er van je verwacht wordt bij het voeren van een gesprek, zodat je precies weet waarop je je kunt voorbereiden.

© ThiemeMeulenhoff

Voorbereiding
Het is niet zo gemakkelijk om je voor te bereiden op het voeren van een gesprek in het Frans. Het is vaak lastig te organiseren en het kost veel tijd. Toch is veel oefenen het sleutelwoord. Dat oefenen zul je vooral veel op school doen.

Tip Telefoneer eens met een klasgenoot in het Frans. Je gesprek kan over van alles en nog wat gaan, maar je kunt ook een onderwerp afspreken.

Er bestaan ook internationale sociale netwerken die mensen die een vreemde taal willen leren, met elkaar in contact brengen. Zo kun je beter Frans leren spreken met een moedertaalspreker en help je Franstaligen om Nederlands te leren.

Tip Misschien ken je zelf iemand in Frankrijk. Voer dan op internet gesprekken met die persoon, bijvoorbeeld via Skype.

Als je oefent met het voeren van een gesprek in het Frans, kun je ook elkaar beoordelen en elkaar feedback geven. Let bijvoorbeeld op de volgende punten:
- Is de bijdrage aan het gesprek adequaat; wordt er ook een relatief lange bijdrage geleverd?
- Wordt het taalgebruik (indien nodig) aangepast aan de situatie en de gesprekspartner(s)?
- Wordt de hoofdzaak en de intentie overgebracht zonder misverstanden te veroorzaken?
- Is de woordenschat toereikend om over dit onderwerp te kunnen spreken?
- Is de grammatica redelijk correct?
- Is het spreektempo redelijk? (NB Je mag (vaak) pauzeren om na te denken over hoe je woorden of zinnen zult formuleren.)
- Is de bijdrage aan het gesprek duidelijk verstaanbaar? (NB Je mag best een accent hebben of enkele woorden verkeerd uitspreken.)

Tip Pas strategieën toe om tekorten in je kennis te compenseren of om het gesprek gaande te houden (zie onder B2.3).

B2.2 Spreken

Het onderdeel spreken van gespreksvaardigheid houdt in dat je een gesproken tekst produceert waarnaar door een of meerdere personen geluisterd wordt. Dit wordt ‘mondelinge productie’ genoemd.

Wat moet je kunnen?
Er wordt van je verwacht bij het schoolexamen dat je het volgende kunt bij het onderdeel spreken (eindterm):
- verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden.

© ThiemeMeulenhoff

Het ERK beschrijft de niveaus voor spreken als volgt:

A1	Ik kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om mijn woonomgeving en de mensen die ik ken, te beschrijven.
A2	Ik kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen mijn familie en andere mensen, leefomstandigheden, mijn opleiding en mijn huidige of meest recente baan te beschrijven.
B1	Ik kan uitingen op een simpele manier aan elkaar verbinden, zodat ik ervaringen en gebeurtenissen, mijn dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Ik kan in het kort redenen en verklaringen geven voor mijn meningen en plannen. Ik kan een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en mijn reacties beschrijven.
B2	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interessegebied. Ik kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.
C1	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij subthema’s integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.
C2	Ik kan een duidelijke, goedlopende beschrijving of redenering presenteren in een stijl die past bij de context en in een doeltreffende logische structuur, zodat de toehoorder in staat is de belangrijke punten op te merken en te onthouden.

Bron: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (Common European Framework of References for Languages)

Voor havo Frans is het eindniveau voor spreken vastgesteld op B1.

Wat kun je verwachten op het examen?
Bij het onderdeel spreken gaat het maar om één ding: adequaat presenteren van verworven informatie. Adequaat houdt in dat je in staat bent om zodanig in het Frans over een bepaald onderwerp te spreken dat een ander het goed kan begrijpen, maar adequaat betekent ook dat je dat aantrekkelijk weet te brengen. Bijvoorbeeld met behulp van audiovisuele middelen, zoals PowerPoint.

De volgende twee spreekactiviteiten zijn bij de toetsing mogelijk:

- **een monoloog houden**
  Een monoloog kan een beschrijving zijn van een bepaalde gebeurtenis of een verslag doen van iets wat je hebt gezien of hebt gelezen. Het kan zijn dat je bijvoorbeeld iets moet vertellen over een bezienswaardigheid in jouw woonplaats of dat je een boek bespreekt dat je hebt gelezen. Of je vertelt iets over je toekomstplannen.
- **een publiek toespreken**
  Hierbij moet je denken aan het geven van een presentatie die je hebt voorbereid. Na afloop of tussendoor moet je ook in staat zijn om vragen over je presentatie te beantwoorden.

Tip Vraag aan je docent wat er van je verwacht wordt voor spreekvaardigheid, zodat je precies weet waarop je je kunt voorbereiden.

© ThiemeMeulenhoff

Voorbereiding
Ook hier geldt: veel oefenen! Door veel te luisteren naar anderen die in het Frans iets proberen duidelijk te maken en door zelf veel te spreken, ontdek je vanzelf je zwakke punten.
Wat belangrijk is bij het houden van een presentatie in het Nederlands, is dat natuurlijk ook als je die in het Frans houdt. Zorg dat je goed voorbereid bent: oefen voor de spiegel en/of voor vrienden of familieleden. Bedenk bij een presentatie welke vragen je kunt verwachten en denk alvast na over hoe je je antwoord kunt formuleren.

Houd er bij je voorbereiding rekening mee waarop je straks beoordeeld wordt. Er zal zeker gelet worden op:
- inhoud (volledigheid, uitvoerigheid, begrijpelijkheid)
- woordenschat en woordgebruik
- grammaticale correctheid
- vloeiendheid
- uitspraak

Tip Wees niet bang om fouten te maken en raak niet in paniek als je iets niet weet. Val terug op compensatiestrategieën die je kunnen helpen (zie B2.3).

B2.3 Handige uitdrukkingen en compensatiestrategieën

Zowel bij het voeren van een gesprek als bij spreken in het openbaar kun je baat hebben bij uitdrukkingen en zinnen die regelmatig te gebruiken zijn. Hieronder vind je een overzicht daarvan.

Handige uitdrukkingen en zinnen
- **een gesprek beginnen en afsluiten**
  Je me permets de vous signaler que …
  J'aimerais vous faire remarquer.
  Pardonnez-moi, …
  J'aimerais terminer par cette observation.
  Tout est devenu clair à vos yeux?
- **bedanken, je verontschuldigen, feliciteren en uitnodigen**
  J'aimerais vous remercier.
  Je vous prie de bien vouloir m'excuser.
  Félicitations à l'occasion du résultat de votre examen.
  J'aimerais vous inviter pour …
- **verzoeken om verduidelijking of herhaling**
  Excusez-moi, j'aimerais vous poser une question.
  Je vous prie de bien vouloir répéter.
  Je ne comprends pas ce que vous dites, répétez s'il vous plaît.
- **informatie vragen en verstrekken**
  J'aimerais avoir des renseignements sur …
  J'aimerais en savoir davantage sur …
  Est-ce que vous pourriez m'informer sur …?
  Pour de plus amples informations, adressez-vous à …
- **uitdrukking geven aan gevoelens**
  Je suis bien content(e).
  Je suis désolé(e).
  Tout cela m'est égal.
  Ce qui me rend triste, c'est que … .
  Cela ne me plaît pas.

© ThiemeMeulenhoff

- **zaken of personen beschrijven**
  C'est un objet/une chose/un truc avec lequel/laquelle …
  L'objet est …
  Il a l'air sympathique.
  Je vous décrirai son physique.
- **een mening geven en vragen**
  Je suis d'avis que …
  A mon avis, …
  Quelle est votre opinion?
- **voorstellen doen tot een oplossing**
  J'aimerais vous faire une proposition.
  Comment peut-on résoudre ce problème?
- **bepleiten, klagen en onderhandelen**
  Je vous prie de le faire différemment.
  Je vous prie de bien vouloir réfléchir.
  Je me plains de ce traitement.

Als je een woord niet kent, kun je een compenserende strategie gebruiken. Dat is een manier om toch duidelijk te maken wat je bedoelt, zonder het woord te hoeven gebruiken dat je niet kent. Hieronder vind je een overzicht daarvan.

Compensatiestrategieën
- **een omschrijving geven**
  On l'utilise pour …
  On le trouve …
- **een algemene term geven**
  C'est une sorte de …
  En général …
- **jezelf nadenktijd geven**
  Alors …
  Bon ben …
  Voyons …
- **je gesprekspartner om hulp vragen**
  Vous savez ce que je veux dire.
  Quel est le nom?
  Quel est le mot français?
- **goed naar je gesprekspartner luisteren en indien mogelijk woorden die hij/zij gebruikt herhalen**
  In je antwoord gebruik je reeds genoemde woorden. Er wordt je bijvoorbeeld gevraagd:
  Vous croyez que le gouvernement néerlandais agit bien pendant la crise bancaire?
  Antwoord: Je crois que *pendant la crise bancaire* …

© ThiemeMeulenhoff

B3 Schrijfvaardigheid

Schrijfvaardigheid wordt (naast kijk- en luistervaardigheid en gespreksvaardigheid) als onderdeel van het schoolexamen getoetst. De weging van de onderdelen van het schoolexamen wordt door elke school zelf bepaald. Om te weten te komen welke weging jouw school aan de toets schrijfvaardigheid geeft, is het raadzaam het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) van jouw school te raadplegen.

Bij het onderdeel schrijfvaardigheid wordt getoetst of je de volgende vaardigheden beheerst (eindtermen):
- adequaat reageren in schriftelijke contacten met doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en verstrekken;
- verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en uitdrukking geven aan gevoelens en standpunten verwoorden;
- op de computer een tekst schrijven.

Vanaf augustus 2007 zijn deze eindtermen gekoppeld aan de niveaus van het Europees Referentiekader (ERK). Het ERK heeft voor schrijfvaardigheid, net als voor de andere taalvaardigheden, een aantal niveaus vastgesteld, waarbij A1 het laagste en C2 het hoogste niveau is. Voor schrijfvaardigheid zijn de niveaus als volgt omschreven:

A1	Ik kan een korte, eenvoudige ansichtkaart schrijven, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Ik kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld mijn naam, nationaliteit en adres op een hotelinschrijvingsformulier.
A2	Ik kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Ik kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.
B1	Ik kan een eenvoudige, samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Ik kan persoonlijke brieven schrijven waarin ik mijn ervaringen en indrukken beschrijf.
B2	Ik kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tégen een specifiek standpunt. Ik kan brieven schrijven waarin ik het persoonlijk belang van gebeurtenissen en ervaringen aangeef.
C1	Ik kan me in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en daarbij redelijk uitgebreid standpunten uiteenzetten. Ik kan in een brief, een opstel of een verslag schrijven over over complexe onderwerpen en daarbij de voor mij belangrijke punten benadrukken. Ik kan schrijven in een stijl die is aangepast aan de lezer die ik in gedachten heb.
C2	Ik kan een duidelijke en vloeiend lopende tekst in een gepaste stijl schrijven. Ik kan complexe brieven, verslagen of artikelen schrijven waarin ik een zaak weergeef in een doeltreffende, logische structuur, zodat de lezer de belangrijke punten kan opmerken en onthouden. Ik kan samenvattingen van en kritieken op professionele of literaire werken schrijven.

Bron: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (Common European Framework of References for Languages)

© ThiemeMeulenhoff

Het eindniveau schrijfvaardigheid is voor havo vastgesteld op A2+.

Elke school kan zelf bepalen hoe schrijfvaardigheid precies getoetst wordt. En ook hoeveel tijd je krijgt voor de schrijfopdracht. Meestal is dat ongeveer anderhalf uur. Veel scholen kiezen ervoor om je een zakelijke brief te laten schrijven. Je krijgt dan bijvoorbeeld de opdracht om een brief of e-mail te schrijven naar de beheerders van een Franse camping om informatie op te vragen. Of je moet een sollicitatiebrief schrijven. Soms mag je ook uit twee verschillende briefonderwerpen kiezen. Ook kun je twee (kortere) schrijfopdrachten krijgen die je in die anderhalf uur moet doen.

Maar jouw school kan ook voor een andere schrijfopdracht kiezen. Hieronder staat een overzicht met schrijfopdrachten waaruit gekozen kan worden.

- **Een brief of e-mail**

Veel scholen kiezen dus voor een zakelijke brief of e-mail om de schrijfvaardigheid te toetsen, maar het kan ook een persoonlijke brief of e-mail zijn. Als onderwerpen voor de zakelijke brief wordt vaak gekozen voor een reservering op een camping of een hotel, een klachtenbrief of een sollicitatiebrief met een cv voor een vakantiebaan in het buitenland.
Een persoonlijke brief kan een brief aan een vriend of vriendin zijn of een andere bekende en die kan over van alles gaan: een verhuizing, een bijbaantje of andere dingen die je hebt meegemaakt. Het kan ook zijn dat je je gevoelens moet beschrijven, bijvoorbeeld dat je ergens verdrietig over bent of boos. Of je moet je mening geven over een onderwerp.

- **Aantekeningen, berichten, formulieren**

Je kunt ook de opdracht krijgen om bepaalde informatie te noteren. Dan moet je bijvoorbeeld een klacht opschrijven en doorgeven aan een ander of een telefonische boodschap kort noteren. Of je maakt een routebeschrijving of een ander soort bericht. Ook kan het zijn dat je een formulier moet invullen, bijvoorbeeld een schadeformulier na een aanrijding of een sollicitatieformulier.

- **Vrij schrijven**

Helemaal vrij is dit natuurlijk niet: je krijgt wel een opdracht! Je moet bijvoorbeeld een stukje schrijven over je familie, je leefomstandigheden, je school of je huidige of meest recente baantje.

De interpunctie ziet er in het Frans wat anders uit dan in het Nederlands. Een uitroepteken, een vraagteken, een dubbele punt en een puntkomma worden in het Frans altijd voorafgegaan door een spatie. Voor een komma of een punt aan het eind van de zin komt nooit een spatie. Ook worden er in Franse teksten andere aanhalingstekens gebruikt, namelijk « deze ». Deze aanhalingstekens worden guillemets genoemd, of ganzenvoetjes. Let ook hier op de spatie: na het eerste aanhalingsteken en vóór het tweede. Dus als je de door jou geschreven tekst er echt Frans uit wilt laten zien, kun je gebruikmaken van deze interpunctieregels.

B3.1 Wat je moet weten

Het spreekt vanzelf dat een zo groot mogelijke, actieve woordenschat het maken van een schrijfopdracht vergemakkelijkt. Je moet eigenlijk een beetje kunnen denken in het Frans waardoor je je zinnen gemakkelijker produceert. Door veel te lezen in het Frans (boeken, krant) en door te kijken naar Franse tv-programma's, te luisteren naar Franse teksten en Franse internetsites te bezoeken, vergroot je vanzelf je woordenschat en maak je je de Franse zinsbouw eigen. Kijk nog eens goed naar de basiswoordenlijst (in de bijlage achter in deze bundel) of daar woorden bij staan die voor schrijfvaardigheid ook van belang zouden kunnen zijn. Ook een gedegen kennis

© ThiemeMeulenhoff

van de grammatica en met name van de werkwoordvervoegingen is heel belangrijk om een goede schrijfopdracht te kunnen maken.

Bestudeer ook de lijst met signaalwoorden (D5). Signaalwoorden kunnen je helpen om bepaalde verbanden in je tekst duidelijker te maken en om de overgang van de ene naar de andere alinea soepel te laten verlopen.

Omdat sommige schrijfopdrachten gaan over een situatie in Frankrijk, kan het nuttig zijn om meer te weten over het land. In deze bundel is een onderdeel opgenomen onder de titel *Kennis van land en samenleving* op bladzijde 27 en verder, dat je kunt bestuderen.

Voor het schrijven van zowel een persoonlijke als een zakelijke brief bestaan er vaste uitdrukkingen en er is ook een vaste briefindeling. In deze paragraaf zie je daar voorbeelden van. Bestudeer die goed: dat scheelt je veel kostbare tijd!

Persoonlijke brief
De volgende onderdelen komen voor in een persoonlijke brief:

1 plaatsnaam, datum
- Deze zet je over het algemeen links bovenaan. De meest gebruikelijk manier is als volgt: Bordeaux, le 14 mars 2021
- Je zet ‘le’ voor de datum en je schrijft de naam van de maand met een kleine letter.
- 1e wordt: le 1er mars

2 aanhef
- ‘Beste’ is in het Frans: ‘cher’ / ‘chère’ / ‘chers’ / ‘chères’. Je schrijft dus bijvoorbeeld ‘Chère Nicole’ of ‘Chers amis’.
- Achter de aanhef zet je een komma.

3 feitelijke boodschap
- Vrienden en alle familieleden spreek je aan met ‘tu’ (enkelvoud) en ‘vous’ (meervoud).
- In het Nederlands begin je een brief niet snel met ‘ik’; in het Frans mag dat wel en kun je dus beginnen met ‘je’.

4 afsluiting
- Je sluit je brief af met bijvoorbeeld ‘Mille amitiés’ of ‘Cordialement’.
- Achter de afsluiting zet je een komma.

5 handtekening/naam afzender
- Je sluit af met je handtekening. Bij een goede bekende kan dat ook met alleen je voornaam zijn.
- Bij goede vrienden kun je voor je voornaam nog ‘ton’ of ‘ta’ schrijven.

Persoonlijke brief

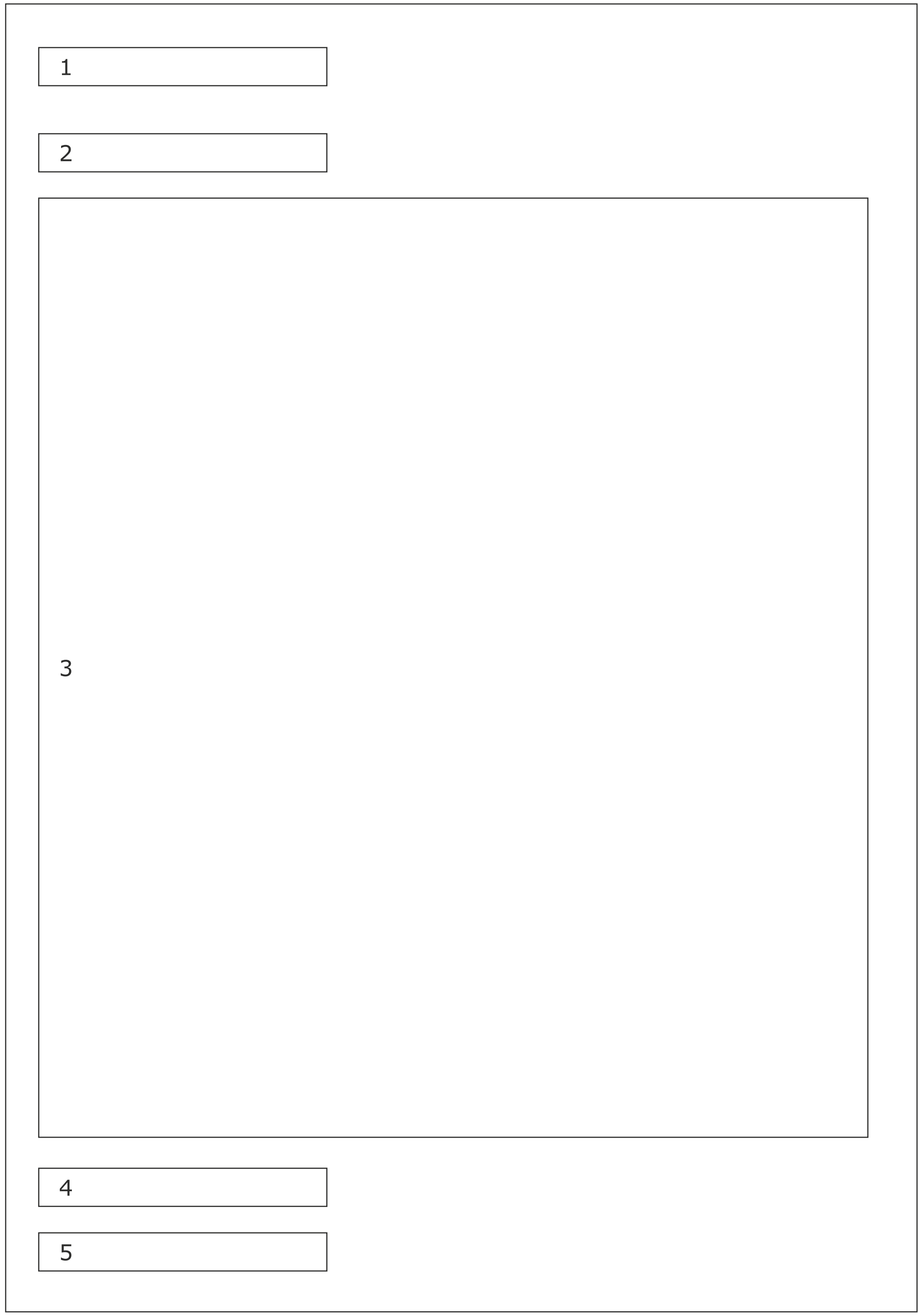

Zakelijke brief

De volgende onderdelen komen voor in een zakelijke brief:

1 je eigen naam en adres
Je voornaam schrijf je helemaal op of je zet 'Mme' of 'M.' voor je voorletters.
De plaatsnaam schrijf je in hoofdletters.

2 naam en adres van geadresseerde
Deze staan links onder je eigen naam en adres. Bijvoorbeeld:
Office du Tourisme de Montpellier
30, Allée Jean de Lattre De Tassigny
34000 MONTPELLIER

3 plaatsnaam, datum

- Deze zet je over het algemeen onder de naam en het adres van de geadresseerde.
  De meest gebruikelijk manier is als volgt: Bordeaux, le 14 mars 2021
- Je zet 'le' voor de datum en je schrijft de naam van de maand met een kleine letter.
- 1e wordt: le 1er mars

4 aanhef

- Bij deze brieven gebruik je steeds de aanhef:
  Madame / Monsieur
  Mesdames / Messieurs

5 feitelijke boodschap

- Als er achter de aanhef een komma staat, begin je de brief met een kleine letter.
- De geadresseerde spreek je aan met 'vous', met daarbij als bezittelijk voornaamwoord 'votre' of 'vos'.

6 afsluiting

- Je sluit de brief af met een lange zin als:
  - o Dans l'espoir de recevoir une réponse favorable de votre part, je vous prie d'agréer Monsieur (of Madame / Mademoiselle of Messieurs / Mesdames / Mesdemoiselles), l'expression de mes sentiments distingués.
    (Betekenis: Hoogachtend, ...)
  - o Dans l'espoir de vous lire sous peu, je vous remercie à l'avance, je vous prie d'agréer Monsieur (of Madame / Mademoiselle of Messieurs / Mesdames / Mesdemoiselles), l'expression de mes meilleurs sentiments.
    (Betekenis: In de hoop snel van u te vernemen, bij voorbaat dank en vriendelijke groet, ...)
  - o Veuillez croire, Monsieur (of Madame / Mademoiselle of Messieurs / Mesdames / Mesdemoiselles), à mes sentiments les plus distingués.
    (Betekenis: Hoogachtend, ...)
- Achter de afsluiting schrijf je nooit een komma.

7 handtekening en je naam

- Je sluit af met je handtekening en je naam.

8 bijlage

- Als je een bijlage meestuurt, vermeld je die hier. Dat kan bijvoorbeeld je cv zijn bij een sollicitatiebrief.

© ThiemeMeulenhoff

Zakelijke brief

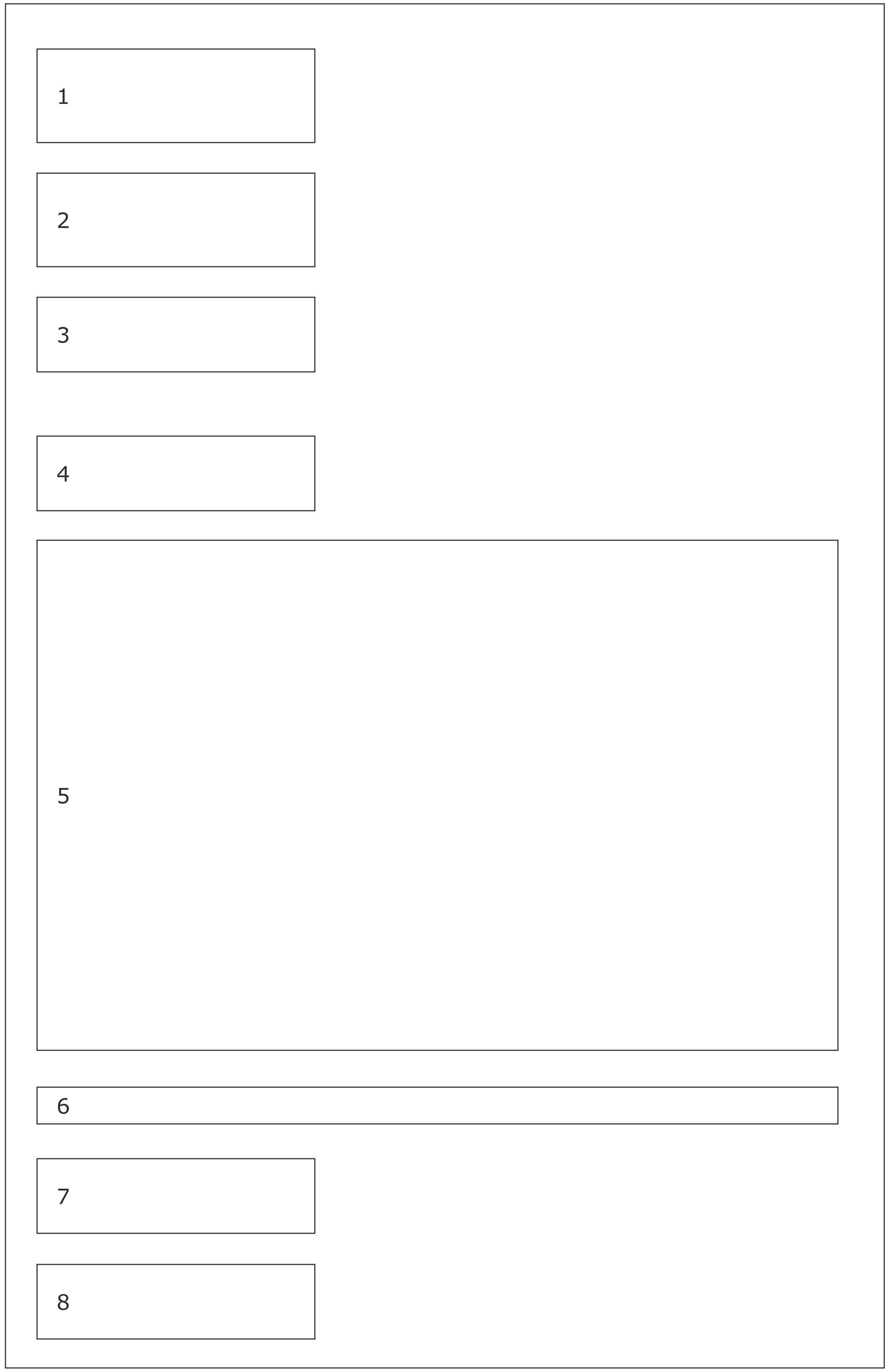

© ThiemeMeulenhoff

E-mail

Aan een e-mail, ook wel courriel genoemd, worden minder strikte regels gesteld dan aan een zakelijke brief, maar er zijn wel regels. Een e-mail dient kort en bondig te zijn. Vaak wordt de beleefdheidsvorm van de impératif gebruikt in plaats van een omschrijvende zin, bijvoorbeeld 'envoyez-moi' (stuur mij) in plaats van 'pourriez-vous m'envoyer'. Ook aanhef en afsluiting zijn informeler van stijl, bijvoorbeeld 'bonjour' als aanhef, 'salutations distinguées' (vriendelijke groeten), 'merci d'avance' (bij voorbaat dank) of 'à+' (tot later) in plaats van de formelere formules bij een zakelijke brief.

Sollicitatiebrief

Als je een sollicitatiebrief (une lettre de candidature, une demande d'emploi) moet schrijven voor de schrijfvaardigheidstoets, moet daar in elk geval een verwijzing naar de bron voorkomen waar de vacature is aangetroffen, bijvoorbeeld de krant of website waar je een advertentie hebt gezien). Verder moet je aangeven waarom jij de ideale persoon bent om deze vacature te vervullen. Je vertelt dus iets over je opleiding, eigenschappen, beschikbaarheid en ervaring. Ook beschrijf je wat je motivatie is voor deze baan. Aan het eind van de brief verwijs je naar een bijgevoegd cv. In een cv geef je op een bondige manier alle informatie over jou op een rijtje. Hieronder zie je hoe dat er in het Frans uitziet.

Renseignements personnels

nom:	voornaam/voornamen voluit en achternaam
adresse:	volledig adres
téléphone:	+31 plus het telefoonnummer (zonder de eerste 0)
e-mail:	e-mailadres
date et lieu de naissance:	geboortedatum en -plaats
nationalité:	nationaliteit
statut/etat civil:	burgerlijke status, bijvoorbeeld célibataire, marié(e)
formation:	baccalauréat, études universitaires
stages:	stages
vie professionelle:	beroepservaring
langues:	beheerste talen
références:	referenties

Deze lijst kun je eventueel nog verder aanvullen met vermelding van hobby's, vrijwilligerswerk, studentenvereniging, sporten.

Accenten op hoofdletters

Accenten op hoofdletters worden in het Frans vaak weggelaten. Dat zie je zelfs in examenteksten. De Académie Française geeft als richtlijn aan dat bij voorkeur accenten op (gewone) hoofdletters moeten worden geplaatst. In het Frans laat je accenten in ieder geval nooit weg in eigennamen en in gevallen waar er onduidelijkheid over de betekenis kan ontstaan.

© ThiemeMeulenhoff

Veelgebruikte uitdrukkingen bij het schrijven van een Franse brief

(Met de *schuingedrukte* woorden maken Nederlanders vaak fouten.)

Lettre:
Je vous remercie *de* votre lettre *DU* 13 avril.
Je vous remercie *de* votre réponse.
C'est hier que j'ai reçu votre lettre.
A ma grande joie j'ai reçu ta lettre.
La raison pour laquelle je vous écris est la suivante: …
Il y a deux mois je vous ai écrit pour la dernière fois.
J'ai reçu ta lettre il y a trois semaines.
J'espère que vous me *répondrez* sous peu.
J'espère recevoir une réponse rapide de votre part.
Est-ce que tu as bien reçu ma lettre?
Je te remercie cordialement *de* ta lettre que j'ai reç*ue* il y a trois jours.
Je vous remercie à l'avance *de* la peine que vous vous donnez.
J'attends votre réponse avec impatience.

Individu:
J'aimerais me présenter.
Ci-inclus je t'envoie une photo d'identité.
Je m'appelle … et j'habite à …
J'ai dix-sept ans.
Tu peux me parler *de* toi-même?
Je suis un garçon/une jeune fille âgé(e) de dix-sept ans.
Pendant le week-end j'aime aller à la discothèque.
Je suis sportif/sportive et j'adore *la* danse.
Je joue au football et *au* tennis.
Je suis relativement grand(e), assez grand(e), relativement petit(e).

Lycée:
Je suis *en* seconde/*en* première/*en* terminale.
Voilà mes options: néerlandais, français, allemand, anglais, histoire, mathématiques, sciences naturelles, sciences sociales, histoire de l'art, biologie et économie.
Je suis assez *fort(e)* en maths, je ne suis pas très doué(e) pour les langues.
Le bac se fera en mai./Je passerai mon bac au mois de mai.
Bien sûr j'espère *l'avoir.*
J'espère *ne pas* échouer aux examens.

Invitations:
Nous nous réjouissons *de* t'accueillir pendant l'été à venir.
Tu viens me voir cet été?
Merci beaucoup de ton invitation. Je te remercie *de* ton invitation.
Je me réjouis *de* te revoir en juillet.
Je regrette *de* ne pas pouvoir te recevoir en Hollande en juillet.
Je regrette que tu ne puisses venir en Hollande.
Réponds-moi vite pour me faire savoir si tu peux venir.
J'apprécie beaucoup votre invitation.
J'accepterai votre invitation avec plaisir, n'en doutez pas!
Je regrette *de* devoir décliner votre invitation.

Vœux:
Pourrais-tu m'envoyer …
J'aimerais …
J'aimerais savoir si vous …
Si possible nous aimerions …

© ThiemeMeulenhoff

Idées: Je crois que …
Je suis convaincu(e)/persuadé(e) que …
J'en conviens que …
Pour moi, …
Je ne comprends pas que …

Informations: Comment vas-tu?
Pourrais-tu m'écrire si …
Pourriez-vous me répondre au plus vite?
Je vous remercie à l'avance *de* vos *renseignements*.

Réclamations: Je suis très déçu(e) *d'apprendre que* …
Je regrette *de* devoir vous informer que …
Ce qui m'a beaucoup déplu c'est que …

Excuses: Je te prie de bien vouloir m'excuser.
J'espère que tu ne m'en veux pas trop de …
Je m'excuse de …
J'espère que vous ne m'en voulez pas trop de …

Sentiments: J'ai le plaisir d'apprendre que …
Bon anniversaire!
Je te souhaite bon courage!
Je te souhaite Joyeux Noël et Bonne Année!
J'espère que ta santé s'améliorera rapidement.
Nous avons été très choqués *d'apprendre* que …
Je te présente mes condoléances ainsi qu'à ta mère.

B3.2 Oefenen met schrijven

In voorbereiding op de schrijftoets is het belangrijk om veel te oefenen met schrijven in het Frans. Dat kun je bijvoorbeeld doen door:
- het maken van schrijfoefeningen die in de leerboeken staan die op jouw school gebruikt worden;
- het oefenen met de briefconventies, zoals die hiervoor onder punt 1 staan;
- te corresponderen per brief of per e-mail met Franssprekende mensen.

Op veel scholen mag je de schrijfopdracht op de computer maken. Dan stuur je de opdracht daarna per mail naar je docent of je maakt een print en levert die in. Zorg dat je de letters met accenten en andere afwijkende letters gemakkelijk kunt vinden, zoals: â, è, ç. Vraag je docent of je de spellingcontrole mag gebruiken tijdens het examen.

© ThiemeMeulenhoff

B3.3 Tijdens de toets

Zorg dat je je goed concentreert tijdens de toets. Lees de opdracht zorgvuldig en bedenk wat je eerst gaat doen en wat daarna. Bedenk wat je zo ongeveer wilt schrijven en maak daarvan aantekeningen.

Zoek die woorden op in een woordenboek waarvan je weet dat je die wilt gebruiken maar de betekenis in het Frans niet goed kent. Gebruik daarvoor een goed en redelijk recent woordenboek, het liefst een Nederlands-Frans plus een Frans-Nederlands woordenboek om eventueel te dubbelchecken wat je hebt opgezocht. Zorg ervoor dat je de in het woordenboek gebruikte afkortingen kent, want dat scheelt zoeken en dus tijd. Schrijf niet eerst in het Nederlands, maar direct in het Frans. Dat scheelt je kostbare tijd.

In een briefopdracht staat altijd hoeveel woorden je moet gebruiken. Tel, terwijl je je brief schrijft, regelmatig het al geschreven aantal woorden. Je komt dan aan het eind van de brief niet voor de verrassing te staan dat er nog een groot aantal woorden ontbreekt of dat je te veel woorden hebt gebruikt. Anders moet je op het laatst nog ergens zinnen invoegen of schrappen, wat de samenhang van je brief niet bevordert.

Tip Kies niet meteen de eerste betekenis in het woordenboek maar check of je echt de goede betekenis en vertaling hebt. Als je bijvoorbeeld het woord kruk wilt opzoeken, kom je minstens drie verschillende woorden in het Frans tegen: de vertaling van een barkruk, een deurkruk of een onhandig iemand.

Maak een brief eerst in het klad. Pas als je daarover tevreden bent, maak je de nette versie in de standaardindeling. Zorg dus dat je genoeg tijd overhoudt om de brief in het net te schrijven. Dit geldt natuurlijk niet als je de brief direct op de computer schrijft: dan corrigeer je direct in je document.

Check na het schrijven van de schrijfopdracht of alles klopt. Kijk nog eens goed of je alles vermeld hebt wat in de opdracht gevraagd werd. Heb je alle onderdelen in de goede volgorde beschreven? Heb je goede overgangen tussen de verschillende zinnen en alinea's gemaakt? Controleer of de werkwoordsvormen juist zijn en of de bijvoeglijke naamwoorden overeenkomen met het zelfstandig naamwoord. Kijk ook of de bijwoorden goed zijn gebruikt. Staan er geen grammatica- en spelfouten? Is de zinsbouw correct? Past je taalgebruik bij de schrijfopdracht? Op deze punten wordt je schrijfopdracht zeker beoordeeld door je docent.

Controleer de volgende punten bij een brief:
- Heb je de goede indeling gehanteerd?
- Heb je de goede formules toegepast?
- Hanteer je de vous-vorm consequent?
- Gebruik je de conditionnel juist? Dat is namelijk de beleefdheidsvorm bij uitstek en dus uitermate geschikt voor een (zakelijke) brief.

© ThiemeMeulenhoff

C Grammatica

Bij het leren van een taal kom je ook de regels van die taal tegen, de grammatica. Als het goed is, heb je die regels aardig onder de knie tegen de tijd dat je examen gaat doen. In dit onderdeel vind je een beknopte en heldere samenvatting van de belangrijkste Franse grammatica.
Je kunt het als naslagwerk gebruiken bij het oefenen voor de schoolexamens schrijf- en gespreksvaardigheid. De opgenomen voorbeelden dienen als ondersteuning bij het zelfstandig bestuderen van de stof.

C 1 Woordsoorten

Je vindt hier een kort overzicht van zelfstandige naamwoorden en de bijbehorende lidwoorden, van bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden en van een behoorlijk aantal voornaamwoorden. Bij de bijvoeglijke naamwoorden en de bijwoorden horen ook de trappen van vergelijking.

C1.1 Lidwoord

Het onbepaalde lidwoord in het Frans is *un* of *une* voor het enkelvoud en *des* voor het meervoud. *Un/une* vertaal je met 'een', *des* vertaal je niet. De bepaalde lidwoorden in het Frans zijn: *le, la* en *l'* voor het enkelvoud en *les* voor het meervoud. Je vertaalt ze met 'de' of 'het'.

In combinatie met het voorzetsel *à* of *de* kan het bepaald lidwoord veranderen:

à + le = au	à + la = à la	à + l' = à l'	à + les = aux
de + le = du	de + la = de la	de + l' = de l'	de + les = des

In tegenstelling tot het Nederlands gebruik je in het Frans wel een lidwoord bij:
- landennamen: *la France, le Portugal, les Etats-Unis*
- data: *le 14 juillet*
- titel/beroep gevolgd door een eigennaam: *la reine Beatrix*
- algemene begrippen: *Les Anglais sont sportifs*.
- sporten: *jouer au foot / au tennis*
- muziek: *jouer du piano / de la guitare*

In het Frans gebruik je een delend lidwoord om een onbepaalde hoeveelheid aan te geven. In het Nederlands staat er in dat geval geen lidwoord! De delende lidwoorden in het Frans zijn *du, de l', de la* en *des*:
***du** pain, **de l'**eau, **de la** viande et **des** fruits* – brood, water, vlees en fruit

> **Let op!**
> Na een hoeveelheidswoord of een ontkenning verandert het delend lidwoord in *de/d'*. Bijvoorbeeld:
> *du vin – beaucoup **de** vin, pas **de** vin*

C1.2 Zelfstandig naamwoord

Het zelfstandig naamwoord is mannelijk of vrouwelijk. Dat kun je zien aan het lidwoord dat erbij hoort. Je kunt het zelfstandig naamwoord in het meervoud zetten door er een -s achter te zetten.
Uitzonderingen zijn: -x blijft -x, -s blijft -s, -z blijft -z, -al wordt -aux, -au wordt -aux, -eu wordt eux. Bijvoorbeeld: *le cheval – les chevaux, le neveu – les neveux*

© ThiemeMeulenhoff

> **Let op!**
> Altijd meervoud zijn: *les vacances, les devoirs, les lunettes, les mathématiques, les environs, les frais*.
> Andere bijzondere vormen zijn:
> *oeil – yeux*
> *travail – travaux*
> *genou – genoux*

C1.3 Bijvoeglijk naamwoord

Het bijvoeglijk naamwoord past zich qua vorm aan het zelfstandig naamwoord aan waar het bij hoort: mannelijk, vrouwelijk, enkelvoud of meervoud.
- vrouwelijk enkelvoud krijgt -e: *La femme est grand**e***.
- mannelijk meervoud krijgt -s: *Les paquets sont grand**s***.
- vrouwelijk meervoud krijgt -es: *Les maisons sont grand**es***.

Uitzonderingen bij vrouwelijke bijvoeglijke naamwoorden zijn:
- -e blijft -e: *un sac rouge – une jupe rouge*
- -er wordt -ère: *la premi**ère** fois*
- -et wordt -ète: *elle est inqui**ète***
- -x wordt -se: *une femme malheureu**se***
- -f wordt -ve: *Anne est sporti**ve***
- bij -el, -en, -as, -on en -eil verdubbelt de medeklinker: *la fille est mign**onne**, une anci**enne** élève*

Uitzonderingen bij bijvoeglijke naamwoorden in het meervoud zijn:
- -s blijft -s: *les puls sont gris*
- -x blijft -x: *les vieu**x** livres*
- -al wordt -aux: *les concours nation**aux***
- -au wordt -aux: *ils sont be**aux***

> **Let op!**
> De volgende woorden hebben een onregelmatige vrouwelijke vorm. Het meervoud staat erachter.
> *beau (bel), belle – beaux, belles*
> *nouveau (nouvel), nouvelle – nouveaux, nouvelles*
> *vieux (vieil), vieille – vieux, vieilles*
> De vormen *bel, nouvel* en *vieil* komen voor mannelijke woorden die beginnen met een klinker of een stomme h.

De meeste bijvoeglijke naamwoorden staan achter het zelfstandig naamwoord. Sommige staan er juist voor, bijvoorbeeld: *beau, haut, jeune, vieux, bon, long, gros, mauvais, joli, petit, grand, méchant, dernier, autre, nouveau, meilleur*.

> **Let op!**
> Bijvoeglijke naamwoorden die van landen zijn afgeleid hebben een kleine letter: *du fromage français*. Maar: *le Français* (de inwoner).

C1.4 Bijwoord

Het bijwoord wordt in het Frans afgeleid van het bijvoeglijk naamwoord. Eindigt het bijvoeglijk naamwoord op een klinker? Zet dan -ment achter de mannelijke vorm: *calme – calmement*. Eindigt het bijvoeglijk naamwoord op een medeklinker? Zet dan -ment achter de vrouwelijke vorm: *heureux – heureusement*. Eindigt het bijvoeglijk naamwoorden op -ent/-ant? Gebruik dan -emment/-amment om het bijwoord te vormen: *récent – récemment, méchant – méchamment*.

© ThiemeMeulenhoff

Let op!
Onregelmatig zijn: *bon – bien, meilleur – mieux, mauvais – mal, rapide – vite, long – longtemps*.

C1.5 Trappen van vergelijking

De vergrotende trap maak je door *plus* voor het bijwoord of bijvoeglijk naamwoord te zetten. Bijvoorbeeld:
*Anne travaille **plus** dur que Paul.* – Anne werkt harder dan Paul.
De overtreffende trap maak je door *le/la/les plus* voor het bijvoeglijk naamwoord of bijwoord te zetten. Bijvoorbeeld:
*Pauline est **la plus** intelligente.* – Pauline is het intelligentst.

Let op!
Als het bijvoeglijk naamwoord voor het zelfstandig naamwoord staat, komt de overtreffende trap ook ervoor te staan. Bijvoorbeeld:
*C'est une **jolie** fille.* – Het is een leuk meisje.
*C'est **la plus jolie** fille.* – Het is het leukste meisje.

C1.6 Voornaamwoorden

Voornaamwoorden zijn woorden die naar iets of iemand verwijzen. Hieronder zie je een opsomming van verschillende voornaamwoorden.

Persoonlijk voornaamwoord
- Als het persoonlijk voornaamwoord **onderwerp** van de zin is, gebruik je: *je (j'), tu, il, elle, on, nous, vous, ils, elles*.
- Als het persoonlijk voornaamwoord **lijdend voorwerp** is, gebruik je: *me (m'), te (t'), le (l'), la (l'), nous, vous, les, les*.
- Als het persoonlijk voornaamwoord **meewerkend voorwerp** is, gebruik je: *me (m'), te (t'), lui, lui, nous, vous, leur, leur*.
- De beklemtoonde vormen zijn: *moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles*. Deze beklemtoonde vormen gebruik je na een voorzetsel (*C'est pour moi.*), bij nadruk (*C'est moi qui ai dit ça.* – **Ik** heb dat gezegd.) of alleenstaand, dat wil zeggen zonder bijbehorend werkwoord (*Merci toi aussi.* – Jij ook bedankt.).

Het persoonlijk voornaamwoord als lijdend en meewerkend voorwerp staat vóór de persoonsvorm, behalve als er een infinitief in de zin staat: *il **la** voit, il veut **la** voir*.
Het persoonlijk voornaamwoord als lijdend en meewerkend voorwerp staat ná de persoonsvorm in de gebiedende wijs: *Donne-**moi**!*
En het komt vóór de persoonsvorm in de gebiedende wijs met ontkenning: *Ne **me** quitte pas!*

En / y
De woorden *en* en *y* kunnen ook tot de voornaamwoorden worden gerekend. Beide woorden worden meestal vertaald met een vorm van 'er': er, ermee, ervan, maar je kunt het niet door elkaar gebruiken.
- *En* vervangt een voorzetselvoorwerp met het voorzetsel *de*. Bijvoorbeeld: *Il souffre d'une maladie. Il **en** souffre.* – Hij lijdt aan een ziekte. Hij lijdt **eraan**.
- *Y* vervangt een voorzetselvoorwerp met alle andere voorzetsels. Bijvoorbeeld: *Il pense à son travail. Il **y** pense.* – Hij denkt aan zijn werk. Hij denkt **eraan**.

Als er een infinitief in de zin staat, staan *y* en *en*, net als de persoonlijke voornaamwoorden, meteen voor de infinitief. Bijvoorbeeld:
*Je veux **la** voir.* – Ik wil haar zien.
*Il veut **y** aller.* – Hij wil ernaartoe gaan.

Als er geen infinitief is, staan *y* en *en*, net als de persoonlijke voornaamwoorden, voor de persoonsvorm.
*Je **la** vois.* – Ik zie haar.
*Il **y** pense.* – Hij denkt eraan.
Y en *en* staan achter de andere persoonlijke voornaamwoorden en *y* staat altijd voor *en*. Bijvoorbeeld:
*Je **lui en** donne quatre.* – Ik geef haar er vier van.
*Il **y en** a beaucoup.* – Er zijn er veel.

Bezittelijk voornaamwoord
Bezittelijke voornaamwoorden kunnen zelfstandig en niet-zelfstandig gebruikt worden.

Als het bezittelijk voornaamwoord niet-zelfstandig wordt gebruikt, kijk dan naar het zelfstandig naamwoord waar het bij hoort voor het kiezen van de juiste vorm.
- Voor mannelijke woorden en vrouwelijke woorden die met een klinker of stomme h beginnen, gebruik je: *mon, ton, son, notre, votre, leur*.
- Voor vrouwelijke woorden gebruik je: *ma, ta, sa, notre, votre, leur*.
- Voor woorden in het meervoud gebruik je: *mes, tes, ses, nos, vos, leurs*.

Bijvoorbeeld:
Sarah a perdu son portable. – Sarah is haar mobiel verloren.

Als het bezittelijke voornaamwoord zelfstandig wordt gebruikt, kijk dan waar het bezittelijke voornaamwoord naar verwijst voor het kiezen van de juiste vorm.
- Bij verwijzen naar mannelijk enkelvoud: *le mien, le tien, le sien, le nôtre, le vôtre, le leur*.
- Bij verwijzen naar vrouwelijk enkelvoud: *la mienne, la tienne, la sienne, la nôtre, la vôtre, la leur.*
- Bij verwijzen naar mannelijk meervoud: *les miens, les tiens, les siens, les nôtres, les vôtres, les leurs*.
- Bij verwijzen naar vrouwelijk meervoud: *les miennes, les tiennes, les siennes, les nôtres, les vôtres, les leurs*.

Bijvoorbeeld:
Mon portable est plus moderne que le tien. – Mijn mobiel is moderner dan die van jou.

Aanwijzend voornaamwoord
Ook aanwijzende voornaamwoorden kunnen zelfstandig en niet-zelfstandig gebruikt worden.

Bij niet-zelfstandig gebruik kijk je naar het zelfstandig naamwoord dat erachter staat.
- Voor mannelijk enkelvoud gebruik je: *ce*.
- Voor vrouwelijk enkelvoud gebruik je: *cette*.
- Voor meervoud gebruik je: *ces*.
- Voor mannelijke woorden die met een klinker of een stomme h beginnen, gebruik je: *cet*.

Bijvoorbeeld:
J'ai vu cette femme hier. – Ik heb die vrouw gisteren gezien.

Als het aanwijzend voornaamwoord zelfstandig wordt gebruikt, kijk dan waar het naar verwijst.
- Bij verwijzen naar mannelijk enkelvoud: *celui*.
- Bij verwijzen naar vrouwelijk enkelvoud: *celle*.
- Bij verwijzen naar mannelijk meervoud: *ceux*.
- Bij verwijzen naar vrouwelijk meervoud: *celles*.

Celui, celle, ceux, celles worden altijd gevolgd door een van deze drie mogelijkheden:
1 *-ci*, bijvoorbeeld: *Je voudrais celui-ci*.
2 een betrekkelijke bijzin, bijvoorbeeld: *Je voudrais celle que je vois là*.
3 *de* en een zelfstandig naamwoord, bijvoorbeeld: *Je voudrais ceux de ma soeur*.

Betrekkelijk voornaamwoord

Een betrekkelijk voornaamwoord verwijst naar een voorafgaand zinsdeel. In het Nederlands gebruik je daarvoor woorden als: die, dat, wie, welk. In het Frans gebruik je de volgende betrekkelijke voornaamwoorden:

- Als het betrekkelijk voornaamwoord **onderwerp** van de bijzin is, gebruik je *qui*. Bijvoorbeeld:
  La fille qui est arrivée hier.
- Als het betrekkelijk voornaamwoord **lijdend voorwerp** van de bijzin is, gebruik je *que*. Bijvoorbeeld:
  La fille que j'ai rencontrée.
- Als het betrekkelijk voornaamwoord **na een voorzetsel** komt, gebruik je bij personen *qui* en bij zaken: *lequel, laquelle, lesquels, lesquelles*. Bijvoorbeeld:
  La fille à qui je pense.
  La maison dans laquelle Voltaire a vécu.
  Le village auquel je pense.
- Als het betrekkelijk voornaamwoord **na het voorzetsel *de*** komt, worden die samen vervangen door *dont*, zowel voor personen als voor zaken. Bijvoorbeeld:
  La fille dont il parle.
  La voiture dont il est content.

Als je in het Nederlands 'wat' of 'datgene wat' gebruikt, gebruik je in het Frans:

- *ce qui*, als het **onderwerp** van de bijzin is, bijvoorbeeld:
  Il ne sait pas ce qui te gêne.
- *ce que*, als het **lijdend voorwerp** van de bijzin is, bijvoorbeeld:
  Je ne comprends pas ce qu'il dit.

Vragend voornaamwoord

De vorm van het vragend voornaamwoord hangt af van de functie in de zin:

- wie als onderwerp: *qui*, bijvoorbeeld: *Qui a fait cela?*
- wie als lijdend voorwerp: *qui* of *qui est-ce que*, bijvoorbeeld: *Qui avez-vous vu? Qui est-ce que vous avez vu?*
- wat als onderwerp: *qu'est-ce qui*, bijvoorbeeld: *Qu'est ce qui vous irrite?*
- wat als lijdend voorwerp: *que of qu'est-ce que*, bijvoorbeeld: *Qu'est-ce que vous avez fait?*
- welke (bijvoeglijk gebruikt) : *quel, quelle, quels, quelles*, bijvoorbeeld: *Quelle voiture avez-vous achetée?*
- welke (zelfstandig gebruikt) : *lequel, laquelle, lesquels, lesquelles*, bijvoorbeeld: *Laquelle de ces marques préfères-tu?*

Onbepaald voornaamwoord

quelques	sommige, enkele, een paar (bijvoeglijk gebruikt)
quelques-un(e)s	sommige, enkele (zelfstandig gebruikt)
chaque	elke (bijvoeglijk gebruikt)
chacun(e)	elk (zelfstandig gebruikt)
quelque chose	iets
rien	niets
quelqu'un	iemand
personne	niemand
tout le/toute la	de/het hele
tous les/toutes les	alle
tout	alles, ieder, erg
tous	allen
tout le monde	iedereen

© ThiemeMeulenhoff

C 2 Woordvolgorde

De woordvolgorde in een zin wijkt in het Frans af van de volgorde in het Nederlands. In een bevestigende zin is de woordvolgorde in het Frans:
(bepaling +) onderwerp + gezegde + lijd.vw + meew.vw (+ bepaling). Plaats- en tijdsbepalingen komen vooraan in de zin of achteraan. Bijvoorbeeld:
Demain, nous allons faire une promenade avec Anne. – Morgen gaan we met Anne een wandeling maken.
Hier, il a donné un cadeau à Anne à Paris. – Gisteren heeft hij Anne een cadeau gegeven in Parijs.

Let op!
Het gezegde moet in het Frans bij elkaar staan.

In een vragende zin zijn er drie mogelijkheden:

- Een zin met ***est-ce que***: *est-ce que* + onderwerp + gezegde + lijdend voorwerp + meewerkend voorwerp (+ bepaling), bijvoorbeeld:
  Est-ce que tu as donné un cadeau à Anne à Paris? – Heb jij Anne een cadeau gegeven in Parijs?
- **Inversie**: persoonsvorm + onderwerp. Dit kan alleen als het onderwerp een persoonlijk voornaamwoord is. Je zet een streepje tussen de persoonsvorm en het persoonlijk voornaamwoord. Bijvoorbeeld:
  As-tu reçu un cadeau? – Heb jij een cadeau gekregen?
- **Spreektaal**: onderwerp + persoonsvorm, bijvoorbeeld:
  Tu as reçu un cadeau? – Heb jij een cadeau gekregen?

Als je het onderwerp van de zin wilt beklemtonen, dan gebruik je *c'est … qui*. Bijvoorbeeld:
*C'est **toi** qui as fait cela?*
Als je andere zinsdelen wilt beklemtonen, dan gebruik je *c'est … que*. Bijvoorbeeld:
*C'est **hier** que je suis arrivé.*

Ontkenningen bestaan in het Frans uit twee delen. Het eerste deel (*ne*) zet je voor de persoonsvorm. Het tweede deel zet je meteen achter de persoonsvorm.
Dit geldt voor: *ne … pas, ne … plus, ne … pas non plus, ne … que, ne … aucun, ne … rien, ne … jamais, ne … pas encore*. Bijvoorbeeld:
*Il **ne** téléphone **jamais**.*
Bij *ne … personne* en *ne … nulle part* zet je *ne* voor de persoonsvorm en het tweede deel van de ontkenning na het hele gezegde. Bijvoorbeeld:
*Je **n**'ai vu **personne**.*

© ThiemeMeulenhoff

C 3 Voorzetsels

In het onderstaande schema vind je de meest gebruikte voorzetsels die afwijken van de Nederlandse.

aan	
aan de straat/weg; aan de kust	**sur** la route de Marseille; **sur** la côte
aan zee	**au bord de** la mer
aan de ene kant	**d'**un côté

bij	
in de nabijheid van	Il habite **près de** la gare.
bij iemand	Anne est **chez** sa mère.
in gezelschap van	Paul est **avec** son copain.
op zak hebben	Je n'ai pas d'argent **sur** moi.

door	
door de stad	Elles se promenaient **par** la ville.
door de regen	Il marche **à travers** la pluie.

in	
in bed	**au** lit
in Japan (mannelijk land)	**au** Japon
in Frankrijk (vrouwelijk land)	**en** France
in mei (maand)	**en** mai
in de lente	**au** printemps
in de zomer, in de herfst, in de winter	**en** été, **en** automne, **en** hiver
in het weekend	**pendant** le weekend

met	
met zijn vieren	Ils sont quatre. (NIET: avec quatre)
met iemand	Patrick est là, **avec** sa copine.
met het vliegtuig + ding	Le paquet vient **par** avion.
met het vliegtuig + persoon	Nadia est venue **en** avion.
met de fiets	**en** vélo / **à** bicyclette
met de auto; met de bus	**en** voiture; **en** bus
met Pasen	**à** Pâques

naar	
naar de dokter	**chez** le médecin
naar de uitgang	**vers** la sortie
de trein naar Lyon	le train **à destination de** Lyon
naar Frankrijk (vrouwelijk land)	**en** France
naar Denemarken (mannelijk land)	**au** Danemark
naar de Verenigde Staten (meervoudig land)	**aux** Etats-Unis

om	
tijdstip	**à** midi
reden	Il va à Paris **pour** voir le Louvre.
rondom	**autour du** village
om de tien minuten	**toutes** les dix minutes

op	
op tafel	**sur** la table
op straat	**dans** la rue
op een kantoor	**dans** un bureau
op school	**à** l'école
op de tweede verdieping	**au** deuxième étage
op de tv; op de radio	**à** la télé; **à** la radio
op een dag	**un jour**
op deze wijze	**de** cette façon
op dit moment (nu)	**en** ce moment
op dat moment (toen)	**à** ce moment-là

over	
praten over	parler **de**
over een week	**dans** une semaine
het gaat over …	il s'agit **de** …
een brug over de rivier	un pont **sur** la rivière

tot	
tot aan Parijs	**jusqu'à** Paris
tot aan het eind	**jusqu'à la** fin
tot morgen	**à** demain
tot mijn verbazing	**à** mon étonnement

uit	
uit België; uit Italië	**de** Belgique; **d'**Italie
de trein uit Metz	le train **en provenance de** Metz
uit zijn zak	Il prend ses clés **dans** sa poche.
uit een glas	J'ai bu **dans** ce verre.
uit (door) het raam	Regarde **par** la fenêtre.
uit beleefdheid	**par** politesse
uit het hoofd leren	apprendre **par** coeur

voor	
ten behoeve van	Il achète un cadeau **pour** sa copine.
van tijd	Il arrive **avant** huit heures.
van plaats	Il se trouve **devant** l'écran.
bedankt voor	Merci **de** ces fleurs.

Let op!
De voorzetsels *en, à* en *de* moeten altijd worden herhaald; de andere voorzetsels mag je herhalen, maar het hoeft niet.
*Elle est allée **en** Espagne et **en** Italie.* – Zij is naar Spanje en Italië gegaan.
*Il est parti **pour** la Suisse et l'Allemagne.* – Hij is vertrokken naar Zwitserland en Duitsland.

C 4 Werkwoorden

Werkwoordstijden, hulpwerkwoorden, vervoegingen: hier vind je de hoofdregels op een rijtje.

C4.1 Het gebruik van de werkwoordstijden

1 Als je iets wilt **beschrijven** uit het verleden, gebruik je de **imparfait (onvoltooid verleden tijd)**.
Je lisais un livre. – Ik was een boek aan het lezen. (Ik las een boek.)

2 Als je een **actie** wilt weergeven uit het verleden, gebruik je de **passé composé (voltooid tegenwoordige tijd)**.
Il a mangé un hotdog et après, il est allé à la plage. – Hij heeft een hotdog gegeten en is daarna naar het strand gegaan.

3 Als iets **zojuist is gebeurd**, gebruik je **venir de** (de **passé récent**).
Il vient de partir. – Hij is zojuist vertrokken.

4 Als iets **nabije toekomst** is, gebruik je **aller + infinitief** (de **futur proche**).
Je vais faire du shopping. – Ik ga inkopen doen.

5 Als iets **toekomst** is, gebruik je de **futur**.
En juin, je passerai mon bac. – In juni zal ik eindexamen doen.

6 Als je **beleefd** wilt zijn, gebruik je de **futur du passé**.
Pourriez-vous me dire … – Zou u me kunnen zeggen …

7 De **subjonctif** (aanvoegende wijs) gebruik je:
- na een werkwoord in de hoofdzin dat:
  - een gevoel aangeeft
    *Je suis triste que tout **soit** fini.*
  - een wens of wil aangeeft
    *Je veux qu'il **parte**.*
  - een noodzaak aangeeft
    *Il faut qu'il **parte**.*
  - een twijfel/onmogelijkheid aangeeft
    *Je doute qu'il **vienne**.*
- na de volgende voegwoorden: *bien que, quoique, pour que, afin que, de sorte que, sans que, à condition que, avant que, de peur que, pourvu que, à moins que.*

8 De **passé simple** lijkt op de betekenis van de passé compassé en geeft eveneens een actie weer uit het verleden. Deze tijd wordt echter alleen in geschreven taal gebruikt, zoals in romans.

9 Het **participe présent** (onvoltooid deelwoord) kan als bijvoeglijk naamwoord worden gebruikt: *une langue vivante*.
Het **participe présent** kan ook een bijzin inluiden. Je vertaalt hem dan met:
- die, dat: *Un garçon parlant français.* – Een jongen die Frans spreekt.
- omdat, toen, terwijl: *Arrivant en retard, il a manqué son train.* – Omdat hij te laat kwam, heeft hij zijn trein gemist.

10 De **gérondif** (= en + participe présent) heeft hetzelfde onderwerp als de hoofdzin en kun je meestal vertalen met 'door te' of 'terwijl': *Je l'ai rencontré en entrant dans la salle.* – Ik kwam hem tegen terwijl **ik** de zaal binnenging.

11 De **lijdende vorm** wordt gemaakt door het hulpwerkwoord *être* te gebruiken, gevolgd door een voltooid deelwoord; *être* betekent in dit geval 'worden'. Er staat altijd bij door wie de handeling wordt verricht.
*Il **est** arrêté par la police.* – Hij wordt gearresteerd door de politie.
*Il **était** arrêté par la police.* – Hij werd gearresteerd door de politie.
*Il **a été** arrêté par la police.* – Hij is gearresteerd (geworden) door de politie.

C4.2 Hulpwerkwoorden

Vrijwel alle werkwoorden worden in de voltooide tijd met *avoir* vervoegd. Sommige worden met *être* vervoegd. Dit zijn: *aller, venir, arriver, partir, entrer, sortir, monter, descendre, rentrer, retourner, rester, tomber naître, mourir* en alle wederkerende werkwoorden (bijvoorbeeld *se laver, se rencontrer*).

C4.3 Accord: de être-regel en de avoir-regel

Als een werkwoord met *être* wordt vervoegd, dan past de uitgang van het voltooid deelwoord zich aan bij het onderwerp. Bij vrouwelijk enkelvoud komt er een -e achter, bij mannelijk meervoud een -s en bij vrouwelijk meervoud -es. Bijvoorbeeld:
*Jean s'est lavé. Anne s'est lavé**e**.*
*Jean et Pierre sont allé**s**. Anne et Hélène sont allé**es**.*

Als een werkwoord met *avoir* wordt vervoegd, dan past de uitgang van het voltooid deelwoord zich aan bij het lijdend voorwerp als dat voorafgaat aan het gezegde. Bij vrouwelijk enkelvoud komt er een -e achter, bij mannelijk meervoud een -s en bij vrouwelijk meervoud -es. Bijvoorbeeld:
*Tu as vu Christine et Marie? Oui, je les ai vu**es**.*

C4.4 Voorzetsel bij werkwoorden

De constructie werkwoord + *de* + infinitief vertaal je in het Nederlands vaak met 'om te'. Werkwoorden die altijd gevolgd worden door *de* + infinitief zijn: *décider de, demander de, refuser de, essayer de, oublier de, proposer de, promettre de, permettre de*. Bijvoorbeeld:
*Il refuse **de** manger.* – Hij weigert **om te** eten.

Werkwoorden die altijd gevolgd worden door *à* + infinitief zijn: *aider à, apprendre à, inviter à, continuer à, commencer à, réussir à*. Bijvoorbeeld:
*Elle apprend **à** conduire.* – Ze leert **om** auto **te** rijden.

Werkwoorden die altijd zonder voorzetsel gebruikt worden (in tegenstelling tot het Nederlands) zijn: *aimer, adorer, préférer, détester, compter, espérer*.
Elle aime danser. – Zij houdt **van** dansen.
Il espère reussir. – Hij hoopt **te** slagen.

C4.5 Onpersoonlijke werkwoorden

Het onderwerp bij onpersoonlijke werkwoorden is altijd *il*. De persoonsvorm staat altijd in het enkelvoud.

il y a	er is, er zijn
il faut	het is nodig, het moet
il s'agit de	het gaat over
il neige, il pleut	het sneeuwt, regent
il fait du vent; il fait du soleil	het waait; het is zonnig

Let op!
Il y a in combinatie met een tijdsaanduiding, betekent altijd 'geleden', bijvoorbeeld: *il y a trois heures* – drie uur geleden.

C4.6 Vervoegingen

Het Frans kent vier groepen regelmatige werkwoorden die je volgens de volgende schema's kunt vervoegen. De uitgangen zijn vetgedrukt. Er zijn zo'n vijftig onregelmatige werkwoorden. Na deze vier groepen vind je de vervoegingen van de werkwoorden *être* en *avoir*.

WERKWOORDEN OP -ER

infinitif danser	**participe présent** dansant (stam: dans-)	**participe passé** dansé	**présent** je danse tu danses il danse	**passé simple*** je dans**ai** tu dans**as** il dans**a** nous dans**âmes** vous dans**âtes** ils dans**èrent**
futur je danser**ai** tu danser**as** il danser**a** nous danser**ons** vous danser**ez** ils danser**ont**	**présent (meervoud)** nous dans**ons** vous dans**ez** ils dans**ent**	**passé composé** j'ai dansé tu as dansé il a dansé nous avons dansé vous avez dansé ils ont dansé	**impératif (enkelvoud)** danse!	
futur du passé je danser**ais** tu danser**ais** il danser**ait** nous danser**ions** vous danser**iez** ils danser**aient**	**imparfait** je dans**ais** tu dans**ais** il dansait nous dans**ions** vous dans**iez** ils dans**aient**			
	subjonctif que je dans**e** que tu dans**es** qu'il dans**e** que nous dans**ions** que vous dans**iez** qu'ils dans**ent**			
	impératif (meervoud) dansons! dansez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

WERKWOORDEN OP -IR

infinitif finir	**participe présent** finissant (stam: finiss-)	**participe passé** fini	**présent** je finis tu finis il finit	**passé simple*** je fin**is** tu fin**is** il fin**it** nous fin**îmes** vous fin**îtes** ils fin**irent**
futur je finir**ai** tu finir**as** il finir**a** nous finir**ons** vous finir**ez** ils finir**ont**	**présent (meervoud)** nous finiss**ons** vous finiss**ez** ils finiss**ent**	**passé composé** j'ai fini tu as fini il a fini nous avons fini vous avez fini ils ont fini	**impératif (enkelvoud)** finis!	
futur du passé je finir**ais** tu finir**ais** il finir**ait** nous finir**ions** vous finir**iez** ils finir**aient**	**imparfait** je finiss**ais** tu finiss**ais** il finiss**ait** nous finiss**ions** vous finiss**iez** ils finiss**aient**			
	subjonctif que je finiss**e** que tu finiss**es** qu'il finiss**e** que nous finiss**ions** que vous finiss**iez** qu'ils finiss**ent**			
	impératif (meervoud) finissons! finissez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

WERKWOORDEN OP -RE

infinitif vendre	**participe présent** vendant (stam: vend-)	**participe passé** *vendu*	**présent** je vends tu vends il vend	**passé simple*** je vend**is** tu vend**is** il vend**it** nous vend**îmes** vous vend**îtes** ils vend**irent**
futur je vendr**ai** tu vendr**as** il vendr**a** nous vendr**ons** vous vendr**ez** ils vendr**ont**	**présent (meervoud)** nous vend**ons** vous vend**ez** ils vend**ent**	**passé composé** j'ai vendu *tu as* vendu *il a* vendu *nous avons* vendu *vous avez* vendu *ils ont* vendu	**impératif (enkelvoud)** vends!	
futur du passé je vendr**ais** tu vendr**ais** il vendr**ait** nous vendr**ions** vous vendr**iez** ils vendr**aient**	**imparfait** je vend**ais** tu vend**ais** il vend**ait** nous vend**ions** vous vend**iez** ils vend**aient**			
	subjonctif que je vend**e** que tu vend**es** qu'il vend**e** que nous vend**ions** que vous vend**iez** qu'ils vend**ent**			
	impératif (meervoud) vendons! vendez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

WERKWOORDEN OP -EVOIR

infinitif recevoir	**participe présent** recevant (stam: recev-)	**participe passé** reçu	**présent** je reçois tu reçois il reçoit	**passé simple*** je reç**us** tu reç**us** il reç**ut** nous reç**ûmes** vous reç**ûtes** ils reç**urent**
futur (oi valt weg) je recevr**ai** tu recevr**as** il recevr**a** nous recevr**ons** vous recevr**ez** ils recevr**ont**	**présent (meervoud)** nous recev**ons** vous recev**ez** ils **reçoivent**	**passé composé** j'ai reçu tu as reçu il a reçu nous avons reçu vous avez reçu ils ont reçu	**impératif (enkelvoud)** reçois!	
futur du passé (oi valt weg) je recevr**ais** tu recevr**ais** il recevr**ait** nous recevr**ions** vous recevr**iez** ils recevr**aient**	**imparfait** je recev**ais** tu recev**ais** il recev**ait** nous recev**ions** vous recev**iez** ils recev**aient**			
	subjonctif que je **reçoive** que tu **reçoives** qu'il **reçoive** que nous recev**ion**s que vous recev**iez** qu'ils **reçoivent**			
	impératif (meervoud) recevons! recevez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

HET WERKWOORD ÊTRE

infinitif être	**participe présent** étant	**participe passé** *été*	**présent** je suis tu es il est	**passé simple*** je fus tu fus il fut nous fûmes vous fûtes ils furent
futur je serai tu seras il sera nous serons vous serez ils seront	**présent (meervoud)** nous sommes vous êtes ils sont	**passé composé** j'ai été tu as été il a été nous avons été vous avez été ils ont été	**impératif (enkelvoud)** sois!	
futur du passé je serais tu serais il serait nous serions vous seriez ils seraient	**imparfait** j'étais tu étais il était nous étions vous étiez ils étaient			
	subjonctif que je sois que tu sois qu'il soit que nous soyons que vous soyez qu'ils soient			
	impératif (meervoud) soyons! soyez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

HET WERKWOORD AVOIR

infinitif avoir	**participe présent** ayant	**participe passé** *eu*	**présent** j'ai tu as il a	**passé simple*** j'eus tu eus il eut nous eûmes vous eûtes ils eurent
futur j'aurai tu auras il aura nous aurons vous aurez ils auront	**présent (meervoud)** nous avons vous avez ils ont	**passé composé** j'ai eu tu as eu il a eu nous avons eu vous avez eu ils ont eu	**impératif (enkelvoud)** aie!	
futur du passé j'aurais tu aurais il aurait nous aurions vous auriez ils auraient	**imparfait** j'avais tu avais il avait nous avions vous aviez ils avaient			
	subjonctif que j'aie que tu aies qu'il ait que nous ayons que vous ayez qu'ils aient			
	impératif (meervoud) ayons! ayez!			

* de passé simple hoef je alleen te kunnen herkennen

C4.7 Moeilijk te herkennen voltooide deelwoorden

voltooid deelwoord	infinitief	
assis	s'asseoir	gaan zitten
cru	croire	geloven, denken, menen
bu	boire	drinken
dû	devoir	moeten
été	être	zijn
eu	avoir	hebben
fallu	falloir	moeten, nodig hebben
lu	lire	lezen
mis	mettre	zetten, leggen, aantrekken
né	naître	geboren worden
plu	plaire	bevallen, leuk vinden
plu	pleuvoir	regenen
pris	prendre	nemen
pu	pouvoir	kunnen
su	savoir	weten
tu	taire	(ver)zwijgen
valu	valoir	waard zijn
vécu	vivre	leven
voulu	vouloir	willen
vu	voir	zien

© ThiemeMeulenhoff

D Centraal examen

Dit onderdeel gaat dieper in op het centraal examen, dus op de toetsing van leesvaardigheid. In de eerste paragraaf lees je wat je kunt verwachten op het centraal examen en aan welke eisen je moet voldoen. In de tweede paragraaf wordt aan de hand van een (stukje) tekst of een vraag het gebruik van de leesstrategieën gedemonstreerd. De derde paragraaf geeft je inzicht in het gebruik van veelvoorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling. In de laatste twee paragrafen vind je een opsomming van de belangrijkste signaalwoorden en een lijst met voor- en achtervoegsels.

D1 Leesvaardigheid

In het centraal examen voor de moderne vreemde talen wordt uitsluitend leesvaardigheid getoetst. De toetsing van de overige vaardigheden gebeurt in het schoolexamen. Het eindcijfer is het gemiddelde van het schoolexamencijfer en het cijfer behaald voor het centraal examen. Dat betekent dat leesvaardigheid 50% van het eindcijfer uitmaakt! Reden genoeg om (zonder de andere vaardigheden daarmee tekort te willen doen) jouw leesvaardigheid op een zo hoog mogelijk niveau te brengen. Dat doe je onder meer door vaak en intensief te oefenen met examenteksten.

Het centraal examen bestaat uit tien tot twaalf korte, middellange en lange teksten. Je kunt allerlei teksten verwachten: krantenartikelen, ingezonden brieven, interviews, boekbesprekingen. Over deze teksten moet je 40 tot 45 vragen beantwoorden. Deze vragen zijn verdeeld over een aantal vraagsoorten:

1. gesloten vragen:
   - meerkeuzevragen
   - meerkeuze-invulvragen
2. voorgestructureerde vragen:
   - combinatie/-matchingvragen
   - beweringenvragen
   - ordeningsvragen
3. citeervragen
4. open vragen

Deze verschillende vraagsoorten worden in onderdeel D3 uitgebreider besproken. De meeste vragen leveren bij een juist antwoord één punt op. Enkele open vragen kunnen bij een volledig juiste beantwoording soms twee of zelfs drie punten opleveren. De open vragen zijn in het Nederlands, de meerkeuzevragen in het Frans gesteld. Het examen leesvaardigheid duurt 2½ uur.

Op het centraal examen wordt getoetst of je de volgende leesvaardigheden beheerst (eindtermen):

1. aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte;
2. de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven;
3. de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven;
4. relaties tussen delen van een tekst aangeven;
5. conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.

© ThiemeMeulenhoff

Vanaf augustus 2007 zijn deze eindtermen gekoppeld aan de niveaus van het Europees Referentiekader (ERK). Het ERK heeft voor iedere vaardigheid zes niveaus vastgesteld waarbij A1 het laagste en C2 het hoogste niveau is. Voor leesvaardigheid zijn de niveaus als volgt omschreven:

A1	Ik kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.
A2	Ik kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Ik kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen en ik kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.
B1	Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoogfrequente, alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal. Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.
B2	Ik kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bepaalde houding of standpunt innemen. Ik kan eigentijds literair proza begrijpen.
C1	Ik kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen waarderen. Ik kan gespecialiseerde artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op mijn terrein.
C2	Ik kan moeiteloos vrijwel alle vormen van de geschreven taal lezen, inclusief abstracte, structureel of linguïstisch complexe teksten, zoals handleidingen, specialistische artikelen en literaire werken.

Bron: Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (Common European Framework of References for Languages)

Het examen leesvaardigheid voor de havo bestaat uit iets meer opgaven op B1-niveau dan op B2-niveau.

Tip Jouw eigen leesvaardigheidsniveau kun je vaststellen via het programma Dialang. Dit gratis bestand kun je downloaden via de website https://dialangweb.lancaster.ac.uk.
Daarmee kun je voor Frans en ook voor andere talen jouw leesvaardigheidsniveau bepalen.

Naast het vaak en intensief oefenen met examenteksten om je voor te bereiden op het examenonderdeel leesvaardigheid is het goed de volgende punten door te nemen. Je vindt er nuttige tips tussen voor het examen en het biedt je een handreiking bij wat je nog kunt bestuderen.

Voorkennis
Voordat je een tekst begint te lezen, is het verstandig na te gaan wat je al weet over het onderwerp van de tekst, zonder dat je die tekst eerst hebt gelezen. Die kennis noem je voorkennis. Daarvoor moet je er natuurlijk wel eerst achterkomen wat het onderwerp is. Doe het zo:
- Bekijk de titel, de ondertitel, eventueel de illustraties, de tussenkoppen en een eventuele inleiding en probeer zo te ontdekken wat het onderwerp van de tekst is.
- Als je weet wat het onderwerp is, ga dan bij jezelf na wat je al over dit onderwerp weet. Zo mobiliseer je je voorkennis.

- Probeer vervolgens een voorspelling te doen over de inhoud. Kijk daarvoor goed om wat voor soort tekst het gaat (interview, ingezonden brief, recensie, reclametekst, enzovoort) en let ook op de bron (krant (en welke krant), tijdschrift, folder). Of je een tekst kunt begrijpen, heeft ook te maken met wat je verwacht te lezen. Een voorspelling doen geeft je houvast bij het lezen, omdat je dan gaat kijken of je voorspelling al dan niet klopt.
- Je kunt je voorkennis uitbreiden door op te hoogte te blijven van wat er in de wereld gebeurt. Lees regelmatig een (Franstalige) krant en kijk naar (Franstalige) nieuwsuitzendingen.
- Het bestuderen van het onderdeel *Kennis van land en samenleving* in deze Examenbundel kan er eveneens toe bijdragen je voorkennis over Frankrijk en Franstalige landen te vergroten (zie ook onder *Kennis van land en samenleving*, bladzijde 79).

Leesstrategieën
Hoe je een tekst leest, hangt af van het soort tekst en wat je ermee wilt. Een telefoonboek lees je niet op dezelfde manier als een roman en een roman lees je ook weer anders dan een gebruiksaanwijzing.
Door de lay-out te bekijken en de bronvermelding en iets van de tekst te lezen, kun je vrij snel het soort tekst bepalen. Daarmee weet je ook iets van het doel van de schrijver van de tekst: wil de schrijver je informatie verstrekken of zijn mening ventileren of gaat het om nog iets anders? Vervolgens bekijk je de vragen bij de tekst om te kunnen bepalen hoe je de tekst gaat lezen. Daarbij kun je gebruik maken van een of meer van de volgende leesstrategieën, afhankelijk van het soort vraag dat je moet beantwoorden.

a **voorspellen** (zie onder *Voorkennis*, hierboven)
b **skimmen**
Je doel is snel te weten te komen waar de tekst in grote lijnen over gaat. Je let op de titel, de illustraties, de tussenkoppen, de inleiding, de eerste en laatste zinnen van alinea's en je probeert zo een idee van de inhoud te krijgen.
c mobiliseren van je **voorkennis** (zie onder *Voorkennis*, hierboven)
d de **structuur** van de tekst(delen) ontdekken en gebruiken (zie onder *Signaalwoorden*, bladzijde 79)
e **scannen**
Je doel is het vinden van een bepaald gegeven in de tekst. Je leest niet alles wat er staat, maar je let bijvoorbeeld op bepaalde trefwoorden of op symbolen.
f **gedetailleerd lezen**
Je doel is het goed begrijpen van een tekst. Je let op hoofd- en bijzaken, op de grote lijnen en op de details. Je leest en herleest om de tekst zo goed mogelijk te begrijpen.
g **woordbetekenissen afleiden** of raden met behulp van de context (zie onder *Omgaan met moeilijke woorden*, bladzijde 78).

Overigens sluit de ene manier van lezen de andere niet uit! Het kan voorkomen dat je begint met skimmen of scannen en dat je daarna moet overgaan op gedetailleerd lezen. Dat is mogelijk als blijkt dat je aanvankelijk voor de verkeerde strategie hebt gekozen of als je niet alle bij een tekst behorende vragen met dezelfde strategie kunt beantwoorden. Je moet je dus steeds afvragen welke leesstrategie het best past bij de vraag die je wilt gaan beantwoorden.

Tip In D2 vind je een aantal losse examenteksten. Aan de hand van de vragen bij deze teksten wordt het gebruik van de verschillende leesstrategieën gedemonstreerd.

Veelvoorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling
Zoals al werd aangegeven bestaat het grootste deel van de vragen bij het centraal examen uit meerkeuzevragen die in het Frans zijn gesteld. Om tot een goed antwoord te komen is het natuurlijk van essentieel belang dat je de vraag goed begrijpt. In de vraagstelling komen bepaalde woorden en uitdrukkingen regelmatig voor.

Tip In D4 vind je een lijst met veelvoorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling. Het is raadzaam om deze lijst goed te bekijken en nog beter is het om de woorden uit je hoofd te leren.

Omgaan met moeilijke woorden
Bij het lezen van de examenteksten en het beantwoorden van de daarbij behorende vragen is de kans groot dat je een aantal Franse woorden tegenkomt die je niet kent. Hoe meer woorden je kent, hoe minder dat zal voorkomen, maar je zult vrijwel nooit elk woord begrijpen. Nu hoeft dat ook niet altijd. Je kunt een zin, een alinea of een tekst als geheel prima begrijpen zonder de betekenis van alle woorden afzonderlijk te kennen. Het is dus belangrijk dat je alleen probeert achter de betekenis te komen als dat voor het beantwoorden van een vraag echt belangrijk is.

Als je vindt dat je de betekenis van een bepaald woord echt moet weten, ligt het voor de hand een woordenboek te gebruiken. Toch is dat niet altijd nodig. Je kunt misschien kostbare tijd sparen door eerst te proberen op een van de volgende manieren achter de betekenis te komen:
- Kijk voor je begint te lezen of er al woorden of begrippen vertaald of uitgelegd zijn. Die woorden vind je als voetnoot onder de tekst.
- Probeer of je de betekenis kunt raden door het woord te vergelijken met het Nederlands of met een andere taal, bijvoorbeeld ‘dangereux’ (Frans) – ‘dangerous’ (Engels).
- Kijk of er een bekend element in zit, bijvoorbeeld ‘mal’ (slecht) in ‘maltraiter’ (slecht behandelen).
- Kijk bij afleidingen of je het grondwoord kent en het voor- of achtervoegsel waardoor je achter de betekenis kunt komen, bijvoorbeeld bij ‘insupportable’: ‘support’ is het grondwoord, het voorvoegsel is ‘in-’ en het achtervoegsel ‘-able’ = onverdraaglijk.
- Kijk goed naar de context. Vaak kun je de betekenis van een woord te weten komen als je de woorden en de zinnen in de omgeving van het bewuste woord (de context) begrijpt.
- Let op de vragen die in het Nederlands over de tekst gesteld worden. Een vraag in het Nederlands geeft soms ook de vertaling van het moeilijke woord prijs.

Pas als je er echt van overtuigd bent dat je de betekenis van een woord moet weten en je hebt deze niet op een andere manier kunnen vinden, ga je het bewuste woord opzoeken.

Bij het centraal examen is het toegestaan om verschillende woordenboeken te gebruiken. Naast een Frans-Nederlands en een Nederlands-Frans woordenboek is ook een Nederlands woordenboek toegestaan.

Bedenk bij het gebruik van een woordenboek het volgende:
- Werk met een redelijk nieuw woordenboek.
- Werkwoordsvormen vind je niet in het woordenboek. Herleid deze tot de infinitief (het hele werkwoord) en zoek die op.
- Meervoudsvormen van zelfstandige naamwoorden staan ook niet in het woordenboek. Probeer het enkelvoud te achterhalen en zoek dat op.

© ThiemeMeulenhoff

- Zoek je de betekenis van een samengesteld zelfstandig naamwoord, zoek dan eerst het hele woord op. Is dat niet in het woordenboek opgenomen, zoek dan de afzonderlijke delen op.
- Veel woorden hebben meerdere betekenissen. Kies niet lukraak de eerste betekenis, maar kijk welke vertaling het best in de context past.

Tip Lees regelmatig Franse kranten en tijdschriften en kijk naar de Franse televisie. Hoe groter je woordenschat wordt, hoe minder je hoeft op te zoeken.

Signaalwoorden
Bij een aantal vragen wordt er van je verwacht dat je het verband tussen delen van de tekst kunt aangeven (zie eindterm 4). Om dat goed te kunnen, is kennis van de zogeheten signaalwoorden erg belangrijk. Zij kunnen zowel het verband tussen zinnen (of delen van zinnen) onderling als tussen verschillende alinea’s aangeven.

Tip In de lijst met signaalwoorden in D5 vind je de meest voorkomende signaalwoorden. Leer de betekenis van deze woorden (Frans-Nederlands) en onthoud ook het verband dat ze aangeven.

Voorvoegsels en achtervoegsels
Bij het raden van de betekenis van moeilijke woorden (zie onder *Omgaan met moeilijke woorden*, bladzijde 78) kan een goede kennis van voor- en achtervoegsels je helpen. Door een voor- of achtervoegsel aan een woord toe te voegen ontstaat er een nieuw woord met een nieuwe betekenis, bijvoorbeeld: ‘possible – *im*possible’ (mogelijk – *on*mogelijk). Als je de voor- en achtervoegsels kent, wordt het gemakkelijker om in examenteksten de betekenis van woorden af te leiden.

Tip In de lijst in D6 vind je de meest voorkomende voor- en achtervoegsels. Leer de betekenis van de voor- en achtervoegsels die je nog niet kent.

Kennis van land en samenleving
Je doet er als eindexamenkandidaat goed aan de belangrijkste feiten over het Franstalige gebied te kennen. Je moet dan denken aan de volgende onderwerpen:
- hoofdzaken van de staatsinrichting;
- belangrijke gebeurtenissen uit de recente geschiedenis;
- belangrijke geografische gegevens;
- hoofdzaken van het onderwijssysteem;
- opvallende verschillen met de Nederlandse cultuur.

Als je over deze onderwerpen het een en ander weet, heb je ook al een grotere voorkennis (zie onder *Voorkennis*, bladzijde 76) die je zeker zal helpen bij teksten die over Frankrijk en andere (deels) Franstalige landen gaan.
Op bladzijde 27 en verder staat een overzicht van belangrijke feiten over deze landen.

Tip Kijk ook eens op de website mijn.examenbundel.nl. Daar vind je een aantal vragen die bedoeld zijn om je kennis met betrekking tot het onderwerp land en samenleving te testen.

Basiswoordenlijst
De basiswoordenlijst (in de bijlage achter in deze bundel) is een lijst van woorden die in de examenteksten van het centraal examen de laatste jaren veelvuldig zijn voorgekomen. Het is aan te raden deze lijst goed te bekijken en de woorden die je

© ThiemeMeulenhoff

(nog) niet kent te leren (Frans-Nederlands). Het spreekt vanzelf dat deze woordenlijst niet volledig is: woorden zijn ook aan mode onderhevig en er vallen altijd woorden aan toe te voegen.

Tip Met het programma Dialang (downloaden via https://dialangweb.lancaster.ac.uk) kun je jouw woordenschat testen.

Interpunctie
Sinds 2015 wordt in de examenteksten van Frans de Franse interpunctie aangehouden. Die ziet er iets anders uit dan in het Nederlands. Een uitroepteken, een vraagteken, een dubbele punt en een puntkomma worden in het Frans altijd voorafgegaan door een spatie. Voor een komma of een punt aan het eind van de zin komt nooit een spatie. Ook worden er in Franse teksten andere aanhalingstekens gebruikt, namelijk « deze ». Deze aanhalingstekens worden guillemets genoemd, of ganzenvoetjes. Ook hier komt er een spatie bij: na het eerste aanhalingsteken en vóór het tweede.

D 2 Oefenen met leesstrategieën

Bij het oefenen van leesvaardigheid kunnen leesstrategieën je helpen om sneller tot beter tekstbegrip te komen:

a voorspellen, bijv. op basis van de titel, plaatjes, opvallende woorden, leestekens
b skimmen, d.w.z. de tekst snel en globaal doorlezen om een idee te krijgen waar die over gaat)
c je voorkennis gebruiken met betrekking tot het onderwerp van de tekst
d de structuur van de tekst(delen) ontdekken en gebruiken
e scannen, d.w.z. selectief lezen om bepaalde informatie in de tekst te vinden
f gedetailleerd lezen om details grondig uit te pluizen
g woordbetekenissen afleiden of raden met behulp van de context of meermalen gegeven informatie

D 2.1 Leesstrategie a

Leesstrategie a

voorspellen, bijvoorbeeld op basis van de titel, plaatjes, opvallende woorden en leestekens

Voordat je een tekst gedetailleerd gaat lezen, kun je in bepaalde gevallen al voorspellen waar de tekst in grote lijnen over gaat. Je kunt een indruk van de tekst krijgen door bijvoorbeeld te letten op: de titel, plaatjes (met of zonder bijschrift), vetgedrukte, cursieve of anderszins opvallende woorden, kopjes boven alinea's, opsommingen (met opsommingstekens), tabellen of schema's.

Vacances dernière minute

www.lastminute.com
www.degriftour.com
Le site leader en la matière propose un large panel de formules: avion et hôtel, camping, circuits, location d'appartements et une sélection de vols secs au meilleur prix. Moteur de recherche ergonomique qui limite le temps de connexion.

www.easyvoyage.com
Un site qui renvoie aux offres des principaux tour-opérateurs. Grand choix de formules (vols, séjours, circuits, week-ends) et des hôtels testés avant de figurer sur le site. Paiement en ligne non obligatoire. Vous pouvez aussi vous déplacer à l'agence (Carlson Wagonlit Montparnasse).
Renseignements: 01.44.25.94.00.

www.promovacances.com
Entre les maxi promos et les départs de dernière minute – à moins de quinze jours –, vous trouverez la destination de vos rêves sur ce site.

www.bourse-des-vols.com
Un site idéal pour trouver le vol au meilleur prix. Mais attention, vous ne choisirez certainement pas vos dates!

www.odyssea.net
La spécialité du site? Des offres sur mesure pour les étudiants. Week-ends et courts séjours, surtout en Europe, à bas prix. Cela paraît louche mais ce n'est pas le cas. Les voyages se font tout simplement en bus et les hôtels ne sont pas toujours des 4 étoiles.

www.nouvelles-frontieres.fr
Et la rubrique «1, 2, 3 partez» ouverte de 10 à 19 heures, du lundi au vendredi. Vous y trouvez des offres de vols et de séjours invendus. Vous pourrez bénéficier de réductions de 30% à 50%. Les quantités sont limitées et l'achat en ligne est vivement conseillé.

«Phosphore»

Bij het lezen van de titel begrijp je natuurlijk direct waar de tekst over zal gaan: over lastminutevakanties. Het plaatje bevestigt dit vermoeden. Kijkend naar de kopjes zie

je verschillende websites genoemd. De tekst zal dus gaan over websites waar je een lastminutevakantie kunt boeken.

D 2.2 Leesstrategie b

Leesstrategie b

skimmen: de tekst snel en globaal doorlezen om een idee te krijgen waar die over gaat

Bekijk bij lange(re) teksten de titel en de (eventueel aanwezige) tussenkopjes en illustraties. Lees dan de inleiding (meestal de eerste of de eerste en de tweede alinea). Let vooral op werkwoorden en zelfstandige naamwoorden en sta niet te lang stil bij een woord dat je niet direct kent. Doe hetzelfde met de eerste en laatste zinnen van de volgende alinea's.
Vaak is het bij lange teksten ook mogelijk de tekst in drie stukken te verdelen: inleiding, middenstuk en slot. In dat geval kun je volstaan met het skimmend lezen van de inleiding en het slot. Op die manier krijg je vaak een goed idee van de inhoud van de tekst.
Bij korte(re) teksten met meer alinea's is het slim om alleen de eerste en de laatste alinea door te lezen. Vooral bij examenvragen die toetsen of je de inhoud van een korte tekst onder woorden kunt brengen, is deze leesstrategie een handig middel om het goede antwoord te vinden.

Le marché des consommateurs musulmans est en expansion

La copie de Barbie version musulmane est un succès

(1) Elle ressemble à une Barbie, mais elle n'a ni maillot de bain ni petit ami et… de plus petits seins. C'est Fulla, la poupée musulmane. Brune aux yeux marron, Fulla porte un tchador noir quand elle sort mais reste en jupe quand elle est chez elle. Ses créateurs expliquent qu'elle représente les valeurs de l'islam comme la modestie, le respect et la dévotion à Dieu. Destinée aux fillettes du Moyen-Orient, Fulla incarne la femme musulmane idéale. Dans la publicité, on la voit réciter la prière et préparer un gâteau pour une amie. Plus de 1,3 million de poupées ont déjà été vendues depuis le lancement de ce modèle, il y a deux ans. Le succès de Fulla rappelle que les musulmans représentent un marché de 1,25 milliard de personnes.

(2) Les entreprises se lancent donc dans le marketing pro-islamique. Le brasseur hollandais Heineken a créé la Fayrouz, une bière sans alcool. Une compagnie coréenne de télécommunications vend des téléphones portables qui montrent la direction de La Mecque, pour faciliter les cinq prières quotidiennes. Aux Etats-Unis, la société Hallmark, éditrice de cartes de voeux, a ajouté à sa collection la carte spéciale ramadan. A Paris, un fast-food sert uniquement de la viande halal, c'est-à-dire conforme à la loi islamique.

1 Que peut-on conclure du 2e alinéa?
A Certaines entreprises internationales refusent de produire pour le monde islamique.
B Certains pays arabes interdisent les produits venus de l'Occident.
C L'introduction de la poupée Fulla a un effet positif sur l'économie du Moyen-Orient.
D Plusieurs entreprises internationales produisent des marchandises proislamiques.

Bij een tekst met maar één vraag bekijk je altijd eerst de vraag voordat je de tekst gaat lezen. Je kunt vaak aan de vraag zien hoe je de tekst moet gaan lezen.
In dit geval moet je gaan bepalen wat voor conclusie je kunt trekken uit de tweede alinea. Daar lees je dat verschillende internationale bedrijven zich toeleggen op producten voor de islamitische markt. Heineken kwam met een speciaal alcoholvrij bier en een Koreaanse provider heeft een mobieltje bedacht dat de richting naar Mekka aangeeft. Ook worden nog voorbeelden uit Amerika en Parijs opgevoerd.
Antwoord D is na het skimmen dus het juiste antwoord.

D 2.3 Leesstrategie c

Leesstrategie c

voorkennis gebruiken met betrekking tot het onderwerp van de tekst

Het gebruiken van voorkennis is een goede manier om een eventueel gebrek aan woordkennis te compenseren. Je hoeft niet alle (moeilijke) woorden te kennen of op te zoeken om toch te weten waar de tekst over gaat. Bovendien heb je vaak op basis van je voorkennis al een bepaalde verwachting over de inhoud van de tekst. Deze verwachting geeft je houvast bij het lezen, omdat je dan gaat kijken of deze al dan niet klopt.

Parlez-vous SMS?
Bi1 sur!!!

(1) Le SMS est devenu en quelques années le moyen favori de communication des jeunes. Plus de 80% des 15-24 ans l'utilisent chaque jour. La majorité avoue même préférer envoyer ces messages que de communiquer de vive voix au téléphone.

(2) Discret et peu coûteux, le SMS nécessite une certaine habileté pour écrire un message à partir d'un clavier de portable (chaque touche correspondant à plusieurs lettres ou chiffres) et une gymnastique intellectuelle pour comprendre ce langage. Car les adeptes du SMS ont développé leur propre langage, un langage écrit qui tient compte du nombre limité de lettres et de chiffres par message, avec des raccourcis et des abréviations. Pour communiquer rapidement, il faut écrire en phonétique, remplacer des syllabes par des lettres et réduire les mots à leur plus simple expression: qu devient k, «j'ai acheté» s'écrit ght, «c'est quoi» change en cékoi ou ckoi. Les abréviations en tous genres sont aussi utilisées: stp (s'il te plaît), asap (as soon as possible), Ri129 (rien de neuf), MDR (mort de rire).

(3) Ces sortes de mini rébus sur petit écran sont généralement destinées à un petit cercle d'amis. Ils sont souvent incompréhensibles à toute autre personne… ce qui renforce encore le sentiment d'appartenance à un groupe avec son langage et ses codes.

Waarschijnlijk heb je net als de meeste jongeren zelf een mobiele telefoon en gebruik je die ook om te sms'en. Als dat zo is, heb je al een behoorlijke voorkennis over het onderwerp: de populariteit van sms'en. Je weet al hoe je sms't, je kent de verschillende gebruiksmogelijkheden en je bent op de hoogte van sms-taal. Die voorkennis helpt je bij het beantwoorden van de vragen over dit onderwerp.

© ThiemeMeulenhoff

D 2.4 Leesstrategie d

Leesstrategie d
structuur van de tekst(delen) ontdekken en gebruiken

Zoals je in D1 kunt lezen, wordt er van je verwacht dat je op het centraal examen verschillende leesvaardigheden beheerst. Eén daarvan is relaties tussen delen van een tekst aangeven. Daarbij moet je denken aan hoe alinea's zich bijvoorbeeld tot elkaar verhouden of het kunnen herkennen van verwijzingen, voorbeelden, argumenten, conclusies of herhalingen. Inzicht in de structuur of opbouw van een tekst helpt je daarbij.

Marc Raquil, l'athlète qui nous fait craquer

Il est le premier lauréat du prix de la personnalité de l'année de *Phosphore*.

Q ______________________?

Réponse 1: «J'ai commencé à 18 ans. J'en garde encore le souvenir précis, j'étais allé m'inscrire avec un copain au club de Maisons-Alfort, au mois de novembre. Et en hiver, tu commences par le cross. C'est un truc de fous quand t'es gamin, il fait froid, tu cours dans la boue, en plus c'est une épreuve d'endurance… Mon copain, il a tenu deux mois!

Moi, c'est pas ce que j'aimais le plus, mais comme je gagnais des courses, ça m'a donné envie d'aller plus loin… Sans ça, j'aurais arrêté aussi. Et puis j'ai eu la chance de rencontrer des entraîneurs qui ont su me motiver. Dès l'été suivant, je suis passé sur le 400m et j'ai tout de suite obtenu ma première sélection en équipe de France! C'était parti, même si je n'ai pas été bon tout de suite…»

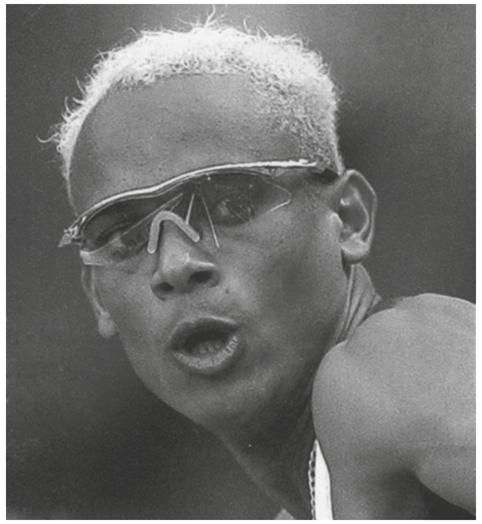

Q ______________________?

Réponse 2: «L'accueil que j'ai reçu du public cet été, c'est le truc le plus énorme que j'aie jamais connu.

© ThiemeMeulenhoff

Quand je m'apprêtais à monter sur le podium, pour la remise des médailles, on m'a dit: "J'espère que t'as prévu tes boules Quies[1]..." A l'appel de mon nom, j'ai cru que c'était moi le champion du monde, tellement y avait d'ambiance! Après ça, j'ai été très demandé, pour passer dans des émissions de télé, faire des photos...

Mais bon, j'ai pas l'impression d'être célèbre, pas comme un Zidane, qui ne peut pas sortir dans la rue. Moi, je continue d'aller faire du shopping dans le supermarché et je ne suis pas harcelé par les fans. Et puis je sais rester critique sur moi, je suis bien entouré, et par des gens qui n'ont rien à voir avec le milieu de l'athlé. Je sais également que je vais retomber dans l'oubli des médias, mais ça m'embête pas, loin de là.»

Q ________________________**?**

Réponse 3: «Moi, je sais comment je travaille, j'ai un programme imposé par la fédération et le ministère, je subis des prises de sang tous les deux mois, des contrôles inattendus trois ou quatre fois dans l'année... J'ai beaucoup plus à perdre qu'à gagner en prenant des drogues. Quand tu te charges, tu risques d'avoir un cancer, un arrêt du cœur, des trucs comme ça... 40 ans, je trouve ça quand même jeune pour mourir.»

Q ________________________**?**

Réponse 4: «C'est comme tout le monde, j'aime bien les vêtements. J'aime pas sortir habillé comme un vagabond, quoi! Pour les cheveux, ça fait longtemps que je les teins en blond. En fait, je fais ça à chaque début de saison. Mon entraîneur me dit toujours: "Tant que t'as pas les cheveux blonds, c'est que t'es pas en forme."»

Q ________________________**?**

Réponse 5: «Je veux être au top pour les jeux Olympiques d'Athènes, l'an prochain. Le record du monde? Non, c'est pas faisable... à moins de subir des injections toute la nuit et j'aime pas les piqûres! *(Rires.)* J'espère descendre autour des 44s 50, 44s 30, tourner au niveau du record d'Europe de l'Allemand Thomas Schönlebe (44s 33).»

noot 1 des boules Quies = oordoppen

In het interview met Marc Raquil zijn de vragen weggelaten.

1 Geef voor elk antwoord van Marc Raquil aan welke vraag erbij hoort. Noteer eerst het nummer van het antwoord, gevolgd door de letter van de bijbehorende interviewvraag. Als je klaar bent, blijven er twee vragen over.

Vraag a: Est-ce que vous vous dopez pour avoir de meilleures performances?
Vraag b: Vous aimez être une idole?
Vraag c: Vous avez eu une enfance heureuse?
Vraag d: Quelle est votre ambition?
Vraag e: Vous avez le temps de sortir?
Vraag f: Vous avez toujours été passionné par l'athlétisme?
Vraag g: Vous prêtez beaucoup d'attention à votre physique?

© ThiemeMeulenhoff

Ook dit is een tekst met maar één vraag. Bekijk dus eerst de vraag voordat je de tekst gaat lezen. Bij deze tekst zijn de vragen van het interview weggelaten.
Je moet gaan bepalen bij welke antwoorden de vragen horen. Lees van de vijf antwoorden steeds de eerste en de laatste zin. Daarmee krijg je een eerste idee wat het onderwerp van de vraag kan zijn. Zoek vervolgens bij de vragen of er naar dat onderwerp gevraagd wordt. Lees vervolgens het antwoord gedetailleerd om te controleren of de vraag er inderdaad bij past.
In het eerste antwoord staat dat Marc Raquil pas op zijn achttiende is begonnen met atletiek en hoe goed hij daarin bleek te zijn. Daarbij past dus vraag f.
Het tweede antwoord begint Marc Raquil met te zeggen hoe hij het enthousiasme van het publiek ervaart, waarbij vraag b zou kunnen passen. Na even verder lezen, zie je dat dat klopt.
Antwoord 3 moet je bijna helemaal lezen voordat het woord drugs (des drogues) valt. Je leest dan dat hij meer te verliezen dan te winnen heeft met drugs. De vraag waarin geïnformeerd wordt naar drugs, is vraag a.
In de eerste zin van antwoord 4 zegt Marc Raquil dat hij van kleding houdt. Even verder lees je dat hij zijn haar blondeert. In vraag g wordt gevraagd naar zijn uiterlijk, dus die vraag hoort bij dit antwoord.
In het laatste antwoord vertelt hij wat nog denkt te bereiken in zijn sport zijn en daarbij past vraag d.

© ThiemeMeulenhoff

D 2.5 Leesstrategie e

Leesstrategie e

scannen: selectief lezen om bepaalde informatie in de tekst te vinden

Bij een aantal vragen is het de bedoeling dat je één bepaald gegeven in een tamelijk lange tekst vindt. In die gevallen is het onverstandig om alles (gedetailleerd) te lezen. In plaats daarvan moet je letten op bepaalde tref- of kernwoorden. Zo scan je een tekst naar specifieke informatie. Dat doe je als je informatie zoekt in bijvoorbeeld een campinggids, een filmrecensie of een folder.

Gagas des mangas

Ils représentent 22% des bandes dessinées vendues, leurs ventes ont augmenté de 28% par rapport à l'année dernière et c'est une des catégories d'ouvrages les plus volées en librairie. Cette année, les librairies sont envahies par le phénomène manga.

La France serait même sur le point de devenir le deuxième marché mondial (après le Japon, bien sûr). Autre surprise: on croyait ce genre le privilège des garçons fans de jeux vidéo et de télé, mais on voit que son lectorat français est plus féminin que celui de la BD franco-belge. 60% des lecteurs de mangas seraient des lectrices, d'après l'éditeur toulonnais Soleil! Pas étonnant donc que ce dernier se consacre à la publication de mangas pour les jeunes filles. On vous présente trois familles de mangas pour filles.

Shôjo
Ces mangas sont destinés à des filles qui adorent les histoires d'amour. Les histoires sont romantiques à souhait (de beaux garçons draguent des filles aux grands yeux larmoyants, ou vice-versa) et invraisemblables (notamment quand ils mettent en scène des «magic girls», étranges créatures aux pouvoirs surnaturels). Le style des dessins alterne réalisme et esquisses plus enfantines.

Josei
Ce sont les «femmes» (c'est-à-dire «les plus de 25 ans») qui sont visées. Finies les histoires d'amour à l'eau de rose, la vraie vie (celle dans laquelle on doit payer ses factures d'électricité) commence: les héroïnes couchent avec des hommes qui ne sont pas tous des princes charmants, loin de là, elles se font même tromper. Les scénarios sont beaucoup plus réalistes que dans les shôjos.

© ThiemeMeulenhoff

Kowaï
Pour la petite histoire, ce terme («qui fait peur» en japonais) est une particularité française. Au Japon, on parle en effet d'«horror manga» pour désigner ces ouvrages destinés aux adolescentes. Ils mettent en scène le folklore traditionnel japonais, ou adaptent certaines croyances occidentales (les vampires, etc.). La plupart des auteurs sont des femmes, qui apprécient le côté psychologique de la chose et ajoutent de l'humour et des scènes érotiques à leurs scénarios.

Je wilt je zusje voor haar 10e verjaardag verrassen met een mangastrip. Ze is dol op verhalen waarin de liefde een grote rol speelt.

1 Geef van elk soort manga aan of deze wel of niet geschikt is om haar cadeau te doen.
Noteer de naam van elke soort, gevolgd door 'wel' of 'niet'.

Bij dit soort teksten kun je vaak door te scannen snel het goede antwoord vinden. Natuurlijk lees je eerst de vraag goed. Je wilt weten of de genoemde mangastrips geschikt zijn voor je zusje van 10, die dol is op verhalen waarin de liefde een grote rol speelt. Bij de eerste titel die genoemd wordt, Shôjo, staat meteen al in de eerste regels dat deze mangas geschikt zijn voor meisjes die dol zijn op liefdesverhalen. Je hoeft dus niet verder te lezen over deze mangastrip, maar scant de volgende titel, Josei. Al in de eerste regel lees je dat deze bestemd is voor vrouwen van boven de 25 jaar. Niet geschikt dus voor een meisje van 10. Je gaat snel door naar de derde titel en ziet dat deze mangastrip bestemd is voor liefhebbers van horror: niet geschikt dus voor je zusje.

© ThiemeMeulenhoff

D 2.6 Leesstrategie f

Leesstrategie f

gedetailleerd lezen om details grondig uit te pluizen

In veel gevallen is het noodzakelijk om een tekst of een deel van de tekst gedetailleerd te lezen om een vraag te kunnen beantwoorden. Dit betekent dat je de inhoud van het betreffende tekstgedeelte goed moet napluizen en soms tegelijkertijd moet proberen verbanden te leggen of te ontdekken.

Choisir son look

(1) Etre bon(ne) élève, c'est bien, mais il faut également soigner les apparences. Un critère très important dans une société qui voue un culte au physique. Pour Céleste, cette pression «impitoyable» s'exerce d'abord entre nous, les jeunes, que ce soit pour séduire ou pour s'intégrer. «Pour plaire aux garçons, on doit être blonde, mince, pas trop petite, pas trop grande, bien habillée... énumère-t-elle. Pour entrer dans un groupe, il faut s'habiller comme les autres, faire mine comme eux de se moquer de son look, ou au contraire y prêter la plus grande attention.» Il faut répondre à toute une série de codes, pour ne pas être considéré comme «le boutonneux à lunettes en chemise blanche à qui personne ne parle. Même s'il peut être le plus sympa»!

(2) Dégueulasse, surtout parce que les diktats de mode et de beauté appliqués aux filles mais aussi aux garçons sont tout simplement impossibles à atteindre. Le psychiatre Christophe André s'est amusé à transporter les mensurations de la poupée Barbie à l'échelle adulte. Il a obtenu des chiffres inhumains: 85-46-73! Les mannequins elles-mêmes flirtent avec l'anorexie, quand elles ne sont pas carrément retouchées sur ordinateur, donc irréelles.

(3) Et pourtant, ces images représentent un idéal à atteindre, en particulier pour les jeunes: entre 18 et 24 ans, les filles sont ainsi 13% à souhaiter un poids correspondant à la maigreur, et 63% à considérer que «grossir, c'est devenir hors norme»! Trop petits, trop gros, trop maigres, les garçons ne sont pas non plus épargnés par les diktats de l'apparence. Comme Chris, qui s'interroge sur les forums de phosphore.com: «Pour plaire aux filles, faut-il être bien musclé ou normalement musclé?» Eh bien, mieux vaut oser apparaître tels quels, sans (trop de) maquillage ni retouches Photoshop, ce serait cool.

«il faut également soigner les apparences» (regel 1-2)

1 Noteer twee redenen waarom jongeren volgens Céleste aandacht moeten besteden aan hun uiterlijk.

Ook bij deze tekst hoort maar één vraag en je moet dus eerst de vraag lezen. Uit de vraag blijkt dat er twee redenen zijn waarom jongeren volgens Céleste aandacht moeten besteden aan hun uiterlijk. Jij moet uitzoeken welke dat zijn. Je eerste oriëntatie op de tekst brengt je niet veel verder. Op basis van de titel kun je de vraag niet beantwoorden en een illustratie ontbreekt. Ook een eventuele poging om skimmend (bijvoorbeeld door het lezen van de eerste en laatste zin) het antwoord te vinden, zal je niet verder helpen. Dan zit er niets anders op dan de tekst gedetailleerd te gaan lezen.
Het antwoord vind je in regel 7-8. Hier staat dat jongeren aandacht aan hun uiterlijk moeten besteden om in de smaak te vallen bij de andere sekse en ook om erbij te horen. Beide redenen worden in detail toegelicht in regel 8-15.

D 2.7 Leesstrategie g

Leesstrategie g

woordbetekenissen afleiden of raden met behulp van de context of meermalen gegeven informatie

Niet in alle gevallen kun je de betekenis van een woord in het woordenboek vinden. Dat is lastig als dat woord zo belangrijk is dat je de betekenis nodig hebt voor het begrijpen van de tekst of een tekstgedeelte. Door goed te kijken naar de context kun je toch vaak achter de betekenis van zo'n woord komen. Ook kost het minder tijd als je de betekenissen van woorden kunt afleiden uit andere talen of van andere woordsoorten.

La vie en couleurs

L'autre jour, le proviseur du lycée est venu dans ma classe pour nous parler des classes préparatoires. Il nous a dit qu'il fallait vite s'inscrire parce qu'il y avait encore beaucoup de places dans la prépa du lycée. Places qui, si elles restent libres, seront prises par des immigrés. On a demandé où était le problème! Il a répondu qu'il fallait voir avec nos parents puisque ce sont eux qui payent les impôts… C'est ce même proviseur qui a critiqué publiquement deux filles qui s'embrassaient intimement dans la cour. Quand les gens comprendront-ils que ce sont les différences qui font la richesse de l'humanité? La peinture, c'est mieux en couleurs. La vie, c'est mieux en couleurs. Les gens, c'est pareil, c'est mieux en couleurs. Alors cultivons les différences.

Déborah

1 Quelle est l'attitude de Déborah à l'égard du proviseur du lycée?
Elle se montre
A arrogante.
B compréhensive.
C enthousiaste.
D indignée.

Om de vraag te kunnen beantwoorden, moet je erachter zien te komen hoe Déborah praat over de directeur van de school. Daarvoor moet je de hele tekst lezen. In de tekst komen verschillende moeilijke woorden voor. Die hoef je echter niet allemaal te kennen om de tekst te begrijpen. Zo komen de woorden 'préparatoires' en 'prépa' voor in de tekst. Deze woorden hebben dezelfde stam en de betekenis daarvan is voor beide af te leiden uit zowel het Nederlands als het Engels: prepareren, voorbereiden. Verder ken je het woord 's'inscrire' misschien niet en begrijp je door het Nederlandse inscriptie dat het 'zich inschrijven' betekent.
Maar ook zonder de betekenis van deze woorden kun je uit de tekst begrijpen dat Déborah zich boos maakt over de uitlatingen van de directeur waarbij ze benadrukt dat het leven mooier en rijker wordt door veelkleurigheid (mieux en couleurs) en verschillen (différences) tussen mensen. Deze woorden zijn eveneens te herleiden uit het Engels. Om de vraag goed te kunnen beantwoorden, is het belangrijk dat je de betekenis van de antwoorden goed kent. A en C zullen geen probleem opleveren doordat je de woorden in het Nederlands kent, maar die zijn niet juist. Dan blijven B en D over. Van B kun je de stam 'comprendre' herkennen, waardoor je op begripvol uitkomt. Dat is Déborah ook niet, waardoor alleen antwoord D overblijft: verontwaardigd (indignée). Dit woord zou je nog kunnen herkennen uit het Engelse 'indignant'.

D 2.8 Meerdere leesstrategieën

Meerdere leesstrategieën

Bij de voorgaande teksten is steeds één leesstrategie uitgelegd naar aanleiding van een tekst met slechts één vraag. In ieder examen staan ook teksten met meerdere vragen. Je kunt dan meestal niet alle vragen met behulp van dezelfde leesstrategie beantwoorden. Je zult bij elke vraag moeten bepalen welke leesstrategie je het best kunt gebruiken om tot het juiste antwoord te komen. Het kan zelfs voorkomen dat je bij één vraag meerdere leesstrategieën gebruikt.

Patrice Huerre dirige une clinique pour lycéens

«L'absentéisme doit être pris au sérieux»

(1) Le nombre d'élèves absents (5%) est aujourd'hui le plus élevé jamais enregistré. Comment expliquez-vous cette évolution?

Patrice Huerre: il y a de l'incertitude chez les parents qui ne savent plus s'ils ont le droit de critiquer le comportement de leurs enfants. Ils ont peur de perdre l'affection de leurs enfants. Cette génération cherche donc le dialogue. Ce qui est d'ailleurs souvent une bonne idée.

(2) A quel âge l'absentéisme est-il le plus fréquent?

Après 16 ans, quand la scolarité n'est plus obligatoire. Les lycéens se comportent comme des «consommateurs de cours». L'absentéisme concerne surtout les garçons. Quand ils ne vont pas bien, ils manifestent, plus que les filles, leurs troubles par des actes: absentéisme, violences, désobéissance...

(3) Dans les cas les plus extrêmes, qu'est-ce qui est à l'origine de l'absentéisme?

Cela peut être une angoisse intérieure (phobie scolaire, dépression...) ou une angoisse liée à la violence (intimidation, terreur...). L'absentéisme mérite alors qu'on y prête attention. Une sanction n'est pas nécessaire, mais il faut prendre le temps de comprendre avant d'agir. Un dialogue entre l'élève, ses parents, et des professeurs, est nécessaire. Si cela ne suffit pas, l'avis d'un psychologue peut être utile. En effet, c'est un âge où l'on a beaucoup de pensées nouvelles de toutes sortes, sexuelles notamment. Ces pensées leur semblent menaçantes. Alors, certains jeunes se taisent, ils n'en parlent pas. Conclusion des profs: ils ne s'intéressent à rien, alors que c'est justement le contraire, ils s'intéressent trop aux choses.

(4) Quelle est la responsabilité de l'école?

Pour motiver les ___5___, elle doit adapter ses méthodes pédagogiques à l'évolution de la société. Cela peut être l'utilisation de nouvelles technologies et l'organisation de rencontres avec des élèves qui aiment bien fréquenter l'école.

(5) Les parents doivent-ils être sanctionnés pour l'absence de leurs enfants?

La sanction n'est une bonne chose que dans des cas très particuliers. Si cela concerne un cas sur 100, c'est le maximum! Les parents sont le plus souvent de bonne volonté, mais ils ne savent plus que faire. Il faut les aider.

«Comment … évolution?» (lignes 3-4)

1 Que peut-on conclure de la réponse de Patrice Huerre?
A Beaucoup de jeunes n'acceptent plus l'autorité de la part de leurs professeurs.
B Beaucoup de parents ont des problèmes à imposer des règles à leurs enfants.
C De plus en plus de jeunes osent discuter ouvertement de leur absentéisme à l'école.
D De plus en plus de parents trouvent normal que leurs enfants s'absentent de l'école.

2 De quelle différence entre garçons et filles est-il question au 2e alinéa?
A Les filles ont plus de problèmes personnels que les garçons.
B Les filles se comportent plus en adulte que les garçons.
C Les garçons manquent plus de cours que les filles.
D Les garçons ont plus d'ambition à l'école que les filles.

3 Qu'est-ce qui est à l'origine de l'absentéisme selon le 3e alinéa?
Le fait que
A les élèves sont confrontés à de mauvais horaires des cours.
B les jeunes ont du mal à choisir entre école, job et passe-temps.
C les jeunes se trouvent dans une période de vie assez difficile.
D les parents n'ont presque pas le temps de s'occuper de leurs enfants.

4 Comment doit-on réagir au problème de l'absentéisme selon Patrice Huerre?
On doit
A attendre que le jeune en parle lui-même.
B chercher la cause du problème.
C consulter tout de suite un bon psychologue.
D imposer des sanctions assez sévères.

5 Remplissez le mot qui manque dans la ligne 49.
A élèves
B parents
C profs
D psychologues

«Les parents … leurs enfants?» (lignes 56-58)

6 Comment peut-on résumer la réponse de Patrice Huerre à cette question?
A Non, jamais.
B Oui, bien sûr.
C Plutôt pas.

© ThiemeMeulenhoff

Bij je eerste oriëntatie op de tekst (leesstrategie a) kom je met de titel, de illustratie en de vetgedrukte vragen al een stuk verder: de tekst gaat duidelijk over absentie op school. Zelf zul je daar ook het een en ander van weten zodat je wellicht bij het beantwoorden van de vragen je voorkennis kunt inzetten (leesstrategie c). Aan de structuur van de tekst zie je dat de tekst een interview is. Dat kan je helpen om sneller te ontdekken waar je het antwoord op een vraag kunt vinden (leesstrategie d).

1 De eerste vraag verwijst naar de eerste vraag van het interview. Patrice Huerre wordt in het interview gevraagd naar een verklaring voor de stijging van het aantal spijbelende leerlingen. Jij krijgt nu de vraag wat je uit zijn antwoord kunt concluderen. Je kunt verwachten dat het antwoord direct onder de vraag te vinden zal zijn (leesstrategie e). Daarna lees je dit stukje tekst gedetailleerd om het juiste antwoord (B) te vinden (leesstrategie f).

2 De tweede vraag vraagt naar een verschil tussen meisjes en jongens als het om spijbelen gaat. Er wordt verwezen naar de tweede alinea, dus je weet dat je daar het antwoord zult kunnen vinden (leesstrategie e). Vervolgens ga je gedetailleerd lezen (leesstrategie f) en vind je het antwoord (C).

3 Ook deze vraag verwijst naar een duidelijke plek in de tekst, namelijk de derde alinea. Om het goede antwoord te vinden, ga je deze alinea skimmen (leesstrategie b). Het antwoord vind je in regel 38-40. Het antwoord moet dus C zijn.

4 Bij vraag 4 kun je proberen het antwoord te vinden door eerst alleen de eerste en de laatste regels van alinea 3 te lezen (skimmen, leesstrategie b). Toch zul je daarna moeten besluiten de hele alinea gedetailleerd (leesstrategie f) te gaan lezen, want Patrice Huerre geeft een aantal opties aan hoe het spijbelprobleem aangepakt kan worden. Bij gedetailleerd lezen (leesstrategie f) vind je het juiste antwoord: B.

5 Bij een meerkeuze-invulvraag moet je de tekst rondom het 'gat' altijd gedetailleerd (leesstrategie f) lezen. Bij een dergelijke vraag is het erg belangrijk dat je het tekstdeel goed begrijpt omdat je meestal op zoek moet naar de structuur van tekstdelen (leesstrategie d) of naar verbanden tussen tekstdelen of alinea's. Soms zijn de invulmogelijkheden signaalwoorden. Uiteraard is het dan van belang dat je de signaalwoorden en het verband dat ze aangeven, goed kent (zie ook D5 signaalwoorden).
Lees de vier antwoordmogelijkheden en probeer ze te vertalen. Lees vervolgens de tekst rondom de invulling, dus regel 47-55. Als blijkt dat je op basis van deze regels het antwoord nog niet (zeker) weet, moet je de context uitbreiden. Begin dan te lezen bij regel 41. Daaruit zal blijken dat alleen met invulling A de alinea één logisch geheel wordt.

6 Bij deze vraag moet je samenvatten wat het antwoord is van Patrice Huerre op de vraag of ouders beboet moeten worden voor het spijbelen van hun kinderen. Hiervoor moet je het antwoord van Patrice Huerre gedetailleerd lezen (leesstrategie f). Al in de eerste zin lees je dat het antwoord nee is, behalve in uitzonderlijke gevallen. Meestal zijn de ouders van goede wil en verdienen ze hulp en geen straf. Het antwoord moet dus C zijn.

© ThiemeMeulenhoff

D 3 Soorten examenvragen

Het centraal examen bestaat uit tien tot twaalf korte, middellange en lange teksten. Je kunt allerlei teksten verwachten: krantenartikelen, ingezonden brieven, interviews, boekbesprekingen. Over deze teksten moet je 40 tot 45 vragen beantwoorden. Het examen leesvaardigheid duurt 2½ uur.

De vragen zijn verdeeld over een aantal vraagsoorten:
1 gesloten vragen:
- meerkeuzevragen
- meerkeuze-invulvragen

2 voorgestructureerde vragen:
- combinatie/-matchingvragen
- beweringenvragen
- ordeningsvragen

3 citeervragen
4 open vragen

De meeste vragen leveren bij een juist antwoord één punt op. Enkele open vragen kunnen bij een volledig juiste beantwoording soms twee of zelfs drie punten opleveren. De open vragen zijn in het Nederlands, de meerkeuzevragen in het Frans gesteld.

De gesloten vragen die in de examens voorkomen, maken samen ongeveer 60 procent van de scorepunten uit en de andere vraagvormen ongeveer 40 procent.

Wil je weten hoe je deze vragen aanpakt? Hierna vind je per soort vraag een oplossingsstrategie. De antwoorden vind je aan het eind van dit onderdeel.
In onderdeel G, H en I kun je oefenen met examenteksten waarin in de *Oriëntatie vooraf* aanwijzingen staan over hoe je bepaalde vragen aanpakt. In de *Uitwerkingen* vind je ook uitgebreide oplossingsstrategieën voor de verschillende vraagsoorten.

D 3.1 Gesloten vragen

Meerkeuzevragen

Een meerkeuzevraag is een vraag over (een deel van) de tekst waarbij je kunt kiezen uit een beperkt aantal antwoorden, waarvan er één het juiste antwoord is.

Strategie:
- Zorg ervoor dat je de vraag en de bijbehorende antwoorden goed begrijpt. Zoek de woorden die je niet begrijpt op.
- Kijk goed of de vraag over de hele tekst gaat of alleen over een alinea.
- Als je te vaak het foute antwoord kiest, probeer het dan op de volgende manier aan te pakken: beantwoord eerst de vraag voor jezelf zonder naar de antwoorden te kijken. Pas nadat je voor jezelf het antwoord hebt geformuleerd, kijk je naar de antwoorden. Zit jouw antwoord erbij? Kies dan dat antwoord als het correcte antwoord.

© ThiemeMeulenhoff

Stromae

(1) Il a réussi l'exploit extraordinaire de vendre plus d'un million d'exemplaires de son dernier album *Racine carrée* en France. Tout le monde parle de sa chanson *Formidable*. Le chanteur belge Stromae, de son vrai nom Paul van Haver, a été LE phénomène de l'année 2013. Et pour cette année, le succès est garanti : une quarantaine de concerts en France et un joli nombre de dates en Europe. Ce jeune homme de 29 ans au visage d'éternel petit garçon, est une vraie star.

1p **1** A quoi sert le premier alinéa ?
A A décrire la carrière de Stromae depuis le début.
B A expliquer pourquoi tout le monde aime tellement la chanson Formidable.
C A illustrer le succès éclatant de Stromae.
D A montrer pourquoi Paul van Haver a choisi Stromae comme nom d'artiste.

© ThiemeMeulenhoff

Meerkeuze-invulvragen

Een meerkeuze-invulvraag is een vraag waarbij uit de tekst een woord, woordgroep of zin is weggelaten. Je kunt kiezen uit een beperkt aantal antwoorden, waarvan er één het juiste antwoord is.

Strategie:
- Lees de zin (of zinnen) voor en na de open plek gedetailleerd.
- Bekijk de antwoordmogelijkheden en probeer de betekenis van onbekende woorden te raden. Lukt dat niet, zoek ze dan op in het woordenboek.
- Vul de antwoordmogelijkheden een voor een in en kijk of je een goed lopende en inhoudelijk kloppende zin krijgt. Als je een signaalwoord moet invullen, let dan ook op het verband tussen de zinnen voor en na de open plek.

Pétanque

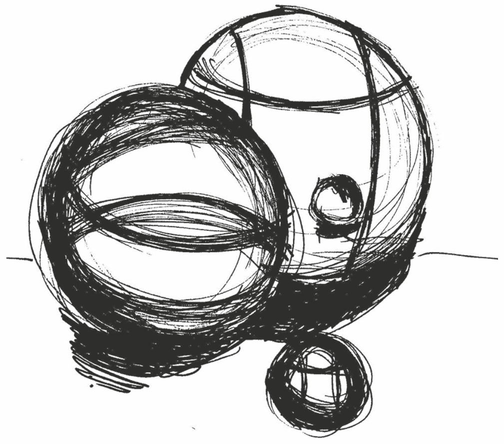

La pétanque est probablement le jeu de loisir le plus populaire en France. Elle se pratique à tout âge, dans toutes les régions, sur tous les terrains, par tous les temps. On y joue en famille, entre amis et, bien sûr, entre professionnels.

On joue à la pétanque avec des boules d'acier et un but, plus souvent appelé « cochonnet », « bouchon » ou « petit ». __2__ est simple : les joueurs ou les équipes doivent jeter les boules le plus près possible du but.

En général, il existe deux types de joueurs dans les équipes : le pointeur, celui qui place les boules près du but, et le tireur, celui qui, en jetant ses boules à lui, déplace les boules de l'adversaire. La première équipe qui atteint un score de 13 points gagne la partie.

1p **2** Choisissez les mots qui manquent dans le texte.

A La cause
B L'avantage
C Le résultat
D L'objectif

D3.2 Voorgestructureerde vragen

Combinatie-/matchingvragen

Een combinatie-/matchingvraag is een vraag waarbij je de juiste combinatie(s) moet maken uit twee gegeven groepen. Bij een combinatie-/matchingvraag moet je de verschillende elementen aan een bepaalde alinea koppelen. De elementen uit de vraag kunnen bijvoorbeeld losse woordjes, zinsgedeelten of tussenkopjes zijn.

Strategie:
- Lees eerst de aangeboden elementen uit de vraag.
- Lees daarna de eerste alinea en kijk welk element hierbij past.
- Ga op dezelfde manier te werk bij de overige elementen.
- Meestal blijven er één of twee elementen over.

Tip:
- Denk eraan dat je ieder element maar één keer mag gebruiken.

Roland-Garros, tous fous de balles

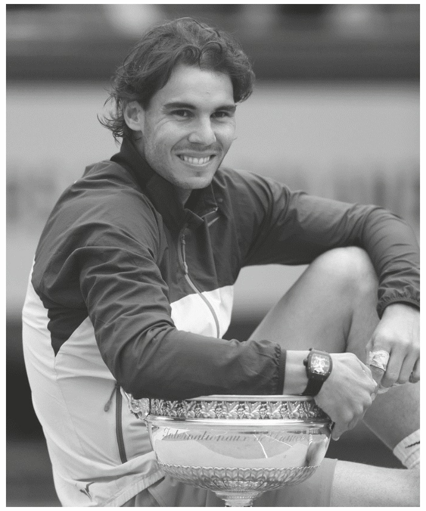

(1) Dans le silence, des milliers de spectateurs attendent la fin d'un échange super entre deux joueurs de tennis de classe internationale. Nous sommes au stade Roland-Garros, à l'ouest de Paris. Ce jour-là, l'Espagnol Rafael Nadal remporte son neuvième titre contre le Serbe Novak Djokovic. Depuis 82 ans, le tournoi de Roland-Garros est un événement sportif et médiatique très important, qui réunit chaque année les meilleurs joueurs du monde. Ils vont essayer de remporter le trophée suprême et gagner la somme énorme de 1 650 000 euros ! Des millions de passionnés dans le monde entier suivent chaque année la compétition devant leur écran de télévision.

(2) Le tournoi rassemble les passionnés du tennis. D'une part il y a les stars comme par exemple le chanteur Patrick Bruel ou l'actrice Michelle Laroque. Chaque année ils reviennent pour suivre les compétitions de Roland-Garros. D'autre part il y a la foule d'amateurs anonymes. Arnaud Bernard, 33 ans, de Tours et amoureux fou de la compétition, en fait partie : « J'adore Roland-Garros, c'est une chance d'avoir un tournoi comme cela en France ! Déjà petit, quand je revenais de l'école, je prenais mon goûter devant la télévision en regardant les matchs. Encore aujourd'hui, j'en regarde le plus possible. Ce qui m'a toujours frappé, c'est la bonne ambiance. »

(3) Roland-Garros doit son nom à un pionnier de l'aviation française qui réussit la première traversée aérienne de la Méditerranée en 1913.

Si la création de ce tournoi date de 1925, il n'aura lieu pour la première fois qu'en 1928, date de la construction du stade Roland-Garros. Durant la Seconde Guerre mondiale (1940-1945), le tournoi sera interrompu, et le stade transformé en centre de détention pour les étrangers. Après cette période sombre de l'Histoire, Roland-Garros retrouve rapidement sa célébrité, et devient, en 1968, le premier tournoi « open » du grand Chelem.

(4) A la fin des années 70 et au début des années 80, c'est l'enthousiasme général du public pour le tennis qui contribue à la grande réussite du tournoi de Roland-Garros. Le stade devient un lieu mythique du tennis international. Les succès du Suédois Björn Borg ou encore du Tchécoslovaque Ivan Lendl, feront également de Roland-Garros un tournoi essentiel.

2p **3** Koppel elke gebeurtenis (1, 2, 3, 4) aan het juiste jaartal/de juiste periode (a, b, c, d, e). Noteer het nummer van elke gebeurtenis gevolgd door de letter van het jaartal/de periode dat/die erbij hoort.
Let op: je houdt één jaartal/periode over.

1 Het stadion Roland-Garros wordt gebouwd.
2 Het stadion Roland-Garros wordt gebruikt als gevangenis.
3 Het toernooi Roland-Garros wordt in het leven geroepen.
4 Het eerste 'open' toernooi vindt plaats op Roland-Garros.

a 1913
b 1925
c 1928
d 1940-1945
e 1968

Beweringenvragen

Een beweringenvraag is een vraag waarbij je van een aantal beweringen uit twee antwoordmogelijkheden de juiste moet kiezen (*juist/onjuist*, *wel/niet* enzovoort).

Strategie:
- Lees de tekst globaal om een indruk te krijgen van de inhoud.
- Lees de eerste bewering en zoek het tekstgedeelte waar deze bewering over gaat.
- Lees dat tekstgedeelte nog eens goed en bepaal of de bewering wel of niet klopt.
- Doe hetzelfde met de overige beweringen.

Tips:
- Als er over een bepaalde bewering niets wordt gezegd, is die fout.
- Gebruik altijd de woorden zoals in de vraag aangegeven (*juist/onjuist, wel/niet*).

© ThiemeMeulenhoff

(2) Retour sur les origines de cette star. Paul van Haver naît le 12 mars 1985 à Bruxelles. Sa mère est flamande, son père rwandais. Ses parents se séparent à la naissance du petit garçon. Le père retourne au Rwanda où il est tué. Paul avait seulement 9 ans. L'ombre de ce père mort marquera l'existence de Stromae qui lui dédie une chanson dans son dernier album, *Papaoutai* - Papa où tu es ? Enfant, Paul prend des cours de batterie. Adolescent, il s'essaie au rap. Plus tard, il écrit quelques chansons et trouve son pseudonyme, Stromae – maestro en verlan. Puis il trouve un job chez NRJ, une station de radio. Stromae fait écouter la chanson *Alors on danse* à un animateur radio de NRJ qui décide de la diffuser. C'est à ce moment que sa vie change complètement. En peu de temps *Alors on danse* devient le numéro un dans 11 pays européens et trois millions de disques sont vendus.

2p **4** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tweede alinea.
1 Paul van Haver heeft zijn vader op jonge leeftijd verloren.
2 Als kind droomde Paul van Haver al van een carrière als danser.
3 Paul van Haver was een geliefde presentator bij de radiozender NRJ.
Noteer het nummer van elke bewering, gevolgd door 'wel' of 'niet'.

Ordeningsvragen

Een ordeningsvraag is een vraag waarbij je delen van de tekst (meestal alinea's) in de juiste volgorde moet zetten.

Strategie:
- De alinea's zijn als het ware losgeknipt. Je moet ze weer in de juiste volgorde zetten.
- Lees alle alinea's zorgvuldig door en let daarbij vooral op de eerste en laatste zin van elke alinea.
- De eerste zin van een alinea moet logisch aansluiten op de laatste zin van de vorige alinea.
- Als je klaar bent, lees je de tekst nog een keer door om te beoordelen of de volgorde klopt.

Tip:
- Kijk goed of er in de alinea's signaalwoorden staan. Signaalwoorden geven een aanwijzing voor de opbouw van de tekst.

© ThiemeMeulenhoff

Compote de pommes

Pour garnir une crêpe :

- une belle pomme
- 30 grammes de beurre
- 45 grammes de sucre en poudre
- de la vanille en poudre

Commencer par éplucher la pomme.

a Tourner le tout avec une cuillère, puis laisser cuire à feu doux pendant environ 5 minutes dans la casserole.

b Ensuite, couper la pomme en petits morceaux.

c Après ces 5 minutes, regarder si les pommes se réduisent en compote.

d Mettre ces petits morceaux dans une casserole avec le beurre, le sucre et la vanille.

Enfin, garnir la crêpe avec la compote et servir chaud.

1p **5** Het begin en het eind van het recept voor "Compote de pommes" zijn gegeven. De overige aanwijzingen (a, b, c en d) staan door elkaar.
Zet de letters (a tot en met d) in de juiste volgorde.

D3.3 Citeervragen

Een citeervraag is een vraag waarbij je antwoordt door middel van een citaat uit de tekst of door een of enkele woorden uit de tekst op te schrijven, bijvoorbeeld de eerste twee woorden van een zin.

Strategie:
- Lees de vraag goed door, zodat je weet waar je naar op zoek moet.
- Als de vraag ook met een citaat wordt ingeleid, zorg er dan voor dat je alle woorden uit dat citaat begrijpt.

Tips:
- Bij citeren moet je letterlijk overnemen uit de tekst. Vertaal de woorden dus niet in het Nederlands.
- Kijk goed wat er gevraagd wordt. Als alleen de eerste twee woorden van een zin worden gevraagd, moet je niet ook het einde van de zin opschrijven.

 © ThiemeMeulenhoff

(3) Le style de Stromae surprend. D'abord sa musique est influencée par une variété infinie de styles : le rap, le hip-hop, l'électro, le new beat, la rumba congolaise, la salsa et la techno. Grâce à cette variété de styles différents, c'est la musique idéale pour danser en boîte. Ensuite, ses textes qui ont des sujets souvent graves, comme la maladie, la solitude et le sexisme touchent et font réfléchir. Voilà la marque de fabrique de Stromae.

1p **6** Je zoekt een cadeau voor een vriend. Hij luistert graag naar liedjes over serieuze onderwerpen. Zou hij een album van Stromae een leuk cadeau vinden?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin uit de derde alinea waarop je je antwoord baseert.

D3.4 Open vragen

Een open vraag is een vraag waarbij je het antwoord zelf moet formuleren door middel van een of enkele woorden of enkele zinnen in het Nederlands.

Strategie:
- Lees de tekst globaal om een indruk van de inhoud te krijgen.
- Lees de vraag en zoek het tekstgedeelte waar deze vraag over gaat.
- Zorg ervoor dat je de zinnen in dit tekstgedeelte goed begrijpt.
- Formuleer je antwoord altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Frans antwoordt, levert dat 0 punten op.
- Bepaal of een kort antwoord volstaat waarbij je slechts een of enkele woorden hoeft te geven of dat je een lang antwoord (volledige zin) moet opschrijven.
- Lees het tekstgedeelte nog eens goed en beoordeel of je antwoord klopt en volledig is.

(5) Avec son succès *Formidable*, Stromae s'est retrouvé sous les feux des projecteurs comme aucun chanteur de sa génération ne l'a été avant lui. Le clip vidéo de cette chanson, visionné près de 70 millions de fois sur YouTube, est la preuve la plus éclatante de ce grand talent. On y voit le jeune chanteur qui mime une personne ivre sur une place de Bruxelles. Cette vidéo est un coup de maître du maestro. Tout le monde connaît aujourd'hui le jeune chanteur, au moins en France et en Belgique. La chanson est lancée, les ventes s'envolent. C'est formidable !

1p **7** Wat heeft volgens de laatste alinea vooral bijgedragen tot het enorme succes van de hit *Formidable*?

© ThiemeMeulenhoff

Antwoorden

1p **1 C**

1p **2 D**

2p **3 1 = c; 2 = d; 3 = b; 4 = e**
Indien vier antwoorden goed: 2 punten; indien drie antwoorden goed: 1 punt; indien twee of minder antwoorden goed: 0 punten.

2p **4 1 = wel; 2 = niet; 3 = niet**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.

1p **5 b-d-a-c**

1p **6 Ensuite, ses**

1p **7 de videoclip / een filmpje (op YouTube)**

© ThiemeMeulenhoff

D 4 Veelvoorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling

Hieronder vind je woorden en uitdrukkingen die veel voorkomen in examenvragen. Weten wat er wordt gevraagd, is de eerste stap op weg naar het goede antwoord. Het is aan te bevelen om deze lijst goed te bekijken. Wanneer een (groot) aantal woorden en uitdrukkingen jou niet bekend voorkomt, is het zelfs raadzaam om ze te leren. Je hebt namelijk tijdens het examen niet veel tijd om woorden op te zoeken.

Qu'est-ce que c'est que …?	*Wat is …?*
Qu'est-ce que c'est?	*Wat is dat?*
Pourquoi est-ce que l'auteur ***ajoute*** …?	*voegt toe*
Pourquoi ***appelle***-t-on …?	*noemt*
Sur quoi veut-il ***attirer l'attention***?	*aandacht vestigen op*
Quelle est ***l'attitude*** de l'auteur?	*houding*
Qu'est-ce que Simenon ***avoue***?	*geeft toe*
Sur quoi l'auteur ***se base***-t-il?	*Waarop … baseert zich*
Dans quel ***but***?	*doel*
Comment peut-on ***caractériser*** …?	*karakteriseren, kenmerken*
Pourquoi l'auteur ***compare***-t-il …?	*vergelijkt*
Que peut-on conclure …?	*Wat kan men concluderen?*
En quoi ***consiste*** …?	*bestaat uit*
Que peut-on ***déduire*** …?	*afleiden*
Qu'est-ce que le texte dit de …?	*Wat staat er in de tekst over …?*
Que peut-on dire de l'attitude de l'auteur ***à l'égard*** de …?	*ten opzichte van*
Pourquoi l'auteur ***emploie***-t-il …?	*gebruikt*
Comment peut-on ***expliquer*** …?	*uitleggen*
Comment ***exprime***-t-il …?	*drukt uit*
Sur quoi ***se fonde***-t-il …?	*Waarop baseert … zich*
Qu'est-ce que Jean veut ***illustrer*** par cette phrase …?	*laten zien*
Qu'est-ce que l'auteur veut ***indiquer*** …?	*aanwijzen, aangeven*
Que ***lit***-on dans ce passage?	*leest*
Pourquoi l'auteur ***mentionne***-t-il …?	*vermeldt*
Qu'est-ce que l'auteur veut ***montrer*** par cet exemple?	*laten zien, aantonen*
Quelle est ***l'opinion*** de l'auteur?	*mening*
Que dit l'auteur ***à propos*** de …?	*over*
Quelle en est ***la raison***?	*de reden*
Pourquoi Mme X. ***regrette***-t-elle …?	*betreurt*
Par quel mot peut-on ***remplacer*** …?	*vervangen*
Le pronom personnel 'il' ***renvoie à*** …	*verwijst naar*
Qu'est-ce que l'auteur ***reproche*** …?	*verwijt*
Qu'est-ce qui ***ressort*** du premier alinéa?	*komt naar voren*
Comment peut-on ***résumer*** …?	*samenvatten*
De quoi ***s'agit-il***?	*Waarover gaat*
Qu'est-ce que l'auteur ***se demande*** …?	*vraagt zich af*
A quels mots ***se rapporte*** 'ils' …?	*Waarop heeft … betrekking*
Selon l'auteur	*volgens*
Dans quel sens …?	*In welke betekenis?*
A quoi ***sert*** le passage …?	*Waartoe dient*
Qu'est-ce que cela ***signifie*** …?	*betekent*
Qu'est-ce que l'auteur ***souligne*** …?	*onderstreept, verduidelijkt*
Les termes	*de woorden, de termen*
Quel exemple ***trouve***-t-on …?	*vindt*
Qu'est-ce que l'auteur ***veut dire*** …?	*wil zeggen*

© ThiemeMeulenhoff

D 5 Signaalwoorden

Signaalwoorden geven het verband aan tussen (delen van) zinnen en tussen alinea's. Ze geven belangrijke informatie over de opbouw van een tekst of tekstgedeelte. Zo kunnen signaalwoorden bijvoorbeeld een opsomming aankondigen of duidelijk maken dat er sprake is van een reden of een verklaring. Let er dus goed op, want bij het beantwoorden van vragen bij een tekst zijn signaalwoorden een belangrijk hulpmiddel. Hieronder vind je een aantal veelvoorkomende signaalwoorden, ingedeeld in categorieën. Deze categorieën geven het verband aan waarnaar de signaalwoorden verwijzen.

beperking / relativering	
à la fois	tegelijkertijd
au fond	eigenlijk
d'ailleurs	trouwens
du reste	trouwens, overigens
en résumé	samenvattend
par ailleurs	trouwens
proprement dit	eigenlijk
quant à	wat betreft
tantôt … tantôt	nu eens … dan weer
toujours est-il que	zoveel is zeker dat

bevestiging	
à juste titre	terecht
avec raison	met reden
bien sûr	natuurlijk
certainement	natuurlijk, vanzelfsprekend
certes	zeker
effectivement	inderdaad
en effet	inderdaad
évidemment	natuurlijk, vanzelfsprekend
naturellement	natuurlijk, vanzelfsprekend
sans doute	waarschijnlijk

doel / middel	
à l'aide de	met behulp van
afin de	om (te), opdat
afin que	om (te), opdat
pour que	opdat

nadruk	
davantage	meer
de même	zelfs
en fait	eigenlijk
même	zelfs
non seulement … mais aussi	niet alleen … maar ook
non seulement … mais encore	niet alleen …..maar ook
notamment	vooral, in het bijzonder
particulièrement	in het bijzonder, vooral
surtout	vooral
voire	zelfs

© ThiemeMeulenhoff

mogelijkheid / waarschijnlijkheid	
il se peut	het kan (zijn)
peut-être	misschien
possible	mogelijk
probable(ment)	waarschijnlijk

gevolg / conclusie	
ainsi	zo
alors	dus
bref	kortom
de cette façon	op die manier, aldus
de sorte que	zodat
donc	dus
enfin	ten slotte
en fin de compte	uiteindelijk
en somme	kortom, samengevat
finalement	ten slotte, uiteindelijk
or	welnu
par conséquent	dientengevolge, als gevolg daarvan
si bien que	zozeer dat

reden / oorzaak / verklaring	
à cause de	vanwege
aussi (aan begin zin)	dan ook
car	want
c'est pourquoi	daarom
c'est-à-dire	dat wil zeggen
c'est pour cela que	daarom
c'est pourquoi	daarom, dat komt omdat
c'est que	daarom, dat komt omdat
comme (aan het begin van de zin)	daar, omdat, aangezien
d'autant plus que	temeer omdat, temeer daar, zeker omdat
en effet	inderdaad
grâce à	dankzij
parce que	omdat
puisque	omdat; immers, aangezien, daar
suite de	ten gevolge van

© ThiemeMeulenhoff

tegenstelling	
à l'inverse	omgekeerd
alors que	terwijl (met tegenstelling)
au contraire	daarentegen, integendeel
au lieu de	in plaats van
à moins que	tenzij
bien que	hoewel
cependant	toch, echter, evenwel
d'un côté … d'un autre côté	enerzijds … anderzijds
d'une part … d'autre part	enerzijds … anderzijds
en revanche	daarentegen
il est vrai que … mais	weliswaar … maar
loin de	verre van
mais	maar
malgré	ondanks
néanmoins	niettemin
on a beau (+ hele werkwoord)	hoe … ook, hoewel
par contre	daarentegen
pourtant	toch, echter, evenwel
quand même	toch, echter, evenwel
quoique	hoewel
si (+ alle tijden)	ook al, hoewel
sinon	zo niet
soit … soit	hetzij … hetzij
tandis que	terwijl (met tegenstelling)
tout de même	toch, echter, evenwel
toutefois	toch, echter, evenwel

toelichting / vergelijking	
ainsi	zo, op die manier
de cette façon	aldus, op die manier
autant … que	evenals, evenzeer als
ainsi que	evenals
aussi que	evenals
c'est le cas	dat is het geval
comme	zoals
comme si	alsof (maar het is niet zo)
moins que	minder dan
par exemple	bijvoorbeeld
plus que	meer dan

© ThiemeMeulenhoff

tijd / verandering in tijd	
alors que	terwijl
après que	nadat
avant que	voordat
depuis	sinds
depuis que	sinds
dès que	zodra
désormais	voortaan
jusqu'à ce que	totdat
lors de	tijdens
lorsque	terwijl
pendant que	terwijl
quand	wanneer, toen
tout à coup	plotseling
tout de suite	meteen

uitbreiding / opsomming	
à partir de	vanaf
après tout	alles welbeschouwd, eigenlijk
aussi	ook
bref	kortom
également	ook, eveneens
d'abord	ten eerste
de plus	bovendien
en général	over het algemeen
en outre	bovendien, daarenboven
en plus	bovendien, ook nog
enfin	ten slotte, uiteindelijk
ensuite	vervolgens
et	en
finalement	ten slotte
puis	dan, vervolgens
tout compte fait	alles welbeschouwd

voorwaarde	
à condition que	op voorwaarde dat
à moins que	tenzij
au cas où	in het geval dat
pourvu que	mits
si	als

© ThiemeMeulenhoff

D 6 Voor- en achtervoegsels

Woorden kunnen onder andere worden gevormd met behulp van voorvoegsels en achtervoegsels. Zo ontstaan er nieuwe woorden met een nieuwe betekenis.
Voorbeelden van voorvoegsels: venir (komen) - *re*venir (terugkomen); propriétaire (eigenaar) - *co*propriétaire (mede-eigenaar); actif (actief) - *in*actif (niet actief)
Enkele achtervoegsels: rêver (dromen) - rêv*erie* (dromerij), chauffeur (chauffeur) - chauff*ard* (wegpiraat), bleu (blauw) - bleu*âtre* (blauwachtig).
Voor- en achtervoegsels geven dus een zeer belangrijk betekenisaspect weer.
In deze lijst vind je veelvoorkomende voor- en achtervoegsels. Als je ze kent, wordt het gemakkelijker om in examenteksten de betekenis van woorden af te leiden.

voorvoegsels

ab-, abs-	ver van	abstraction *(ver van de werkelijkheid)*
ad-, a-	naar	avenir *(toekomst)*
anté-	voor	antéposer *(vooropplaatsen)*
anti-	tegen	anti-rouille *(antiroest)*
cis-	aan deze zijde	cisalpin *(aan deze zijde van de Alpen)*
co-, col-, cor-	mede-, met	copropriétaire *(mede-eigenaar)*, collaboration *(medewerking)*
dé-, dis-	los (van), weg, ont-	démoraliser *(ontmoedigen)*, disparaître *(verdwijnen)*
dys-	slecht	dyscalculie *(rekenzwakte)*
ex-	voormalig(e)	ex-mari *(ex-man)*
	(naar) buiten	exporter *(uitvoeren)*
extra-	zéér	extra-fin *(zéér fijn)*
	buiten	extraordinaire *(buitengewoon)*
hyper-	te veel	hypersensible *(overgevoelig)*
in-, il-, im-, ir-	in-, on-, niet	infiltrer *(infiltreren)*, illisible *(onleesbaar)*, impatient *(niet geduldig)*, irrégulier *(onregelmatig)*
inter-	tussen	international *(internationaal)*
néo-	nieuw-, pas-, jong-	néonatal *(pasgeborene)*
per-	dwars doorheen	perforer *(perforeren, doorboren)*
post-	na-	postérité *(nageslacht)*
pro-	voor-	prospérité *(voorspoed)*
re-, ré-, r-	weer-, terug-, her-	se réabonner *(weer een abonnement nemen)*, revenir *(terugkomen)*, retrouver *(hervinden)*
rétro-	terug-	rétrospection *(terugblik)*
semi-	half-	semi-produit *(halffabricaat)*
sous-	onder-	sous-titrer *(ondertitelen)*
sub-	onder-	subalterne *(ondergeschikt)*
super-, supra-	boven	superlatif *(overtreffend)*
trans-	aan de andere zijde	transalpin *(aan de andere zijde van de Alpen)*
	dwars door	transsibérique *(dwars door Siberië)*
ultra-	in hoge mate	ultra-gauche *(uiterst links)*

© ThiemeMeulenhoff

achtervoegsels

-able	-baar, -lijk	comparable *(vergelijkbaar)*, raisonnable *(redelijk)*
-ade	verschillende betekenissen	baignade *(het baden)*, fusillade *(het fusilleren)*
-age	-ing	arrosage *(begieting)*
-ant(e/s/e)	-end	chantant *(zingend)*
-ard	geeft niet zo'n positieve betekenis aan	chauffard *(wegpiraat)*, motard *(motormuis)*
-âtre	-achtig	bleuâtre *(blauwachtig)*, douceâtre *(zoetachtig)*
-erie	-ij	rêverie *(dromerij)*, boulangerie *(bakkerij)*
-et, -ot,	geeft familiair taalgebruik aan	jeunet *(jonkie)*, petiot *(ukkepuk)*
-ible	-baar, -lijk	tangible *(tastbaar)*, possible *(mogelijk)*
-ique	-tig, -isch	héroïque *(heldhaftig)*, ironique *(ironisch)*
-ment	verschillende betekenissen	finalement *(uiteindelijk)*, heureusement *(gelukkig)* règlement *(regeling)*, remembrement *(herverkaveling)*
-ot	geeft aan dat het om een verkleinwoord gaat	Jeannot *(Jantje)*
-tion	-heid, -ing, -ie	modération *(gematigdheid)*, punition *(bestraffing)*, définition *(definitie)*
-uble	-baar	soluble *(oplosbaar)*
-ure	verschillende betekenissen	déchirure *(scheur)*, gravure *(prent)*

© ThiemeMeulenhoff

Deel 2

Oefenen met examenteksten

Bronvermelding
Een opsomming van de gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij het examen behorende correctievoorschrift.

E Examenteksten met woordenlijst

In dit onderdeel vind je onder de teksten een aantal woorden vertaald. Deze woorden komen minder vaak voor of hebben in deze tekst een specifieke betekenis. De vertaling kan je helpen bij het begrijpen van de tekst. Je hoeft deze woorden niet te leren. Woorden die wel frequent voorkomen en waarvan je de betekenis dus moet kennen, zijn verzameld in de basiswoordenlijst, achter in deze Examenbundel. Overigens hoef je niet van elk onbekend woord de betekenis te achterhalen. Lees daarvoor nog eens *Omgaan met moeilijke woorden* in D1 op bladzijde 78.

Let op dat je een open vraag altijd in het Nederlands beantwoordt, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Frans antwoordt, levert dat 0 punten op.

De examenteksten zijn gerangschikt naar moeilijkheidsgraad (één, twee en drie sterren).

De antwoorden en uitwerkingen staan op mijn.examenbundel.nl.

E 1 EXAMENtekst★ 2017-II: 1 met woordenlijst

Un orchestre pas comme les autres

Un tonneau d'huile comme violoncelle, deux boîtes de conserves pour une guitare, un petit barbecue pour un violon… Dans le bidonville de Cateura, à Asunción, capitale du Paraguay, les ados n'attendent pas de pouvoir se payer de vrais instruments pour jouer de la musique. Grâce à une idée folle de Favio Chavez, un chef d'orchestre passionné, et avec l'aide d'un bricoleur très talentueux, 120 jeunes font partie d'un orchestre très spécial. C'est un orchestre d'instruments qui ont été faits d'objets recyclés, désormais connu dans le monde entier. Cet orchestre particulier permet à de jeunes musiciens de sortir de leur quartier pauvre pour découvrir le Brésil, l'Espagne, la Palestine ou les Etats-Unis.

d'après Phosphore, décembre 2013

1 tonneau d'huile: *oliedrum* **3** bidonville: *sloppenwijk* **7** chef d'orchestre: *dirigent*
8 bricoleur: *doe-het-zelver* **9** font partie: *maken deel uit*

1 Wat maakt het orkest van de sloppenwijk van Asunción zo bijzonder volgens de tekst?
Vul de volgende zin aan:
De instrumenten die de leden van het orkest bespelen …

E 2 EXAMENtekst★ 2017-II: 2 met woordenlijst

Mythique petit-beurre

Un gâteau d'enfance, qu'on croque au goûter ou qu'on apprécie dans un dessert ? Le petit-beurre de Nantes. Inventé par Louis Lefèvre-Utile en 1886, le petit-beurre de la marque LU est célèbre dans le monde entier.

Il a une inscription à l'ancienne, qui donne à ce produit industriel un aspect artisanal. On en fabrique plus de 9 000 tonnes par an dans l'usine de La Haye-Fouassière, au sud de Nantes. La recette ? Farine de blé, sucre, beurre, lait écremé en poudre, sel et poudre à lever, plus arôme vanillé. Il se veut véritable petit-beurre et se revendique comme tel sous l'appellation « VPB », ce qui veut dire Véritable Petit Beurre.

Enfin, saviez-vous que ces biscuits de forme rectangulaire ont 52 dents arrondies sur les bords qui correspondent au nombre de semaines de l'année, quatre coins qui représentent les saisons, et 24 petits trous comme les 24 heures de la journée ? Ces caractéristiques ont été inventées par Louis Lefèvre-Utile pour illustrer que ce petit gâteau peut être mangé à n'importe quel moment.

d'après Le Point, le 3 juillet 2014

0 petit-beurre: *droog biscuitje* **1** gâteau: *koekje* **2** croque: *opknabbelt* **2** goûter: *vieruurtje*
14 recette: *recept* **14** farine de blé: *tarwemeel* **15** écremé: *magere* **15** poudre à lever: *bakpoeder*
17 appellation: *herkomstbenaming* **19** rectangulaire: *rechthoekige*
20 dents arrondies: *afgeronde tandjes* **20** bords: *randen* **22** petits trous: *gaatjes*

1 À propos du petit-beurre, de quoi est-ce que l'auteur ne parle pas dans le texte ?
A De sa réputation.
B De ses ingrédients.
C De son origine.
D De son prix.

Het petit-beurrekoekje heeft speciale uiterlijke kenmerken.
2 Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin je leest waarom de bedenker van het koekje hiervoor heeft gekozen.

E 3 EXAMENtekst★ 2017-II: 12 met woordenlijst

Le Rubik's cube

Qui n'a jamais essayé de reconstituer ce cube multicolore ou seulement une face du cube ? Vendu à des millions d'exemplaires, ce casse-tête mathématique est aujourd'hui disponible sous des formes très variées. Il se pratique en club et s'affiche même dans les compétitions de Speedcubing : résoudre le plus vite possible un Rubik's cube (record de 5,55 secondes détenu à ce jour par le Néerlandais Mats Valks, 16 ans). C'est un professeur d'architecture hongrois, Ernö Rubik, qui a inventé le Rubik's Cube en 1974. Ce professeur voulait faire réfléchir ses étudiants en trois dimensions. Plus tard, il a eu l'idée de colorer les faces de différentes couleurs, rendant la reconstitution du cube initial encore plus complexe.

d'après Phosphore, décembre 2013

1 reconstituer: *terug te brengen in de oorspronkelijke staat* **2** face: *vlak, zijkant*
3-4 casse-tête mathématique: *wiskundige hersenbreker* **4** disponible: *beschikbaar*
5 se pratique: *wordt gespeeld* **8** détenu … par: *dat op naam staat van* **8** à ce jour: *tot op heden*
14 cube initial: *oorspronkelijke kubus*

1 Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin je leest welk doel de ontwerper voor ogen had met zijn uitvinding, de 'Rubik's cube'.

© ThiemeMeulenhoff

E 4 EXAMENtekst★ 2017-II: 13 met woordenlijst

Pèse ton bac d'abord !

Le Monsieur-régime-le-plus-vendu-de-France a-t-il voulu faire vomir les lycéens ? Après avoir mis au régime protéiné des millions de personnes, le célèbre nutritionniste Pierre Dukan a tout simplement proposé… d'inscrire la perte de poids au bac. Soit de créer, dès la 2ème, une option « poids d'équilibre », qui devait permettre à ceux et celles qui conservaient jusqu'au bac un indice de masse corporelle entre 18 et 25 de gagner des points. Vous inciter à perdre du poids alors que vous êtes en pleine croissance, ça tient du crime ! Et pourquoi pas des points pour ceux qui auraient le moins de boutons sur le visage ou la poitrine la plus grande pour les filles ? Gardez votre idée débile, monsieur Dukan : le bac, c'est un examen des savoirs et des connaissances, pas de la santé.

d'après Phosphore, mars 2012

1 régime: *afslankmiddel* **2** vomir: *overgeven* **3** protéiné: *eiwitrijk*
4 nutritionniste: *voedingsdeskundige* **6** perte de poids: *gewichtsverlies* **6** soit: *dat wil zeggen*
7 poids d'équilibre: *gewicht dat in balans is* **9-10** indice de masse corporelle: *BMI (body mass index)*
12 ça tient du crime: *dat is misdadig* **14** boutons: *puistjes* **14** poitrine: *boezem*
17 examen des savoirs et des connaissances: *examen van kennis en vaardigheden* **18** santé: *gezondheid*

1 De quel sentiment est-ce que l'auteur fait preuve dans le texte ?
A De déception.
B De méfiance.
C D'indifférence.
D D'indignation.

© ThiemeMeulenhoff

E 5 EXAMENtekst★★ 2017-II: 5 met woordenlijst

Maître des murs

(1) « Je suis obligé de dessiner pour me calmer, c'est thérapeutique ! » Depuis tout petit, Bebar a toujours eu un crayon dans la main. Crayon qui s'est transformé en bombes de peinture, le jour de ses 12 ans. « Ma sœur m'en a offert plusieurs, avec un livre sur le street art. »

(2) Né il y a 22 ans à Vitry-sur-Seine, qu'il surnomme « la capitale du graffiti en France », Bebar rencontre rapidement d'autres artistes. « Une fois, ça m'a marqué, je rentrais des cours et à la gare de Vitry, je voyais une dizaine de mecs en train de dessiner sur les murs en toute légalité, l'événement était organisé par la ville. Je suis allé vite chez ma mère, je suis revenu avec mes bombes et j'ai commencé à dessiner.

(3) Très vite, Bebar dessine aussi bien des visages de Spiderman que des toiles totalement abstraites. « J'ai toujours aimé le mélange des genres. Je ne sais jamais à quoi va ressembler une fresque quand je la commence ! » A l'adolescence, sa passion flirte avec le vandalisme : « Je taguais des trains, des métros, l'adrénaline était très forte. Mais j'ai été arrêté par la police et j'ai vite compris que ça allait me créer des problèmes. Soit j'allais suivre les cours d'une école d'arts à Paris pour un jour exposer en galerie, soit je restais dans l'illégalité, je ne pouvais pas combiner les deux. »

(4) Il choisit la première option. « J'essaye de mixer ce que j'apprends à l'école et ma passion pour le dessin de rue. » Paris le fascine : « Tout dans cette ville m'inspire. L'architecture mais aussi la vie culturelle, même si les musées sont chers. » Régulièrement, on peut apercevoir le jeune homme sur les quais de la Seine, du côté de la gare d'Austerlitz, où il aime dessiner. En attendant, il a deux rêves : exposer en galerie toute une collection de ses œuvres et… réussir ses examens !

d'après Phosphore, juillet 2015

7 bombes de peinture: *spuitbussen met verf* **12** surnomme: *de bijnaam geeft*
14 marqué: *indruk gemaakt* **15** mecs: *jongens* **21** ressembler: *lijken*
22 fresque: *grote muurschildering* **23** taguais: *bracht graffiti aan* **25-27** soit … soit: *of … of*

1 Qu'est-ce qu'on apprend sur Bebar au premier alinéa ?
A C'est à l'âge de 12 ans qu'il a commencé à dessiner.
B Il a la passion pour le dessin depuis tout petit.
C Pour le calmer, sa sœur lui a offert des bombes de peinture.
D Son thérapeute lui a recommandé un livre sur le street art.

2 Qu'est-ce qu'on peut déduire du 2ème alinéa ?
A Bebar a mis longtemps avant de trouver un endroit où il peut dessiner sur les murs en toute légalité.
B La mère de Bebar a mis son fils en contact avec des artistes qui dessinaient à la gare de Vitry.
C Un événement à Vitry a eu beaucoup d'influence sur la passion de Bebar pour le dessin de rue.

3 Qu'est-ce qui est vrai d'après le 3ème alinéa ?
A Au début, Bebar avait des difficultés à choisir son propre genre à lui.
B Au début, Bebar se rendait compte qu'il lui fallait trouver un remède à son agressivité.
C A un moment donné, Bebar avait des difficultés à trouver une galerie pour exposer ses toiles.
D A un moment donné, Bebar se rendait compte qu'il lui fallait choisir entre la légalité et l'illégalité.

4 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de laatste alinea.
A Bebar behaalt op school goede resultaten.
B Binnenkort gaat Bebar zijn werk tentoonstellen in een galerie.
C Bebar tekent graag voorbijgangers op het « gare d'Austerlitz ».
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

E 6 EXAMENtekst★★ 2017-II: 6 met woordenlijst

La Vache qui rit… toujours

(1) Au pays de la gastronomie et des mille fromages, La Vache qui rit est comme un crime. On accuse l'inventeur de ce fromage, Léon Bel, d'avoir voulu tuer la saveur. Monsieur Bel a non seulement échappé à la punition des maîtres fromagers, mais il a aussi fait de son fromage une incroyable réussite commerciale et marketing. Aujourd'hui, ce sont près de dix millions de portions qui sont vendues chaque jour dans le monde entier.

3-4 inventeur: *uitvinder, bedenker* **5** saveur: *smaak* **6** punition: *straf*
7 maîtres fromagers: *kaasmakers*

(2) L'histoire de ce fromage remonte au début du XXe siècle. Léon Bel grandit dans le Jura. Dans sa famille, de père en fils, on fabrique un fromage qui s'appelle Comté. C'est la vie du jeune homme avant la Première Guerre mondiale. En 1914, il doit lutter pour la patrie. Dans l'armée, Léon Bel participe à un concours destiné à stimuler le moral des soldats. L'idée est que les troupes choisissent une mascotte. Léon Bel fait appel à Benjamin Rabier, un célèbre illustrateur, qui imagine alors une vache rieuse. C'est la naissance de la Vache qui rit, qui changera bientôt de mascotte en marque…

(3) A la fin de la guerre, quand Léon Bel retrouve la fromagerie familiale, il apprend que des fromagers suisses fabriquent un fromage fondu qui se conserve longtemps. Le jeune homme rêve d'une aventure commerciale et crée à son tour un fromage à tartiner. Il lui manque seulement une image de marque pour son produit. Une nouvelle fois, Léon Bel fait appel à Benjamin Rabier qui modernise le dessin de sa Vache qui rit. Voici qu'elle porte maintenant une robe rouge. La femme de Léon Bel suggère des boucles d'oreilles pour la féminiser encore plus. C'est parfait ! En 1921, la marque est née.

(4) Léon Bel modernise par la suite régulièrement le packaging de ses boîtes. Quant à la vache, elle subit des liftings permanents dans le but de devenir la coqueluche des enfants. Après plus de 90 ans, La Vache qui rit reste une grande réussite. Alors que la plupart des grands groupes français déplacent la production à l'étranger, le groupe Bel a conservé l'usine historique de Lons-le-Saunier, dans le Jura, qui produit 17 300 tonnes de fromage chaque année et exporte la moitié de sa production dans le monde entier. Et La Vache qui rit, elle rit… toujours.

d'après Ecoute,
décembre 2014

21 patrie: *vaderland* **22-23** concours: *wedstrijd* **28** rieuse: *lachende* **32** retrouve: *terugkomt*
32 fromagerie: *kaasmakerij* **33** suisses: *Zwitserse* **34-35** se conserve: *houdbaar is*
37-38 fromage à tartiner: *smeerkaas* **44-45** suggère: *stelt voor* **45** boucles d'oreilles: *oorbellen*
46 féminiser: *vrouwelijk maken* **50** quant à: *wat betreft* **52** coqueluche: *lieveling*
56 déplacent: *verplaatsen*

1 Qu'est-ce qui est vrai d'après le premier alinéa ?
A La Vache qui rit a beaucoup de saveur.
B La Vache qui rit connaît un succès énorme.
C Monsieur Bel a profité de stratégies marketing discutables.
D Monsieur Bel était un grand passionné de la gastronomie.

2 A quoi sert le 2ème alinéa ?
A A expliquer pourquoi la famille Bel a commencé à fabriquer du fromage.
B A expliquer pourquoi Léon Bel voulait travailler dans la fromagerie familiale.
C A montrer comment la marque de La Vache qui rit est devenue une mascotte.
D A montrer comment la mascotte de La Vache qui rit est née.

Na de Eerste Wereldoorlog verandert de afbeelding van de lachende koe.
3 Welke twee veranderingen worden genoemd in de derde alinea?

© ThiemeMeulenhoff

4 Qu'est-ce qu'on peut déduire du dernier alinéa ?
A Ces dernières années, l'emballage et l'image de La Vache qui rit n'ont presque pas changé.
B Comme tant d'usines, celle de La Vache qui rit a déplacé une partie de sa production à l'étranger.
C Grâce aux liftings de La Vache qui rit, les enfants adorent son image encore plus qu'avant.
D La Vache qui rit est un véritable succès marketing et voit l'avenir en rose.

E 7 EXAMENtekst★★ **2017-II: 8** met woordenlijst

Le tourisme de masse

(1) L'été, on les reconnaît au premier coup d'œil à leurs shorts, tongs et appareils photos. « Les », ce sont les « touristes », ces gens qui séjournent ailleurs que chez eux, par exemple pour se détendre à la plage ou découvrir d'autres cultures. Cette année, ils étaient plus d'un milliard à aller d'un pays à l'autre. C'est quatre fois plus qu'il y a trente ans. Et le tourisme se développe sur toute la planète.

(2) Les hommes sont toujours allés d'un lieu à un autre. Mais pendant très longtemps, ils se sont déplacés dans le seul but de conquérir de nouveaux territoires, de faire du commerce… Le tourisme tel qu'on le connaît aujourd'hui est né à la fin du 17ème siècle. Les jeunes aristocrates anglais partaient alors traverser l'Europe, à la fin de leurs études, pour enrichir leur esprit. Grâce à l'amélioration des moyens de transport, un meilleur niveau de vie et l'introduction des congés payés, le tourisme s'est peu à peu étendu à d'autres classes sociales.

(3) Le tourisme, c'est l'une des plus grosses industries du monde. A lui seul, le tourisme a généré plus de 5 000 milliards d'euros cette année,

2 coup d'œil: *oogopslag* **2** tongs: *slippers* **4** séjournent: *verblijven* **15** déplacés: *verplaatst*
16 conquérir: *veroveren* **18** tel qu': *zoals* **26** congés: *verlof* **28** étendu: *uitgebreid*
31 généré: *opgeleverd*

© ThiemeMeulenhoff

presque un dixième des richesses mondiales. Une partie tombe directement dans les caisses des pays d'accueil. Mais la plus large part des bénéfices revient aux grands groupes occidentaux qui ont investi dans le secteur et qui possèdent un grand nombre d'agences de voyage, des hôtels etc. Les employés locaux, qui travaillent dans la restauration, l'hôtellerie ou les transports ne reçoivent, eux, qu'une toute petite part du gâteau.

(4) Aujourd'hui, de plus en plus de gens peuvent goûter aux joies des voyages à l'étranger. Beaucoup de pays comptent sur les touristes pour accélérer leur croissance économique. Cette activité leur permet de soutenir le commerce et l'artisanat, mais aussi d'améliorer les transports et de créer des emplois. Le tableau n'est cependant pas tout rose ! Embouteillages, déchets, augmentation des prix de la nourriture et du logement… Ce sont surtout les populations locales qui paient cher l'arrivée du tourisme de masse.

d'après Okapi, le 1er juin 2014

36 pays d'acceuil: *gastlanden* **38** occidentaux: *westerse* **47** goûter: *hier: kennismaken*
47 joies: *geneugten* **53** artisanat: *ambachtelijke sector*

1 Quant aux touristes, de quoi est-ce que l'auteur ne parle pas au premier alinéa ?
A De leur apparence.
B De leur motif de partir en vacances.
C De leur nombre.
D De leur pouvoir d'achat.

2 Wordt in de tweede alinea vermeld wat voor de eerste toeristen de reden was om op vakantie te gaan?
Zo nee, antwoord 'nee'. Zo ja, vermeld de reden.

« Le tourisme, … du monde. » (lignes 29-30)
3 Du point de vue financier, qui profite le plus du tourisme d'après le 3ème alinéa ?
A La population locale.
B Les agences de voyage.
C Les investisseurs.
D Les pays d'accueil.

De laatste alinea valt inhoudelijk uiteen in twee gedeelten.
4 Citeer de eerste twee woorden van de zin waarmee het tweede gedeelte begint.

E **8 EXAMENtekst★★ 2017-II: 9** met woordenlijst

Comment la pub nous séduit

Qu'on l'adore ou non, la pub est partout ! Alors, mieux vaut comprendre son fonctionnement.

(1) ________1________
La pub essaye toujours de s'adresser aux consommateurs auxquels le produit est destiné en priorité : une pub pour un produit de beauté antirides sera conçue pour séduire les femmes mûres de préférence. Une pub pour des montres de luxe visera une clientèle très aisée. Alors qu'une publicité pour des barres chocolatées 'cible' les ados.

(2) La pub utilise des slogans
La pub utilise des slogans, c'est-à-dire des phrases courtes, faciles à mémoriser, souvent drôles, poétiques, parfois choquantes. Le but, c'est qu'on les retienne. La *base line* est un slogan qui est toujours écrit à côté du nom du produit. Par exemple : « Nike, just do it ! » ou encore « j'adore Dior ! »

(3) La pub vend de merveilleux rêves
Tout le monde aime les belles images ! La pub le sait et s'en sert. Dans la pub, tout est beau, joyeux, éclatant de bonheur ! Le monde de la pub est même si __3__ qu'il en devient irréel. La pub évite de parler des choses moins agréables de la vie. Et quand elle évoque un sujet grave, c'est toujours pour proposer une solution… à vendre.

(4) La pub crée des besoins
Un smartphone, quand on a 10 ans, est-ce vraiment nécessaire ? Les parents disent souvent non. Et il y a aussi des ados qui trouvent que ce n'est pas nécessaire. Mais la pub dira toujours oui ! Evidemment, puisque c'est sa mission d'encourager les achats. Mais un consomma-

4 en priorité: *voornamelijk* **6** antirides: *antirimpel* **6** conçue: *bedacht* **7** mûres: *rijpere*
7 de préférence: *bij voorkeur* **9** visera: *zal zich richten op* **9** clientèle très aisée: *zeer rijke klanten*
11 cible: *als doelgroep kiest* **22** merveilleux: *wonderbaarlijk mooie* **25** s'en sert: *maakt er gebruik van*
27 éclatant: *stralend* **31** évoque: *aanroert*

teur averti et raisonnable sait qu'il vaut mieux y réfléchir à deux fois. Car si l'on cédait toujours à l'influence des pubs, on serait vite ruiné !

(5) La pub rend les stars complices

Quand on aime une célébrité (sportif, musicien, acteur…), on a tendance à se sentir proche d'elle et à lui faire confiance comme à un(e) ami(e). ____5____ la pub fait souvent appel à des célébrités pour recommander des produits ! Les stars sont aussi des amis très efficaces de la pub pour renforcer la réputation d'une marque.

d'après Okapi, le 15 septembre 2014

43 averti: *prijsbewuste* **43** raisonnable: *verstandige* **45** cédait: *toegeven*
51 on a tendance: *ben je geneigd* **55** recommander: *aanprijzen*

1 Welk kopje past boven de eerste alinea?
A La pub a beaucoup de succès auprès des adultes.
B La pub est destinée aux gens riches.
C La pub plaît surtout aux femmes.
D La pub vise un public bien précis.

2 A quoi sert le 2ème alinéa ?
A A expliquer que certains slogans sont plus drôles que d'autres.
B A illustrer que les slogans de Nike ont plus de succès que ceux de Dior.
C A montrer quelles sont les caractéristiques d'un bon slogan.
D A relativiser l'efficacité de certains slogans.

3 Choisissez le mot qui manque au 3ème alinéa.
A dangereux
B dominant
C gênant
D parfait

« La pub crée des besoins » (kopje boven vierde alinea)
4 Geeft de schrijver in de vierde alinea aan waarom reclamemakers dit nastreven?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

5 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au dernier alinéa.
A C'est pourquoi
B D'ailleurs,
C Même
D Pourtant,

E 9 EXAMENtekst★★★ 2017-II: 3 met woordenlijst

Le Tour de France, une histoire d'amour et d'aventure

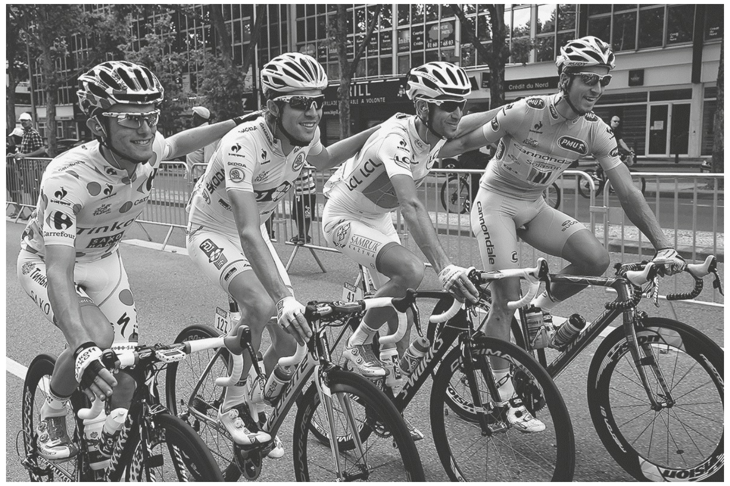

(1) Créé avant les Jeux olympiques d'hiver et la Coupe du monde de football, le Tour de France est le plus vieux des grands événements sportifs. Le 10 juillet 2013, il a fêté sa 110e édition. Et ce, pour le plus grand bonheur de ses fans ! Pourtant, depuis sa première édition, en 1903, il a dû surmonter bien des obstacles. Il y a d'abord eu les deux Guerres mondiales qui l'ont interrompu, puis les nombreux scandales liés au dopage qui, malheureusement, sont toujours d'actualité.

(2) Mais le plus grand des obstacles demeure le Tour lui-même, ou plutôt son organisation. Chaque édition est un tour de force énorme. Et ce tour de force a donc été gagné 100 fois… pour le plus grand plaisir des amoureux du Tour. Et il y en a ! Tous les ans, ce sont près de 15 millions de spectateurs qui se retrouvent au bord des routes pour ____2____ les coureurs. Bref, 110 ans après son lancement, il semble que les Français adorent toujours le Tour.

(3) Aujourd'hui, l'épreuve n'a plus rien de commun avec ce qu'elle était à l'époque des pionniers. Plus qu'une course, il s'agissait à l'époque d'une aventure tant le parcours paraissait absurde. La première étape entre Paris et Lyon était un marathon, avec des routes souvent en mauvais état et des vélos pesant au moins 20 kilos et sans changement de vitesse. On roulait de jour comme de nuit, sans entraîneur. On se reposait tant bien que mal à l'arrivée, et on repartait quatre jours plus tard pour rejoindre Marseille, à 315 km de là…

(4) De telles conditions conduisaient à des exploits hors normes. Comme celui d'Honoré Barthélémy. En 1920, il réalise une performance extraordinaire. Pendant la huitième étape, entre Perpignan et Aix-en-Provence,

7 bonheur: *geluk* **16** demeure: *blijft* **16** plutôt: *liever gezegd* **18** tour de force: *krachtsinspanning*
23 spectateurs: *toeschouwers* **25** coureurs: *renners* **39** entraîneur: *trainer*
39-40 tant bien que mal: *zo goed en zo kwaad als het ging* **41** rejoindre: *bereiken*
44 exploits hors normes: *buitengewone prestaties* **46-47** performance extraordinaire: *geweldig resultaat*

Barthélémy fait une grave chute mais il remonte immédiatement sur son vélo. Il parcourt le reste de l'étape le visage couvert de sang et la tête baissée. A l'arrivée de la course, le diagnostic est sévère : entorse du poignet, épaule cassée et œil crevé… C'est dans cet état qu'il couvrira les 2500 kilomètres restants pour rejoindre Paris. Il finira huitième mais sera porté en triomphe par le public parisien.

(5) Dans les décennies qui suivent, les règles du Tour vont heureusement s'assouplir. Les étapes seront plus nombreuses et plus courtes, et les coureurs dormiront à l'hôtel. Des médecins et des techniciens commencent à encadrer les cyclistes. Bref, le Tour devient plus humain.

d'après Ecoute, juillet 2013

52 sang: *bloed* **54-55** entorse du poignet: *verstuikte pols* **55** épaule cassée: *gebroken schouder*
56 crevé: *gebarsten* **67** encadrer: *begeleiden*

1 Qu'est-ce qui est vrai d'après le premier alinéa ?
A Au cours de son histoire, le Tour de France a dû vaincre beaucoup de difficultés.
B En France, le Tour de France est plus populaire que la Coupe du monde de football.
C Le nombre de fans du Tour de France a augmenté malgré les scandales liés au dopage.
D Le premier Tour de France a eu lieu juste après les premiers Jeux olympiques d'hiver.

2 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) à la ligne 24.
A applaudir
B embrasser
C faire tomber
D insulter

3 A quoi sert le 3ème alinéa ?
A A donner une image du Tour de France d'il y a une centaine d'années.
B A expliquer comment le Tour de France est organisé à l'heure actuelle entre Paris et Marseille.
C A illustrer les transformations que la première étape du Tour de France a subies au cours du temps.
D A montrer à quel point les pionniers du Tour de France ressemblent aux coureurs actuels.

4 Que peut-on conclure du 4ème alinéa ?
Honoré Barthélémy
A a dû quitter le Tour de France pendant la huitième étape, après une chute grave.
B est devenu vainqueur du Tour de France, malgré sa chute et ses blessures.
C était considéré comme un héros, malgré le fait qu'il n'a pas gagné le Tour de France.

« Les étapes … les cyclistes. » (lignes 63-67)
5 Comment est-ce que ce passage se rapporte à la phrase qui précède ?
A Il en donne la cause.
B Il l'affaiblit.
C Il l'illustre.
D Il s'y oppose.

E10 EXAMENtekst★★★ 2017-II: 4 met woordenlijst

Peut-on croire Wikipédia ?

Nous avons soumis Wikipédia à un interrogatoire pour évaluer sa qualité.

WIKIPÉDIA
L'Encyclopédie libre

(1) Phosphore : Qui sont les rédacteurs de Wikipédia ?
Wikipédia : N'importe qui ! Il suffit d'un clic pour changer un article, sans même s'inscrire. Les auteurs anonymes de Wikipédia se comptent par millions (ils écrivent dans plus de 280 langues, dont le corse et le latin), mais « seuls » 70 000 participent régulièrement. Mais il y a aussi… des robots ! Certains sujets sont écrits par des logiciels (des « bots ») qui exécutent des tâches monotones. Il y a par exemple ce « bot » suédois qui a créé plus de 2,7 millions d'articles sur des espèces de champignons et d'oiseaux.

(2) Peut-on avoir confiance en Wikipédia ?
33 millions d'articles (dont 1,5 millions en français) écrits par des internautes amateurs et bénévoles…. Peut-on la croire ? Apparemment oui. Plusieurs études britanniques ont montré que cette encyclopédie collaborative ne comporte pas plus d'erreurs qu'une encyclopédie classique, rédigée par des professionnels. L'intelligence collective a du bon ! Mais, par contre, la qualité des articles de Wikipédia est très inégale, de l'excellence à la médiocrité. Les meilleurs sont distingués par une étoile, à droite du titre ; seuls 3500 articles rédigés en français en possèdent une… Le nombre de références en bas de la page reste le critère le plus sûr : plus un article cite ses sources, plus il est sérieux.

(3) Peut-on écrire n'importe quoi ?
Wikipédia est très surveillée par ses propres rédacteurs, qui sont alertés dès qu'on apporte un changement à leurs articles et le vérifient. Des logiciels les aident à supprimer les insultes, les « spams » ou de grosses erreurs en moins d'une minute sur les articles les plus lus. On ne peut donc pas écrire n'importe quoi. ___3___, Wikipédia n'est pas parfaite : une fiche sur « Le conflit de

8 corse: *Corsicaans* **13** bots: *computerprogramma's* **13** exécutent: *uitvoeren* **16** espèces: *soorten*
17 champignons: *paddenstoelen* **22** bénévoles: *vrijwilligers* **25-26** collaborative: *gemeenschappelijk tot stand gekomen* **26** comporte: *bevat* **28** rédigée: *opgesteld, geschreven* **31** inégale: *ongelijk*
32 médiocrité: *middelmatig(heid)* **33** distingués: *onderscheiden* **36-37** références: *bronvermeldingen*
41 surveillée: *gecontroleerd* **51** fiche: *bestand*

Bicholim en Inde, en 1640 » est restée 5 ans en ligne alors qu'il n'a jamais existé.

(4) Comment gagne-t-elle sa vie ?
Wikipédia n'est pas une entreprise. Elle est gérée sur le plan technique et légal par Wikimédia, une fondation à but non-lucratif. Chaque année, la fondation Wikimédia lance un appel aux dons. En 2013, elle a récolté près de 20 millions de dollars. Ils servent surtout à financer les serveurs (en Floride, aux Pays-Bas et en Corée du Sud) qui stockent l'immense quantité d'informations de Wikipédia. Parmi les donateurs, des entreprises comme Google ou Virgin mais aussi une multitude d'anonymes, de grosses fondations américaines. Leur but : soutenir l'accès gratuit à l'information pour tous.

(5) Pourquoi refuse-t-elle la publicité ?
A partir du lancement de Wikipédia en 2001, Jimmy Wales, un des inventeurs, a promis qu'il n'y aurait jamais des pubs sur Wikipédia. De cette façon, il veut garantir l'indépendance de cette encyclopédie participative et universelle. Pourtant, avec plus de 200 milliards de pages vues par mois, la pub pourrait rapporter des dizaines de milliards de dollars… Même si la tentation est grande, Jimmy Wales n'a plus trop le choix, parce que les wikipédiens sont vraiment très attachés à ce modèle sans pubs.

d'après Phosphore, décembre 2014

58 légal: *juridisch* **58-59** fondation à but non-lucratif: *stichting op non-profitbasis*
60 lance un appel: *doet een beroep* **61** récolté: *ingezameld* **63-64** serveurs: *servers*
65 stockent: *opslaan* **77** inventeurs: *bedenkers* **80** indépendance: *onafhankelijkheid*
81 participative: *waaraan zo veel mensen meewerken* **84** rapporter: *opbrengen* **85** tentation: *verleiding*
88 attachés: *gehecht*

1 A quoi sert le premier alinéa ?
A montrer
- **A** pourquoi de plus en plus d'articles de Wikipédia sont écrits par des robots.
- **B** pourquoi les articles de Wikipédia sont écrits dans des centaines de langues différentes.
- **C** que les rédacteurs de Wikipédia veulent rester anonymes.
- **D** que Wikipédia connaît plusieurs sortes d'auteurs.

2 Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes est / sont vraie(s) d'après le 2ème alinéa ?
1. Il y a plus de fautes dans les articles de Wikipédia que dans ceux d'une encyclopédie classique.
2. On peut reconnaître la qualité d'un article à une étoile et / ou à une liste de sources.

- **A** La première.
- **B** La deuxième.
- **C** Les deux.
- **D** Aucune.

3 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
- **A** Ainsi
- **B** Bref
- **C** Heureusement
- **D** Néanmoins
- **E** Par hasard

4 Wordt er in de vierde alinea vermeld waarom ondernemingen en stichtingen Wikipedia financieel ondersteunen?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

5 Lees de laatste alinea en vul de volgende zin aan:
Jimmy Wales, mede-oprichter van Wikipedia, laat geen reclame toe om er zeker van te zijn dat …

E11 EXAMENtekst ★★★ 2017-II: 7 met woordenlijst

Cloner une grotte

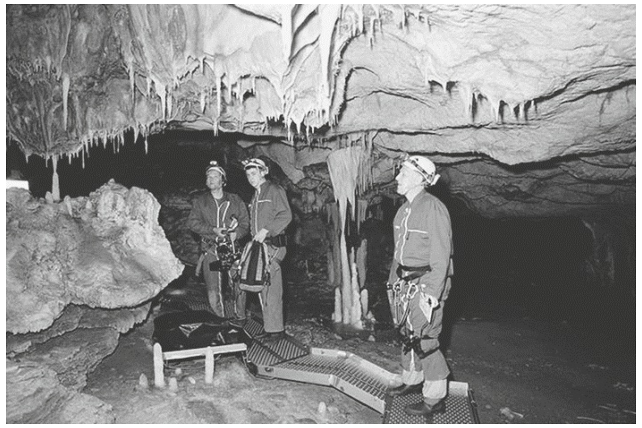

(1) Octobre 2014. Au cœur de l'Ardèche, nous pénétrons sur un chantier de construction où travaillent des dizaines d'ouvriers. « Mettez ce casque et enfilez ce gilet fluo ! », nous dit le chef de chantier. Notre petit groupe entre dans un énorme bâtiment en béton. Ensuite, après quelques pas dans l'obscurité, quelle surprise… Nous sommes dans une grotte ornée de très beaux dessins préhistoriques : des lions, des chevaux, des rhinocéros, des ours et d'autres animaux disparus depuis des millénaires…

(2) Ici, un peintre retouche un dessin de mammouth au pinceau. Là, un sculpteur retaille un relief rocheux. Eh oui, cette caverne, on l'a clonée ! Ces artistes réalisent sous nos yeux la copie d'une grotte bien réelle, située à quelques kilomètres de là, celle de Chauvet Pont-d'Arc. La plus ancienne cavité ornée d'Europe : ses peintures datent de 36 000 ans ! Découverte en 1994 par un groupe de spéléologues, c'est « un témoignage unique et exceptionnellement bien préservé » de l'art préhistorique, comme l'indique l'Unesco, qui l'a inscrite à la liste du patrimoine mondial.

(3) Pourquoi construire une réplique de la grotte et ne pas laisser visiter

5 casque: *helm* **5** enfilez: *trek aan* **5** gilet fluo: *fluorescerend vest* **9** obscurité: *duisternis*
11 ornée: *versierd* **13** rhinocéros: *neushoorns* **13** ours: *beren* **15** millénaires: *duizenden jaren*
17 pinceau: *penseel* **18** sculpteur: *beeldhouwer* **18** retaille: *hier: bewerkt* **19** caverne: *grot*
24 cavité: *holte* **27** spéléologues: *grotonderzoekers* **28** témoignage: *getuigenis*
31-32 liste du patrimoine mondial: *Werelderfgoedlijst*

l'originale ? Pour éviter de la détériorer. Le passage constant de public dans cette grotte, dont l'entrée est fermée depuis 20 000 ans, changerait son atmosphère : poussières, champignons et bactéries venus de l'extérieur détruiraient peu à peu ses fresques. De plus, en respirant, les visiteurs dégagent de la vapeur d'eau, ce qui ne s'accorde pas avec la préservation d'œuvres d'art. Le triste exemple de la grotte de Lascaux, en Dordogne, nous le prouve : longtemps ouverte au public, elle a vu ses fresques recouvertes d'algues microscopiques, puis de champignons.

(4) Mais la grotte Chauvet n'est pas accessible pour une autre raison : cette caverne est dangereuse. On y a détecté des doses massives de radon, un gaz radioactif, quinze fois supérieures au seuil considéré comme nocif par l'Institut de radioprotection et de sûreté nucléaire ! Respirer cette atmosphère toxique trop longtemps augmente en effet les risques de développer un cancer des poumons. Ajoutez à cela que l'endroit est plein de dioxyde de carbone, et vous comprendrez que les rares privilégiés qui s'y aventurent, archéologues et scientifiques, y vont seulement en petit comité, pour des visites qui ne durent pas plus longtemps que deux heures. Alors, seul moyen de faire connaître ce chef-d'œuvre : en faire une copie, comme à Lascaux.

d'après Science et Vie Junior, mars 2015

36 détériorer: *beschadigen* **39-40** poussières: *stof* **40** champignons: *paddenstoelen*
42 fresques: *fresco's, muurschilderingen* **42-43** en respirant: *door te ademen* **43** dégagent: *verspreiden*
44 vapeur d'eau: *waterdamp* **44** ce qui ne s'accorde pas avec: *hier: wat niet goed is voor*
45 préservation: *behoud* **55** détecté: *opgespoord* **57** seuil: *drempel(waarde)* **58** nocif: *schadelijk*
61 toxique: *giftige* **63** cancer des poumons: *longkanker* **64-65** dioxyde de carbone: *kooldioxide*
66 rares privilégiés: *enkele bevoorrechten*

« quelle surprise » (lignes 9-10)

1 Qu'est-ce qui surprend d'après le premier alinéa ?
A Le fait qu'il faut mettre un casque et un gilet fluo pour pouvoir pénétrer sur le chantier.
B Le grand nombre d'ouvriers qui travaillent au chantier de construction au cœur de l'Ardèche.
C Les dessins préhistoriques à l'intérieur de la grotte.
D Les dimensions du bâtiment en béton.

2 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tweede alinea.
De grot Chauvet Pont-d'Arc
1 wordt nagemaakt.
2 is de oudste grot ter wereld.
3 is uitzonderlijk goed bewaard gebleven.
4 staat op de Werelderfgoedlijst.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

La grotte Chauvet Pont-d'Arc se serait détériorée si on avait pris la décision de la laisser visiter.

3 Laquelle ou lesquelles des causes suivantes est / sont mentionnée(s) au 3ème alinéa ?
1 La présence de microbes venus de l'extérieur.
2 L'humidité provenant de l'haleine des visiteurs.
A La première.
B La deuxième.
C Les deux.
D Aucune.

« Mais la … autre raison » (lignes 52-53)

4 Quelle est l'autre raison d'après le dernier alinéa ?
A Archéologues et scientifiques seraient dérangés dans leur travail.
B L'atmosphère à l'intérieur de la grotte est dangereuse.
C On fait des expériences nucléaires dans les environs.

F

2018-II met woordenlijsten

In dit onderdeel kun je oefenen met een heel examen. Net als bij onderdeel E vind je onder elke tekst een woordenlijst met de vertaling van woorden die in deze tekst een speciale betekenis hebben of die niet vaak voorkomen.

Boven elke tekst wordt de moeilijkheidsgraad aangegeven door middel van sterren, waarbij de teksten met drie sterren het moeilijkst zijn.

De antwoorden en uitwerkingen staan op mijn.examenbundel.nl.
De cijferbepaling staat achter in deze bundel in de bijlage.

© ThiemeMeulenhoff

F 1 **EXAMEN**tekst★ **2018-II: 1** met woordenlijst

Faut-il interdire les téléphones portables à l'école ?

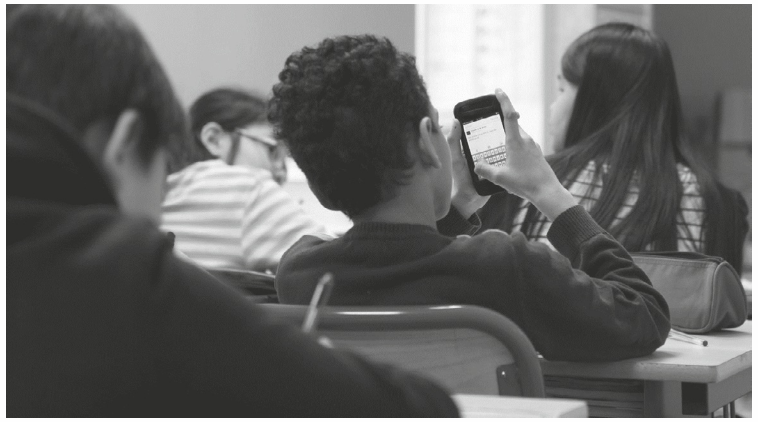

Une recherche récente menée dans une centaine de lycées en France montre que l'interdiction du téléphone portable a un effet positif sur les résultats scolaires : les scores des élèves aux tests de fin d'année ont augmenté de 6,4% quand l'interdiction a été bien respectée. Il y a un effet différencié selon les élèves : les meilleurs sont peu sensibles à la présence ou non de téléphones dans les établissements, alors que les plus faibles voient leurs résultats s'améliorer de plus de 14% quand l'interdiction est mise en place. Selon les auteurs, les premiers seraient capables de rester concentrés en toutes circonstances alors que les seconds seraient moins résistants face à la distraction.

L'interdiction des téléphones portables à l'école se révèle donc un moyen efficace pour réduire les inégalités scolaires ; encore faut-il pour cela réfléchir à la façon d'organiser de bonne manière l'interdiction.

d'après Sciences Humaines, novembre 2015

10 mise en place: *uitgevoerd* **13** distraction: *afleiding* **14-15** se révèle: *blijkt*

1p **1** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tekst.
1 Les élèves obtiennent de meilleurs résultats scolaires quand le portable est interdit à l'école.
2 Les meilleurs élèves ont autant de difficultés à se passer de portables à l'école que les élèves les plus faibles.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

© ThiemeMeulenhoff

F 2 EXAMENtekst★ 2018-II: 2 met woordenlijst

Le fameux bonhomme Michelin

(1) Bibendum, le bonhomme Michelin, est présent partout sur les routes de France, à l'entrée des stations-service, à la porte des garages, sur les panneaux publicitaires. Dans les années 60 et 70, on voyait Bibendum sur les plages pendant l'été pour des opérations de promotion, organisant des jeux pour les enfants. Il se transformait en bouée pour la baignade et en ballon pour le sport.

(2) Le fabricant de pneus de Clermont-Ferrand a réussi à imposer depuis 1898 l'une des images les plus familières de la publicité mondiale. En 2000, un panel international d'experts réuni par le *Financial Times* a déclaré Bibendum « Meilleur logo de l'histoire ».

(3) L'énergie exemplaire de ce bonhomme, sa bonne humeur et sa gentillesse naturelle sont inséparables de tous les produits qu'il promeut : des pneus, des cartes routières, des guides touristiques.

(4) __3__, en un siècle, le bonhomme Michelin est devenu le symbole de l'évasion, des vacances, du tourisme, de la gastronomie, de la découverte.

d'après Clés pour la France en 80 icônes culturelles

titel bonhomme: *mannetje* **12** bouée: *boei* **21** énergie exemplaire: *geweldige energie*
26 évasion: *vlucht uit de sleur*

1p **2** Qu'est-ce que l'auteur souligne au sujet du bonhomme Michelin aux deux premiers alinéas ?
- **A** sa popularité
- **B** sa simplicité
- **C** son appel à l'imagination
- **D** son originalité physique

© ThiemeMeulenhoff

1p **3** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au dernier alinéa.
- **A** Bref
- **B** D'ailleurs
- **C** En plus
- **D** Pourtant

F 3 EXAMENtekst★★★ 2018-II: 3 met woordenlijst

On n'en croit pas ses yeux !

Le Pont-Neuf à Paris recouvert de toile (1985)

(1) Que se passe-t-il dans la soirée du 22 juin 1962, rue Visconti, près de la Seine, à Paris ? On ne peut plus passer : une énorme barricade faite de 80 bidons d'essence et d'huile de moteur barre la rue. C'est un coup monté secrètement par Christo et baptisé « Rideau de fer » pour protester contre l'édification du mur de Berlin, en Allemagne.

(2) Derrière le nom de Christo se cachent en fait deux artistes nés tous les deux en 1935. Le premier s'appelle Christo Vladimirov Javacheff et a connu une enfance rude, marquée par la guerre, en Bulgarie. La seconde s'appelle Jeanne-Claude de Guillebon et c'est la fille d'un général français. Ils se rencontrent à Paris où Christo arrive en 1958 et fait le portrait de la maman de Jeanne-Claude. Christo et Jeanne-Claude tombent alors follement amoureux l'un de l'autre.

(3) Christo et Jeanne-Claude s'installent à New York en 1964. Ensemble, ils ont deux manies. La première est d'empaqueter le plus de choses possible. Ils s'attaquent d'abord à des objets, comme des cannettes, des fauteuils, des scooters… puis emballent des arbres, des statues, des morceaux de paysages et des monuments célèbres : en 1969, ce sont 2,4 kilomètres de côtes qui disparaissent ainsi en Australie, et en 1985, le célèbre Pont-Neuf à Paris est recouvert par 40 000 mètres carrés de draperie plissée ! On n'en croit pas ses yeux !

(4) La deuxième manie de Christo et

5 bidons d'essence et d'huile: *benzineblikken en olievaten* **6** barre: *sluit … af, verspert*
9 édification: *bouw* **16** rude: *moeilijke* **40** draperie plissée: *geplooide stof*

© ThiemeMeulenhoff

de Jeanne-Claude est d'empiler les bidons et les barils. Leur premier essai date de 1961 : sur les quais du port de Cologne en Allemagne, ils entassent des bidons qu'ils emballent ensuite. Puis ils essaient de bâtir un immense mur de 500 000 barils sur le canal de Suez pour relier l'Egypte et Israël ou de construire des mastabas[1] aux Pays-Bas et au Kansas aux Etats-Unis. Ces projets échouent, car les autorités ne sont pas d'accord.

(5) Les installations de Christo et de Jeanne-Claude coûtent beaucoup d'argent, et pour les réaliser, il faut faire de nombreuses études et des croquis préparatoires. Et là, c'est Christo qui est à la manœuvre. Il dit : « Je dessine tout le temps, j'adore dessiner. » Avec l'argent de la vente de ses dessins, il peut ensuite réaliser des installations. La plupart ont demandé plusieurs mois, et parfois des années de travail. Le résultat est toujours très beau et très spectaculaire. Le point commun de tous ces projets, c'est qu'ils ne sont pas destinés à durer : il s'agit d'aménager un lieu de manière temporaire.

(6) Aujourd'hui, Christo travaille tout seul, car Jeanne-Claude est morte depuis 7 ans. Sur les 60 projets qu'il a imaginés avec elle, 23 ont vu le jour. Et maintenant il rêve de voir la réalisation de deux autres : tendre, comme un ciel, une toile de 10 kilomètres de long au-dessus de la rivière Arkansas aux États-Unis, et construire un mastaba géant aux Emirats arabes unis.

d'après Le Petit Léonard, juillet-août 2016

noot 1 un mastaba = een Oud-Egyptisch graf

43 empiler: *opstapelen* **44** barils: *vaten* **46** Cologne: *Keulen* **53** échouent: *mislukken*
59 croquis préparatoires: *voorbereidende schetsen* **60** est à la manœuvre: *hier: neemt voor zijn rekening*
76 imaginés: *bedacht* **78** tendre: *teder*

Op onderstaande afbeelding zie je het project van Christo in Parijs dat in de eerste alinea wordt beschreven.

1p **4** Wat heeft Christo met dit project willen uitdrukken?

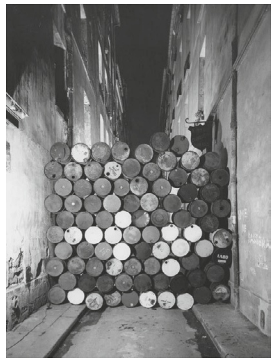

© ThiemeMeulenhoff

1p **5** A quoi sert le 2ème alinéa ?
- **A** A décrire pourquoi Christo et Jeanne-Claude sont tombés follement amoureux l'un de l'autre.
- **B** A esquisser une image des deux artistes qui se cachent derrière le nom de Christo.
- **C** A illustrer que la maman de Jeanne-Claude a joué un rôle décisif dans les projets artistiques de Christo.
- **D** A montrer à quel point l'origine des deux artistes Christo et Jeanne-Claude a marqué leur œuvre.

« On n'en croit pas ses yeux ! » (lignes 40-41)

1p **6** De quoi s'étonne-t-on tant d'après le 3ème alinéa ?
- **A** De la beauté du matériel dont se servent Christo et Jeanne-Claude pour emballer toutes sortes d'objets.
- **B** De la rapidité avec laquelle Christo et Jeanne-Claude ont emballé le Pont-Neuf à Paris.
- **C** Du fait que Christo et Jeanne-Claude empaquettent même des sites et des bâtiments.
- **D** Du grand nombre de monuments qui ont été empaquetés par Christo et Jeanne-Claude.

In de vierde alinea wordt gesproken over de tweede manie van Christo en Jeanne-Claude.

1p **7** Is het hun gelukt om **alle** projecten die een uiting zijn van deze manie uit te voeren?
Zo ja, antwoord 'ja'.
Zo nee, vermeld de reden.

« en 1969, ce sont … en Australie » (regel 35-37)

1p **8** Is het nog steeds mogelijk om het werk van Christo dat op onderstaande afbeelding is afgebeeld te bezichtigen?
Antwoord 'ja' of 'nee' en citeer de eerste twee woorden van de zin uit de vijfde alinea waarop je je antwoord baseert.

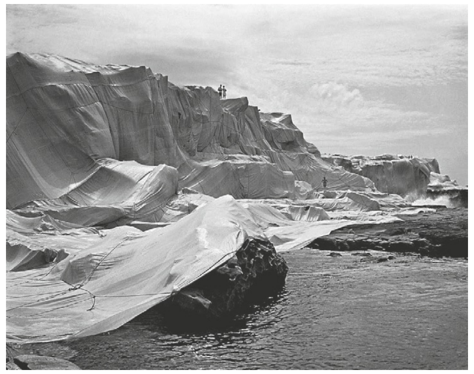

Australie, 1969

1p **9** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au dernier alinéa ?
1. Pour rendre honneur à Jeanne-Claude, Christo a tout mis en œuvre afin de réaliser un grand nombre de projets qu'il avait imaginés avec elle.
2. Après la mort de Jeanne-Claude, Christo a trouvé un nouveau compagnon pour la réalisation de ses projets futurs.

- **A** la première
- **B** la deuxième
- **C** les deux
- **D** aucune

© ThiemeMeulenhoff

F 4 **EXAMENtekst★★★ 2018-II: 4** met woordenlijst

Mélusine : « Je veux avancer vers l'inconnu »

(1) Depuis toute petite, j'ai toujours voulu voyager. J'avais 5 ans quand mes parents m'ont emmenée en Amérique. J'ai découvert à la fois l'avion et un pays immense. Le monde m'est soudain apparu tellement vaste, différent, passionnant. Voyager devenait une évidence. Mon amour pour le voyage est toujours resté très présent. Aujourd'hui, je traverse le monde à moto, et je filme mes voyages et mes rencontres.

(2) A l'âge de 18 ans, j'ai rejoint une mission humanitaire au Togo, en Afrique. C'était la première fois que je partais comme bénévole. J'avais envie de voyager pour faire quelque chose d'utile. C'était une expérience inoubliable. Je donnais des cours d'anglais à des élèves qui n'avaient même pas de cahiers ou de crayons, et pourtant ils avaient tellement envie d'apprendre ! Je me suis rendu compte que j'avais besoin d'aller voir le monde pour essayer de comprendre comment on vit ailleurs.

(3) Un ami m'a proposé de partir 6 mois à pied et en kayak en Patagonie. Mon métier me le permettait et son idée m'a plu tout de suite. Pendant ces mois, j'ai fait des choses incroyables : j'ai campé pour la première fois, j'ai parcouru des milliers de kilomètres en kayak et j'ai découvert des lieux inconnus. De retour, j'ai constaté que je ne peux plus me passer de cette vie d'aventure et de découverte, et que je voulais le faire à ma manière, à mon rythme. J'ai regardé ce que j'avais à ma disposition. Pas grand-chose en fait : une vieille moto 125 cm^3 et mes sacs de Patagonie.

(4) Tout le monde me disait que cela ne suffit pas, que c'était trop dangereux, surtout pour une femme seule. Mais il faut y croire pour réaliser ses rêves. Je suis donc partie avec ma moto et mes sacs en direction de l'est, vers la Russie. En quatre mois, j'ai traversé l'Europe, la Russie, le Kazakhstan, l'Ouzbékistan, la Mongolie. Plus de 22 000 kilomètres. Je me suis très vite aperçue que la moto était comme un aimant pour les populations rencontrées. Elle surprend, d'autant plus lorsqu'une femme la conduit. Ainsi, je pouvais non seulement aller presque partout mais surtout parler avec presque tout le monde.

(5) Lors de ma 2ème expédition à moto, je suis passée par l'Iran, un pays qui nous paraît souvent dangereux, où les femmes doivent porter le voile et semblent avoir peu de liberté. Pourtant, j'y ai rencontré une population très chaleureuse. Les gens avaient envie de montrer autre chose que ce que l'on voit généralement au journal télévisé. Et plusieurs femmes m'ont dit : « Vous parlez beaucoup de nous, mais vous ne nous demandez jamais ce que nous pensons ! » Elles avaient raison. Nous regardons trop souvent les autres pays avec notre manière de penser, en imaginant que les gens y veulent la même chose que nous.

(6) J'ai eu envie que mes voyages ne soient pas seulement pour moi, mais que je puisse témoigner de ce que les gens me racontent. J'ai pris une caméra, et j'ai commencé à réaliser des films. Depuis quelques années maintenant, je fais des voyages dans des pays dont on a une image négative chez nous, et je recueille des témoignages. Les films que je crée donnent une image de ces pays et de la vie des habitants. C'est important, car c'est ainsi qu'on apprend à respecter d'autres peuples.

d'après Géo Ado, octobre 2015

4 à la fois: *tegelijk(ertijd)* **7** vaste: *uitgestrekt* **8** évidence: *vanzelfsprekendheid*
16 bénévole: *vrijwilliger* **36-37** que je ne peux plus me passer de: *dat ik niet meer zonder kan*
41 pas grand-chose: *niet veel bijzonders* **55** aimant: *hier: magneet*
57 d'autant plus … que: *vooral omdat*
68 chaleureuse: *hartelijke* **88** recueille: *verzamel*

1p **10** Quelle aurait été la question de Géo Ado à Mélusine d'après le premier alinéa ?
A Comment est née votre passion pour les voyages ?
B Depuis quand est-ce que vous filmez vos voyages ?
C Pourquoi préférez-vous la moto à l'avion ?
D Quelle est votre destination préférée ?

« une expérience inoubliable » (lignes 18-19)
1p **11** Qu'est-ce qui était une expérience inoubliable pour Mélusine d'après le 2ème alinéa ?
A La joie des élèves d'avoir une prof venue de l'étranger.
B Le fait que les élèves apprenaient l'anglais si facilement.
C Ses premières vacances en moto, toute seule.
D Son travail de volontaire au Togo, en Afrique.

1p **12** Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de derde alinea waaruit blijkt dat reizen een belangrijke plaats inneemt in het leven van Mélusine.
Noteer het regelnummer van het begin van die zin.

1p **13** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 4ème alinéa ?
1 Mélusine n'a pas pu traverser certains pays parce que la situation y était trop dangereuse pour une femme seule.
2 Pendant son voyage, la moto de Mélusine attirait l'attention des gens.
A la première **C** les deux
B la deuxième **D** aucune

1p **14** Quelle affirmation correspond au 5ème alinéa ?
A En Iran, Mélusine refusait de porter le voile.
B Il est dangereux de traverser l'Iran en moto pour une femme seule.
C Le journal télévisé présenterait une image beaucoup trop positive de l'Iran.
D Selon Mélusine, l'idée que nous avons de l'Iran ne correspond pas à la réalité.

© ThiemeMeulenhoff

© ThiemeMeulenhoff

1p **15** Waarom vindt Mélusine het belangrijk dat mensen een beeld hebben van een land en zijn inwoners volgens de laatste alinea?
Vul de volgende zin aan:
Omdat een dergelijk beeld mensen in staat stelt om…

F 5 EXAMENtekst★★★ **2018-II: 5** met woordenlijst

42, l'école informatique du futur

(1) Etre débrouillard, passionné d'ordinateur. Telles sont les conditions pour avoir sa place à l'école 42, un nouvel établissement d'informatique parisien particulièrement innovant. Fondée par le milliardaire Xavier Niel, cette école ambitionne de changer radicalement l'enseignement supérieur en France.

(2) Originalité majeure : aucun diplôme n'est nécessaire pour y entrer, pas même le bac. Xavier Niel veut ainsi donner une seconde chance aux férus d'informatique qui n'auraient pas réussi au système de l'école française. Il s'agit là d'une remise en cause radicale de l'Education nationale par l'un des entrepreneurs français les plus dynamiques du moment.

(3) Autre particularité : l'école 42 est gratuite. En France, il est certes possible de faire des études supérieures gratuitement, ou presque, mais uniquement dans l'enseignement public. Pour une école privée, le concept est novateur.

(4) De plus, la sélection des élèves y est très différente de celle des autres écoles. Tout commence par une longue suite de tests logiques sur Internet pour les 20 000 candidats. 3 000 d'entre eux sont ensuite choisis pour passer un mois d'évaluation intensive dans l'école. Puis les 1000 heureux élèves lauréats se voient proposer trois à cinq ans de scolarité pour devenir de grands développeurs.

(5) Les 40 membres de l'équipe pédagogique se considèrent plus comme des soutiens scolaires que comme des enseignants. « Les élèves apprennent à coder tout seuls », précise Kwame Yamgnane, le directeur général adjoint de l'école. Le travail en équipe sur des projets concrets est permanent. Et les élèves ont même la possibilité de donner des notes les uns aux autres. L'établissement est ouvert sept jours sur sept et 24 heures sur 24. On peut même y dormir !

titel école informatique: *school voor informatica* **1** débrouillard: *vindingrijk*
5-6 innovant: *vernieuwend* **6** fondée: *opgericht* **7** ambitionne: *streeft ernaar*
10 originalité majeure: *grootste bijzonderheid* **14** férus d'informatique: *computernerds*
17 remise en cause: *ter discussie stellen* **21** particularité: *bijzonderheid* **27** novateur: *revolutionair*
36-37 heureux élèves lauréats: *geslaagde geluksvogels* **43** enseignants: *leraren*
46 directeur général adjoint: *adjunct-directeur*

(6) Les méthodes dont on se sert à l'école 42 sont bien éloignées du reste du système éducatif français. Celui qui l'a créée, Xavier Niel, est d'avis que le système d'enseignement traditionnel français ne marche pas. Les vrais génies manquent. Lui-même a fondé sa première entreprise juste après avoir passé le bac. Son ambition ? Faire en sorte que son école 42 devienne un établissement où sont formées de futures superstars du Web telles que Steve Jobs ou Bill Gates.

d'après Ecoute, octobre 2015

55 sont bien éloignées du: *hier: hebben weinig meer van doen met*
63 faire en sorte que: *ervoor zorgen dat*

2p **16** Geef van elke voorwaarde aan of je er wel of niet aan moet voldoen om te worden toegelaten tot « l'école 42 » volgens de eerste drie alinea's?
1 verzot zijn op computers
2 beschikken over een schooldiploma
3 vaardig zijn in het schrijven van computerprogramma's
4 stage hebben gelopen bij een groot Frans IT bedrijf
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

1p **17** Qu'est-ce qui est vrai d'après le 4ème alinéa ?
Les candidats qui ont été sélectionnés comme les meilleurs candidats
A ont la possibilité d'aller étudier pendant trois à cinq ans à l'école 42.
B peuvent aller suivre un mois d'évaluation intensive dans l'école 42.
C vont être soumis à un grand nombre de tests logiques sur Internet.

1p **18** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 5ème alinéa ?
1 A l'école 42, les élèves ne reçoivent pas de notes de leurs profs.
2 Les élèves ont accès à l'école 42 le jour comme la nuit.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

1p **19** Wat stelt Xavier Niel zich ten doel met "l'école 42" volgens de laatste alinea?

1p **20** Wordt in de tekst uitgelegd waarom de school van Xavier Niel "l'école 42" heet?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

F 6 EXAMENtekst★★ 2018-II: 6 met woordenlijst

Moules-frites

1

On les déguste en famille ou entre copains, sur les terrasses des bistrots de l'île d'Oléron ou du Cap d'Agde. Dans les rues de Lille, lors de la grande braderie de septembre, on en dévore des tonnes chaque année. Du Nord au Midi, en passant par les brasseries parisiennes, un seul et même plat rend heureux les Français : les moules-frites.

2

L'idée d'associer les moules et les frites vient de Belgique, de Liège plus précisément. Appelées à devenir le plat national belge, elles auraient été servies une première fois en 1865, sur un champ de foire, accompagnées de bière. Les Français ont adopté ce repas goûteux, familial et peu cher.

3

La moitié des 100 000 tonnes de moules consommées en France chaque année vient d'Espagne ou de Hollande. Les moules récoltées dans la baie du Mont Saint-Michel bénéficient d'une appellation contrôlée. Bien qu'elles soient plus petites que leurs cousines espagnoles et hollandaises, elles séduisent les gourmets avec leur chair d'un jaune profond et leur fin goût.

4

Une grande casserole, un kilo de moules, un peu de beurre, une échalote, de l'ail, du persil, un bouquet garni et du vin blanc sec : voilà les ingrédients pour réussir les moules marinière. On peut orner les moules marinière de tomates, de roquefort, de curry. Et les manger de préférence avec un verre de bon vin blanc.

d'après Ecoute, octobre 2015

titel moules: *mosselen* **2** déguste: *smult* **7** dévore: *hier: verorbert* **13** associer: *combineren*
14 Liège: *Luik* **15** appelées: *voorbestemd* **18** champ de foire: *kermis*
28-29 appellation contrôlée: *gecontroleerde herkomstbenaming* **32** gourmets: *fijnproevers*
32 chair: *vlees* **35** casserole: *pan* **37** échalote: *sjalotje* **37** ail: *knoflook* **37** persil: *peterselie*
38 bouquet garni: *bosje verse kruiden* **40** moules marinière: *mosselen in uien-wijnsaus*
40-41 orner … de: *garneren … met*

2p **21** Welk kopje hoort bij welk stukje tekst?
Noteer achter elk nummer de juiste letter.
Let op: je houdt één kopje over.
a La provenance des moules
b Les moules-frites font le bonheur des Français
c Avec ou sans frites
d L'origine du plat moules-frites
e Pour réussir les moules marinière

© ThiemeMeulenhoff

F 7 EXAMENtekst★★★ 2018-II: 7 met woordenlijst

Beaubourg

(1) Au départ, le projet devait répondre à un double besoin de la ville de Paris : investir dans un nouvel endroit pour la promotion de l'art moderne, et dans la construction d'une nouvelle bibliothèque. C'est alors qu'est né le Centre national d'art et de culture Georges-Pompidou, aujourd'hui mieux connu sous le nom de Centre Pompidou ou bien simplement Beaubourg. Plus qu'un simple musée, c'est une véritable attraction touristique. L'an dernier, Beaubourg a accueilli plus de trois millions de visiteurs.

(2) Depuis l'ouverture le 31 janvier 1977, son architecture futuriste et novatrice ne fait pas que des heureux. Ses adversaires le surnomment très vite « monstre à tuyaux » ou encore « raffinerie de pétrole ». René Barjavel, auteur de romans de science-fiction, écrira même dans le Journal du Dimanche : « Dieu, que c'est laid ! » Ses défenseurs, eux, préfèrent parler d'une « cathédrale de notre temps ». Quoi qu'il en soit, près de 40 ans plus tard, il faut constater que Beaubourg, quatrième site culturel le plus visité de France, est une réussite.

(3) La construction dure six ans et nécessite 15 000 tonnes d'acier forgé par les entreprises Krupp. Depuis le XIXe siècle, une réglementation, appelée « le plafond parisien », limite la hauteur des bâtiments de la capitale à 25 mètres. ____ 24 ____ avec ses 42 mètres de haut, 166 mètres de long et 60 mètres de large, Beaubourg désobéit aux règles. En 1977, c'était le musée d'art le plus vaste au monde.

(4) La visite de Beaubourg débute par sa piazza, au pied du bâtiment. Sur cette esplanade, les Parisiens se donnent rendez-vous et les touristes se reposent quelques instants. En face d'eux, les musiciens, cracheurs de feu, clowns et autres artistes de rue mettent l'ambiance. Une fois passé les portes, vous serez accueilli par un grand portrait en relief de Georges Pompidou, le président qui

18 novatrice: *vernieuwende* **19** adversaires: *tegenstanders* **20** tuyaux: *buizen*
21 raffinerie de pétrole: *olieraffinaderij* **25** défenseurs: *voorstanders*
27 quoi qu'il en soit: *hoe het ook zij* **33** acier forgé: *gesmeed staal* **41** désobéit aux: *overtreedt*
42 vaste: *omvangrijke* **45** piazza: *voorplein* **46** esplanade: *voorplein*
49-50 cracheurs de feu: *vuurspuwers*

© ThiemeMeulenhoff

a donné son nom au lieu. C'est lui qui a rendu possible ce projet.

(5) Les trois premiers étages abritent la Bibliothèque publique d'information (BPI). Lors de son ouverture, l'une des principales missions du Centre Pompidou est la démocratisation du savoir. A l'époque, la BPI était la première bibliothèque à permettre l'accès aux documents gratuitement et sans l'intermédiaire d'un bulletin de demande. Aujourd'hui, elle est toujours autant prisée, notamment par les étudiants, car la BPI est la seule bibliothèque de Paris à être ouverte jusqu'à 22 heures. Et aussi le dimanche !

(6) Les derniers étages sont attribués au Musée national d'art moderne. Ses nombreuses œuvres (peintures, sculptures, dessins, photos, vidéos, œuvres multimédia etc.) d'un grand nombre d'artistes différents représentent la plus importante collection en Europe, et la deuxième au monde, après celle du musée d'art moderne (MoMA) de New York. Dans un premier temps, la collection était essentiellement constituée d'œuvres françaises. Depuis quelque temps, elle s'est ouverte aux artistes internationaux.

(7) Depuis mai 2010, Beaubourg a un petit frère en Lorraine : le Centre Pompidou-Metz. C'est la première décentralisation du musée. L'objectif est d'amener l'art dans la capitale de la Lorraine, une région économiquement atteinte par la crise. Et Beaubourg n'en finit pas de voyager. Une dépendance provisoire a été inaugurée au printemps dernier à Malaga, en Espagne. Le Centre national d'art et de culture Georges-Pompidou n'a donc pas fini de faire des petits !

d'après Ecoute, janvier 2016

57 abritent: *bieden plaats aan*
65-66 sans l'intermédiaire d'un bulletin de demande: *zonder een aanvraagformulier*
95 provisoire: *voorlopige* **96** inaugurée: *geopend*

« L'an dernier, … de visiteurs. » (lignes 13-15)

1p **22** Comment est-ce que cette phrase se rapporte à celle qui précède ?
A Elle l'appuie.
B Elle la relativise.
C Elle s'y oppose.

1p **23** Qu'est-ce qui est vrai d'après le 2ème alinéa ?
A Depuis quelques années, le nombre d'adversaires de Beaubourg diminue.
B Les touristes apprécient surtout l'architecture futuriste de Beaubourg.
C Malgré les critiques au fil du temps, Beaubourg est un succès.
D René Barjavel a écrit un roman fantastique sur Beaubourg.

1p **24** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
A En plus,
B Ensuite,
C Mais
D Par exemple,

2p **25** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de vierde en de vijfde alinea.
1 De vuurvreters op het plein voor Beaubourg worden steeds vaker geweerd.
2 De openbare bibliotheek is ondergebracht op meerdere verdiepingen van Beaubourg.
3 Een van de belangrijkste doelstellingen van Beaubourg is het toegankelijk maken van kennis voor iedereen.
4 Beaubourg is erg in trek onder studenten vanwege de ruime openingstijden.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

1p **26** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 6ème alinéa ?
La collection du Musée national d'art moderne
1 est la plus importante collection du monde.
2 est constituée d'œuvres françaises ainsi que d'œuvres d'artistes internationaux.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

« Beaubourg a un petit frère en Lorraine » (regel 87-88)

1p **27** Wordt in de laatste alinea uitgelegd waarom Beaubourg een dependance heeft geopend in Lotharingen?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

Het Centre national d'art et de culture Georges-Pompidou, beter bekend onder de naam Centre Pompidou of Beaubourg, kent verschillende bijnamen volgens de tekst.

2p **28** Noteer in het Frans de positieve bijnaam en de negatieve bijnaam.

F 8 EXAMENtekst★★ 2018-II: 8 met woordenlijst

Zep, professionnel de la BD

En vrai, il s'appelle Philippe Chappuis. Mais pour dessiner, il a choisi de s'appeler Zep (en référence au légendaire groupe de musique Led Zeppelin). Aujourd'hui, grâce au succès phénoménal de *Titeuf*, il est une star.

(1) Comment est-ce que vous avez découvert que vous étiez doué ?
A 7 ans, j'ai fait une caricature de mon oncle, et mes parents l'ont affichée dans la cuisine. Tous les jours, je voyais mon dessin entre une affiche de Van Gogh et une photo de montagne. C'était comme être au musée du Louvre ! C'est comme ça que j'ai pris conscience de mon talent. ___29___, il y a eu l'école. Les copains venaient me demander de leur dessiner un cheval, un cow-boy, un Indien. J'étais « le » dessinateur de la classe. Cela a été déterminant.

(2) Comment est-ce que vous avez trouvé votre style ?
« Le style, il ne faut pas s'en occuper, ça vient tout seul. C'est comme pour les vêtements. Au début, on suit la mode pour ne pas être différent des autres, alors on met la même veste que n'importe qui. Mais peu à peu, en mélangeant les

titel BD (afkorting van bande dessinée): *stripboek* **inleiding** en référence au: *met verwijzing naar*
10 j'ai pris conscience: *werd ik me bewust* **15** déterminant: *doorslaggevend* **23** veste: *jasje*

influences, on devient soi-même. On trouve son propre style. En dessin, c'est __30__. On commence par copier son idole. Et puis, on va mélanger. Plus on est curieux, plus le style sera nourri et devient personnel. Actuellement, il y a beaucoup de jeunes qui mélangent du manga avec un style plus franco-belge.

(3) Est-ce qu'il faut faire une école d'art pour être un professionnel de la BD ?
C'est clair que ça aide. Par exemple, quand on aime la BD, on fait seulement ça. On copie ceux qu'on aime et c'est tout. A l'école, on nous oblige de regarder ailleurs, à faire autre chose, comme de la peinture, du modelage… Toute cette ouverture au monde de l'art nous fait changer. Je connais un jeune homme qui ne dessine que de la science-fiction. Il dessine super bien… sauf qu'il dessine les arbres comme une patate. Pour lui, ce n'est pas important, car il dit que « dans la science-fiction, il n'y a pas d'arbres ». Il n'a pas envie de consacrer des heures à apprendre ça… mais ça le limite dans son dessin. En école d'art, nous sommes confrontés à nos limites et cela nous fait avancer.

(4) Quelles qualités est-ce qu'il faut avoir pour être dessinateur de BD ?
Beaucoup de patience et un bon sens de l'observation. Et puis, aimer ça ! Si dessiner vous donne du plaisir, vous ne vous ennuierez jamais, même si vous y passez toute la journée. Adolescent, il m'est arrivé de ne pas partir skier avec mes copains pour rester dessiner dans ma chambre. Tout le monde se moquait de moi et cela donnait une impression de sacrifice, mais ce n'était pas le cas. J'avais juste un plaisir fou à faire mon dessin !

d'après Phosphore, juillet 2013

33 manga: *Japanse strip* **44** modelage: *boetseren* **49** comme une patate: *heel klunzig*
62 sens de l'observation: *waarnemingsvermogen* **71** sacrifice: *opoffering*

1p **29** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) à la ligne 11.
A Ainsi
B Ensuite
C Par conséquent
D Pourtant

1p **30** Choisissez le mot qui manque à la ligne 27.
A compliqué
B différent
C pareil
D simple

« Je connais un jeune homme » (lignes 45-46)
1p **31** Qu'est-ce que Zep veut illustrer en parlant de ce jeune homme ?
A Qu'il aimerait faire autre chose, par exemple de la peinture ou du modelage.
B Qu'il pense que les éléments naturels devraient être absents des dessins de la science-fiction.
C Qu'il préfère la bande dessinée à la science-fiction.
D Qu'il recommande de suivre des cours à l'école d'art.

« Adolescent, il … ma chambre. » (lignes 66-69)
1p **32** Que montre cet exemple ?
A A quel point Zep aime faire des sacrifices.
B A quel point Zep est passionné par le dessin.
C Que Zep a beaucoup de patience.
D Que Zep sait très bien observer.

© ThiemeMeulenhoff

F 9 EXAMENtekst ★★ 2018-II: 9 met woordenlijst

Wwoofing[1], une façon différente de voyager

(1) Depuis dix ans, Daphné Sorlut et son mari pratiquent la culture des légumes biologiques dans le sud de la France. Ils n'ont presque plus le temps de voyager. « En accueillant des *wwoofers*, c'est comme si nous faisions venir le monde à nous. Nos enfants aussi profitent d'échanges avec des gens d'autres cultures. » Contre quelques tâches à la ferme, les jeunes sont logés et nourris gratuitement pendant le temps de leur séjour. Tel est le principe de ce mode d'échange qui attire de plus en plus de jeunes.

(2) Sabrina Conçalves, Brésilienne, qui habite à Paris et qui est venue chez la famille Sorlut au printemps dernier, a adopté le *wwoofing*. « Ça m'a tellement plu que je suis revenue en août », déclare cette étudiante de 22 ans. Elle évoque le très beau souvenir de la campagne et la cueillette des légumes. « Je suis étudiante dans une école de commerce. J'ai envie d'autres expériences que celles des traditionnels stages en entreprise. »

(3) Amandine Pacault, 25 ans, est une *wwoofeuse* qui cueille des légumes en Provence. « A 20 ans, je suis partie en vacances en Irlande avec une copine et comme nous n'avions pas trop d'argent, nous avons fait un peu de *wwoofing*. » Pour Amandine, cette façon de voyager a un avantage financier. En plus, elle permet d'entrer vraiment en contact avec les gens du pays. Cela lui a permis aussi de perfectionner son anglais, ce qui est souvent important pour les jeunes *wwoofers*

noot 1 wwoof: komt van het Engels 'World-Wide Opportunities on Organic Farms

13 tel: *zo* **22-23** évoque le … souvenir: *haalt de herinnering op*
24 cueillette des légumes: *oogsten van groente*

© ThiemeMeulenhoff

français.

(4) Pour les jeunes, le *wwoofing* fait partie de « l'économie collaborative ». « Le partage, l'échange de services, l'esprit collaboratif, ce sont des notions qui se développent autour de moi et dans ma génération », affirme Aurélie Porteuse, Parisienne qui a expérimenté le *wwoofing* au Chili puis en France. « Cet état d'esprit est un peu une réponse aux difficultés financières des jeunes. La vie est chère, nous développons le système débrouille et l'entraide et au final, nous y gagnons beaucoup sur le plan humain. Ces échanges m'ont non seulement offert des vacances à petit prix, mais ils m'ont aussi appris plus qu'un simple séjour à la plage. »

d'après Les Dossiers de l'actualité, décembre 2014

45-46 économie collaborative: *deeleconomie* **56** système débrouille: *systeem van jezelf redden*
57 entraide: *wederzijdse hulp*

1p **33** A quelle condition est-ce que les *wwoofers* peuvent séjourner à la ferme de Daphné Sorlut d'après le premier alinéa ?
Ils doivent
- **A** avoir de l'expérience dans l'agriculture biologique.
- **B** avoir l'habitude de faire du travail physique.
- **C** donner un coup de main à la ferme.
- **D** s'occuper des enfants de la famille Sorlut.

1p **34** Qu'est-ce qu'on peut lire au 2ème alinéa ?
- **A** A quel point Sabrina a détesté les stages traditionnels en entreprise.
- **B** Ce qui a motivé Sabrina à revenir chez les Sorlut.
- **C** Pourquoi Sabrina a choisi d'aller habiter à Paris.
- **D** Que Sabrina avait déjà beaucoup d'expérience à cueillir des légumes.

1p **35** Laquelle des raisons suivantes **n'**est **pas** mentionnée au 3ème alinéa ?
Amandine Pacault aime le *wwoofing* parce qu'ainsi
- **A** elle apprend mieux l'anglais.
- **B** elle dépense moins d'argent.
- **C** elle peut pratiquer la culture des légumes biologiques.
- **D** elle profite d'échanges avec des gens d'autres cultures.

1p **36** A quoi sert le dernier alinéa ?
- **A** A expliquer pourquoi les jeunes d'aujourd'hui sont attirés par le *wwoofing.*
- **B** A illustrer que le *wwoofing* permet aux jeunes de gagner de l'argent de poche.
- **C** A montrer pourquoi certains jeunes préfèrent un séjour à la plage au *wwoofing*.
- **D** A relativiser les avantages du *wwoofing* pour la génération des jeunes d'aujourd'hui.

© ThiemeMeulenhoff

F10 EXAMENtekst★★ 2018-II: 10 met woordenlijst

Wilfried, 15 ans, « généablogueur »

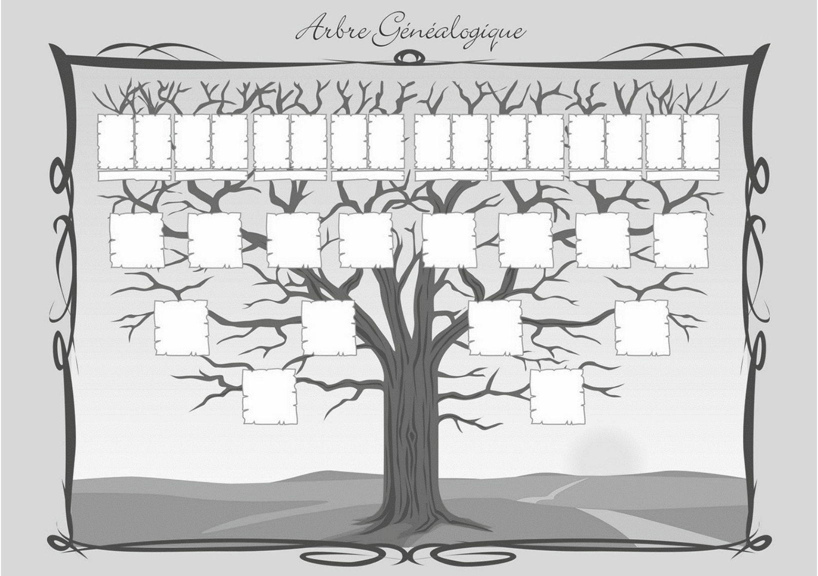

(1) C'est le plus jeune « généablogueur » de France. Wilfried a 15 ans. Cet élève de seconde au lycée de Mirepoix a ouvert son blog généalogique l'été dernier, après deux ans de passion pour… ce « truc de vieux ». Il rigole. « C'est ce que les gens pensent, __37__ moi, je trouve ça très vivant. Savoir d'où l'on vient, c'est savoir où l'on va ! »

(2) D'ailleurs, Wilfried n'a jamais mis son nez dans un vieux registre poussiéreux d'archives. Il est né avec Internet, et c'est sur Internet qu'il fouille, trouve et reconstitue ce puzzle géant qu'est sa famille, originaire du sud-ouest, côté maternel, et le nord, côté paternel. Etre fils unique, enfant de deux parents eux-mêmes enfants uniques, a peut-être agrandi le besoin de s'inscrire dans un arbre généalogique un peu plus compliqué…

(3) A l'âge de 13 ans, il tombe par hasard sur un coffre contenant de vieilles photos. A la vue de ces photos, son désir de tout reconstituer est devenu de plus en plus fort. « J'ai toujours entendu parler de l'arrière-grand-père Arsène, mort à 101 ans en 1971. Découvrir son visage, retrouver une trace de son anniversaire dans la presse locale, rentrer en contact avec des cousines que mon père n'avait pas vues depuis 43 ans… C'était très excitant ! »

(4) Comme les généalogistes amateurs d'aujourd'hui, le lycéen s'intéresse moins aux dates, assez faciles à trouver, qu'aux histoires et aux destins. Et s'il remplit consciencieusement son arbre sur Geneanet, remontant jusqu'au XVIIe siècle, ce sont ces histoires qu'il raconte sur son blog. « J'ai reconstitué le destin d'Arsène, qui était bien aimé, pour

titel généablogueur: *stamboomblogger* **6-7** truc de vieux: *oudemensengedoe* **7** rigole: *grinnikt*
12-13 poussiéreux: *stoffig* **15** fouille: *doorzoekt* **15** reconstitue: *samenstelt*
29-30 arrière-grand-père: *overgrootvader* **41-42** consciencieusement: *nauwgezet*

© ThiemeMeulenhoff

découvrir que la guerre de 1914-1918 l'avait ruiné… Mais aussi celui d'une arrière-grand-mère dont la légende voulait qu'elle se soit enfuie en abandonnant ses enfants et qui était morte SDF dans le sud-ouest de la France », conclut Wilfried. « C'était totalement faux, elle avait un toit et avait revu ses enfants… comme quoi la généalogie sert aussi à rétablir la vérité ! »

d'après Le Parisien,
le premier février 2015

---

50 elle se soit enfuie: *was gevlucht*

1p **37** Choisissez le mot qui manque au premier alinéa.
A car
B donc
C mais
D même

1p **38** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 2ème alinéa ?
1 Pour reconstituer l'arbre généalogique de sa famille, il vaut mieux se servir d'Internet que d'un vieux registre poussiéreux d'archives.
2 Comme Wilfried et ses parents sont tous enfants uniques, la reconstitution de l'arbre généalogique sera assez facile.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

1p **39** A quoi sert le 3ème alinéa ?
A A illustrer d'où vient le besoin de Wilfried d'établir l'arbre généalogique de sa famille.
B A illustrer pourquoi Wilfried s'est toujours intéressé à la vie de son arrière-grand-père Arsène.
C A illustrer que c'est par hasard que Wilfried est tombé sur un coffre avec de vieilles photos de ses parents.

1p **40** Qu'est-ce que le dernier alinéa montre ?
Pour Wilfried,
A ce qui importe, c'est que son arbre sur Geneanet lui permet d'en savoir plus sur la guerre de 1914-1918.
B le destin d'Arsène était plus facile à reconstituer que celui d'une arrière-grand-mère.
C les histoires et les destins de sa famille sont plus importants que les dates.

F11 EXAMENtekst★ 2018-II: 11 met woordenlijst

Minces, jeunes, heureuses, comment font-elles ?

(1) Tout le monde le sait : les Françaises ne grossissent pas. Elles adorent la baguette, boivent du vin, mais elles ne prennent jamais un gramme. En 2004, dans son livre à succès *Ces Françaises qui ne grossissent pas : les secrets du « maigrir gourmand »*, baptisé le « livre antirégime par excellence », l'auteure franco-américaine Mireille Guiliano révèle les secrets. Elle nous raconte par exemple que les Françaises ne mangent pas entre les repas et ne sont pas obsédées par la balance. Les données scientifiques soutiennent sa théorie, puisque le taux d'obésité en France est la moitié de celui constaté par exemple aux Etats-Unis.

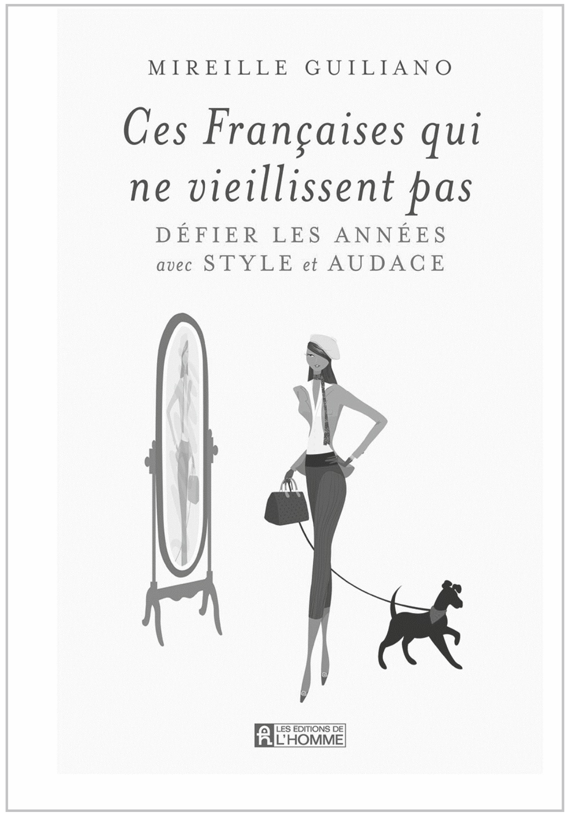

(2) Et, comme si les Françaises n'étaient pas encore suffisamment parfaites, selon Mireille, il paraît que les Françaises ne vieillissent pas non plus. Dans son livre *Ces Françaises qui ne vieillissent pas*, Mireille Guiliano cherche à comprendre pourquoi les Françaises ont toujours autant d'allure même quand elles ont dépassé la soixantaine. Comment font les Françaises pour ne pas avoir besoin de lifting alors que les Américaines sont de grandes consommatrices de chirurgie esthétique ? « La Française est très pragmatique », dit Mireille Guiliano. « Elle se dit que tout le monde a des rides et elle n'en fait pas toute une affaire. » L'importance est dans les détails : une nouvelle coupe de cheveux ou une nouvelle robe, voilà les secrets des Françaises en matière de bien vieillir : tout est question d'attitude.

d'après Courrier International,
hors-série,
novembre-décembre 2014

---

8 maigrir gourmand: *snoepend afvallen* **9** antirégime: *antidieet* **9** par excellence: *bij uitstek*
11 révèle: *onthult* **15** balance: *weegschaal* **20** comme si: *alsof* **34** pragmatiques: *nuchter*
36 rides: *rimpels*

« les Françaises ne grossissent pas » (lignes 1-2)

2p **41** Geef van elke van de onderstaande verklaringen aan of deze wel of niet wordt genoemd in de eerste alinea.
Franse vrouwen
1 volgen regelmatig strenge diëten.
2 eten overdag geen tussendoortjes.
3 laten hun leven beheersen door de weegschaal.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

1p **42** Qu'est-ce qui est vrai d'après le deuxième alinéa ?
A Les Américaines prêtent autant d'attention à ce qu'elles portent que les Françaises.
B Les Américaines semblent moins vieilles que les Françaises grâce au lifting.
C Les Françaises ne se font pas trop de soucis pour les rides.
D Les Françaises qui ont dépassé la soixantaine ont de plus en plus souvent recours à la chirurgie esthétique.

F12 EXAMENtekst★ 2018-II: 12 met woordenlijst

Le supermarché reste ouvert sans salarié

a Tous les clients ? Non, l'un d'eux a quand même trouvé la situation assez bizarre et a pris l'initiative d'appeler la police qui est venue vers 15h30. Finalement, une responsable du supermarché est venue fermer les portes à 17h10.

b Le magasin devait être fermé après 13h en ce jour de Fête nationale. « La dernière employée, qui aurait dû fermer, est partie et a laissé les portes ouvertes », explique une source policière. Les clients n'y ont rien vu d'extraordinaire, puisque le magasin est d'habitude ouvert jusqu'à 20h le mardi.

c Les clients d'un supermarché au sud de Lille, ont fait une drôle d'expérience : venus faire leurs courses dans l'après-midi du 14 juillet, ils n'ont trouvé personne aux caisses, ni dans le magasin, pour régler leurs achats.

d Le lendemain, le supermarché a rouvert ses portes comme si de rien n'était. Selon la police, malgré le fait qu'il n'y avait aucun salarié dans le magasin, aucun vol ni aucune dégradation n'a été constaté. C'est ce qui rend l'histoire aussi surprenante.

d'après 20 minutes, le 7 août 2015

titel salarié: *werknemer* **10** extraordinaire: *bijzonders* **13** drôle d'expérience: *vreemde ervaring*
15 régler: *afrekenen* **20** dégradation: *vernieling* **21** surprenante: *opmerkelijk*

© ThiemeMeulenhoff

De alinea's van de tekst staan in de verkeerde volgorde.

1p **43** Reconstrueer de tekst en noteer de letters van de alinea's in de goede volgorde.

F13 EXAMENtekst★ 2018-II: 13 met woordenlijst

Une nuit chez l'ours

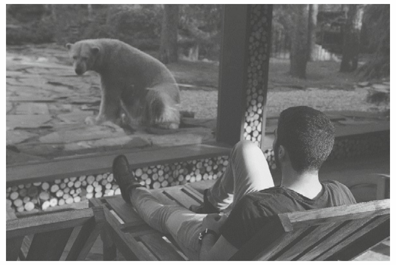

Voici votre nouveau colocataire. Il se prénomme Taïko. Il a 4 ans. Il mesure environ 3 mètres et pèse à peu près 500 kilos… et c'est un ours polaire ! Depuis l'hiver dernier, vous pouvez 'partager' la chambre avec ce grand animal dans un chalet trois étoiles aménagé dans son enclos au zoo de la Flèche, dans la Sarthe. La seule chose qui vous sépare de lui sont d'immenses baies vitrées. Au début de l'année 2013, le zoo proposait déjà des chambres d'hôtel luxueuses au plus près des bêtes. Au choix : loups arctiques ou encore tigres blancs. L'idée est d'attirer un public toujours à la recherche de nouveautés, en offrant une immersion totale au milieu des animaux. Le concept plaît beaucoup au public. Les « nuits chez l'ours » sont déjà réservées jusqu'à la fin de l'année, et l'ouverture de six autres chalets est prévue l'année suivante.

d'après Ecoute, mai 2015

0 ours: *beer* **1** colocataire: *huisgenoot* **3-4** ours polaire: ijsbeer **6** enclos: *afgesloten ruimte*
9 baies vitrées: *grote, dikke ramen* **11-12** loups arctiques: *poolwolven* **14** immersion: *onderdompeling*

« Une nuit chez l'ours » (titel)

1p **44** Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin je leest wat de 'zoo de la Flèche' met dit initiatief wil bereiken.

1p **45** Par quel(s) mot(s) est-ce que la dernière phrase du texte aurait pu commencer ?
A De plus,
B En effet,
C Néanmoins,

© ThiemeMeulenhoff

G

Examenteksten met uitwerkingen

1 Lees voordat je aan de vragen begint de 'oriëntatie vooraf' die bij de tekst wordt gegeven. Dat helpt je bij het snel bekijken van de tekst.

2 Beantwoord de vragen. Let op dat je een open vraag altijd in het Nederlands beantwoordt, behalve als je het anders is aangegeven. Als je in het Frans antwoordt, levert dat 0 punten op.
Kijk niet naar de uitwerkingen voordat je alle vragen bij een tekst helemaal hebt doorgewerkt.

3 Bekijk de uitwerkingen. Bestudeer in ieder geval zorgvuldig de uitwerkingen van de vragen die je fout had.
Het is zinvol ook de uitwerkingen te lezen bij de vragen die je goed had. Je kunt dan nagaan of je het antwoord om de juiste reden hebt gekozen.

De examenteksten zijn gerangschikt naar moeilijkheidsgraad (één, twee en drie sterren).

© ThiemeMeulenhoff

G 1 EXAMENtekst★ 2017-I: 1 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en illustratie: In de titel staat het woord 'selfisé'. Daarin herken je het woord 'selfie'. De illustratie spreekt ook voor zich: een lachende vrouw die een selfie maakt. De tekst moet wel over het maken van selfies gaan.
soort tekst: Onder de tekst zie je vetgedrukt een naam met een leeftijd. Daaruit leid je af dat de tekst een ingezonden brief is. Deze is gepubliceerd in *Phosphore*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst inclusief de antwoordmogelijkheden. Hier moet je aangeven wat Désirée betreurt. Om het antwoord te vinden ga je de tekst gedetailleerd lezen.

Souriez, vous êtes selfisé

Les selfies, vous connaissez ? Un étudiant américain s'est spécialisé dans le domaine. Il a développé un algorithme pour déterminer LE « selfie idéal », ou plutôt celui qui vous fera récolter le plus de *likes* sur Facebook… Trois critères clés : des couleurs vives (jaune, rose ou rouge), un côté « sexy » (les filles en maillot de bain…) et un maximum de hashtags. Il a développé un site internet où chacun peut soumettre sa photo et découvrir sa potentielle popularité. Cela me rend triste. Pas parce que j'ai eu un mauvais score…, bien au contraire ! Mais parce que la plupart des gens prennent des selfies dans l'unique but d'accroître leur popularité. Partager des souvenirs, ça compte aussi, non ?
Désirée, 21 ans

d'après Phosphore, septembre 2014

© ThiemeMeulenhoff

1 Qu'est-ce qu'on peut déduire du texte ?
Désirée regrette
A que de plus en plus de filles fassent un selfie en maillot de bain.
B que le selfie soit surtout utilisé pour gagner en popularité.
C qu'elle n'arrive pas à se spécialiser dans le domaine des selfies.
D que son selfie à elle ait récolté peu de *likes* sur Facebook.

G 2 EXAMENtekst★ 2017-I: 2 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel geeft het onderwerp van de tekst weer: 'Het dragen van de lange broek in Parijs'.
illustratie: Op de foto zie je Marlène Dietrich, een filmster uit de vorige eeuw, in een broekpak. Zou de tekst gaan over de eerste vrouwen in de geschiedenis die een broek droegen in plaats van een jurk?
soort tekst: Dit is een artikel uit *Science et Vie Junior*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Neem de vraag en de antwoorden door, zodat je weet waarop je moet letten bij het lezen van de tekst. Wat blijkt er uit de tekst? Dat is de vraag die je moet beantwoorden. Om dat te bepalen, ga je de tekst gedetailleerd lezen.

Porter le pantalon à Paris

Le saviez-vous ? A Paris, les femmes ont eu la permission de porter le pantalon… en 2013 ! En effet, l'ordonnance interdisant « le travestissement des femmes », qui datait de 1800, n'a été supprimée qu'il y a trois ans. Selon ce texte, une femme devait demander une autorisation à la préfecture de police pour porter un pantalon. L'interdiction a été partiellement levée en 1892 et en 1909, lorsque les gouvernements de l'époque ont permis aux femmes de porter un pantalon… à condition de faire de la bicyclette ou de monter à cheval ! Cela n'empêche pas, au début du 20ème siècle, des personnalités féministes comme la couturière Coco Chanel et l'aviatrice Elise Deroche de mettre des « tenues d'homme », parce que c'est plus commode, ou par défi. Même si l'interdiction du pantalon n'était plus respectée depuis longtemps, il était temps d'en finir officiellement avec cette loi !

d'après Science et Vie Junior, mars 2016

© ThiemeMeulenhoff

1 Qu'est-ce qui ressort du texte ?
A Avant l'abolition de la loi en 2013, le port du pantalon n'était permis qu'aux femmes à vélo et aux amazones.
B L'abolition de la loi qui interdisait le port du pantalon aux Parisiennes est due aux efforts de quelques féministes réputées.
C Longtemps avant l'abolition de la loi en 2013, Coco Chanel et Elise Deroche avaient déjà la permission de porter un pantalon.
D On a mis trois ans pour abolir la loi qui interdisait aux Parisiennes de porter le pantalon dans leur ville.

G 3 EXAMENtekst★ 2018-I: 1 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Misschien herken je het woord 'conçu' niet direct. Maar als je even naar de examenvraag kijkt, begrijp je meteen dat het hier om de vraag gaat wie het kasteel van Chambord heeft ontworpen.
illustratie: Je ziet een foto van het kasteel van Chambord.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ça m'intéresse*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Hier moet je aangeven of het duidelijk is wie het kasteel van Chambord heeft ontworpen. Om het antwoord te vinden ga je de tekst gedetailleerd lezen.

Qui a conçu le château de Chambord ?

La construction du château de Chambord a commencé en 1519. C'est un des plus beaux châteaux de la Loire. Mais qui a pu imaginer ce monument abritant 426 pièces, 77

© ThiemeMeulenhoff

escaliers, 282 cheminées et ce grand escalier à double révolution permettant à deux personnes de monter ou descendre sans se croiser ? « Que ce soit les dimensions énormes du parc forestier et du château lui-même ou la spécificité de son plan, tout échappe à la norme », reconnaît Luc Forlivesi, le conservateur en chef du domaine de Chambord. Un nom circule : Léonard de Vinci. Chambord est-il né de l'imagination du maître de Florence ? Deux archéologues ont mené l'enquête, étudiant le bâtiment et pointant les nombreuses similitudes avec les dessins laissés par Léonard de Vinci. Mais aucune preuve ne permet de l'identifier formellement comme l'architecte de Chambord ni comme son inspirateur.

d'après Ça m'intéresse, décembre 2015

« Qui a conçu le château de Chambord ? » (titel)

1 Is het volgens de tekst duidelijk wie het kasteel van Chambord heeft ontworpen? Antwoord 'ja' of 'nee' en citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

© ThiemeMeulenhoff

G 4 EXAMENtekst★ 2018-I: 9 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel 'L'opéra-le-bol' is merkwaardig. Misschien ken je de uitdrukking 'en avoir ras le bol' (*ervan balen* of *het zat zijn*). Als je het goed uitspreekt, is 'L'opéra-le-bol' een samentrekking van 'opéra' en 'ras le bol'. Gaat om iemand die baalt van de opera?
inleiding: De inleiding maakt meer duidelijk. Het gaat in de tekst om Léon die juist fan is van de opera. Hij heeft een totaal andere muzikale smaak dan zijn leeftijdsgenoten en is daarom vaak uitgelachen.
illustratie: Dit is een foto van de beroemde operazangeres Maria Callas.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Phosphore*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
twee vragen: Lees de twee vragen bij deze tekst even door. Bij de eerste vraag moet je aangeven hoe Léon reageert op mensen die hem uitlachen, omdat hij van opera houdt. Bij de tweede vraag moet je twee argumenten noemen die Léon gebruikt om de lezer ervan te overtuigen dat operaliefhebbers niet alleen maar rijk en oud zijn. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om beide vragen te kunnen beantwoorden.

L'opéra-le-bol

On s'est beaucoup moqué de moi parce que j'ai des goûts musicaux totalement différents des autres : je suis fan d'opéra.
Léon

Maria Callas

(1) Au début, les gens me regardaient bizarrement puis éclataient de rire lorsque je leur apprenais ma passion. Ils me demandaient si j'étais sérieux et ils couraient annoncer ça à leurs amis ! Ils revenaient en me disant : « L'opéra, c'est pour les riches et les vieux. Toi, t'es ni riche ni vieux. Alors pourquoi t'écoutes cette musique de m**** ? Pourquoi t'es pas comme nous ? » Je leur ai parlé de Maria Callas, une des plus grandes cantatrices du monde, née dans un quartier populaire de New York. Ils l'ont écoutée et ensuite, ils m'ont respecté.

(2) L'opéra ne s'adresse pas uniquement à un public riche et vieux. On pense souvent que le prix d'une place est exorbitant mais en réalité, par exemple à l'Opéra de Paris, on peut acquérir une place à partir de 5 à 15 euros ! Nettement moins cher qu'un ticket pour un concert de musique pop. Et puis, même les artistes pop s'inspirent de nos jours de l'opéra ! Ainsi, Stromae a remis en musique la *Habanera*, l'air le plus connu de l'opéra de Carmen. Alors, qu'attendez-vous pour vous rendre à l'Opéra ?

d'après Phosphore, mai 2016

© ThiemeMeulenhoff

1 Quelle est la réaction de Léon vis-à-vis des gens qui se moquent de lui parce qu'il est fan d'opéra ?
A Il essaie de les rendre sensibles à son goût musical.
B Il fait des efforts pour comprendre leurs motifs.
C Il rejette leur attitude et se moque à son tour de leurs goûts musicaux.

« L'opéra … et vieux. » (eerste zin tweede alinea)
2 Met welke twee argumenten probeert Léon de lezer te overtuigen van het tegendeel?

G 5 EXAMENtekst★ 2018-I: 14 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel stelt de vraag of je zomaar elke voornaam aan een kind kunt geven. Zou dat betekenen dat ouders hun kind soms een rare voornaam geven?
illustratie: Je ziet een foto van vijf baby's.
soort tekst: Dit is een artikel uit *l'Actu*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die altijd eerst. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Wat is de functie van het voorbeeld van Nutella aan het eind van de tekst? Dat is de vraag die je moet beantwoorden. Om het juiste antwoord te kunnen kiezen, ga je de tekst gedetailleerd lezen.

Peut-on donner n'importe quel prénom à un enfant ?

Depuis trois ans, deux habitants d'Arras (Pas-de-Calais) recensent les prénoms les plus cocasses donnés en France. Sur leur site (http://liguedesofficiersdetatcivil.fr), on trouve par exemple : Kissmy, Poésie-Rose, Maybelline, Mignonette, Elton-John…

Les parents français peuvent-ils donner le prénom qu'ils veulent à leur enfant ? Pendant longtemps, le choix a été restreint. Seuls étaient admis les prénoms issus du calendrier, ceux des personnages historiques… En 1993, les règles ont été assouplies. Lors de la déclaration de

naissance, l'officier d'état civil doit désormais accepter la proposition des parents. Mais, selon la loi, si le prénom lui semble « contraire à l'intérêt de l'enfant », il peut saisir la justice. Si le juge estime la requête justifiée, il peut demander aux parents de choisir un nouveau prénom. En l'absence de nouveaux choix des parents, il peut lui-même attribuer un prénom. Par exemple, l'an dernier, une Nutella est devenue Ella, à Valenciennes (Nord).

d'après l'Actu, le 1er décembre 2015

1 A quoi sert l'exemple de Nutella à la fin du texte ?
A A donner un exemple d'un prénom qui est permis depuis l'assouplissement des règles.
B A donner un exemple d'un prénom qu'on trouve dans la liste des prénoms les plus drôles.
C A montrer que dans certains cas un juge peut donner un autre prénom à un enfant.
D A montrer que les prénoms qu'on donne aux enfants sont de plus en plus souvent des noms de produits de marque.

G 6 EXAMENtekst★ 2018-I: 15 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel geeft het onderwerp van de tekst aan: ‘Sport of muziek, moet je kiezen?’
illustratie: Op de cartoon is een mannetje in de weer met een trompet in de ene hand en een tennisbal in de andere hand. Of je zo met beide hobby’s moet omgaan, is nog maar de vraag.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Sciences Humaines*, een populairwetenschappelijk maandblad met artikelen over mens en maatschappij.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die altijd eerst. Hier moet je aangeven welke keuze je moet maken om op school zo goed mogelijke resultaten te behalen. Om het juiste antwoord te vinden kun je de tekst skimmen.

Sport ou musique, faut-il choisir ?

La musique et le sport sont les deux activités extrascolaires les plus pratiquées par les élèves et les recherches montrent en général l’effet positif de ces activités sur le développement de l’enfant.

Des chercheurs ont étudié les intérêts de l’une et de l’autre activité, en comparant la réussite scolaire, les compétences cognitives et non cognitives et l’état de santé de 4 groupes d’adolescents de 17 ans : ceux qui ne font que du sport, ceux qui ne font que de la musique, ceux qui pratiquent les deux et ceux qui ne pratiquent aucune des deux activités.

On observe alors que faire de la musique plutôt que du sport est associé à de meilleures performances scolaires et une motivation plus forte, particulièrement pour les filles et les enfants d’origine sociale favorisée. Pratiquer un sport améliore en revanche la perception de sa santé. Mais c’est l’association des deux activités qui a clairement l’influence la plus positive sur les résultats scolaires.

d’après Sciences Humaines, novembre 2015

« Sport ou musique, faut-il choisir ? » (titel)
1 Welke keuze moet je volgens de tekst maken om op school zo goed mogelijke resultaten te behalen?

G 7 EXAMENtekst★★ 2018-I: 2 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en inleiding: Uit de titel en inleiding leid je af dat de tekst over Marianne gaat. Zij is het symbool van Frankrijk. Je komt haar portret dan ook op veel plaatsen tegen.
illustratie: Op de getekende postzegel staat Marianne afgebeeld.
regel 1-12: Het eerste deel van alinea 1 geeft je een idee van de inhoud van de tekst. Tijdens de Revolutie had men een sterk symbool nodig dat de waarden van de Republiek zou uitstralen. Dat symbool werd Marianne.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Marianne, symbole de la France

Son buste est exposé dans toutes les mairies de France. Mais aussi sur les timbres, les documents officiels, les centimes d’euros.

(1) En 1792, la République remplace la monarchie. Partout, les bustes du roi sont enlevés et son visage est retiré des pièces de monnaie. Par quoi le remplacer ? Les révolutionnaires ont besoin d’un symbole fort qui représente les valeurs de la République : la loi, l’égalité, la justice et, surtout, la liberté. Ils constatent alors que tous ces mots sont de genre féminin. C’est donc un personnage féminin qui l’emporte. Pendant longtemps, on va l’appeler « Liberté », « République » ou « Déesse de la liberté ». Dans le sud de la France, certains vont l’appeler Marianne à partir de 1792, tout simplement parce que les prénoms Marie et Anne sont très populaires au XVIIIe siècle. Pourtant, il faut un siècle avant que Marianne réussisse à s’imposer comme symbole de la France.

(2) De nombreux peintres ont célébré la belle, symbole cher au cœur des Français. Les représentations de Marianne ont été très nombreuses. Elle a toujours été le symbole de la République et de la démocratie, mais Marianne symbolise aussi des valeurs universelles, comme l’invincibilité quand elle porte une couronne, l’égalité quand elle tient à la main un

triangle, la justice quand elle tient une balance ou encore la liberté quand ses chaînes sont brisées.

(3) C'est l'association des maires de France qui choisit le modèle. Pourquoi eux ? Parce que dans chacune des 32 000 mairies françaises il y a un buste de Marianne. En 1968, le choix des maires s'était porté sur Brigitte Bardot, quelque temps plus tard c'était l'actrice Catherine Deneuve. Et depuis 2015, Marianne a les traits de l'actrice Sophie Marceau. Parmi les autres modèles choisis par le passé : les mannequins Inès de la Fressange et Laetitia Casta. Autrement dit, toutes des femmes remarquables !

d'après Ecoute, avril 2016

1 A quoi sert le premier alinéa ?
A montrer pourquoi
A cela a duré bien plus d'un siècle avant que Marianne devienne le symbole de la France.
B la monarchie a choisi un personnage féminin pour symboliser la France.
C le symbole de la France est une femme et qu'on lui a donné le nom de Marianne.
D Marianne est le symbole par excellence pour représenter les valeurs de la République.

Om de verschillende waarden tot uitdrukking te brengen worden er bepaalde attributen toegevoegd aan de beeltenis van Marianne.
2 Combineer de onderstaande waarden met de juiste attributen.

1	gelijkheid	a	een kroon
2	vrijheid	b	een weegschaal
3	onoverwinnelijkheid	c	gebroken ketens
4	rechtvaardigheid	d	een gouden munt
		e	een driehoekig voorwerp

Noteer achter elk nummer de letter van het attribuut.
Let op: je houdt één attribuut over.

3 Que peut-on conclure du dernier alinéa ?
Dans le passé,
A certains choix faits par les maires pour représenter Marianne ont été controversés.
B l'association des maires de France devait choisir une femme extraordinaire comme modèle pour Marianne.
C le buste de Marianne, symbole de la France, a changé régulièrement d'apparence.
D les maires préféraient les actrices célèbres aux mannequins comme modèle pour Marianne.

© ThiemeMeulenhoff

G 8 EXAMENtekst★★ 2018-I: 3 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en voorkennis: De titel geeft aan dat de tekst over de Michelinster gaat. Je hebt daar vast weleens van gehoord. Dit is een waardering die restaurants krijgen bij excellente prestaties.
illustratie: Op de foto zie je een Michelingids van Frankrijk. Het blijkt een dik boek te zijn.
regel 1-7: In de eerste zin lees je dat bandenfabrikant Michelin oorspronkelijk met de Michelingids is begonnen om automobilisten onderweg wegwijs te maken door Frankrijk. Als je de rest van de tekst skimt, krijg je globaal een idee over de inhoud van de tekst.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Le Point*, een weekblad met achtergronden bij het nieuws en artikelen op het gebied van human interest.

L'étoile Michelin

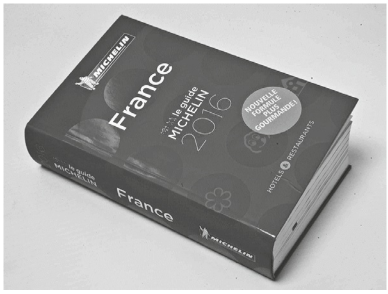

(1) Michelin, le fabricant de pneus, a commencé son Guide Michelin en France en éditant des cartes routières pour aider les automobilistes à trouver les garages, les stations-service, et les endroits pour manger et dormir pendant leur voyage. De nos jours, le guide est un accessoire de référence en matière de restaurants dans toute l'Europe. Depuis quelque temps, il évalue aussi les restaurants dans certaines villes aux Etats-Unis et au Japon.

(2) Depuis 1904, le rituel est invariable : le Guide Michelin décerne chaque hiver ses fameuses étoiles aux plus grands chefs de cuisine. Il donne un maximum de trois étoiles aux meilleurs établissements. Une étoile signifie que la nourriture servie au restaurant est d'excellente qualité dans sa catégorie ; deux étoiles signifient que la nourriture est excellente et que le restaurant vaut le détour ; trois étoiles signifient que la qualité de la nourriture servie est vraiment exceptionnelle, telle qu'il mérite une visite spéciale. En plus, un restaurant trois étoiles jouit d'une réputation internationale.

(3) Bien que l'étoile Michelin soit décernée à un restaurant, l'honneur revient au chef cuisinier en charge de la cuisine de ce restaurant. Pour devenir chef étoilé Michelin, il faut savoir bien combiner les saveurs et bien présenter chaque plat. Ce sont des facteurs auxquels l'inspecteur Michelin fait attention. La fraîcheur des ingrédients est aussi d'une importance primordiale, tout comme la décoration de la salle, le confort, le service et l'hygiène. Les inspecteurs sont anonymes et visitent les restaurants un certain nombre de fois avant de prendre leur décision.

d'après Le Point,
le 24 janvier 2016

© ThiemeMeulenhoff

« un accessoire de référence » (lignes 8-9)

1 Qu'est-ce qui rend le Guide Michelin utile à l'heure actuelle d'après le premier alinéa ?
- **A** Il contient des cartes routières pour faciliter le voyage en France comme à l'étranger.
- **B** Il indique non seulement les garages et les stations-services, mais aussi les hôtels.
- **C** Il juge la qualité des restaurants en Europe et aussi en dehors de l'Europe.
- **D** Il mentionne non seulement les menus des restaurants en France, mais aussi ceux de nombreux restaurants aux Etats-Unis et au Japon.

Een driesterrenrestaurant serveert gerechten van een nog betere kwaliteit dan een restaurant met één of twee sterren, en is een bezoek meer dan waard.

2 Waarin onderscheidt een driesterrenrestaurant zich nog meer volgens de tweede alinea?

Voor het toekennen van een ster zijn meerdere factoren van belang, waaronder de inrichting, de service, het comfort en de hygiëne.

3 Noem twee andere factoren die in de derde alinea worden vermeld.

G 9 EXAMENtekst★★ 2018-I: 4 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel 'Het witte goud van Guérande' zegt niet zo veel.
illustratie: Je ziet een foto van zoutpannen waar een man aan het werk is. Nu weet je dat de tekst over zout zal gaan, dat hier het witte goud wordt genoemd.
structuur: De tekst bestaat uit drie alinea's. Als je daarvan de eerste en laatste zin leest, krijg je een indruk van de inhoud van de tekst. Je ziet dan dat deze over het belang van het zout gaat dat wordt gewonnen in Guérande, een plaatsje in Bretagne. Nu is de titel ook duidelijker.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

L'or blanc de Guérande

(1) Des chefs cuisiniers de restaurants étoilés, comme Paul Bocuse, l'utilisent pour parfaire des plats. Le Sel de Guérande est en effet un produit incontournable de la cuisine française. Il peut se trouver sous forme de gros sel, reconnaissable à ses gros cristaux, de sel fin ou moulu, ou encore de fleur de sel, surnommée le « caviar des marais » du fait de sa qualité exceptionnelle. Quelques pincées de fleur de sel suffisent à sublimer n'importe quel plat.

(2) Le Sel de Guérande tient son nom de la petite ville portuaire située

© ThiemeMeulenhoff

au sud de la Bretagne, dans la région des Pays-de-la-Loire. Il est produit depuis près de 2000 ans dans les marais salants de la presqu'île de Guérande. Une production régionale qui a connu son âge d'or au XVIIIe siècle, avant d'être concurrencée par d'autres récoltes hexagonales et mondiales. Dans les années 1970, les techniques traditionnelles françaises sont remises au goût du jour, et le Sel de Guérande devient de nouveau populaire.

(3) Chaque année, de la fin du printemps jusqu'en été, le sel est récolté une fois que l'eau de mer a peu à peu disparu sous l'action du soleil et du vent. Alors, on voit s'activer entre les bassins des paludiers (*voir photo*). Armés d'un outil au manche très long qui ressemble à un énorme râteau, ces hommes et ces femmes cueillent la fleur de sel à la surface des bassins ou vont chercher le gros sel cristallisé au fond. Un travail physique où tout est fait à la main, selon une vieille tradition.

d'après Ecoute, octobre 2015

1 Qu'est-ce qu'on lit à propos du Sel de Guérande au premier alinéa ?
- **A** Dans les restaurants étoilés, on le préfère sous forme de sel fin.
- **B** Les chefs cuisiniers l'ont surnommé « caviar des marais ».
- **C** On ne peut s'en passer dans la cuisine française.

2 A quoi sert le 2ème alinéa ?
- **A** A décrire en gros l'histoire du Sel de Guérande.
- **B** A expliquer pourquoi le Sel de Guérande avait perdu de sa popularité.
- **C** A illustrer que l'extraction du Sel de Guérande ne se fait plus de la même manière qu'au XVIIIe siècle.
- **D** A montrer à quel point la production du Sel de Guérande a été concurrencée dans les années 1970.

3 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de derde alinea.
1. Les paludiers récoltent le sel quand il ne reste que peu d'eau de mer dans les bassins.
2. Les paludiers masculins ne font pas le même travail que les paludiers féminins.
3. Le travail des paludiers demande de moins en moins d'efforts physiques.

Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

© ThiemeMeulenhoff

G10 EXAMENtekst★★ 2018-I: 8 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel 'Aprilvis' maakt niet veel duidelijk.
illustratie: Op de foto zie je een meisje met drie getekende vissen op haar rug. Nu weet je nog niet veel meer. Zou het om een grap gaan? En wat heeft april daarmee te maken? Misschien gaat het hier wel om een 1 aprilgrap!
soort tekst: De tekst is een artikel van de website *www.linternaute.com*. Dit is een gratis online tijdschrift met grappige en actuele artikelen. Op deze site kun je ook virtuele wenskaarten verzenden en cadeaus bestellen.
meerkeuze-invulvraag (regel 23): Lees de regels voor en na de open plek. Bepaal daarna welk woord er aan het eind van de zin past. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Poisson d'avril

(1) Si l'origine du poisson d'avril est controversée, l'hypothèse la plus courante le fait naître au XVIe siècle. En 1564, le roi Charles IX a décidé que l'année ne commencerait plus le 1er avril mais le 1er janvier. Ce changement a également décalé les échanges de cadeaux et d'étrennes qui marquaient le passage à la nouvelle année. Pour semer le doute au sujet de la date réelle du nouvel an, certains ont persisté à offrir des présents en avril. Avec le temps, les petits cadeaux d'avril se sont transformés en cadeaux pour rire, en blagues.

(2) Pourquoi le choix du « poisson » ? Si les farces sont désormais connues sous le nom de « poisson d'avril », cela remonte là encore au XVIe siècle. Les cadeaux que l'on s'offrait en avril étaient souvent __2__. Cette date étant la fin du Carême, période durant laquelle la consommation de viande est interdite chez les chrétiens, le poisson était le cadeau le plus fréquent. Lorsque les blagues se sont développées, l'un des pièges les plus courants était l'offrande de faux poissons.

(3) La tradition de la blague du 1er avril, au départ occidentale, s'est peu à peu diffusée. En anglais, le poisson d'avril s'appelle « April's fool day ». Les farces ne se font que le matin en Angleterre et si vous êtes piégé, vous êtes « une nouille », une personne folle. En Ecosse, soyez deux fois plus vigilant qu'en France car les farceurs peuvent également sévir le 2 avril. Au Mexique, l'unique tour consiste à dérober le bien d'un ami. La victime aura en échange des bonbons et un petit mot lui indiquant qu'il s'est fait avoir.

d'après www.linternaute.com, avril 2016

© ThiemeMeulenhoff

1 A quelle question est-ce que l'auteur donne une réponse au premier alinéa ?
A Comment le 1er avril est-il devenu le jour des blagues ?
B Dans quel but Charles IX a-t-il modifié la date du changement d'année ?
C Pourquoi les Français ont-ils choisi le terme « poisson d'avril » pour désigner les blagues du 1er avril ?
D Quels sont les cadeaux pour rire les plus courants en France ?

2 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 2ème alinéa.
A alimentaires
B bon marché
C petits
D pour rire

3 Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 3ème alinéa ?
1 La tradition de la blague du 1er avril s'exprime de différentes manières selon les pays.
2 La tradition de la blague du 1er avril est plus populaire au Mexique et en Angleterre qu'en Ecosse.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

© ThiemeMeulenhoff

G11 EXAMENtekst★★ 2018-I: 11 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en inleiding: De titel en inleiding maken duidelijk dat de tekst gaat over de Mont Saint-Michel, een van de meestbezochte toeristische trekpleisters van Frankrijk. De naam is ontleend aan een klein rotsachtig eiland. Hoog op dit eiland verheft zich de abdij van Mont Saint-Michel.
illustratie: De foto illustreert de tekst. Dit is de Mont Saint-Michel.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Histoire Junior*, een geschiedenistijdschrift voor jongeren met verhalen en links naar websites over de geschiedenis vanaf de oudheid tot nu.
meerkeuze-invulvraag (regel 36): Je moet een signaalwoord invullen. Kijk of je weet wat de aangeboden woorden betekenen en welk verband ze aangeven. De open plek staat midden in alinea 3. Skim het begin van deze alinea. Lees de zin voor en na de open plek gedetailleerd en kies vervolgens het juiste signaalwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één logisch geheel vormen.

Le Mont Saint-Michel

Avec ses trois millions de visiteurs par an, le Mont Saint-Michel est un des sites touristiques les plus visités de France. Il tire son nom d'une petite île rocheuse au sommet de laquelle s'élève l'abbaye du Mont Saint-Michel.

(1) Au Moyen Age, beaucoup de gens font des pèlerinages quand ils sont malades ou qu'ils ont un autre problème. Ils se rendent dans des lieux religieux, où sont en général conservées des reliques, c'est-à-dire les restes d'un saint (un morceau d'os, une dent…). Les gens pensent que ces reliques ont un pouvoir magique et que s'ils les touchent, le saint les aidera.

(2) A l'époque, un des pèlerinages les plus connus en France est celui du Mont Saint-Michel. Peut-être à cause de son emplacement très impressionnant : cet îlot rocheux est entouré par la mer à marée haute et on ne peut y accéder à pied qu'à marée basse. Les pèlerins y affluent pour prier l'archange Saint-Michel et pour toucher les nombreuses reliques, conservées dans l'église installée au sommet de ce rocher pentu, au cœur du monastère où des moines prient et travaillent.

(3) La venue des pèlerins rapporte de l'argent. Ils font parfois des offrandes très importantes. Le roi Saint-Louis, par exemple, apporte un sac rempli d'or lors de sa visite. Les moines possèdent également des terres dans la région, et les paysans qui les cultivent leur payent des impôts. Grâce à tout cet argent, ils peuvent petit à petit embellir et agrandir l'abbaye. __3__ au XIIIe siècle, ils font construire un magnifique bâtiment de trois étages appelé la « Merveille ». Au final, tout cela forme un vaste ensemble religieux qui comprend un réfectoire et un cloître pour les moines, une bibliothèque, un atelier de copie de manuscrits… L'église est placée au sommet, au plus près du ciel.

(4) Après la Révolution de 1789, le Mont Saint-Michel est transformé en prison. Mal entretenus, les bâtiments s'abîment et le lieu tombe dans l'oubli, jusqu'à ce que de nouveaux visiteurs le redécouvrent au XIXe siècle. Les touristes adorent immédiatement cet endroit qu'ils trouvent très romantique. Ils persuadent le gouvernement de le restaurer. Enfin, des travaux sont faits dans la baie, qui s'était remplie de sable au cours du temps. Aujourd'hui, le Mont Saint-Michel, avec ses nombreuses boutiques de souvenirs, est un des sites touristiques les plus visités de France.

d'après Histoire Junior, mars 2015

1 Pourquoi est-ce que beaucoup de gens faisaient des pèlerinages au Moyen Age d'après le premier alinéa ?
A Pour admirer des reliques.
B Pour commémorer des saints.
C Pour prier dans un lieu religieux.
D Pour trouver de l'aide à leurs problèmes.

2 Laquelle ou lesquelles des affirmations suivantes correspond(ent) au 2ème alinéa ?
1 Autrefois, le Mont Saint-Michel était un lieu de pèlerinage bien populaire.
2 Au cours du temps, le nombre de reliques conservées au Mont Saint-Michel a augmenté énormément.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

3 Choisissez le mot qui manque au 3ème alinéa.
A Ainsi,
B En résumé,
C Mais
D Même

4 Qu'est-ce qu'on peut lire au dernier alinéa ?
A Après la Révolution, l'abbaye du Mont Saint-Michel a été agrandie.
B Après la Révolution, les pèlerinages sont devenus moins populaires.
C Grâce aux touristes, le chiffre d'affaires des boutiques de souvenirs est en hausse.
D Grâce aux touristes, le Mont Saint-Michel a été redécouvert et restauré.

G12 EXAMENtekst★★ 2018-I: 12 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel geeft aan dat de tekst over workshops gaat, die zo'n beetje overal floreren. Je weet nog niet wat voor soort workshops het zijn.
illustratie: Ook de illustratie van een soort schommelstoel of prikslee maakt je niet veel wijzer. Zou het om houtbewerking gaan of om het schilderen van oude voorwerpen of misschien wel om allebei?
eerste alinea: Als je de eerste alinea skimt, weet je dat de tekst beschrijft hoe oude spullen in een nieuw jasje worden gestoken. Daarvoor wordt het Engelse woord 'upcycling' gebruikt. Dat lijkt op het woord 'recycling', dat wij kennen als hergebruik.
soort tekst: De tekst is een artikel uit *20 minutes*, een gratis verspreid dagblad, dat vergelijkbaar is met de Nederlandse krant *Metro*.
meerkeuze-invulvraag (regel 18): Lees de regels voor en na de open plek. Kijk wat het verband tussen de zinnen is en kies het juiste signaalwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Les ateliers fleurissent un peu partout

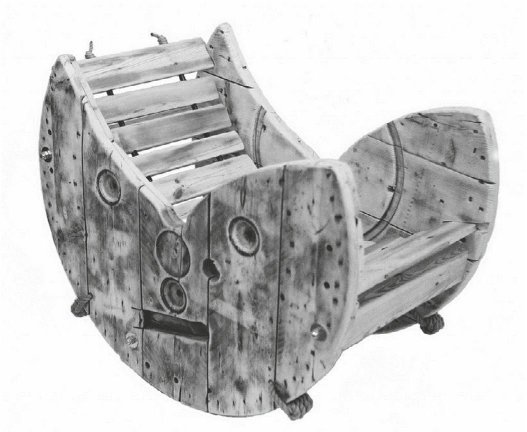

(1) Une ampoule grillée peut très bien devenir un vase, une palette en bois fera une parfaite table basse, et puis pourquoi ne pas faire d'une vieille chaîne de vélo une corbeille ou d'une planche de skateboard une étagère ? C'est bien simple, on peut pratiquement tout faire dans un atelier upcycling.

(2) « L'idée est de transformer un objet, c'est-à-dire le réutiliser pour lui donner une nouvelle valeur », raconte Jérémie Triaire, designer du collectif Prémices. Depuis un an et demi, il organise avec ses deux associés des ateliers qui ont lieu dans tout Paris, là où il y a de la matière première disponible. ___2___, sur le parvis de l'hôtel de ville, où la construction d'un pavillon a laissé des planches en bois et divers autres matériaux de côté, les Parisiens étaient invités à transformer ces matériaux en bureaux, étagères, tabourets, meubles à chaussures…

(3) Le collectif Prémices n'est pas le seul à tenir des ateliers upcycling dans la capitale. Depuis quelques ans, ils fleurissent un peu partout. L'atelier de libre-service L'Etablisienne et La REcyclerie en accueillent ainsi régulièrement. La désigneuse Talalilala propose aussi des ateliers upcycling, par exemple pour faire du team-building. Le risque que l'activité soit un échec est limité. « On n'a pas forcément besoin d'être bricoleur pour s'y mettre, l'essentiel, c'est d'être malin », dit Talalilala.

(4) Cette nécessité d'inventer, de mener une réflexion, est la première raison du succès des ateliers upcycling. Et puis, bien sûr, l'intérêt de pouvoir décorer son appartement à moindres frais. « Nous avons beaucoup de trentenaires dans ces cours », observe Talalilala. « Leur métier les met devant un ordinateur ou les plonge toute l'année dans les chiffres sans qu'ils voient toujours la finalité. L'upcycling, c'est l'occasion de renouer avec du concret. Les gens ont besoin de toucher, de réapprendre à faire quelque chose de leurs mains. »

d'après 20 minutes, le 30 octobre 2015

1 A quoi sert le premier alinéa ?
A A donner quelques exemples d'objets auxquels on peut donner un autre usage après les avoir adaptés.
B A illustrer qu'il y a de plus en plus d'ateliers où on apprend à faire quelque chose de ses mains.
C A montrer qu'il faut être habile pour transformer un objet d'usage en un autre objet.

2 Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 2ème alinéa.
A Bref
B Cependant
C En outre
D Par exemple

3 Qu'est-ce qui est le plus important quand on participe à un atelier upcycling d'après Talalilala (3ème alinéa) ?
A Qu'on ait envie de faire du neuf avec du vieux.
B Qu'on ait l'habitude de travailler en groupe.
C Qu'on soit ingénieux.
D Qu'on soit un bricoleur expérimenté.

4 A quoi sert le dernier alinéa ?
A illustrer
A à quel point les ateliers upcycling se répandent vite.
B pourquoi les trentenaires préfèrent les objets qui ne coûtent pas cher.
C que les trentenaires d'aujourd'hui sont plutôt maladroits.
D quels sont les motifs des gens qui participent à un atelier upcycling.

G13 EXAMENtekst ★★★ 2018-I: 5 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en ondertitel: Onder de illustratie staat dat de tekst een ingezonden brief is uit het dagblad *Le Monde*. De titel is een uitroep en een vraag: Oude voertuigen in Parijs!? Deze briefschrijver maakt zich blijkbaar ergens druk over, maar waarover precies is nog niet duidelijk.
illustratie: Op de tekening zie je een oldtimer in een Parijse omgeving.
soort tekst: Dit is een ingezonden brief die is gepubliceerd in *Le Monde*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: De enige vraag bij deze tekst is een beweringenvraag. Je moet aangeven of vijf beweringen wel of niet overeenkomen met de tekst. Lees deze beweringen en begin daarna aan de tekst. Kom je bij een gedeelte dat over een van de beweringen gaat, dan lees je dat stuk nauwkeurig om te bepalen of je 'wel' of 'niet' moet opschrijven.

Véhicules anciens à Paris !?

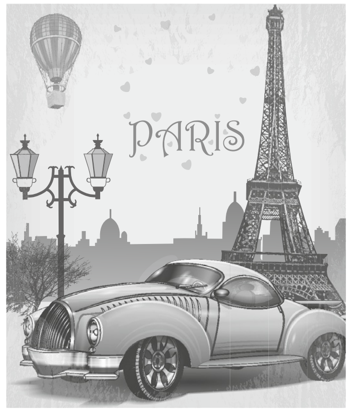

Lettre de François Margolin, dans Le Monde du 26 juin 2016

(1) L'affaire prêterait plutôt à sourire si elle n'était symbolique d'une attitude et d'un choix politiques. La Mairie de Paris a ainsi décidé d'interdire, à partir du mois de juillet prochain, la circulation dans la capitale des véhicules âgés de plus de vingt ans. L'argument : ils pollueraient beaucoup plus que les autres.
(2) Le problème est que rien ne prouve que l'âge d'un véhicule implique un taux de pollution élevé. Le mien, une Mini ancien modèle, mise en service en 1989, ne pollue pas plus que n'importe quelle autre voiture neuve. Son dernier contrôle technique le prouve. L'argument ne tient donc pas.
(3) Pourquoi alors une mairie cherche-t-elle à sanctionner les propriétaires de véhicules anciens ? Cette décision signifie plusieurs choses. La première est que l'on cherche à chasser les pauvres de Paris en les obligeant à prendre les transports en commun, dont tous ceux qui les connaissent bien savent qu'ils ne sont ni fiables ni rassurants. Qui va en effet imaginer qu'une serveuse de restaurant va rentrer chez elle, seule, en RER, en lointaine banlieue, à minuit et plus ?
(4) La deuxième est que l'on cherche à renouveler le parc de voitures en obligeant un grand nombre de gens à acheter un nouveau modèle et donc à favoriser les grands groupes de l'industrie automobile. Mais qui peut acheter aujourd'hui un véhicule de 30 mille euros ou plus, électrique, bien sûr ? Certainement pas les classes populaires.
(5) La troisième est que l'on cherche à faire comprendre qu'il ne peut y avoir de plaisir à conduire une automobile. Or, désolé de l'avouer, il peut bien y avoir du plaisir pour conduire. Comme des millions de gens, moi, j'aime conduire, et je pense même que la voiture donne de la liberté. Aimer conduire et préférer une voiture ancienne à une voiture moderne est un choix qui a à voir avec cette liberté.
(6) Chers élus de Paris, ne tombez pas dans le panneau qui consiste à augmenter les inégalités sociales sous prétexte de lutte contre la pollution ! Il y a aujourd'hui d'autres problèmes autrement plus importants à régler, y compris si l'on veut faire baisser le taux de particules fines. Revenez sur cette décision stupide et injuste qui, si elle est appliquée, ne nous fera plus rire.

d'après Le Monde, le 26 juin 2016

Met zijn ingezonden brief protesteert François Margolin tegen het voorgenomen beleid van de gemeente Parijs om auto's die ouder zijn dan 20 jaar uit de stad te weren omdat die meer zouden vervuilen dan nieuwe auto's.

1 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tekst.
Volgens François Margolin
1 is zijn auto niet schadelijker voor het milieu dan nieuwe auto's.
2 dwingt de gemeente met het verbod arme mensen om met het openbaar vervoer te reizen.
3 maakt het weren van oude auto's uit het centrum de aanleg van parkeerplaatsen aan de rand van de stad noodzakelijk.
4 moet je iemand de keuze laten om in een oude auto te rijden of in een nieuwe.
5 zou de gemeente zich met belangrijkere zaken bezig moeten houden.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

G 14 EXAMENtekst ★★★ 2018-I: 6 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel maakt duidelijk over wie de tekst gaat.
inleiding: De inleiding geeft je nog meer informatie. Natuurfotograaf Vincent Munier maakt vooral foto's van het Hoge Noorden, waarvoor hij al talrijke prijzen heeft gekregen.
illustratie: De persoon op de foto is waarschijnlijk Vincent Munier. Hij bevindt zich zo te zien in een ijskoud gebied. Misschien is hij wel op de Noordpool.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Géo Ado*, een speels-educatief maandblad voor de jeugd van 10 tot 15 jaar met artikelen en reportages van en over jongeren uit de hele wereld.

Vincent Munier, photographe de nature

Il est le photographe du froid : à 37 ans, Vincent Munier a reçu de nombreux prix pour son travail dans les territoires du Grand Nord.

(1) Je m'appelle Vincent Munier, j'ai grandi dans une petite ville à côté de la forêt, dans les Vosges. Mon père est un écolo qui nous emmenait camper dans la nature et qui faisait des photos. Un jour, je devais avoir 12 ans, j'ai pris son appareil et je suis allé en forêt pour photographier les renards, les sangliers… Caché sous un filet de camouflage, j'ai attendu des heures, seul, avec une peur et en même temps un sentiment d'aventure. J'ai aperçu des chevreuils qui se sont approchés à une dizaine de mètres. C'était un moment fort, j'avais du mal à imaginer des animaux sauvages aussi proches.

(2) J'ai toujours voulu devenir photographe de nature. Quand tu photographies des animaux, le plus important, c'est de ne pas les déranger pour ne pas les mettre en danger. Par exemple, si tu te places à côté d'un nid, les parents peuvent te voir. Ils ne viendront plus dans le nid et les jeunes oiseaux mourront. Il faut aussi savoir attendre, prendre le temps. Une fois, un avion m'a déposé dans l'Arctique, à 300 kilomètres au nord du dernier village inuit, là où il n'y a plus que de la glace. Je venais pour voir des loups, je suis resté un mois par -45 °C sans rien voir. Et finalement, je les ai vus une fois et c'était tellement fort que j'en ai pleuré de joie.

(3) J'aime bien me confronter à des conditions un peu rudes. Cela vient de mes racines, les Vosges, où les hivers sont assez durs. C'est aussi ça l'esprit d'aventure. Aujourd'hui, les gens n'ont plus l'habitude de vivre dans la nature. Moi, j'aime partir dans des endroits où il n'y a personne, même pas d'avions dans le ciel. Le risque, c'est de devenir un peu sauvage soi-même… Mais j'ai vraiment besoin de ces moments.

(4) Un photographe de nature, c'est d'abord un passionné. Maîtriser la photo est secondaire. Pas la peine d'avoir du super matériel, on peut déjà obtenir des résultats impressionnants avec un compact. Le plus important, c'est le regard. Pas la peine d'aller au bout du monde, on peut commencer chez soi, explorer sa forêt ou même son jardin. Je connais des personnes qui font des photos magnifiques, qui prennent le temps d'observer un carré d'herbe avec les plantes et les insectes.

d'après Géo Ado, décembre 2013

1 A quoi sert le premier alinéa ?
A A expliquer pourquoi Vincent Munier est devenu écolo comme son père.
B A expliquer pourquoi Vincent Munier préfère photographier les animaux sauvages.
C A montrer comment Vincent Munier a commencé à photographier dans la nature.
D A montrer que Vincent Munier est un photographe qui aime prendre des risques.

« Quand tu … en danger. » (lignes 19-22)
2 Qu'est-ce qui est également important quand on photographie des animaux selon Vincent Munier (2ème alinéa) ?
Qu'on ait
A de la patience.
B de l'expérience des animaux sauvages.
C de l'imagination.
D du matériel professionnel pour photographier.

« Mais j'ai … ces moments. » (lignes 47-48)
3 Qu'est-ce qui est essentiel pour Vincent Munier d'après le 3ème alinéa ?
A D'aller voir sa famille dans les Vosges.
B De prendre soin des animaux sauvages.
C De se retrouver tout seul dans la nature.
D De s'exposer à de grands dangers.

4 Qu'est-ce qui est nécessaire pour devenir un bon photographe de nature selon Vincent Munier ? (4ème alinéa)
Pour devenir un bon photographe de nature, il faut
A avoir des connaissances des plantes et des insectes.
B bien observer la nature.
C disposer d'un appareil photo numérique.
D visiter des pays lointains.

G15 EXAMENtekst ★★★ 2018-I: 7 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel ‘Route des vacances’ kun je afleiden dat het in de tekst over wegen gaat die naar vakantiebestemmingen leiden.
illustratie: Je ziet een lange rij ouderwetse auto’s die zeker niet op een snelweg rijden. Zo ging men waarschijnlijk vroeger op vakantie.
eerste alinea: Als je de eerste alinea skimt, kom je belangrijke informatie tegen over de vakantieweg waarover de tekst gaat.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvragen (regel 40, 65 en 82): Op de open plek in alinea 3 en 4 moet je een signaalwoord invullen. Kijk eerst wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Skim in beide gevallen de tekst voor de open plek. Lees dan de zin met de open plek gedetailleerd. Bepaal het verband tussen de zinnen en kies het juiste signaalwoord. De derde open plek staat helemaal aan het eind van de tekst. Je moet dus de informatie voor de open plek goed lezen om de juiste invulling te kunnen kiezen. De tekst moet in alle drie de alinea’s met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Route des vacances

(1) La route nationale 7, ou la RN7, c’est une route très spéciale pour les Français. Plus qu’un trajet, c’est un véritable ruban de souvenirs et de nostalgie. On l’appelle aussi la « Route bleue », puisqu’elle relie Paris à Menton, dans le sud de la France, autrement dit la grisaille de la capitale au ciel bleu de la Côte d’Azur. Certains la nomment encore la « route des vacances », car dans les années 60, de nombreuses familles empruntaient la route nationale 7 pour aller prendre un bain de soleil dans le Midi.
(2) Aujourd’hui, quand on part en voiture du nord vers le sud, on préfère l’autoroute A7 à la route nationale 7 : plus rapide et plus sûre. Voilà pourquoi la RN7 a malheureusement perdu quelques-uns de ses charmes, mais elle n’a pas pour autant été complètement oubliée. Il y a quelques années, certaines communes situées le long de la Nationale 7 ont pris les mesures nécessaires afin de garder ce patrimoine vivant. La RN7 fait aujourd’hui le bonheur des nostalgiques fervents, et ne demande qu’à être parcourue…
(3) La route nationale 7, c’est le symbole de toute une époque. Celle des Trente Glorieuses (1945-1975) tout d’abord : les salariés allaient disposer de deux semaines de congés payés. De nombreuses familles partaient alors en vacances en été pour goûter aux plaisirs du Sud et de la Méditerranée. __3__, la circulation sur la route nationale 7 était intense. Cependant, les vacanciers ne s’en faisaient pas : à l’époque, le trajet vers le lieu du séjour était considéré comme une aventure en soi.
(4) La route nationale 7 traverse de magnifiques régions, comme la Bourgogne, la Provence, la vallée du Rhône… qui sont autant d’étapes gastronomiques. La RN7, c’est aussi ses célèbres bornes kilométriques, rouge et blanc, qui datent du début du XXème siècle. C’est grâce à une initiative d’André Michelin que ces bornes ont été utilisées pour indiquer au voyageur la catégorie et le numéro de la route empruntée, ainsi que les noms et distances des localités. En 1912, André Michelin adresse une pétition au ministre des Travaux publics afin de rendre les routes plus praticables et les directions plus visibles. La pétition récolte pas moins de 200 000 signatures __5__ l’on compte à peine plus de 40 000 voitures immatriculées en France ! Grâce à cette pétition, les travaux de goudronnage commencent ainsi que le bornage des routes. Le kilomètre zéro de la RN7, comme celui de toutes les nationales de France, se trouve sur le parvis de Notre-Dame de Paris.
(5) Aujourd’hui, on voit souvent des passionnés de vieilles voitures sur la RN7. Nombreux sont ceux qui viennent plonger dans cette ambiance rétro de la RN7, où aucun détail n’est oublié, des vieilles valises aux bérets en passant par la nappe pour le pique-nique. Et oui, c’est __6__.

d’après Ecoute, août 2015

1 Quelle affirmation correspond au premier alinéa ?
A Ceux qui prennent la RN7 pendant les vacances sont pour la plupart des nostalgiques.
B De nos jours, beaucoup de vacanciers français prennent de nouveau la RN7 pour aller dans le Midi.
C La RN7 a reçu des noms différents.

2 Qu’est-ce qui est vrai selon le 2ème alinéa ?
A Dans le passé, les efforts faits pour sauvegarder la RN7, ce patrimoine vivant, ont été vains.
B Grâce aux limitations de vitesse, la sécurité routière de la RN7 est mieux garantie que celle de l’autoroute A7.
C Grâce aux mesures de sécurité, la RN7 peut soutenir la concurrence de l’autoroute A7.
D Malgré la forte concurrence de l’autoroute A7, la RN7 attire toujours des passionnés.

3 Choisissez les mots qui manquent au 3ème alinéa.
A Par conséquent
B Par contre
C Par exemple
D Par hasard

4 Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de vierde alinea.
1 André Michelin is met het voorstel gekomen om markeringen aan te brengen op de rood-witte kilometerpaaltjes langs de RN7.
2 In Frankrijk beginnen alle “routes nationales” op het plein voor de Notre-Dame in Parijs.
Noteer ‘wel’ of ‘niet’ achter elk nummer.

5 Choisissez les mots qui manquent au 4ème alinéa.
A alors que
B de sorte que
C pour que
D sans que

6 Choisissez les mots qui manquent au dernier alinéa.
A de la nostalgie
B de la patience
C du chagrin d’amour
D du chauvinisme

G16 EXAMENtekst★★★ 2018-I: 10 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een vraag: ‘Moeten we de dierentuinen afschaffen?’ Je kunt verwachten dat de tekst op die vraag ingaat.
illustratie: Je ziet giraffen bij een omheining staan. Deze foto moet wel in een dierentuin zijn gemaakt.
structuur: De tekst bestaat uit vijf alinea’s. Wanneer je de eerste en laatste alinea skimt, krijg je een indruk van de inhoud van de tekst. Er zijn in Europa heel veel dierentuinen. In Frankrijk alleen al zijn er ongeveer 940. Het is de vraag of het goed is om alle dieren op te sluiten in dierentuinen.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Faut-il supprimer les zoos ?

(1) Quand les enfants commencent à demander : « Un éléphant, c’est grand comment ? » ou encore : « Un serpent, est-ce que ça a des dents ? », leurs parents se disent souvent qu’il est temps d’aller faire un tour au zoo. Et dans ce cas, les familles ont l’embarras du choix : l’Europe compterait plus de 2500 zoos et aquariums ouverts au public. Pour sa part, la France arrive en tête du classement des pays européens avec environ 940 zoos comptés.

(2) Plus qu’une tradition familiale, la visite d’un parc zoologique a une véritable vocation pédagogique. Elle permet de découvrir ou d’apprendre à connaître les espèces animales qui peuplent notre planète. En ce qui concerne la captivité de ces animaux venant des quatre coins du monde, il y a différents avis. Certains pensent que les zoos permettent de sauver des espèces en voie de disparition en les enfermant dans un environnement sûr. D’autres sont d’avis qu’en captivité, les animaux souffrent de l’emprisonnement, qu’il serait mieux de protéger leurs milieux naturels plutôt que de leur construire des prisons artificielles.

(3) Néanmoins, les parcs zoologiques ainsi que les aquariums existent depuis longtemps. Les Egyptiens, les Romains mais aussi les rois ont toujours possédé des bêtes plus ou moins exotiques. C’était un signe de richesse et parfois de réel intérêt scientifique. Parmi ces derniers, on pense au roi Louis XIV qui avait sa propre ménagerie à Versailles au XVIIe siècle.

(4) Aujourd’hui, les parcs zoologiques dont la priorité est le bien-être des animaux sont nombreux. La France possède quelques parcs animaliers reconnus dans le monde pour leur niveau de qualité. Parmi eux, le Zooparc de Beauval dans la région Centre-Val de Loire, qui fait partie des 15 plus beaux zoos du monde, et où le bien-être de l’animal est primordial.

(5) Mais à l’heure où beaucoup de gens prennent conscience de l’importance de l’environnement et de la préservation de la faune, les zoos ont mauvaise presse. Pour la plupart des adversaires du zoo, la question n’est pas de savoir si les animaux y sont bien soignés, mais si on a le droit d’enfermer des animaux pour faire plaisir aux spectateurs ou même pour préserver des espèces. Avec les moyens technologiques actuels, il serait tout à fait possible d’instruire les gens sur la faune. On n’a donc plus besoin d’un zoo. Selon eux, les parcs animaliers sont d’un autre temps et devraient être fermés.

d’après Ecoute, mai 2015

1 Qu’est-ce qui est vrai selon le premier alinéa ?
A Les familles qui veulent aller au zoo ont beaucoup de choix.
B Les Français vont plus souvent au zoo qu’autrefois.
C Les plus grands zoos se trouvent en France.
D Peu d’enfants connaissent le monde des animaux sauvages.

« Elle permet … notre planète. » (lignes 16-19)
2 Comment est-ce que cette phrase se rapporte à celle qui précède ?
A Elle la contredit.
B Elle la relativise.
C Elle l’élabore.

« D'autres … prisons artificielles. » (lignes 26-31)

3 Par quel(s) mot(s) est-ce que cette phrase aurait pu commencer ?
A Ainsi,
B Bref,
C En plus,
D Toutefois,

4 Waarom hebben mensen in het verleden exotische dieren verzameld in parken volgens de derde alinea?
Vul de volgende zin aan:
Om blijk te geven van hun … en …

5 Pourquoi est-ce que l'auteur mentionne le Zooparc de Beauval au 4ème alinéa ?
Parce que le Zooparc de Beauval
A est un des plus grands zoos du monde.
B est un zoo français qui attire de nombreux visiteurs.
C est un zoo où le bonheur des animaux est essentiel.

6 Qu'est-ce qui préoccupe la plupart des adversaires du zoo d'après le dernier alinéa ?
A La façon dont les animaux y sont soignés.
B La façon dont les zoos se servent de moyens technologiques.
C Le fait que les animaux y sont enfermés.
D Le fait que les visiteurs d'un zoo ne sont pas bien instruits.

« Pour sa … zoos comptés. » (regel 11-13)

7 Wordt in de tekst een reden gegeven waarom Frankrijk meer dierentuinen heeft dan enig ander land in Europa?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

© ThiemeMeulenhoff

G 1 EXAMENtekst 2017-I: 1

1 B Désirée, 21 jaar, vertelt in regel 1-9 dat een Amerikaanse student gespecialiseerd is op het gebied (domaine) van het maken van DE 'ideale selfie' of beter gezegd (plutôt) de selfie die je de meeste *likes* oplevert op Facebook. Hij heeft daarvoor een internetsite ontwikkeld waar iedereen zijn foto kan voorleggen (soumettre) en zijn populariteit kan ontdekken. Die wordt gemeten volgens drie criteria: heldere kleuren (geel, roze of rood), hoe 'sexy' je bent (meisjes in badpak) en een maximale hoeveelheid hashtags. In regel 9-10 geeft Désirée aan dat ze daar treurig van wordt. In regel 11-13 legt ze uit waarom: de meeste mensen nemen selfies met als enige doel steeds populairder te worden. Antwoord B is het juiste antwoord.
Nergens in de tekst staat dat Désirée het betreurt dat steeds meer meisjes in badpak een selfie maken (antwoord A). Désirée geeft ook niet aan dat ze er niet in slaagt om zich te specialiseren op het gebied van selfies (antwoord C). In regel 10-11 lees je dat Désirée het niet betreurt dat ze zelf weinig likes heeft gekregen, want juist het tegenovergestelde (au contraire) is het geval. Antwoord D is dus ook fout.

G 2 EXAMENtekst 2017-I: 2

1 A Wist je dat in Parijs vrouwen in 2013 toestemming kregen om een broek te dragen (regel 1-3)? De verordening (ordonnance) die 'travestie van vrouwen' verbood en uit 1800 dateerde, is pas drie jaar geleden opgeheven (supprimée) (regel 3-7).
Onder de tekst zie je dat dit artikel in 2016 is verschenen. In regel 11-17 lees je dat het verbod (interdiction) gedeeltelijk (partiellement) werd opgeheven in 1892 en in 1909, namelijk als de dames gingen fietsen of paardrijden. Hieruit maak je op dat antwoord A het juiste antwoord is: Voor de afschaffing (abolition) van de wet in 2013 mochten alleen vrouwen op de fiets en amazones een broek dragen.
In regel 17-21 staat dat in het begin van de 20e eeuw feministes, zoals modeontwerpster (couturière) Coco Chanel en vliegenier (aviatrice) Elise Deroche, voor het gemak of als provocatie (par défi) 'mannenpakken' droegen. In regel 21-23 lees je dat het verbod tot het dragen van een lange broek al lange tijd niet meer werd gerespecteerd, maar dat het toch weleens tijd werd om die wet officieel af te schaffen.
Antwoord B klopt niet, want het afschaffen van de wet is niet te danken aan de inspanningen van een paar beroemde feministes.
Antwoord C is ook fout, want Coco Chanel en Elise Deroche hadden geen toestemming om een lange broek te dragen.
Er staat nergens in de tekst dat het drie jaar heeft geduurd om de wet af te schaffen die het Parisiennes verbood een lange broek te dragen in hun stad, dus ook antwoord D is niet juist. In regel 3-7 staat wel dat het pas drie jaar geleden is dat deze wet is opgeheven.

G 3 EXAMENtekst 2018-I: 1

1 **nee; Mais aucune**
In regel 1-6 lees je over het kasteel van Chambord dat 426 vertrekken, 77 trappen en 282 schoorstenen (cheminées) heeft. Daar bevindt zich ook die monumentale trap met dubbele omwenteling (à double révolution) waar twee personen naar boven en naar beneden kunnen gaan zonder dat ze elkaar tegenkomen. De hoofdconservator van het landgoed (domaine) van Chambord, Luc Forlivesi, erkent in regel 6-8 dat de afmetingen van het park en het kasteel zelf of het specifieke karakter (spécificité) van het geheel niet standaard zijn. In regel 10-14 staat dat de naam van Leonardo da Vinci herhaaldelijk naar voren komt als ontwerper. Twee archeologen hebben

© ThiemeMeulenhoff

een onderzoek geleid waarbij ze het gebouw bestudeerden en wezen op talrijke overeenkomsten (similitudes) met de tekeningen die Leonardo da Vinci heeft achtergelaten. In regel 14-16 lees je vervolgens dat er echter geen enkel (**Mais aucune**) bewijs is om hem als architect of inspirator van Chambord aan te wijzen. Het is dus nog steeds niet duidelijk wie het kasteel van Chambord heeft ontworpen.

G 4 EXAMENtekst 2018-I: 9

1 A Bij de oriëntatie vooraf heb je al in de inleiding gelezen dat Léon vaak werd uitgelachen om zijn liefde voor de opera. Bij deze vraag moet je aangeven wat de reactie van Léon is tegenover mensen die hem uitlachen, omdat hij fan van de opera is.
In regel 1-12 staat wat de mensen in het begin deden als ze van zijn passie hoorden. Ze keken hem raar aan en barstten vervolgens in lachen uit. Ze vroegen hem of hij het serieus meende en renden vervolgens naar hun vrienden om dat te vertellen! En dan kwamen ze weer terug om te zeggen dat opera voor rijke en oude mensen is. Ze vroegen zich af waarom hij toch luisterde naar die stomme muziek. In regel 13-18 staat hoe Léon daarop reageerde. Hij heeft met hen gesproken over Maria Callas, een van de grootste zangeressen ter wereld, die was geboren in een volkswijk van New York. Nadat ze naar haar hadden geluisterd, konden ze Léons smaak respecteren. Léon doet geen pogingen om de motieven van de mensen die hem uitlachen te begrijpen (antwoord B). Hij keurt de houding van de mensen die hem uitlachen niet af en bespot op zijn beurt niet hun muzikale smaak (antwoord C). Het juiste antwoord is antwoord A: Léon probeert de mensen ontvankelijk te maken voor zijn muzikale smaak.

2 De kern van het goede antwoord is:
- **De toegangsprijzen van de opera zijn niet zo hoog.**
- **Voor (jonge) popmuzikanten is opera / klassieke muziek een inspiratiebron.**

In de eerste zin van de tweede alinea staat dat de opera zich niet alleen richt op een rijk en oud publiek. Daarvan probeert Léon de lezer met argumenten te overtuigen. In regel 19-23 lees je dat vaak wordt gedacht dat de prijzen voor de opera buitensporig (exorbitant) hoog zijn. In werkelijkheid kun je al een plaatsbewijs krijgen voor bijvoorbeeld de Opera van Parijs vanaf zo'n 5 à 15 euro! Dat is beduidend (nettement) goedkoper dan een ticket voor een popconcert. Dit is het eerste argument van Léon: **De toegangsprijzen van de opera zijn niet zo hoog**. In regel 23-26 staat dat popartiesten tegenwoordig worden geïnspireerd door de opera. Zo heeft de bekende zanger Stromae de *Habanera*, het bekendste lied uit de opera Carmen, weer opnieuw op muziek gezet. Dit is dus het tweede argument van Léon: **Voor popmuzikanten is opera een inspiratiebron**.

G 5 EXAMENtekst 2018-I: 14

1 C De vraag uit de titel geeft al aan dat er blijkbaar bizarre voornamen aan kinderen worden gegeven. In regel 1-5 vind je vijf voorbeelden daarvan. Deze namen staan op de site van twee inwoners van Arras die sinds drie jaar een lijst opstellen met de meest komische (cocasses) voornamen. In regel 7-10 lees je dat de keuze voor voornamen lange tijd beperkt (restreint) was. Alleen de voornamen van historische figuren die op een kalender voorkwamen, waren toegestaan. In 1993 zijn de regels versoepeld (assouplies). In regel 10-15 staat dat bij de geboorteaangifte de ambtenaar van de burgerlijke stand voortaan het voorstel (proposition) van de ouders moet accepteren. Maar volgens de wet kan hij de hulp van de rechter inroepen, als hij vindt dat de naam 'tegen het belang van het kind' ingaat. Als de rechter het verzoek (requête) gerechtvaardigd (justifiée) vindt, kan hij de ouders vragen om een andere voornaam te kiezen. In regel 15-18 lees je dat de rechter zelf een naam kan toewijzen (attribuer), als de ouders geen nieuwe naam kiezen. Zo is vorig jaar bijvoorbeeld in Valenciennes de naam van een Nutella veranderd in Ella. Het voorbeeld van Nutella dient ertoe om aan te tonen dat de rechter in sommige gevallen een andere voornaam aan een kind kan geven (antwoord C).
Het voorbeeld van Nutella heeft niet ten doel een voorbeeld van een voornaam te geven die is toegestaan sinds de versoepeling van de regels (antwoord A). Ook niet om een voorbeeld te geven van een voornaam die je vindt in de lijst met grappigste voornamen (antwoord B). Dit voorbeeld wil evenmin aantonen dat de voornamen die kinderen krijgen, steeds vaker namen van merkproducten zijn (antwoord D).

G 6 EXAMENtekst 2018-I: 15

1 De kern van het goede antwoord is:
zowel aan sport doen als muziek maken
Om op school zo goed mogelijke resultaten te behalen, kun je een keuze maken uit sport of muziek. Om te bepalen welke keuze volgens de tekst de beste is, skim je de drie alinea's.
Uit de eerste alinea blijkt dat muziek en sport als buitenschoolse activiteiten positief zijn voor de ontwikkeling van het kind.
In de tweede alinea lees je dat er vergelijkende onderzoeken naar schoolresultaten zijn gedaan tussen vier groepen tieners: degenen die alleen aan sport doen, degenen die alleen muziek maken, degenen die allebei de activiteiten beoefenen en degenen die geen van beide activiteiten beoefenen.
De derde alinea ten slotte geeft aan dat muziek maken betere schoolresultaten oplevert, vooral bij meisjes en kinderen uit een beter sociaal milieu. Aan sport doen verbetert daarentegen de gezondheid. In regel 16-18 staat dan welke keuze je moet maken om op school zo goed mogelijke resultaten te behalen: Je moet **zowel aan sport doen als muziek maken**.

G 7 EXAMENtekst 2018-I: 2

1 C In de inleiding lees je dat het beeld van Marianne in alle gemeentehuizen van Frankrijk staat. Ook kom je haar afbeelding tegen op postzegels, op officiële documenten en op euromunten. In regel 1-4 staat dat in 1792 de Republiek de monarchie vervangt. De bustes van de koning worden weggehaald en zijn hoofd wordt van de munten verwijderd. Waarom dat wordt gedaan, lees je in regel 5-9. De aanhangers van de revolutie hebben behoefte aan een sterk symbool dat de waarden van de Republiek vertegenwoordigt: de wet, gelijkheid, gerechtigheid en vooral vrijheid. In regel 9-22 wordt vervolgens aangegeven waarom Marianne als symbool voor Frankrijk is gekozen. De woorden die de waarden van de Republiek vertegenwoordigen, zijn allemaal vrouwelijk. Dus moest het een vrouwelijk symbool worden. Lange tijd heet ze dan 'Vrijheid', 'Republiek' of 'Godin (Déesse) van de vrijheid'. In het zuiden van Frankrijk noemen ze haar vanaf 1792 Marianne, gewoon omdat de voornamen Marie en Anne in de achttiende eeuw erg populair zijn. Toch duurt het nog een eeuw voordat Marianne wordt erkend als symbool van Frankrijk. Antwoord A zou het goede antwoord kunnen zijn: De eerste alinea dient om aan te tonen waarom het meer dan een eeuw heeft geduurd voordat Marianne het symbool van Frankrijk wordt. Toch is dit niet het juiste antwoord, want de eerste alinea bestaat uit veel meer regels dan alleen regel 20-22.
Antwoord B is onjuist, want in de eerste alinea staat niet dat de monarchie een vrouwelijk persoon heeft gekozen om Frankrijk te symboliseren. De monarchie is juist afgeschaft.

Antwoord D zou wel kunnen, want in de eerste alinea staat dat Marianne bij uitstek het symbool is om de waarden van de republiek te vertegenwoordigen. Toch is het maar een klein stukje van de eerste alinea waarin dit staat, dus niet juist.
Het goede antwoord is antwoord C: De eerste alinea dient om aan te tonen waarom het symbool van Frankrijk een vrouw is en dat ze de naam Marianne heeft gekregen.

2 **1 = e; 2 = c; 3 = a; 4 = b**
Opmerking
Alleen wanneer alle vier de combinaties correct zijn, is het antwoord goed.
In de tweede alinea lees je dat talrijke schilders Marianne als het geliefde symbool van de Fransen hebben geëerd. Zij is altijd het symbool van de Republiek en van de democratie geweest, maar zij symboliseert ook universele waarden. Om die verschillende waarden tot uitdrukking te brengen worden er bepaalde attributen toegevoegd aan de beeltenis van Marianne. Zo lees je in regel 30-31 over een kroon (couronne) waarmee onoverwinnelijkheid (invincibilité) wordt weergegeven (**3 = a**). In regel 32-33 geeft een driehoekig voorwerp (triangle), dat Marianne in de hand houdt, gelijkheid aan (**1 = e**). In regel 33-34 wordt rechtvaardigheid tot uitdrukking gebracht door een weegschaal (balance) (**4 = b**). In regel 34-35 wordt vrijheid weergegeven door gebroken ketens (**2 = c**). Over een gouden munt (attribuut d) wordt niet gesproken.

3 C In regel 36-40 lees je dat de vereniging van burgemeesters van Frankrijk het model voor Marianne kiest, omdat er in alle 32.000 Franse gemeentehuizen een buste van Marianne staat. In regel 40-50 staat dat in 1968 de keus van de burgemeesters op Brigitte Bardot was gevallen. Enige tijd later was dat actrice Catherine Deneuve en sinds 2015 heeft Marianne de trekken van Sophie Marceau. Andere modellen in het verleden waren bekende mannequins zoals Inès de la Fressange en Laetitia Casta. Met andere woorden, het zijn altijd opvallende (remarquables) vrouwen!
Wat kun je concluderen uit de laatste alinea? Je weet nu dat in het verleden de buste van Marianne, symbool van Frankrijk, regelmatig van uiterlijk is veranderd. Antwoord C is het goede antwoord.
Antwoord A is onjuist. In de laatste alinea staat niet dat bepaalde keuzes die de burgemeesters in het verleden maakten, controversieel waren. Ook antwoord B is fout, want nergens in de derde alinea staat dat de vereniging van burgemeesters in het verleden een bijzondere vrouw moest kiezen als model voor Marianne.
Antwoord D klopt ook niet. Je leest hier niet dat de burgemeesters in het verleden liever beroemde actrices dan mannequins als model voor Marianne kozen.

G 8 EXAMENtekst 2018-I: 3

1 C De vraag begint met een verwijzing naar ‘un accessoire de référence’ (regel 8-9). Dit betekent dat de Michelingids een soort hulpmiddel is met aanbevelingen. Wat maakt de Michelingids op dit moment zo nuttig volgens de eerste alinea?
In regel 1-7 lees je dat bandenfabrikant Michelin in Frankrijk met de Michelingids is begonnen door wegenkaarten (cartes routières) uit te geven om automobilisten onderweg te helpen met het vinden van garages, benzinestations en plekken om te eten en slapen. In regel 7-13 staat dat de gids tegenwoordig een hulpmiddel met aanbevelingen is om restaurants in heel Europa te vinden. Sinds kort beoordeelt (évalue) de Michelingids ook restaurants in bepaalde steden in de Verenigde Staten en Japan. Hieruit blijkt dat antwoord C het goede antwoord is: De Michelingids beoordeelt de kwaliteit van restaurants in Europa en ook buiten Europa. Dit maakt de Michelingids tegenwoordig zo nuttig.
De andere antwoorden zijn onjuist, omdat ze niet aangeven wat de Michelingids op dit moment zo nuttig maakt volgens de eerste alinea. Antwoord A: De Michelingids bevat wegenkaarten om de reis in Frankrijk en in het buitenland te vergemakkelijken. Antwoord B: De gids geeft niet alleen garages en benzinestations aan, maar ook hotels. Antwoord D: De gids benoemt niet alleen de menu’s van de restaurants in Frankrijk, maar ook die van talrijke restaurants in de Verenigde Staten en in Japan.

2 De kern van het goede antwoord is:
Het is internationaal bekend. / Het heeft een internationale reputatie.
In het eerste deel van de tweede alinea staat dat het ritueel van de verdeling van de sterren sinds 1904 niet is gewijzigd. Iedere winter kent de Michelingids zijn beroemde sterren toe (décerne) aan de allerbeste koks (chefs de cuisine). De gids geeft een maximum van drie sterren aan de beste restaurants. In regel 19-25 lees je waar één ster en twee sterren voor staan. Eén ster betekent dat het eten in het restaurant van uitstekende kwaliteit is. Twee sterren betekent dat het eten uitstekend is en dat het restaurant een omweg waard is (vaut le détour). In regel 25-30 staat waarin een driesterrenrestaurant zich onderscheidt van een restaurant met één ster of twee sterren. Een driesterrenrestaurant serveert gerechten van echt uitzonderlijke kwaliteit en is een bezoek meer dan waard. Bovendien heeft een driesterrenrestaurant **een internationale reputatie**.

3 Twee van de volgende:
- **verse ingrediënten**
- **goede combinatie van smaken**
- **mooie opmaak van de gerechten / mooie manier van opdienen**

Opmerking
Alleen als je twee factoren vermeldt, is het antwoord goed.
In de laatste alinea gaat het over de factoren die van belang zijn voor het toekennen van de sterren. In regel 31-37 lees je dat hoewel de ster wordt toegekend aan een restaurant, de chef-kok toch degene is die de eer toekomt. Om chef met een Michelinster te worden, moet hij de smaken goed weten te combineren en ook elk gerecht goed kunnen presenteren. In regel 39-41 lees je over de versheid van de ingrediënten die ook van essentieel (primordiale) belang is. In regel 41-43 staan de factoren die in de vraagstelling al worden genoemd: de inrichting, het comfort, de service en de hygiëne.
De andere factoren die in de derde alinea worden vermeld, zijn dus: **een goede combinatie van smaken**, **een mooie opmaak van de gerechten** en **verse ingrediënten**.
In de laatste zin staat nog dat de inspecteurs anoniem zijn en diverse keren een bezoek brengen aan een restaurant alvorens ze hun beslissing nemen om een ster toe te kennen.

G 9 EXAMENtekst 2018-I: 4

1 C In regel 1-6 staat dat chef-koks van sterrenrestaurants, zoals Paul Bocuse, het zout van Guérande gebruiken voor de finishing touch van hun gerechten. In de Franse keuken kun je niet om dat zout heen (incontournable). In regel 6-15 lees je welke vormen het zout kan hebben. Je kunt het aantreffen als grof zout, herkenbaar aan de grote kristallen, fijn zout of gemalen zout, of als het allerfijnste zout (fleur de sel). Dat laatste wordt ook wel de ‘kaviaar van het moeras’ genoemd vanwege de uitzonderlijke kwaliteit. Een paar snufjes (pincées) daarvan zijn voldoende om elk gerecht uitzonderlijk lekker (sublimer) te maken. In de eerste alinea lees je dus dat men in de Franse keuken niet zonder het zout van Guérande kan (antwoord C).
Hier staat niet dat men in sterrenrestaurants de voorkeur geeft aan dit zout in de vorm van fijn zout (antwoord A). Je leest ook niet in de eerste alinea dat chef-koks het zout van Guérande de bijnaam ‘kaviaar van het moeras’ hebben gegeven.

2 A In de tweede alinea lees je dat het zout van Guérande zijn naam ontleent aan de kleine havenstad (ville portuaire) in het zuiden van Bretagne. Al meer dan 2000 jaar wordt het zout gewonnen uit de zoutpannen (marais salants) van het schiereiland Guérande. De achttiende eeuw was voor dit streekproduct de gouden eeuw, voordat er concurrentie kwam van andere Franse en wereldwijde oogsten. In de jaren zeventig van de vorige eeuw komen de traditionele Franse technieken weer in de mode (sont remises au goût du jour) en wordt het zout van Guérande weer populair. Antwoord A is het goede antwoord: Het doel van de tweede alinea is in grote lijnen de geschiedenis van het zout van Guérande beschrijven.
Het doel van de tweede alinea is niet: uitleggen waarom het zout van Guérande zijn populariteit was kwijtgeraakt (antwoord B), illustreren dat de zoutwinning niet meer op dezelfde manier wordt gedaan als in de achttiende eeuw (antwoord C), aantonen in hoeverre de zoutproductie last had van concurrentie in de jaren zeventig (antwoord D).

3 **1 = wel; 2 = niet; 3 = niet**
Bewering 1 betekent: De zoutpanarbeiders oogsten het zout wanneer er nog maar een klein beetje water in de pannen staat. Deze bewering komt wel overeen met de derde alinea. In regel 30-35 lees je dat het zout ieder jaar vanaf het einde van de lente tot in de zomer wordt gewonnen, zodra het zeewater beetje bij beetje is verdwenen door de inwerking van de zon en de wind.
Bewering 2 betekent: De mannelijke zoutpanarbeiders doen niet hetzelfde werk als de vrouwelijke zoutpanarbeiders. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 36-41 staat dat de mannen en vrouwen gewapend met een lange stok, die op een enorme hark (râteau) lijkt, het fijne zout van de oppervlakte van de reservoirs scheppen of ze halen het grove, gekristalliseerde zout van de bodem. Hier staat niet dat ze verschillend werk doen.
Bewering 3 betekent: Het werk van de zoutpanarbeiders eist steeds minder fysieke inspanning. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 41-43 staat dat het werk in de zoutpannen lichamelijk werk is waarbij alles met de hand wordt gedaan, volgens een oude traditie. Hier staat niets over steeds minder fysieke inspanning.

G 10 EXAMENtekst 2018-I: 8

1 A In regel 1-3 lees je dat de meest gangbare veronderstelling (hypothèse) van het begin van de 1 aprilgrap dateert uit de zestiende eeuw, ook al wordt dat nog weleens betwist (controversée). In regel 4-10 staat dat koning Karel IX in 1564 besloot dat het jaar niet meer zou beginnen op 1 april maar op 1 januari. Die verandering heeft ook het uitwisselen van cadeaus en nieuwjaarsgeschenken (étrennes), die de overgang naar het nieuwe jaar markeerden, opgeschoven (décalé). In regel 10-16 lees je dat sommige mensen zijn doorgegaan met cadeautjes geven in april om twijfel te zaaien over de echte datum van het nieuwe jaar. In de loop van de tijd zijn de aprilcadeautjes veranderd in cadeautjes om te lachen, in grapjes (blagues). In de eerste alinea geeft de auteur dus antwoord op de vraag die je in antwoord A leest: Hoe is 1 april de dag van de grappen geworden?
De auteur beantwoordt niet de vragen die in de andere antwoorden staan. Antwoord B: Met welk doel heeft Karel IX de datum van de jaarwisseling gewijzigd? Antwoord C: Waarom hebben de Fransen de term 'aprilvis' gekozen om 1 aprilgrappen aan te duiden? Antwoord D: Wat zijn in Frankrijk de meest gangbare cadeaus om grappen te maken?

2 A In de tweede alinea wordt de vraag beantwoord waarom er juist voor 'vis' is gekozen bij het maken van grappen. De naam 'aprilvis' dateert ook uit de zestiende eeuw. In regel 21-23 lees je: De cadeaus die in april werden gegeven, waren vaak **___?___**.
Nu moet je een van de volgende woorden kiezen: voor de consumptie (antwoord A), goedkoop (antwoord B), klein (antwoord C) of om te lachen (antwoord D). De juiste invulling kun je nog niet weten, dus lees je verder.
In regel 23-30 staat dat vis het meestvoorkomende cadeau was tot het eind van de vastentijd (Carême). Dat is de periode waarin vlees verboden is voor de christenen. Toen de grappen steeds meer uitgroeiden, was een van de gebruikelijkste valstrikken het geven van namaakvissen. Je begrijpt nu dat het woord dat je moet invullen met voeding te maken heeft. Het juiste antwoord is dus antwoord A: voor de consumptie (**alimentaires**).

3 A Alleen de eerste bewering komt overeen met alinea 3.
Bewering 1 betekent: De traditie van de 1 aprilgrap komt in elk land op verschillende manieren tot uitdrukking. Deze bewering komt overeen met alinea 3. In regel 31-33 lees je dat de traditie van de oorspronkelijk westerse grap zich langzamerhand heeft verspreid. In regel 35-45 staat dat je de grappen onder andere in Engeland, Schotland en Mexico tegenkomt. In Engeland worden de grappen alleen 's morgens gemaakt en als je erin tuint, ben je een kluns (nouille), een dom persoon. In Schotland moet je twee keer zoveel op je hoede (vigilant) zijn als in Frankrijk, want de grappenmakers (farceurs) kunnen ook op 2 april toeslaan (sévir). In Mexico bestaat de enige streek eruit om een vriend iets te ontfutselen (dérober). Het slachtoffer krijgt in ruil daarvoor snoepjes en een briefje waarop staat dat hij zich heeft laten beetnemen (il s'est fait avoir).
Bewering 2 betekent: De traditie van de 1 aprilgrap is in Mexico en Engeland populairder dan in Schotland. Deze bewering komt niet overeen met alinea 3. Uit de toelichting bij bewering 1 blijkt dat de 1 aprilgrap in alle drie de landen populair is en op verschillende manieren tot uitdrukking komt.

G 11 EXAMENtekst 2018-I: 11

1 D In de inleiding staat dat de naam Mont Saint-Michel van een klein rotsachtig eiland komt met hoog op dat eiland de abdij. In regel 1-8 lees je dat in de middeleeuwen veel mensen pelgrimstochten (pèlerinages) maken naar religieuze plekken, wanneer ze ziek zijn of een ander probleem hebben. Daar worden gewoonlijk relikwieën (reliques) bewaard, dat wil zeggen de resten van een heilige zoals een stuk bot (os) of een tand. In regel 8-11 staat dat de mensen denken dat die relikwieën een magische kracht hebben en dat de heilige zal helpen als ze die relikwieën aanraken. Antwoord D is hier het goede antwoord: In de middeleeuwen maakten de mensen pelgrimstochten om hulp te vinden voor hun problemen.
De mensen maakten die pelgrimstochten niet om relikwieën te bewonderen (antwoord A), ook niet om heiligen te herdenken (antwoord B) of om te bidden op een religieuze plek (antwoord C).

2 A Alleen de eerste bewering komt overeen met alinea 2.
Bewering 1 betekent: Vroeger was de Mont Saint-Michel een heel populaire pelgrimsplaats. Deze bewering komt overeen met alinea 2. In regel 12-14 staat dat toen, in de tijd van de middeleeuwen, een van de bekendste pelgrimstochten die naar de Mont Saint-Michel was.
Bewering 2 betekent: In de loop van de tijd is het aantal relikwieën dat wordt bewaard op de Mont Saint-Michel enorm toegenomen. Deze bewering komt niet overeen met alinea 2. In regel 14-25 lees je dat de plek zeer indrukwekkend is: een rotsachtig eilandje dat bij vloed (à marée haute) wordt omringd door water en dat je lopend alleen bij eb (à marée basse) kunt bereiken (accéder). In de middeleeuwen stromen de pelgrims toe (affluent) om aartsengel (archange) Michael te aanbidden en om de talrijke relikwieën aan te raken die in de kerk boven op de puntige rots worden bewaard. Die kerk bevindt zich midden in het klooster (monastère) waar monniken (moines) bidden en werken. Hier staat niet dat het aantal relikwieën is toegenomen.

3 A In het begin van de derde alinea staat dat de pelgrims veel geld binnenbrengen. Ook koning Louis, die de heilige Lodewijk wordt genoemd, brengt een zak goud mee. De monniken bezitten ook landerijen in de streek en de boeren die dat land bewerken (cultivent), betalen daarvoor belasting.
Om te beoordelen welk signaalwoord je in regel 36 moet invullen, lees je zin voor en na de open plek gedetailleerd. In regel 34-36 staat dat de monniken dankzij al dat geld de abdij langzamerhand kunnen verfraaien en uitbreiden. In regel 36-39 lees je: **___?___** kunnen ze in de achtste eeuw een prachtig bouwwerk van drie verdiepingen laten vervaardigen dat het ‘Wonder’ (‘Merveille’) wordt genoemd. De zin na de open plek bevat een toelichting op het uitgeven van het geld dat de monniken hebben ontvangen. Het juiste signaalwoord is hier: Zo (**Ainsi**).
Niet juist zijn: Samengevat (antwoord B), Maar (antwoord C), Zelfs (antwoord D).

4 D In regel 46-48 lees je dat de Mont Saint-Michel na de Revolutie van 1789 is veranderd in een gevangenis. Hier staat niet dat de abdij na de Revolutie is uitgebreid, dus antwoord A klopt niet. Ook antwoord B is onjuist, want deze zin geeft niet aan dat na de Revolutie de pelgrimstochten minder populair zijn geworden.
In regel 48-55 staat dat de gebouwen door slecht onderhoud instorten en dat de plek in de vergetelheid raakt, totdat nieuwe bezoekers het in de negentiende eeuw herontdekken. De toeristen zijn meteen dol op die plek, die ze heel romantisch vinden. Zij weten de regering ervan te overtuigen (persuadent) om de Mont Saint-Michel te restaureren. Het lijkt erop dat antwoord D het goede antwoord is: Dankzij de toeristen is de Mont Saint-Michel herontdekt en gerestaureerd.
In regel 58-62 lees je dat de Mont Saint-Michel met zijn talrijke souvenirwinkeltjes een van de meestbezochte toeristische trekpleisters van Frankrijk is. Hier staat niet dat dankzij de toeristen de omzet van de souvenirwinkeltjes is gestegen, dus antwoord C is fout. Je weet nu zeker dat antwoord D het juiste antwoord is.

G12 EXAMENtekst 2018-I: 12

1 A In de eerste alinea staan een paar voorbeelden van hergebruik van kapotte gebruiksvoorwerpen. Zo kan een doorgebrande gloeilamp (ampoule grillée) heel goed een vaasje worden en een houten pallet zou een perfect laag tafeltje kunnen worden. En waarom zou je niet van een oude fietsketting een mandje (corbeille) maken? Of van een skateboard een boekenplank (étagère)? In regel 7-9 lees je dat dat heel eenvoudig is, in een workshop upcycling kun je bijna alles maken. Antwoord A is het goede antwoord. Het doel van de eerste alinea is enkele voorbeelden te geven van voorwerpen die je anders kunt gebruiken nadat je ze hebt aangepast.
Antwoord B is onjuist, want de eerste alinea verduidelijkt niet dat er steeds meer workshops zijn waar je leert om iets met je handen te maken. Ook antwoord C klopt niet, want deze alinea toont niet aan dat je handig moet zijn om een gebruiksvoorwerp om te vormen tot een ander voorwerp.

2 D In het eerste deel van de tweede alinea vertelt Jérémie Triaire, ontwerper van werkgroep (collectif) Prémices: ‘Het idee is om een voorwerp te transformeren, dat wil zeggen het hergebruiken om er een nieuwe waarde aan te geven.’
Nu ga je de zin voor en na de open plek gedetailleerd lezen om het verband ertussen te bepalen en zo het juiste signaalwoord te kunnen kiezen. In regel 14-18 staat dat Jérémie Triaire sinds anderhalf jaar met zijn twee partners (associés) in heel Parijs workshops geeft op plekken waar grondstof (matière première) beschikbaar is. Na de open plek lees je in regel 18-25: **___?___**, op het plein (parvis) van het stadhuis, waar bij de bouw van een paviljoen veel planken en diverse andere materialen waren achtergebleven, werden de Parijzenaren uitgenodigd om van die materialen bureaus, boekenplanken, krukjes (tabourets) schoenenkastjes enzovoort te maken.

Regel 18-25 geeft een toelichting op de zin voor de open plek. Het juiste signaalwoord staat dus in antwoord D: **Par exemple** (Bijvoorbeeld).
Niet juist zijn: Kortom (antwoord A), Toch (antwoord B), Bovendien (antwoord C).

3 C Dat er nog veel meer workshops in de hoofdstad zijn die met hergebruikte materialen werken, lees je in het begin van de derde alinea. In regel 32-36 staat dat ontwerpster (désigneuse) Talalilala ook workshops upcycling aanbiedt om bijvoorbeeld aan teambuilding te doen. Het risico op een mislukking daarbij is beperkt. In regel 37-39 zegt Talalilala dat je niet echt een handige doe-het-zelver (bricoleur) hoeft te zijn om eraan te beginnen, het belangrijkste is dat je het een beetje slim (malin) aanpakt.
Als je aan een workshop upcycling meedoet, is het volgens Talalilala niet het belangrijkste dat je zin hebt om van iets ouds iets nieuws te maken (antwoord A). Ook niet dat je gewend bent om in groepen te werken (antwoord B). Evenmin dat je een ervaren klusser bent (antwoord D). Volgens Talalilala is het belangrijkste om mee te doen aan een workshop upcycling dat je vindingrijk bent. Antwoord C is het juiste antwoord.

4 D In regel 40-45 staat dat de belangrijkste reden voor het succes van workshops upcycling is dat je op een idee moet komen, dat je een gedachte in goede banen moet leiden. En verder natuurlijk dat je interesse moet hebben om je appartement voor minder geld in te richten (décorer). In regel 45-55 constateert Talalilala dat er veel dertigers deelnemen aan de cursussen. Ze werken met een computer of duiken het hele jaar in de cijfertjes zonder dat ze altijd het resultaat (finalité) zien. Meedoen aan de workshop upcycling is de mogelijkheid om weer met het echte leven in contact te komen. Mensen hebben behoefte om iets aan te raken, om weer te leren iets met hun handen te maken. In de laatste alinea wordt dus toegelicht wat de motieven zijn van mensen die meedoen aan een workshop upcycling. Antwoord D is het goede antwoord.
Antwoord A is onjuist: De laatste alinea illustreert niet hoe de workshops upcycling zich snel verspreiden. Antwoord B is fout: Deze alinea licht niet toe waarom dertigers liever voorwerpen gebruiken die goedkoop zijn. Antwoord C is ook niet goed: De laatste alinea wil niet aantonen dat de dertigers van nu nogal onhandig zijn.

G13 EXAMENtekst 2018-I: 5

1 **1 = wel; 2 = wel; 3 = niet; 4 = wel; 5 = wel**
Bewering 1 komt wel overeen met de tekst. In de eerste alinea lees je de aanleiding voor het schrijven van de ingezonden brief van François Margolin. In regel 1-3 staat dat het geval eerder om te lachen zou zijn als het niet symbolisch was voor een bepaalde houding en een politieke keuze. In regel 3-9 staat namelijk dat de gemeente Parijs heeft besloten om vanaf juli aanstaande voertuigen die ouder dan twintig jaar zijn, te verbieden aan het verkeer deel te nemen. Het argument daarvoor is dat ze veel meer zouden vervuilen dan andere voertuigen. In de tweede alinea legt François Margolin uit dat zijn auto niet schadelijker voor het milieu is dan nieuwe auto’s. Hij geeft aan dat niets bewijst dat de leeftijd van een voertuig ook meteen een hoger percentage vervuiling tot gevolg heeft. Zijn oude Mini uit 1989 vervuilt niet meer dan welke nieuwe auto dan ook. Dat geeft zijn laatste technische controle aan, dus dat argument is niet steekhoudend.
Bewering 2 komt wel overeen met de tekst. In de derde alinea vraagt François Margolin zich af waarom de gemeente de eigenaren van oude voertuigen wil straffen. Dat besluit betekent nogal wat. In regel 23-28 lees je dat men probeert de armen uit Parijs te verjagen door hen te verplichten gebruik te maken van het openbaar vervoer. En iedereen die dat kent, weet dat het openbaar vervoer niet betrouwbaar (fiables) is. Zo dwingt de gemeente met het verbod arme mensen om met het openbaar vervoer te reizen.

Bewering 3 komt niet overeen met de tekst. François Margolin geeft in de vierde alinea aan dat men op deze manier probeert om het wagenpark te vernieuwen. Een groot aantal mensen wordt nu verplicht om een nieuw model auto aan te schaffen, wat gunstig is voor de auto-industrie. Maar wie kan zich tegenwoordig nog een auto van 30.000 euro of meer veroorloven, die ook elektrisch moet zijn natuurlijk. Zeker niet de werkende klasse. François Margolin geeft niet aan dat het weren van oude auto's uit het centrum de aanleg van parkeerplaatsen aan de rand van de stad noodzakelijk maakt.
Bewering 4 komt wel overeen met de tekst. In de vijfde alinea schrijft François Margolin dat mensen de vrijheid moeten hebben om zelf te bepalen in wat voor auto ze rijden. In regel 43-46 lees je dat de gemeente probeert duidelijk te maken dat je autorijden niet voor je plezier doet. Daar is François Margolin het helemaal niet mee eens. Hij zegt in regel 46-54 dat het hem spijt om te moeten toegeven, maar je kunt zeker wel lol hebben in het autorijden. Evenals miljoenen mensen houdt hij van autorijden en de auto geeft hem een gevoel van vrijheid. Die vrijheid heeft ook te maken met de voorkeur voor een oude auto in plaats van een moderne auto. Je moet iemand dus de keuze laten om in een oude auto te rijden of in een nieuwe.
Bewering 5 komt wel overeen met de tekst. In de zesde alinea richt François Margolin zich rechtstreeks tot de gekozen gemeenteraadsleden van Parijs (élus de Paris). In regel 55-61 schrijft hij dat ze niet in de val moeten lopen (ne tombez pas dans le panneau) van steeds meer sociale ongelijkheid onder het voorwendsel van strijd tegen de vervuiling. Hij vindt dat de gemeente zich met belangrijkere zaken moet bezighouden. In regel 63-65 vraagt hij of de gemeenteraadsleden op dit stomme en onrechtvaardige besluit willen terugkomen. Als het wordt ingevoerd, zal iedereen het lachen wel vergaan.

G14 **EXAMEN**tekst **2018-I: 6**

1 C Door het skimmen van alinea 1 weet je al dat Vincent Munier hier een beschrijving van zichzelf geeft en vertelt hoe hij ertoe is gekomen om natuurfotograaf te worden. Antwoord C lijkt het goede antwoord te zijn. Nu ga je wat gedetailleerder lezen om te zien of dit antwoord klopt.
Vincent vertelt in regel 1-6 dat hij in de Vogezen (Vosges) is opgegroeid vlak bij het bos. Met zijn milieubewuste (écolo) vader, die fotografeerde, ging hij in de natuur kamperen. In regel 6-17 lees je dat Vincent, toen hij een jaar of twaalf was, op een dag met het fototoestel van zijn vader het bos in is gegaan om vossen (renards) en zwijnen (sangliers) te fotograferen. Onder een camouflagenet heeft hij uren angstig gewacht, maar tegelijkertijd voelde hij de spanning van het avontuur. Hij zag reeën (chevreuils) die heel dichtbij kwamen. Dat was zo'n bijzonder moment. Hij had nooit gedacht dieren in het wild van zo dichtbij te kunnen zien. Zo is hij begonnen met fotograferen in de natuur. Nu weet je dat antwoord C juist is.
Het doel van de eerste alinea is niet aantonen waarom Vincent Munier net als zijn vader een milieubewuste persoon is geworden (antwoord A). Deze alinea wil ook niet aantonen waarom Vincent het liefst dieren in het wild fotografeert (antwoord B) en evenmin laten zien dat Vincent een fotograaf is die graag risico's neemt (antwoord D).

2 A In het begin van de tweede alinea zegt Vincent Munier dat hij altijd al natuurfotograaf wilde worden. In regel 19-22 staat dat wanneer je dieren fotografeert het belangrijkste is dat je ze niet stoort om ze niet in gevaar te brengen. Hij geeft vervolgens aan dat je bijvoorbeeld niet zichtbaar naast een nest moet gaan zitten, want dan komen de ouders niet meer en zullen de jonge vogeltjes sterven. Wat volgens Vincent Munier ook belangrijk is als je dieren fotografeert, lees je in regel 26-28: je moet kunnen wachten, de tijd nemen. Met andere woorden: je moet geduld hebben (antwoord A). In regel 28-36 geeft hij daar een voorbeeld van. Hij is een keer door een vliegtuig naar de Noordpool (Arctique) gebracht, 300 kilometer ten noorden van het laatste Eskimo-dorp (village inuit). Daar was niets anders dan ijs. Hij kwam daar om wolven te spotten en hij is daar een maand gebleven bij -45 °C zonder iets te zien. Uiteindelijk heeft hij ze één keer gezien en dat was zo geweldig dat hij huilde van vreugde.
Het belangrijkste bij dierenfotografie is dus antwoord A: geduld. Niet antwoord B: ervaring met wilde dieren. Ook niet antwoord C: voorstellingsvermogen of antwoord D: professionele fotoapparatuur.

3 C In regel 47-48 zegt Vincent Munier dat hij die momenten echt nodig heeft. Welke momenten belangrijk zijn voor hem, lees je in de zinnen die voor deze uitspraak staan. In het begin van de derde alinea zegt Vincent: 'Ik ga graag de confrontatie aan met moeilijke omstandigheden.' Dat komt doordat hij uit de Vogezen komt, waar de winters behoorlijk streng zijn en ook omdat hij van avontuur houdt. In regel 43-47 vertelt hij dat hij het fijn vindt om naar plekken te gaan waar niemand is, waar zelfs geen vliegtuigen in de lucht zijn. 'Het risico is dan wel dat je zelf ook een beetje een wilde wordt', zegt hij. Antwoord C is het goede antwoord: Vincent vindt het belangrijk om helemaal alleen te zijn in de natuur.
In de derde alinea staat niet dat het voor Vincent belangrijk is om zijn familie in de Vogezen te bezoeken (antwoord A). Je leest hier ook niet dat hij echt behoefte heeft aan momenten om wilde dieren te verzorgen (antwoord B) of om zich bloot te stellen aan grote gevaren (antwoord D).

4 B Bij deze vraag moet je te weten komen wat volgens Vincent Munier noodzakelijk is om een goede natuurfotograaf te worden. Daarvoor lees je alinea 4 gedetailleerd. In regel 49-54 zegt Vincent dat je als natuurfotograaf passie moet hebben voor de natuur. Het bewerken van de foto staat op het tweede plan. Je hoeft geen supertoestel te hebben. Je kunt zelfs met een simpele compact camera indrukwekkende resultaten krijgen. Hieruit blijkt dat antwoord C fout is: om een goede natuurfotograaf te worden, hoef je niet te beschikken over een digitale (numérique) camera.
In regel 54-55 lees je wat Vincent het belangrijkste vindt om een goede natuurfotograaf te worden: de blik. Je moet goed om je heen kijken. Antwoord B zal het goede antwoord zijn: de natuur goed observeren.
Om dit zeker te weten, lees je ook de rest van de alinea. In regel 55-58 vertelt Vincent dat je niet naar het einde van de wereld hoeft te reizen om mooie foto's te maken. Je kunt in het bos of zelfs in je eigen tuin van alles ontdekken om te fotograferen. Nu valt antwoord D af, want je hoeft geen verre landen te bezoeken.
In regel 58-62 zegt Vincent dat hij mensen kent die schitterende foto's maken, mensen die de tijd nemen om een stukje gras met plantjes en insecten te observeren. Hier staat niet dat je kennis moet hebben van planten en insecten om een goede natuurfotograaf te worden. Antwoord A is fout.
Nu weet je zeker dat antwoord B het juiste antwoord is: Om een goede natuurfotograaf te worden moet je de natuur goed observeren.

G15 **EXAMEN**tekst **2018-I: 7**

1 C Welke bewering komt overeen met de eerste alinea? Kijk eerst naar de antwoordmogelijkheden. Antwoord A: Degenen die de RN7 in de vakantie nemen, zijn vooral mensen die van nostalgie houden. Antwoord B: Tegenwoordig nemen veel Franse vakantiegangers weer de RN7 om naar het zuiden te gaan. Antwoord C: De RN7 heeft veel verschillende namen gekregen.
In regel 1-5 lees je dat de snelweg RN7 voor de Fransen zeer speciaal is. Het is een soort lint van herinneringen en nostalgie, meer nog dan een traject. In

regel 5-15 staat dat deze weg ook wel de 'Blauwe weg' wordt genoemd, omdat hij Parijs verbindt met Menton oftewel de somberheid (grisaille) van de hoofdstad met de blauwe lucht van de Côte d'Azur. Sommigen noemen deze weg nog steeds de 'vakantieweg', want in de jaren zestig van de vorige eeuw namen vele gezinnen deze snelweg om een zonnebad in het zuiden van Frankrijk te kunnen nemen.
Antwoord C is het juiste antwoord, want de weg staat bekend onder verschillende namen.

2 D In de tweede alinea wordt duidelijk gemaakt dat men tegenwoordig veel sneller naar het zuiden kan door de autosnelweg A7 te nemen. In regel 20-23 lees je dat de RN7 daardoor jammer genoeg wat van zijn charme is kwijtgeraakt. Toch is hij niet helemaal vergeten. In regel 23-31 staat dat sommige gemeentes langs de RN7 een paar jaar geleden de nodige maatregelen hebben getroffen om dit levende erfgoed (patrimoine) in stand te houden. Alleen al het rijden op de RN7 maakt de fervente liefhebbers van het verleden tegenwoordig helemaal gelukkig. Antwoord D is het goede antwoord: Ondanks de hevige concurrentie van de autosnelweg A7 trekt de RN7 nog altijd enthousiastelingen.
De andere antwoorden zijn niet juist. Antwoord A: In het verleden zijn de pogingen om de RN7, dat levende erfgoed, te behouden, tevergeefs geweest. Antwoord B: Dankzij de snelheidsbeperkingen is de verkeersveiligheid van de RN7 beter gegarandeerd dan die van de autosnelweg A7. Antwoord C: Dankzij de veiligheidsmaatregelen kan de RN7 de concurrentie met de autosnelweg A7 weerstaan.

3 A De open plek staat halverwege de derde alinea. Je skimt deze alinea tot aan de open plek. Dan weet je dat de RN7 het symbool is van een tijdperk: dat van de 'Trente Glorieuses' van 1945 tot 1975. In die glorierijke jaren vlak na de Tweede Wereldoorlog kregen werknemers (salariés) twee weken vakantie die werd doorbetaald (congés payés). Toen konden talrijke gezinnen ineens op vakantie naar het zuiden en naar de Middellandse Zee. Nu ben je bij de open plek in regel 40 aangekomen. Je leest verder: __**?**__ werd het verkeer op de RN7 intensiever.
Het signaalwoord dat je gaat invullen, geeft het verband aan tussen de zinnen voor de open plek en de zin erna. Er is hier sprake van een gevolg. Het juiste signaalwoord staat in antwoord A: Daarom (**Par conséquent**).
De andere signaalwoorden passen niet in regel 40: Daarentegen (antwoord B), Bijvoorbeeld (antwoord C), Toevallig (antwoord D).
In regel 42-46 staat verder nog dat de vakantiegangers zich niets aantrokken van dat drukkere verkeer op de RN7. In die tijd werd het reizen op die weg al als een avontuur op zich beschouwd.

4 **1 = wel; 2 = wel**
Bewering 1 komt wel overeen met de vierde alinea. Als je het over de RN7 hebt, lees je in regel 51-59, heb je het ook over de beroemde rood-witte kilometerpaaltjes (bornes) uit het begin van de twintigste eeuw. Dankzij André Michelin werden die kilometerpaaltjes gebruikt om de categorie en het nummer van de weg, alsmede de naam en afstand van plaatsen (localités) aan te geven. André Michelin is dus met het voorstel gekomen om markeringen aan te brengen op de rood-witte kilometerpaaltjes langs de RN7.
Bewering 2 komt wel overeen met de vierde alinea. In regel 70-74 staat dat het begin van de RN7, dat wordt aangegeven met kilometer 0, zich op het kerkplein (parvis) van de Notre Dame in Parijs bevindt, net als het begin van alle andere snelwegen in Frankrijk. Alle 'routes nationales' beginnen dus op dat plein.

5 A In regel 60-67 lees je dat André Michelin in 1912 een petitie indient bij het ministerie van Openbare Werken om de wegen begaanbaarder (praticables) en de rijrichtingen beter zichtbaar te maken. Die petitie krijgt wel 200.000 handtekeningen __**?**__ er nauwelijks meer dan 40.000 geregistreerde (immatriculées) auto's zijn in Frankrijk!
Hier hoort een signaalwoord dat een tegenstelling aangeeft. Het signaalwoord 'terwijl' (**alors que**) van antwoord A past in deze zin. De andere signaalwoorden passen niet in de zin: zodat (antwoord B), opdat (antwoord C), zonder dat (antwoord D).
In regel 68-70 lees je nog dat dankzij die petitie de asfalteringswerkzaamheden (travaux de goudronnage) beginnen en men een begin maakt met de wegmarkeringen (bornage des routes).

6 A De open plek staat helemaal aan het eind van de tekst. Je leest in de laatste alinea dat je tegenwoordig vaak liefhebbers van oude auto's op de RN7 ziet. Heel veel van die mensen gaan helemaal op in die retrosfeer van de oude RN7. Daarbij wordt geen enkel detail vergeten, van oude koffers tot baretten tot het kleedje voor de picknick. En ja, dat is __**?**__. Het woord dat hier past, kan alleen maar 'nostalgie' (**de la nostalgie**) zijn.
De andere antwoorden passen niet op de open plek: geduld (antwoord B), liefdesverdriet (antwoord C), overdreven vaderlandsliefde (antwoord D).

G16 EXAMENtekst 2018-I: 10

1 A In regel 1-7 lees je dat wanneer kinderen vragen beginnen te stellen over wilde dieren, zoals olifanten of slangen, het voor de ouders vaak tijd wordt om met hen naar de dierentuin te gaan. In regel 7-13 staat dat je in Europa keus te over (embarras du choix) hebt. Daar zijn meer dan 2500 dierentuinen en aquariums voor publiek geopend. Frankrijk staat daarbij aan kop van het Europese klassement met ongeveer 940 dierentuinen. Antwoord A is het goede antwoord: Families die naar de dierentuinen willen gaan, hebben veel keus.
In de eerste alinea staat niet dat de Fransen veel vaker naar de dierentuin gaan dan vroeger (antwoord B). Je leest hier ook niet dat de grootste dierentuinen zich in Frankrijk bevinden (antwoord C) of dat maar weinig kinderen de wereld van de wilde dieren kennen (antwoord D).

2 C Om te beoordelen wat het verband is tussen regel 16-19 en regel 14-16, vertaal je beide zinnen. Regel 14-16: Meer nog dan een familietraditie is het bezoek aan de dierentuin een echte opvoedkundige bestemming (vocation). Regel 16-19: Zo'n bezoek maakt het mogelijk om de diersoorten die onze planeet bevolken, te ontdekken of te leren kennen.
De tweede zin spreekt de eerste niet tegen (antwoord A). Hij relativeert deze ook niet (antwoord B). De tweede zin werkt de opvoedkundige bestemming verder uit. Antwoord C is dus het juiste antwoord.

3 D In regel 19-22 lees je dat er over de gevangenschap (captivité) van de wilde dieren, die overal vandaan komen, verschillend wordt gedacht. In regel 22-26 staat dat sommige mensen vinden dat dierentuinen het mogelijk maken om dieren die met uitsterven worden bedreigd (en voie de disparition), te redden door hen in een veilige omgeving op te sluiten.
Nu moet je kiezen met welk woord de volgende zin zou kunnen beginnen. Je hebt de keuze uit antwoord A: Ainsi, (Zo); antwoord B: Bref, (Kortom); antwoord C: En plus, (Bovendien); antwoord D: Toutefois (Toch).
Als je regel 26-31 hebt gelezen, weet je dat andere mensen van mening zijn dat de dieren lijden als ze in gevangenschap leven. Zij denken dat het beter zou zijn om hun natuurlijke omgeving te beschermen dan om kunstmatige gevangenissen te bouwen. Deze mening is tegengesteld aan die van de mensen in de vorige zin. Het juiste signaalwoord is dus antwoord D: **Toutefois,** (Toch).

4 **(Om blijk te geven van hun) rijkdom (en) hun wetenschappelijke interesse.**
Opmerking
Alleen wanneer je beide redenen noemt, is het antwoord goed.
In de derde alinea staat dat dierentuinen en aquariums al heel lang bestaan. De Egyptenaren, de Romeinen, maar ook de koningen waren altijd al in het bezit van min of meer exotische dieren. In regel 38-39 staat dat dit een teken van **rijkdom** was en soms van echte **wetenschappelijke interesse**. Zo had Lodewijk XIV zijn eigen dierentuin (ménagerie) in Versailles in de zeventiende eeuw.

5 C Je leest in de vierde alinea dat het welzijn (bien-être) van de dieren tegenwoordig heel belangrijk is. In Frankrijk zijn enkele dierenparken die wereldwijd algemeen bekend staan vanwege hun kwaliteitsniveau. In regel 48-53 staat dat het ‘Zooparc de Beauval’ een van de vijftien mooiste dierenparken van de wereld is, waar ook het welzijn van de dieren van essentieel belang (primordial) is. Je weet nu dat antwoord C het goede antwoord is: De auteur van de tekst noemt het ‘Zooparc de Beauval’, omdat het een dierentuin is waar het geluk van de dieren het belangrijkst is.
De auteur noemt het ‘Zooparc de Beauval’ niet, omdat het een van de grootste dierentuinen van de wereld is (antwoord A). Hij noemt het ook niet, omdat het een Franse dierentuin is die talrijke bezoekers trekt (antwoord B).

6 C De vraag luidt: Waar maken de meeste tegenstanders van de dierentuin zich zorgen over volgens de laatste alinea? Je hebt de keuze uit vier antwoorden: De manier waarop de dieren er worden verzorgd (antwoord A). De manier waarop de dierentuinen technische middelen toepassen (antwoord B). Het feit dat de dieren er worden opgesloten (antwoord C). Het feit dat de bezoekers van een dierentuin geen goede instructies krijgen (antwoord D).
In regel 54-58 staat dat in deze tijd waarin veel mensen zich bewust worden (prennent conscience) van het belang van het milieu en het behoud van de fauna, de dierentuinen een slechte reputatie hebben. In regel 58-64 lees je dat het voor de meeste tegenstanders van dierentuinen niet de vraag is of de dieren er goed worden verzorgd, maar of men het recht heeft om dieren op te sluiten voor het plezier van toeschouwers of zelfs maar voor het behoud van de soort. Antwoord C lijkt het juiste antwoord te zijn, maar je leest nog even door.
In regel 64-70 staat dat het met de huidige technische middelen zeer goed mogelijk zou zijn om mensen op de hoogte te brengen van de fauna en dat een dierentuin helemaal niet meer nodig is. Volgens de tegenstanders zijn dierenparken van een andere tijd en zouden ze gesloten moeten worden. Je weet nu zeker dat antwoord C het goede antwoord is.

7 **nee**
In de tekst wordt geen reden gegeven waarom Frankrijk meer dierentuinen heeft dan enig ander land in Europa. In regel 11-13 staat alleen dat Frankrijk aan kop van het Europese klassement staat met ongeveer 940 dierentuinen. Het antwoord op de vraag is dus **nee**.

© ThiemeMeulenhoff

2019-I met uitwerkingen

In dit onderdeel vind je een volledig examen. Elke tekst wordt voorafgegaan door een ‘oriëntatie vooraf’ die je helpt om je te focussen op de tekst en de vragen. Het examen wordt gevolgd door de uitgewerkte antwoorden. Lees voordat je begint de aanwijzingen op bladzijde 156, die ook voor dit examen gelden.

Van elke tekst is de moeilijkheidsgraad aangegeven door middel van het toekennen van één, twee of drie sterren.

De cijferbepaling vind je achter in deze bundel in de bijlage.

© ThiemeMeulenhoff

H 1 EXAMENtekst★ 2019-I: 1 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een vraag. Daaruit kun je opmaken dat in de tekst waarschijnlijk het antwoord op die vraag staat: 'Waarom droeg Napoleon zijn hand in zijn jasje?'
illustratie: Hier zie je Napoleon in zijn karakteristieke houding met zijn linkerhand in zijn jasje gestoken.
soort tekst: Dit artikel is afkomstig van de website *www.pourquois.com*. Het is een online vraagbaak waar je dagelijks allerlei vragen en antwoorden kunt lezen.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst voordat je het artikel doorneemt. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Hier moet je aangeven welke bewering over Napoleon overeenkomt met de tekst. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om erachter te komen waarom Napoleon zijn hand in zijn jasje zou dragen.

Pourquoi Napoléon portait-il la main dans sa veste ?

On se représente Napoléon toujours avec sa main gauche dans le centre de sa veste et contrairement à ce qui a été avancé, ce n'est pas parce qu'il avait mal à l'estomac. Cette explication est la plus populaire mais elle a finalement été démentie.

Il existe deux versions possibles à cette posture. La première vient d'une pose qu'il aurait prise pour poser sur un tableau. Suite à cela, de nombreux autres peintres auraient choisi cette posture pour le représenter, et Napoléon a adopté ce geste qui a fait quelque peu sa renommée. La seconde fait tout simplement référence à une position prise par les hommes de l'époque romaine pour évoquer l'élégance selon les règles de la bienséance. Par ce geste, il se serait assimilé donc à des hommes de pouvoir, qui représentaient sagesse et éducation.

d'après www.pourquois.com

1p **1** Laquelle des affirmations suivantes correspond au texte ?
Napoléon porterait la main dans sa veste
A pour adoucir la douleur d'estomac dont il souffrait de temps à autre.
B pour se moquer des artistes qui voulaient le représenter.
C pour se comparer aux hommes de l'empire des Romains.

H 2 EXAMENtekst★★ 2019-I: 2 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een citaat van iemand die het heeft over 'Een ware ode aan de liefde.' Dat zegt nog niet veel over de tekst.
illustratie: De foto met een videoprojectie van een zoenend stel op een gebouw in Parijs geeft je al een duidelijker beeld van het onderwerp. Zou het gaan om de bijzondere manier van uiting geven aan de liefde?
soort tekst: Dit is een artikel uit het online tijdschrift *Vivre Paris*. Daarin vind je allerlei nieuwtjes en actualiteiten over Parijs. Je kunt er ideeën opdoen over uitstapjes en voorstellingen die onbekend en vernieuwend zijn.
twee vragen: Lees de twee vragen bij deze tekst even door. Je ziet dan dat de tekst gaat over Julien Nonnon die in Parijs beelden op gevels projecteert.

« Une véritable ode à l'amour »

(1) Paris, la nuit. Dans la fraîcheur d'une soirée d'automne, un mur de la capitale s'anime. Quelque part, sur une façade, apparaît un couple qui s'embrasse tendrement. Au loin, la silhouette de la Tour Eiffel se dessine. *#le_baiser* est un projet de mapping video qui célèbre l'amour. Le street artiste français Julien Nonnon projette sur les façades de Paris des images tendres de couples qui s'embrassent. C'est un spectacle poétique, une véritable ode à l'amour.

(2) Julien Nonnon n'en est pas à son coup d'essai. En 2015, il avait dénoncé les diktats de la mode avec *Safari Urbain*, des projections d'illustrations d'animaux sur des immeubles parisiens. Cet automne, Julien Nonnon est de retour avec *#le_baiser*, une œuvre qui évoque le rêve. Ce prodige du vidéo-mapping a emprunté ses idées dans les *Poésies Nouvelles* d'Alfred de Musset. Dans cette œuvre, le poète français déclarait : « Le seul vrai langage au monde est un baiser ».

(3) Tout au long du mois de septembre, il a photographié dans son studio des couples anonymes issus d'horizons différents. Amants, familles ou amis, beaucoup ont été séduits par la « bibliothèque de l'amour » de l'artiste. Il affirme par ailleurs avoir « reçu de nombreux messages très touchants d'inconnus me racontant leurs histoires et les raisons pour lesquelles ils souhaitent contribuer à mon projet ».

(4) *#le_baiser* est une œuvre qui joue avec les codes esthétiques et cul-

turels de l'art urbain. Elle questionne notre rapport à l'espace et au temps en replaçant l'homme amoureux au cœur de la ville. L'amour s'échappe ainsi des appartements pendant les nuits parisiennes.

d'après Bienvenue sur vivre Paris, le 27 octobre 2016

« *#le_baiser* est un projet de mapping video qui célèbre l'amour. » (regel 7-8)

1p **2** Wordt in de tekst duidelijk waardoor of door wie Julien Nonnon zich heeft laten inspireren?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, geef aan wat of wie zijn inspiratiebron is geweest.

2p **3** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tekst.
1 Het is de eerste keer dat Julien Nonnon in Parijs beelden op gevels projecteert.
2 De personen die model hebben gestaan voor *#le_baiser* zijn vrienden en familieleden van Julien Nonnon.
3 Sommige Parijzenaars zijn van mening dat Julien Nonnon met zijn project de privacy van de bewoners schendt.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

 © ThiemeMeulenhoff

H 3 EXAMENtekst ★★ 2019-I: 3 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel kun je niet veel opmaken. De drie namen zeggen nog niets.
illustratie: Op de foto zie je de buik van een zwangere vrouw met daarop papiertjes met namen. Nu begrijp je dat het in de tekst over namen gaat die aan baby's worden gegeven.
eerste alinea: Als je de eerste alinea skimt, kom je belangrijke informatie tegen over het geven en veranderen van namen waarover de tekst gaat.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 17): Op de open plek moet je een signaalwoord invullen. Kijk eerst of je weet wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Lees dan de regels voor en na de open plek. Bepaal het verband tussen de zinnen en kies je antwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Johnny, Mohamed et Tarzan

(1) S'appeler Johnny, comme l'icône du rock français Johnny Hallyday, ce n'est pas toujours facile. Une solution : pourquoi pas changer de prénom ? Chaque année, près de 3 000 personnes font cette démarche. Autrefois, le requérant devait payer un avocat, constituer tout un dossier et passer devant le juge aux affaires familiales. Une procédure longue et lourde qui coûtait entre 500 et 1 000 euros. Depuis mai 2016, il n'est plus obligatoire de passer devant la justice. Il suffit au requérant de s'entretenir avec l'officier d'état civil de sa mairie. 95% des demandes sont acceptées. __5__ les plaignants doivent justifier leur démarche. « Le seul fait de ne pas aimer son prénom ne peut constituer un motif d'intérêt légitime », précise le sociologue Baptiste Coulmont, auteur du livre *Changer de prénom, De l'identité à l'authenticité.*

(2) Dans 80% des cas, les personnes souhaitant changer de prénom ont un ou deux parents nés à l'étranger. Pour se sentir plus intégré, Samir a par exemple « francisé » son prénom en Samuel. À l'inverse, Rémy a choisi de s'appeler Mohamed afin de se rapprocher de ses racines algériennes. De son côté, Micheline ne supportait pas son prénom, car celui-ci désigne une célèbre locomotive. Elle l'a donc fait modifier et se prénomme aujourd'hui Michèle. Parmi les autres motivations avancées, il y a les conversions religieuses, les changements de sexe, ou les passés

© ThiemeMeulenhoff

très douloureux que l'on veut tenter d'oublier. C'est le cas de Sarah. Battue par son père lorsqu'elle était jeune, elle a choisi une fois adulte de s'appeler Nina.

(3) Un prénom donne beaucoup d'indices sur une personne. On peut bien sûr deviner son sexe, mais aussi souvent l'époque dans laquelle il ou elle est né(e), supposer son origine géographique, parfois ethnique, et même sa classe sociale. D'où certainement la volonté de l'acteur Luchini de troquer son prénom Robert, aux origines populaires, contre celui de Fabrice, un peu plus chic.

(4) Pour choisir le prénom de leur bambin, les parents ont carte blanche… ou presque. L'état civil peut intervenir s'il estime que le prénom désiré risque de porter préjudice à l'enfant. Récemment, la justice française a ainsi refusé l'usage des prénoms suivants : Nutella, Fraise, Mini-Cooper, Manhattan, Prince-William… . Sur Internet, le site « La ligue des officiers d'état-civil » recense les prénoms étranges qui semblent avoir échappé à l'attention de la justice. Parmi eux : Tarzan, Princess, Darwyn, Bilbo ou encore Khaleesi, nom de l'héroïne de la série très en vogue *Game of Thrones*.

d'après Ecoute, décembre 2016

1p **4** Qu'est-ce qui est vrai selon le premier alinéa ?
- **A** Dans le passé, les gens ne changeaient que rarement de prénom étant donné le prix élevé de la procédure.
- **B** De nos jours, la démarche pour changer de prénom est moins compliquée que dans le passé.
- **C** Les frais d'un changement de prénom varient aujourd'hui entre 500 et 1000 euros.
- **D** Récemment, le nombre de personnes qui veulent changer de prénom a augmenté considérablement.

1p **5** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au premier alinéa.
- **A** Bref,
- **B** D'autant plus que
- **C** Néanmoins,
- **D** Par exemple,

In de tweede alinea worden voorbeelden genoemd van mensen die hun voornaam hebben laten veranderen.

2p **6** Om welke reden hebben onderstaande personen daarvoor gekozen?

1 Samir	a afkomst benadrukken
2 Rémy	b nare herinneringen
3 Micheline	c verandering van geslacht
4 Sarah	d integratie
	e ongewenste associatie

Noteer achter de nummers bij de namen de letter van de juiste reden.
Let op: je houdt één reden over.

1p **7** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 3ème alinéa ?
1 L'acteur Luchini a changé de prénom parce qu'il trouvait son prénom assez commun.
2 L'acteur Luchini a changé de prénom parce qu'il préférait un prénom qui donne un indice sur son origine géographique.
- **A** la première
- **B** la deuxième
- **C** les deux
- **D** aucune

1p **8** Waarvan zijn namen als Tarzan, Princess, Darwyn, Bilbo en Khaleesi voorbeelden volgens de laatste alinea?
Vul de volgende zin aan:
Het zijn voorbeelden van bijzondere namen die …

H 4 EXAMENtekst ★★★ 2019-I: 4 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel kun je opmaken dat de tekst over een postbode gaat die anders is dan de gewone postbodes.
illustratie: Op de foto zie je een bijzonder bouwwerk met als bijschrift: Het 'ideale Paleis'. Zou dat een van de adressen zijn waar de postbode de post moet bezorgen?
eerste alinea: Als je de eerste alinea skimt, kom je te weten dat de postbode tijdens zijn rondes droomde over het zelf bouwen van een paleis …
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 78): De open plek bevindt zich aan het begin van de laatste zin van alinea 4. Lees de zin voor de open plek en probeer zo de juiste informatie te krijgen om het goede signaalwoord in te vullen. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één logisch geheel vormen.

Un facteur pas comme les autres

Le « Palais idéal »

(1) Il était une fois un facteur pas comme les autres. Nous sommes à Hauterives, dans le département de la Drôme, au début des années 1870. Joseph-Ferdinand Cheval doit parcourir chaque jour 32 kilomètres à pied pour distribuer le courrier. La solitude de son métier lui permet de rêver. « Pour me distraire de mes pensées, je construisais un palais féérique qui dépasse l'imagination, avec grottes, tours, jardins, châteaux, musées et sculptures et je faisais renaître toutes les anciennes architectures. » Jusqu'au jour où le facteur décide de donner vie à son rêve. Un jour d'avril 1879, Joseph-Ferdinand trouve une pierre d'une forme extraordinaire. Intrigué, il la ramasse. Pour lui, aucun doute, cette pierre va changer sa vie…

(2) Ainsi débute l'histoire de la construction de l'un des palais les plus incroyables de France. Pendant plus de 30 ans, le facteur ramassera une multitude de pierres qu'il ajoutera à son édifice. Joseph-Ferdinand commence par construire dans son jardin une fontaine qu'il appellera « Source de vie ». Puis il bâtit une cascade, deux temples, un tombeau, des colonnes, et ainsi de suite. Chaque nouvel élément s'intègre à l'ensemble existant. Et lorsque son jardin devient trop petit, le facteur achète une parcelle de terrain à son voisin pour agrandir le bâtiment, purement décoratif. En effet, le palais est inhabitable.

(3) Vous savez ce qui est le plus surprenant ? Notre homme n'a aucune connaissance en architecture ! Seul, il va chercher les pierres, parfois à 10 km de chez lui. Quand Joseph-Ferdinand prend sa retraite, à l'âge de 60 ans, il décide de consacrer tout son temps à la construction de son œuvre sans fin. « Lorsque j'ai commencé, je ne pensais pas arriver à des proportions pareilles, mais je trouvais toujours quelque chose de nouveau dans mes rêves. » Il puisait également son inspiration dans les décors de cartes postales. Un jour d'octobre, le poète Émile Roux-Parassac rend visite à Joseph-Ferdinand Cheval et tombe littéralement sous le charme du monument. Il a dédié un poème au facteur dans lequel il a écrit : « Ton idéal, ton Palais. » Depuis, l'édifice est connu sous le nom de « Palais idéal ».

(4) Le palais impressionne par ses dimensions : 26 mètres de longueur, 14 de largeur. Sa hauteur atteint jusqu'à 12 mètres. Le Palais idéal est considéré comme une œuvre universelle puisqu'il réunit des éléments inspirés des quatre coins du monde : temples hindou et égyptien, tombeau druidique, labyrinthe, mosquée… Quelques miniatures représentent un chalet suisse, une pagode ou encore un château du Moyen Âge. Joseph-Ferdinand Cheval multiplie aussi sculptures et ornementations : fées, géants, ours, renards, chats… **12** quelques heures sont nécessaires aux visiteurs pour admirer tous les détails de ce palais unique en son genre.

(5) Lors du classement du Palais idéal comme Monument historique en 1969, le ministre de la Culture de l'époque déclarera : « C'est le seul exemple en architecture d'art naïf. Il serait enfantin de ne pas classer ce palais, quand c'est nous, Français, qui avons la chance de le posséder. C'est la seule architecture naïve du monde. » En effet, sans le savoir, Joseph-Ferdinand Cheval préfigurait des artistes comme Henri Rousseau, considéré comme le représentant le plus important de ce genre. Et en 1984, la Poste a édité un timbre qui représente l'œuvre de toute sa vie. Le facteur aurait sûrement apprécié ce clin d'œil.

d'après Ecoute, août 2016

« Un facteur pas comme les autres » (titre)

1p **9** Qu'est-ce qui rend Joseph-Ferdinand Cheval une personne bien particulière selon le texte ?

A Grand amateur d'architecture, il a traversé la France à pied pour visiter des châteaux et des palais féeriques.
B Il a mené une vie solitaire dans un palais dont les mesures dépassent l'imagination.
C Il a réalisé son rêve en construisant tout seul l'un des palais les plus exceptionnels de France.
D Sans se plaindre, il distribuait le courrier en parcourant quotidiennement des dizaines de kilomètres.

1p **10** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tweede alinea.

1 Joseph-Ferdinand Cheval heeft zijn paleis gebouwd aan de hand van een ontwerp gemaakt door een architect.
2 In de loop van de jaren heeft Joseph-Ferdinand Cheval zijn paleis vergroot om erin te kunnen wonen.

Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

Joseph-Ferdinand Cheval putte inspiratie voor zijn levenswerk uit meerdere bronnen.

2p **11** Welke bronnen gebruikte hij volgens de derde alinea?

1 boeken over architectuur
2 zijn dromen
3 afbeeldingen op ansichtkaarten
4 literaire werken

Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

1p **12** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 4ème alinéa.

A D'abord
B En plus,
C Par conséquent,
D Par contre,

2p **13** Waaruit blijkt de waardering voor het werk van Joseph-Ferdinand Cheval? Noem twee dingen die in de laatste alinea worden vermeld.

Het paleis van Joseph-Ferdinand Cheval wordt het « Palais idéal » genoemd (zie onderschrift foto).

1p **14** Waarop is deze naam gebaseerd volgens de tekst?

© ThiemeMeulenhoff

H 5 EXAMENtekst ★★★ 2019-I: 5 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel zet je misschien voor een raadsel, want het woord 'numérique' is een bijvoeglijk naamwoord dat hier zelfstandig wordt gebruikt. Het betekent letterlijk 'digitaal'. Verder heeft het in de tekst kennelijk iets met vrouwen te maken. De betekenis van de titel zou je het best kunnen omschrijven met een beetje vrije vertaling: 'Vrouwen op de digitale snelweg'.
illustratie: De foto zegt nog niet zoveel. Waarschijnlijk is dit een van de vrouwen over wie het in de tekst gaat.
structuur: De tekst is lang en bestaat uit vijf alinea's. Wanneer je de eerste alinea leest, krijg je een globale indruk van de inhoud. In het departement Seine-Saint-Denis kunnen meisjes van de middelbare school wegwijs worden gemaakt in de digitale wereld. Jongens worden niet toegelaten.
voetnoot: Maak gebruik van de voetnoot. Je krijgt een toelichting bij een begrip in regel 45: de IUT is een technische afdeling van de universiteit van Parijs.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Les Dossiers de l'Actualité*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Le numérique au féminin

(1) Le ciel d'hiver gris et froid et les onze étages montés à pied – l'ascenseur est en panne – sont vite oubliés face au sourire de Salwa Toko. Dans les locaux de la Fondation Agir contre l'exclusion (Face) pour laquelle elle travaille, la bonne humeur de la chef de projet est bien loin de la France morose. Salwa Toko tape parfois du poing mais elle ne se décourage jamais. Depuis 2014, son programme Wi-Filles accueille des collégiennes et des lycéennes de Seine-Saint-Denis pour une initiation à l'univers du numérique. « Que des filles, pas de garçons ! » : Wi-Filles annonce la couleur de son engagement féministe. Au mur, des affiches rappellent que « Les filles peuvent » et que « Le sexisme, ce n'est pas notre genre ».
(2) « J'ai grandi au Mali, où j'étais une très bonne élève », se souvient Salwa Toko. « Mais ma famille est revenue en France quand j'étais en cinquième et mes notes ont chuté, je n'arrivais pas à m'adapter. » Résultat ? Conseil de classe et proposition de réorientation vers un parcours professionnel. « On m'a laissé le

© ThiemeMeulenhoff

choix entre couture et coiffure ! Pourquoi pas la mécanique, l'électricité, que sais-je ? Filles et garçons devraient avoir les mêmes choix », s'énerve-t-elle. « Il ne faut jamais se contenter de ce qu'on nous impose, il faut suivre son propre chemin. Et c'est ce que j'ai fait. » Ses notes remontent, les études s'enchaînent. Au début des années 2000, le boom du numérique bat son plein. Salwa Toko plonge dedans.

(3) Le deuxième déclic a lieu en 2012. Invitée aux 24 heures des IUT[1)] informatiques par la mairie de Montreuil, Salwa Toko se sent bien seule dans sa robe de cocktail. « Parmi les participants et les officiels, il n'y avait que des hommes dans la salle », se rappelle-t-elle. « J'ai cru un instant que c'était comme dans le sport ou la religion musulmane : une salle pour les garçons et une pour les filles. » Mais, renseignements pris, il n'y a pas de salle pour les filles. Car il n'y en a tout simplement pas.

(4) Pour sensibiliser les jeunes filles à l'informatique, elle s'adresse aux collégiennes de troisième. Déjà en contact avec les établissements scolaires de Seine-Saint-Denis, elle y présente son projet. « Je n'ai pas choisi la Seine-Saint-Denis pour toucher une population défavorisée », tient à préciser la fondatrice de Wi-Filles. « La problématique des femmes dans le numérique touche toutes les catégories sociales. »

(5) Encouragées par son énergie communicative, 65 filles ont déjà suivi une session. Programmation informatique, robotique, applications, réseaux sociaux, tout l'univers numérique est passé en revue avec l'aide de tutrices qui animent des ateliers et assurent à l'occasion du soutien scolaire. « Les filles choisissent plutôt des métiers où elles ont vu des femmes, montrer qu'il existe des professionnelles de l'informatique est donc très important », assure Salwa Toko. Pour l'avenir, elle entend poursuivre son long chemin vers plus d'égalité des deux sexes. Et elle espère ouvrir des antennes de Wi-Filles un peu partout en France.

d'après Les Dossiers de l'Actualité, mars 2017

noot 1 IUT : un institut universitaire de technologie

1p **15** Qu'est-ce que nous apprenons sur Salwa Toko au premier alinéa ?
- **A** Elle a fondé une entreprise informatique dans laquelle elle n'emploie que des femmes.
- **B** Elle est toujours très pessimiste quant à l'avenir des femmes dans l'informatique.
- **C** Elle lutte pour une féminisation de l'univers numérique.
- **D** Elle n'a toujours pas réussi à trouver un job dans l'informatique.

1p **16** Qu'est-ce qui ressort du 2ème alinéa ?
- **A** Dans son choix pour l'univers numérique, Salwa Toko s'est laissé guider par sa famille.
- **B** Sal:wa Toko a refusé d'accepter l'orientation professionnelle qu'on lui avait proposée à l'école.
- **C** Salwa Toko a su tirer profit du grand décalage entre le système scolaire du Mali et celui de la France.
- **D** Ses notes ayant chuté, Salwa Toko a dû opter pour la coiffure malgré sa préférence pour la couture.

© ThiemeMeulenhoff

« Le deuxième déclic » (ligne 43)

1p **17** À quel moment le deuxième déclic a-t-il eu lieu d'après le 3ème alinéa ?
Au moment A où Salwa Toko se rendait compte qu'aux 24 heures des IUT
- **A** elle était la seule participante présente.
- **B** il y avait une salle pour les garçons et une pour les filles.
- **C** une robe de cocktail n'était pas conforme au type de tenue exigée.

1p **18** Laquelle ou lesquelles des constatations suivantes correspond(ent) au 4ème alinéa ?
1. Pour présenter son projet, Salwa Toko a choisi la Seine-Saint-Denis vu le grand nombre d'habitants issus de milieux peu favorisés.
2. Salwa Toko aura bien de la peine à sensibiliser les collégiennes de troisième à l'informatique.

- **A** la première
- **B** la deuxième
- **C** les deux
- **D** aucune

« l'aide de tutrices » (regel 75-76)
Voor haar project Wi-Filles zet Salwa Toko vrouwelijke begeleiders in.

1p **19** Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de vijfde alinea waarin je leest waarom ze kiest voor vrouwelijke begeleiders.

© ThiemeMeulenhoff

H 6 EXAMENtekst ★★★ 2019-I: 6 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een citaat: 'Er zijn steeds minder ijsvelden'. Zou degene die die uitspraak doet meer weten over het wegsmelten van het pakijs?
ondertitel: De tekst is een interview met de Franse poolonderzoeker Jean-Louis Étienne. Het citaat zal een uitspraak van hem zijn.
structuur: De tekst is nogal lang. Het is aan te raden om de tekst te skimmen, zodat je een idee krijgt waarover deze gaat.
soort tekst: Dit is een artikel uit een themanummer van *Le Point*, een weekblad dat vooral politieke, economische en culturele onderwerpen behandelt.
meerkeuze-invulvraag (regel 63): De open plek bevindt zich halverwege alinea 4 aan het begin van een zin. Lees de zin voor en na de open plek en probeer zo de juiste informatie te krijgen om het goede signaalwoord in te vullen. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één logisch geheel vormen.

« Il y a de moins en moins de banquise »

Entretien avec Jean-Louis Étienne, explorateur français et spécialiste des pôles.

(1) Pouvez-vous nous dire pourquoi on entreprend des expéditions en Arctique ?
Les expéditions polaires démarrent au XIXe siècle, à l'initiative des Britanniques. Certaines avaient un objectif scientifique, comme celle du navigateur James Clark Ross qui a fait la découverte du pôle Nord en 1831. Pour d'autres, plus nombreuses, il s'agissait de découvrir une route commerciale qui permette de rejoindre plus rapidement l'Extrême-Orient sans passer par le cap de Bonne-Espérance, par exemple le passage du Nord-Ouest, au large du Canada. Aujourd'hui, on s'y rend essentiellement pour des raisons économiques. C'est le cas de compagnies pétrolières et gazières, attirées par les perspectives prometteuses de découverte d'hydrocarbures.

(2) En Arctique, par quoi êtes-vous frappé ?
C'est un espace immense de quelque 20 millions de kilomètres carrés - plus de 35 fois la superficie de la France. Le climat glacial, il fait jusqu'à 60°C en-dessous de zéro sur les terres et la nuit dure un semestre. La nature est aussi extrêmement spectaculaire : des plaques de glace gigantesques, projetées avec violence par le vent et le courant, entrent en collision avec une puissance colossale.

(3) L'Arctique a-t-il changé ces dernières années, sous l'effet du réchauffement climatique ?
Oui, les pôles sont plus touchés par le réchauffement climatique que le reste de la planète. Au cours de mes expéditions au pôle Nord, j'ai pu constater que dans les régions arctiques le sol n'est plus toujours gelé. Ainsi, les terres blanches (permafrost) du Canada et de Sibérie ne le sont plus totalement, car la neige apparaît plus tard et disparaît plus tôt. J'ai également noté lors de mon voyage en ballon au-dessus de l'Arctique des zones d'eau immenses qui n'existaient pas au début des années 1980, ce qui prouve qu'il y a moins de banquise à certains endroits.

(4) Ce changement climatique a-t-il encore d'autres conséquences ?
L'activité humaine s'est développée, notamment dans le tourisme, avec la multiplication des croisières, et la pêche. __23__ ces activités ne sont possibles qu'en été, soit quelques semaines dans l'année seulement. En hiver, la glace qui se constitue rend impraticable l'essentiel des voies d'accès.

(5) Comment les populations autochtones vivent-elles cette situation ?
Le développement économique de certaines régions est une révolution. Les peuples, logeant désormais dans des maisons surchauffées, achetant leurs biens de consommation au supermarché de la ville, sont touchés de plein fouet par l'alcoolisme, la violence et la drogue. Dans le même temps, certains trouvent des emplois. L'Arctique va devenir un espace mondialisé comme un autre, c'est inévitable. Ce qui est important, c'est de protéger les populations locales d'une exploitation massive et intensive de leur terre, en particulier par des compagnies étrangères.

(6) Pensez-vous qu'on y arrivera ?
Cela n'est pas évident, car il y a d'importants enjeux économiques et énergétiques pour les États riverains de la région. Mais je garde espoir, car il y a une mobilisation forte de l'opinion publique au sujet de sa préservation. Le pôle Nord renvoie à un imaginaire mythique - les igloos, l'ours blanc, les Inuits - et presque mystique : selon la tradition, le Père Noël habite au pôle Nord !

d'après Le Point, hors-série, été 2016

1p **20** Met welk doel werden in het verleden de meeste expedities naar de Noordpool ondernomen volgens de eerste alinea?

Jean-Louis Étienne raconte ce qui le frappe en Arctique.
1p **21** De quoi est-ce qu'il **ne** parle **pas** au 2ème alinéa ?
A de la nature impressionnante
B de l'étendue du paysage
C des températures extrêmement basses
D des zones d'eau énormes

1p **22** De quel(s) effet(s) du réchauffement climatique Jean-Louis Étienne parle-t-il au 3ème alinéa ?
1 La superficie du sol perpétuellement gelé des régions arctiques diminue.
2 Le niveau de la mer a commencé à monter bien avant les années 1980.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune

1p **23** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 4ème alinéa.
A C'est pourquoi
B De plus,
C Mais
D Par exemple,

1p **24** Qu'est-ce qu'on lit au 5ème alinéa ?
A La population locale en Arctique profite énormément de l'arrivée des compagnies étrangères.
B Le développement économique en Arctique nuit au bien-être des populations locales.
C Les populations autochtones s'opposent à la mondialisation de leur cadre de vie.

« Le pôle … pôle Nord ! » (lignes 95-99)
1p **25** Comment cette phrase se rapporte-t-elle à celle qui précède ?
A Elle en donne la conséquence.
B Elle la contredit.
C Elle la relativise.
D Elle l'explique.

H 7 EXAMENtekst ★★★ 2019-I: 7 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Het citaat in de titel betekent: 'Perfect zijn, zou dat … perfect zijn?'
illustratie: Je ziet een gedigitaliseerde afbeelding van de filmster Marilyn Monroe. De lijnen geven aan dat met de computer alles maakbaar is. Marilyn Monroe was een schoonheidsicoon. Zou de tekst gaan over de mogelijkheden tot het perfectioneren van mensen?
eerste alinea: Deze alinea geeft je een idee waarover het in de tekst zal gaan. Er worden vragen gesteld over het streven naar perfectie. Waarschijnlijk probeert psychologe Sophie Braun in de volgende alinea's daarop een antwoord te geven.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Phosphore*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

« Être parfait, ce serait … parfait ? »

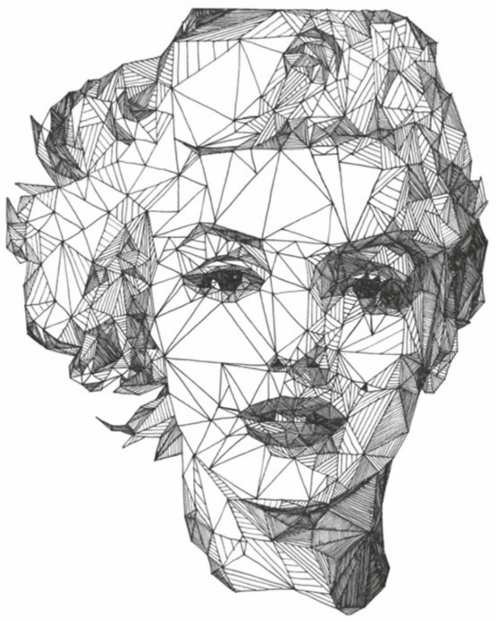

(1) Avoir un corps de rêve, réussir dans ses études, gagner toutes ses compétitions… C'est l'idéal de chacun, n'est-ce pas ? Alors, être parfait, ce serait… parfait ? Pas si sûr ! D'abord, la perfection n'est pas si facile à définir. En matière scolaire et sportive, on voit à peu près de quoi il s'agit : avoir les meilleures notes, obtenir des résultats en haut du classement. Mais dans le domaine de la beauté, l'idéal devient beaucoup plus flou. « Vouloir être parfait, c'est essayer de correspondre à un modèle, mais lequel ? », demande Sophie Braun, psychologue.

(2) Et même si l'idéal était facile à définir, qui deviendrait-on en cherchant à l'atteindre ? Des clones ? La recherche de perfection se moque complètement des différences entre les uns et les autres. « Le système scolaire valorise une excellence dans tous les domaines, où les goûts n'existent pas, où l'on doit avoir les mêmes notes en maths et en anglais, quelles que soient ses préférences », regrette Sophie Braun. En plus, être toujours au top, c'est bien beau, mais c'est épuisant. Et cela occupe l'esprit. Ceux qui sont malades à la moindre note inférieure à 19 ratent sans doute quelques occasions de s'amuser.

(3) La perfection n'étant pas de ce monde, comme le dit le proverbe, courir derrière un idéal inaccessible installe en nous une insatisfaction permanente. Pire, on arrive à l'opposé de ce qu'on visait : au lieu de se sentir progresser, on a une image de soi encore plus dégradée… « Au lycée déjà, je voulais toujours travailler plus », explique Emma. « En classe préparatoire, je me suis mise encore plus sous la pression… Sans résultat : mes notes ont chuté

et j'avais l'impression qu'elles reflétaient ce que j'étais. »

(4) Une autre question à se poser : pour qui, au fond, veut-on être parfait(e) ? Une fixation permanente sur les bonnes notes peut cacher le désir de ne jamais décevoir ses parents. Soit parce qu'ils l'exigent, soit parce qu'on veut qu'ils soient contents. Il y a aussi les amis, les enseignants, les connaissances, à qui on veut faire bonne impression. En réalité, c'est à ses propres yeux qu'on cherche à être parfait.

(5) À trop courir après un idéal, on risque de devenir malheureux. « Ma mère et mes profs m'ont conseillé d'arrêter de vouloir toujours tout faire parfaitement », témoigne Emma. Il est pourtant utile de chercher à distinguer les « Il faut que » des « J'ai envie/besoin de » : désire-t-on exceller en violoncelle, ou est-ce une obligation qu'on s'impose ? À chacun ses critères. « On a tous en soi un moi idéal qui indique ce que l'on veut devenir », rappelle Sophie Braun. « Vouloir être mieux que ce qu'on est constitue un super moteur qui doit servir toute la vie ! »

d'après Phosphore, mars 2017

1p **26** Waarom is het volgens de eerste alinea vrijwel onmogelijk volmaakte schoonheid na te streven?

1p **27** De quel aspect de la recherche de la perfection s'agit-il au deuxième alinéa ?
A de ses causes
B de ses désavantages
C de son évolution
D de son origine

1p **28** Que montre l'exemple d'Emma au 3ème alinéa ?
Il montre
A que ce n'est qu'en travaillant dur qu'on peut réaliser son idéal.
B que ceux qui peuvent réaliser leur idéal ne forment qu'une petite minorité.
C que ceux qui recherchent la perfection se retrouvent souvent très seuls.
D qu'en recherchant la perfection on risque d'arriver à l'inverse de ce qu'on avait en vue.

« pour qui, … être parfait(e) ? » (regel 52-53)
1p **29** Wat is het antwoord op die vraag volgens Sophie Braun?

1p **30** Wordt er in de laatste alinea een positief aspect genoemd van het streven naar een ideaal?
Zo nee, antwoord 'nee'.
Zo ja, citeer de eerste twee woorden van de zin waarop je je antwoord baseert.

© ThiemeMeulenhoff

H 8 EXAMENtekst ★★ 2019-I: 8 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en illustratie: De titel geeft aan dat de tekst over de Lichtstad Parijs gaat. De illustratie laat zien dat de prachtige straatlantaarns op de brug veel licht uitstralen. In de verte zie je verlichte gebouwen. Als je weleens in Parijs bent geweest, herken je misschien de mooie brug Alexandre III over de Seine en de Dôme des Invalides.
structuur: De tekst bestaat uit vier alinea's. Als je daarvan de eerste en de laatste zin leest, krijg je een indruk van de inhoud. Je komt dan te weten dat de tekst over de geschiedenis van Parijs gaat en vooral over de vraag waar de bijnaam de Lichtstad vandaan komt.
soort tekst: De tekst is een artikel van de website *www.pariszigzag*. Dit is een site waarop Parijzenaren allerlei weetjes en tips plaatsen over onbekende plekjes in hun stad.

Paris, Ville Lumière

(1) Paris, Ville Lumière… Si le surnom de la capitale est bien connu, son origine l'est moins. Et il faut remonter bien loin, à l'heure où l'électricité n'était pas encore d'actualité, pour en trouver la signification. Petit retour en arrière sur cette anecdote.

(2) Si aujourd'hui Paris n'est plus la métropole la plus éclairée, cela a longtemps été le cas. Les origines supposées du surnom « Ville Lumière » pour notre belle capitale sont multiples, mais on doit sans aucun doute ce sobriquet aux étrangers et provinciaux venus faire une halte ici.

(3) Certains pensent qu'il date du XVIIème siècle. À cette époque, Louis XIV est au pouvoir. Avec son ministre Jean-Baptiste Colbert, il essaie par tous les moyens d'endiguer la criminalité qui gangrène la ville. Ils nomment alors Gilbert Nicolas de la Reynie lieutenant général de la police en 1667. Cet ingénieux chef décide de mettre en lumière les coins les moins fréquentés. Ainsi, pour éviter que les voyous se cachent dans les ruelles sombres, il installe des lanternes et flambeaux sur la plupart des axes et demande aux habitants d'éclairer leurs fenêtres à l'aide de bougies et lampes à huile. Une première qui tape dans l'œil des visiteurs.

(4) En 1820, c'est au créateur de l'éclairage au gaz, Philippe Lebon,

© ThiemeMeulenhoff

que l'on doit le développement considérable de l'illumination urbaine. Au début, les monuments et les passages couverts sont privilégiés pour rapidement s'étendre à toute la ville. Quarante ans plus tard, ce sont quelque 56 000 réverbères qui habillent Paris et en font donc… La Ville Lumière !

d'après www.pariszigzag, le 19 décembre 2016

1p **31** Qu'est-ce qu'on lit aux deux premiers alinéas ?
- **A** Aujourd'hui, beaucoup de gens ne savent toujours pas quel est le surnom de Paris.
- **B** De nos jours, Paris est la ville la plus éclairée du monde, d'où son surnom.
- **C** Des gens originaires de l'étranger et de la province qui ont séjourné à Paris auraient imaginé le surnom « Ville Lumière ».
- **D** Paris est surnommée « Ville Lumière » depuis l'installation de l'électricité dans la ville.

1p **32** Pourquoi a-t-on introduit l'éclairage à Paris d'après le 3ème alinéa ?
- **A** Pour décorer la ville afin d'attirer un plus grand nombre de visiteurs.
- **B** Pour illuminer les axes de la ville en l'honneur du roi Louis XIV.
- **C** Pour lutter contre la délinquance dans certains endroits de la capitale.

1p **33** Qu'est-ce qui est vrai d'après le dernier alinéa ?
- **A** Au cours du 19ème siècle, l'éclairage de Paris s'est énormément répandu.
- **B** Au début, il n'y avait des réverbères que dans quelques passages couverts de Paris.
- **C** En 1820, on a installé 56 000 réverbères pour illuminer les grands monuments parisiens.

© ThiemeMeulenhoff

H 9 EXAMENtekst★ 2019-I: 9 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel, één vraag: Als je ziet dat de titel ontbreekt, kijk je waarschijnlijk meteen naar de vraag. Dan blijkt inderdaad dat jij moet aangeven welke van de vier titels bij deze tekst past. Lees de tekst en houd daarbij in gedachten dat de belangrijkste informatie vaak aan het begin en/of eind staat.
illustratie: Je ziet een baby met een open mondje waaruit waarschijnlijk geluid komt. De letters op de foto suggereren dat de baby in zijn of haar eigen taal 'hallo' zegt. Zou het in de tekst gaan over het gebruik van taal?
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ça m'intéresse*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Les linguistes estiment qu'une année d'apprentissage régulier est nécessaire pour maîtriser correctement les bases d'une nouvelle langue. Comme il faut les entretenir, une dizaine serait selon eux le nombre maximal d'idiomes que l'on pourrait apprendre. On entre alors dans la catégorie des hyperpolyglottes, c'est-à-dire les personnes qui maîtrisent plus de six langues. Les apprentis polyglottes disposent d'une capacité acquise par le cerveau : plus on connaît de langues, plus il est facile d'en apprendre une nouvelle. Par ailleurs, avant l'âge de 4 ans, les enfants possèdent une très bonne capacité d'apprentissage. Entre 4 et 8 ans, elle diminue ; pour l'adulte, c'est donc plus difficile. En revanche, un enfant oubliera vite une langue s'il ne la pratique pas régulièrement, contrairement à un adulte.

d'après Ça m'intéresse, décembre 2016

1p **34** Quel aurait été le titre du texte ?
- **A** Combien de langues peut-on apprendre au maximum ?
- **B** Combien de temps faut-il pour apprendre six langues ou plus ?
- **C** Pourquoi est-il facile d'apprendre une langue quand on en maîtrise déjà plusieurs ?
- **D** Pourquoi les enfants apprennent-ils les langues si facilement avant l'âge de 4 ans ?

© ThiemeMeulenhoff

H10 EXAMENtekst★★ 2019-I: 10 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en illustratie: Uit de titel maak je op dat de tekst over een kunstmatig paradijs voor bloemen gaat. De foto laat zien dat je dat paradijs in de kassen vindt waar bloemen op een kunstmatige manier worden geteeld.
structuur: De tekst bestaat uit vier alinea's. Als je de eerste en de laatste alinea leest, kom je te weten dat de bloemen van over de hele wereld vandaan komen en in de meeste gevallen uit Nederland. De productie- en vervoerskosten worden steeds meer onder controle gehouden door het gebruik van nieuwe energie.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ça m'intéresse*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Paradis artificiel de la fleur

(1) D'où viennent les roses que l'on offre pour la fête des Mères ou la Saint-Valentin ? Impossible de le savoir : le monde de la floriculture ignore le terme « traçabilité ». Rien n'oblige les fleuristes français à indiquer la provenance de leurs plantes. Mais vous ne risqueriez pas grand-chose à parier qu'elles ne sont pas françaises : les fleurs coupées qui finissent dans nos vases viennent de l'étranger, par exemple Kenya, Ethiopie, Israël et Equateur, et dans neuf cas sur dix, elles sont originaires des Pays-Bas.
(2) Depuis l'émergence de l'horticulture au XVIème siècle, ce petit pays est devenu la plaque tournante du négoce des fleurs. Premier importateur mondial et premier exportateur mondial, le pays est aussi le premier producteur en Europe, et le premier producteur mondial de tulipes. La culture des fleurs représente quelques milliards d'euros pour l'économie néerlandaise.
(3) Climat incertain oblige, une large proportion de ces cultures est installée sous serre. Les Pays-Bas en comptent 10 000 hectares, dont la plus grande partie dans la région de Westland, au sud de La Haye. La ville de Westland elle-même a été baptisée « la ville de verre ». Sous ces abris vitrés, des ordinateurs régulent nuit et jour l'humidité de l'air, la température et la lumière en ouvrant et fermant les panneaux et les stores, en allumant ou éteignant les lampes. La quantité d'eau et de nutriments dans lesquels baignent les racines des fleurs est aussi contrôlée par l'informatique.
(4) Une telle technicité a un coût, surtout écologique. L'énergie dépensée pour la production et le transport d'un bouquet de roses équivaut à une balade en voiture de 20 kilomètres. La raison ? Contrairement aux idées reçues, même en incluant le transport aérien, une rose kenyane émet six fois moins de CO_2 qu'une rose néerlandaise élevée sous une serre chauffée au gaz naturel, selon une étude de l'université de Cranfield, en Angleterre. À Westland, de plus en plus de serres se couvrent de panneaux solaires et exploitent une forme d'énergie utilisant la chaleur des profondeurs de la Terre afin de réduire la facture énergétique.

d'après Ça m'intéresse, juin 2016

1p **35** Laquelle des constatations suivantes correspond au premier alinéa ?
A La France commence à gagner du terrain dans le domaine de la floriculture.
B La majorité des fleuristes en France refusent d'indiquer d'où viennent leurs plantes.
C Le plus grand nombre des fleurs coupées qui se vendent en France proviennent des Pays-Bas.
D Pour la fête des Mères et la Saint-Valentin, les Français préfèrent les roses qui viennent de pays lointains, comme le Kenya.

« La culture … l'économie néerlandaise. » (lignes 23-26)
1p **36** Comment cette phrase se rapporte-t-elle à celle qui précède ?
A Elle en donne la cause.
B Elle la contredit.
C Elle l'appuie.
D Elle la relativise.

1p **37** Qu'est-ce qui est vrai selon le 3ème alinéa ?
A Dans la région au sud de la Haye, la culture des fleurs ne cesse de s'étendre.
B Dans la région de Westland, les cultures sous serre consomment de plus en plus d'énergie.
C Sous serre, la gestion des processus de culture est réglée par l'informatique.

Naast zonnepanelen wordt nog een ander middel ingezet om de productie van kasbloemen duurzamer te maken en om te besparen op energiekosten.
1p **38** Welk middel is dat volgens de laatste alinea?

H 11 EXAMENtekst★ 2019-I: 11 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel 'Tot hoever zullen de toeristen gaan?' kun je op twee manieren opvatten: het kan gaan over afstanden die toeristen afleggen, maar ook over wat toeristen doen om hun doel te bereiken.
illustratie: Op de foto zie je toeristen die zich in een tropisch gebied op olifanten laten vervoeren.
soort tekst: Dit is een artikel uit de vraag-en-antwoordrubriek van *Ça m'intéresse*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Hier moet je van drie beweringen aangeven of ze wel of niet overeenkomen met de tekst. De beweringen hebben te maken met de manier waarop toeristen met wilde dieren omgaan. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om de antwoorden te vinden.

Jusqu'où iront les touristes ?

Fier du selfie rapporté de vos vacances en Thaïlande, où vous posez tout sourire avec un bébé tigre ? Une étude publiée par l'ONG *World Animal Protection* devrait vous faire changer d'avis : vous avez pris part à l'une des attractions touristiques les plus cruelles au monde.

Pour que vous puissiez le caresser sans risque, ce bébé tigre a été arraché à sa mère dès son plus jeune âge et passe beaucoup de temps enchaîné dans un enclos. Dans la liste dressée par l'ONG, le sort des tigres n'a rien à envier à celui d'autres animaux chéris des touristes, des crocodiles exploités dans des fermes aux dauphins dans des parcs aquatiques. Une promenade à dos d'éléphant ? Cela implique que l'animal ait enduré le « phajann », rituel commun à l'Inde et au Sud-Est asiatique au cours duquel il est privé de nourriture et d'eau mais aussi battu, afin de le faire obéir.

© ThiemeMeulenhoff

Pour les touristes charmés par ces expériences, difficile de savoir s'ils font un faux pas. À part quelques initiatives limitées, il n'existe pas de label garantissant que le bien-être des animaux est respecté. Chaque année, des millions de personnes visitent des attractions présentant des bêtes sauvages. Leur principale motivation ? L'amour des animaux. À méditer…

d'après Ça m'intéresse questions & réponses, août 2016

2p **39** Geef van elke bewering aan of deze wel of niet overeenkomt met de tekst.
1 Les attractions touristiques avec des bêtes sauvages nuisent beaucoup au bien-être des animaux en question.
2 Selon l'ONG, de tous les animaux chéris des touristes, ce sont les tigres et les éléphants qui souffrent le plus des cruautés.
3 L'auteur suggère que la participation des touristes aux expériences avec des animaux sauvages contraste avec leur passion des animaux.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

© ThiemeMeulenhoff

H12 EXAMENtekst★★ 2019-I: 12 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: 'De historische show heeft het allemaal goed' zou misschien kunnen betekenen: 'De historische show is heel geschikt'. Het is een citaat.
illustratie: Op de foto zie je een middeleeuws tafereel met een paard en ridders. Zou de tekst over voorstellingen gaan die voor toeristen worden gegeven?
regel 1-5: De eerste zin geeft je een idee van de inhoud van de tekst. Historische shows van Olympische Spelen uit de oudheid tot middeleeuwse duels worden overal in Frankrijk gehouden met een piek in de zomermaanden.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Aujourd'hui en France*. Dit is het kopblad van het dagblad *Le Parisien*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 37): Op de open plek aan het begin van de derde alinea ga je een signaalwoord invullen. Kijk eerst wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Lees dan de regels aan het eind van de tweede alinea en de zin na de open plek. Beoordeel welk verband er tussen de zinnen bestaat en kies het juiste signaalwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

« Le spectacle historique a tout bon ! »

(1) Des Jeux olympiques antiques aux duels du Moyen-Age, les spectacles de reconstitutions historiques fleurissent un peu partout en France, avec un pic durant les mois d'été. Du plus intime dans un petit château dans l'Aisne au plus médiatique comme celui du Puy du Fou qui attire des milliers de compatriotes, il y en a pour tous les goûts. Près de 1000 spectacles son et lumière historiques sont organisés en France chaque année et, sans surprise, avec ses chevaliers et ses robes de princesse, le Moyen-Age reste la période de loin la plus populaire, devant le premier Empire et l'Antiquité.

(2) Longtemps à la traîne, la France a attrapé le virus il y a une quinzaine d'années, et « elle n'a vraiment pas à rougir de ses spectacles aujourd'hui », se félicite Christophe Dargère, président de l'Association pour l'histoire vivante. Pour lui, si les Français sont de plus en plus friands de ces événements, c'est qu'ils plaisent aux enfants comme aux parents. « C'est ludique et pédagogique, on y apprend plein de choses, et c'est très souvent spectaculaire. Et en plus, la plupart des animations historiques sont gratuites. » À l'heure où les Français passent leurs vacances de plus en plus souvent dans l'Hexagone, le spectacle historique a tout bon !

(3) __42__ pendant longtemps, il n'avait pas très bonne réputation. « On n'intéressait pas les médias et on était inexistants pour les pouvoirs publics », se souvient Christophe Dargère. Puis, le public est venu de plus en plus nombreux et le vent a tourné. « Depuis une dizaine d'années, on a de très bons échos. En revanche, si on travaille de mieux en mieux avec les collectivités locales et les musées, c'est toujours silence radio du côté du ministère de la Culture… »

d'après Aujourd'hui en France, le 24 juillet 2016

1p **40** Qu'est-ce qui est vrai selon le premier alinéa ?
A Dans les reconstitutions historiques, les filles aux robes de princesse sont devenues rares.
B Le spectacle son et lumière dans le château d'Aisne est le spectacle le plus médiatique.
C Les spectacles qui font revivre l'histoire sont très populaires chez les Français.
D Pour les reconstitutions historiques, les Français préfèrent l'Antiquité au Moyen-Age.

1p **41** De quel aspect Christophe Dargère ne parle-t-il pas au 2ème alinéa ?
A de la publicité pour les spectacles
B de la valeur éducative des spectacles
C du côté sensationnel des spectacles
D du public que les spectacles attirent

1p **42** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au dernier alinéa.
A Bref,
B En plus,
C Pourtant,
D Voilà pourquoi

« on a de très bons échos » (ligne 45)
1p **43** Pour qui ou quoi n'est-ce pas le cas ?
A le ministère de la Culture
B le public
C les médias
D les musées

H13 EXAMENtekst★ 2019-I: 13 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De tekst gaat over het feit dat er steeds meer muren worden geplaatst. Waar of waarom die muren worden geplaatst, maakt de titel niet duidelijk.
illustratie: De foto laat een muur zien die als afscheiding in een straat is geplaatst. Waar de muur zich bevindt, is niet helemaal duidelijk. Je ziet wel een moskee op de achtergrond en op de muur lees je onder andere het woord 'Palestine'. Waarschijnlijk is dit de muur tussen Palestina en Israël.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Les Dossiers de l'Actualité*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
twee vragen: Lees de twee vragen bij deze tekst even door. Bij de eerste vraag moet je aangeven hoeveel verschillende redenen er in de eerste alinea worden genoemd om muren te bouwen. De tweede vraag is een meerkeuze-invulvraag (regel 15), waarbij je een signaalwoord moet invullen aan het begin van de tweede alinea. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om beide vragen te kunnen beantwoorden.

Des murs toujours plus nombreux

(1) Depuis la chute du mur de Berlin en 1989, le monde ne semble pas avoir ralenti la construction de barrières entre les peuples. Qu'on les appelle murs, clôtures, capteurs électriques, une trentaine de ces constructions cloisonnent nombre de pays. Certaines ont été construites pour éviter les conflits armés, comme le Peace Lines de Belfast ou la Ligne verte de Chypre. D'autres pour lutter contre le trafic de drogues. Et enfin, plus de la moitié de ces barrières ont été érigées pour arrêter les migrations. La dernière en date devrait être construite par la Hongrie, dont le Parlement a approuvé, le 6 juillet dernier, l'édification d'une barricade sur les 175 kilomètres de frontière avec la Serbie. Selon les autorités, ce mur doit permettre d'endiguer l'afflux de migrants qui tentent de rejoindre l'Europe de l'Ouest.

(2) __45__ l'Europe n'est pas le seul continent à s'être emmuré. On retrouve aussi des murs de séparation au Moyen-Orient, en Inde, en Afrique... et dans la banlieue de Jérusalem-Est, où un serpent de béton sépare Israël du camp de réfugiés palestiniens de Chouafat, qui accueille environ 20 000 personnes.

d'après Les Dossiers de l'Actualité, octobre 2016

« Des murs toujours plus nombreux » (titre)

1p **44** Combien de raisons différentes sont mentionnées au premier alinéa pour construire des barrières ?
A deux
B trois
C quatre
D cinq

1p **45** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) dans le texte.
A Ainsi,
B Bref,
C D'ailleurs,
D D'autant plus que

 © ThiemeMeulenhoff

© ThiemeMeulenhoff

H 1 EXAMENtekst 2019-I: 1

1p **1 C** Je moet aangeven welke bewering overeenkomt met de tekst.
Bewering A betekent: Napoleon zou zijn hand in zijn jasje dragen om de maagpijn te verlichten waarvan hij regelmatig last had. Deze bewering komt niet overeen met de tekst. In regel 1-6 lees je dat Napoleon altijd wordt weergegeven met zijn linkerhand in het midden van zijn jasje. In tegenstelling tot wat wordt beweerd, is dat niet omdat hij maagpijn had. Deze uitleg is het meest populair, maar is uiteindelijk tegengesproken (démentie).
Bewering B betekent: Napoleon zou zijn hand in zijn jasje dragen om de artiesten die hem wilden afbeelden (représenter) belachelijk te maken (se moquer). Deze bewering komt niet overeen met de tekst. In regel 7-12 staat dat er twee mogelijke versies zijn van de houding met de hand in zijn jasje. De eerste komt van een houding die Napoleon zou hebben aangenomen om voor een schilderij te poseren. Naar aanleiding daarvan zouden talrijke andere schilders die houding hebben gekozen om hem af te beelden. Napoleon heeft dat gebaar zo'n beetje als zijn handelsmerk (renommée) aangenomen.
Bewering C betekent: Napoleon zou zijn hand in zijn jasje dragen om zichzelf te vergelijken met de mannen van het Romeinse keizerrijk. Deze bewering komt overeen met de tekst. In regel 12-16 wordt de tweede versie van die houding toegelicht. De houding met de hand in die positie verwijst naar (fait référence à) een houding die werd aangenomen door de mannen in het Romeinse tijdperk, waarmee de regels van het fatsoen (bienséance) werden weergegeven. Met dat gebaar zou Napoleon dus gelijkgesteld (assimilé) worden aan machtige mannen die wijsheid en opvoeding vertegenwoordigden.

H 2 EXAMENtekst 2019-I: 2

1p **2** ***Poésies Nouvelles* / (werk van) (Alfred) de Musset**
In de eerste alinea lees je dat in het nachtelijke Parijs ergens op een gevel (façade) een kussend stelletje te zien is. In de verte tekent zich het silhouet van de Eiffeltoren af. *#le_baiser* is een videomappingproject van straatartiest Julien Nonnon. Hij projecteert op Parijse gevels tedere plaatjes van stellen die elkaar kussen.
In regel 15-20 van de tweede alinea staat dat dit niet zijn eerste poging (coup d'essai) is. In 2015 had hij al van zich laten horen met *Safari Urbain*, projecties van dierenafbeeldingen op Parijse flatgebouwen. Daarmee hekelde (dénoncé) hij de opgelegde moderegels. In regel 20-28 lees je dat Julien Nonnon er deze herfst weer is met *#le_baiser*, een werk dat dromen oproept (évoque). Dit genie (prodige) van videomapping heeft zijn ideeën ontleend aan de ***Poésies Nouvelles* van Alfred de Musset**. Hier wordt dus duidelijk door wie Nonnon zich heeft laten inspireren. Deze Franse dichter verklaarde namelijk: 'De enige ware taal in de wereld is een kus'.

2p **3** **1 = niet; 2 = niet; 3 = niet**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 komt niet overeen met de tekst. In regel 15-20 staat dat het niet de eerste keer is dat Julien Nonnon in Parijs beelden op gevels projecteert. Hij had dit namelijk al in 2015 gedaan met *Safari Urbain* als protest tegen de regels van de mode.
Bewering 2 komt niet overeen met de tekst. In regel 29-35 lees je dat Julien Nonnon de hele maand september in zijn studio anonieme stelletjes heeft gefotografeerd die overal vandaan kwamen. Geliefden (amants), familieleden of vrienden, velen zijn er gelokt door de 'bibliotheek van de liefde' van de artiest. Hier staat niet dat de personen die model hebben gestaan voor *#le_baiser* vrienden en familieleden zijn van Julien Nonnon.

Bewering 3 komt niet overeen met de tekst. Nergens in de tekst heb je kunnen lezen dat sommige Parijzenaars van mening zijn dat Julien Nonnon met zijn project de privacy van de bewoners schendt. In regel 35-40 bevestigt Julien dat hij talrijke aandoenlijke berichtjes van onbekenden heeft gekregen, waarin ze hun verhalen en de redenen vertelden waarom ze graag mee wilden doen met zijn project. In regel 41-46 staat dat *#le_baiser* een kunstwerk is dat speelt met de regels van de schoonheid en de cultuur van de stedelijke kunst. Het kunstwerk roept vragen op over onze betrekking tot de ruimte en de tijd door de verliefde mens weer in het hart van de stad te plaatsen.

H 3 EXAMENtekst 2019-I: 3

1p **4 B** Je moet bepalen wat waar is volgens de eerste alinea. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. In het verleden veranderden de mensen maar zelden hun voornaam vanwege de hoge prijs van de procedure (antwoord A). Tegenwoordig is de stap om van voornaam te veranderen minder ingewikkeld dan in het verleden (antwoord B). De kosten van een verandering van voornaam variëren tegenwoordig tussen de 500 en 1000 euro (antwoord C). Onlangs is het aantal personen dat van voornaam wil veranderen, aanzienlijk gestegen (antwoord D).
De eerste alinea gaat over het wijzigen van voornamen in het verleden en nu. In regel 1-6 lees je dat het niet altijd makkelijk is om Johnny te heten, net als de Franse rockster Johnny Halliday. Een oplossing daarvoor is het wijzigen van de voornaam. Bijna 3000 personen zetten elk jaar die stap. In regel 7-17 staat dat de aanvrager van het verzoek (requérant) vroeger een advocaat moest betalen, een dossier moest samenstellen en voor de rechter in familiezaken moest verschijnen. Dat was een lange en zware procedure die tussen de 500 en 1000 euro kostte. Sinds mei 2016 is het niet meer verplicht om naar de rechter te gaan. Het is nu voldoende om een afspraak te maken met de ambtenaar van de burgerlijke stand (officier de l'état civil) van het gemeentehuis. 95% van de aanvragen wordt geaccepteerd. Het lijkt nu dat antwoord B het juiste antwoord is. Je leest verder nog in regel 17-24 dat de eisers hun stap wel moeten motiveren (justifier). 'Alleen het feit dat je je voornaam niet leuk vindt, kan geen geldige reden zijn', verduidelijkt socioloog Baptiste Coulmont, schrijver van het boek *Changer de prénom*, *De l'identité à l'authenticité*. Je weet nu zeker dat antwoord B het juiste antwoord is.

1p **5 C** Welk signaalwoord ontbreekt er op de open plek in regel 17? Je hebt de keuze uit: Kortom (antwoord A, conclusie), Te meer omdat (antwoord B, verklaring), Niettemin (antwoord C, tegenstelling), Bijvoorbeeld (antwoord D, toelichting).
In de tekst voor de open plek staat dat het tegenwoordig makkelijker is om van voornaam te veranderen dan vroeger. 95% van de aanvragen wordt geaccepteerd. Nu volgt de zin met de open plek. **__?__** moeten de aanvragers hun stap tot naamsverandering motiveren.
Met het signaalwoord 'Niettemin' (**Néanmoins**) geeft de auteur de tegenstelling weer tussen acceptatie en motivatie. De andere signaalwoorden geven een ander tekstverband aan en zijn dus onjuist.

2p **6** **1 = d; 2 = a; 3 = e; 4 = b**
Indien vier antwoorden goed: 2 punten; indien drie antwoorden goed: 1 punt; indien twee of minder antwoorden goed: 0 punten.
De tweede alinea geeft de motivatie voor naamsverandering weer van een aantal personen. Zo lees je in regel 25-30 dat bij 80% van de personen die een wijziging willen aanvragen, een of twee ouders van buitenlandse afkomst zijn. Om zich meer geïntegreerd te voelen heeft Samir daarom zijn naam 'verfranst' in Samuel. Bij Samir hoort antwoord d.

Daarentegen heeft Rémy ervoor gekozen om dichter bij zijn Algerijnse wortels te komen (regel 30-33). Hij wil daarmee zijn afkomst benadrukken. Bij Rémy hoort antwoord b.
In regel 33-37 geeft Micheline aan dat zij haar voornaam niet kon verdragen, omdat een beroemde locomotief die naam heeft. Zij heeft haar naam dus laten wijzigen en noemt zich voortaan Michèle. Micheline koos dus vanwege een ongewenste associatie voor een andere voornaam. Bij Micheline hoort antwoord e.
Bij andere naar voren gebrachte motivaties zitten religieuze overwegingen, geslachtsveranderingen of pijnlijke gebeurtenissen uit het verleden die men probeert te vergeten (regel 37-42). In regel 42-45 lees je dat dat het geval was bij Sarah. Toen zij jong was, werd ze geslagen door haar vader. Nu ze volwassen is, heeft ze de naam Nina gekozen. Sarah heeft nare herinneringen. Bij Sarah hoort antwoord b.

1p **7 A** Alleen de eerste bewering komt overeen met de derde alinea.
Bewering 1 betekent: De acteur Luchini heeft zijn voornaam veranderd, omdat hij hem nogal gewoontjes vond. Deze bewering komt overeen met de derde alinea.
In regel 46-52 lees je dat een voornaam veel aanwijzingen (indices) geeft over een persoon. Je kunt natuurlijk zijn of haar geslacht raden, maar ook vaak de tijd waarin hij of zij geboren is. Je kunt ook zijn of haar geografische en soms etnische oorsprong vermoeden en zelfs de sociale klasse. In regel 52-57 staat dat die sociale klasse zeker de wens van acteur Luchini heeft bepaald om zijn gewone voornaam Robert te verruilen (troquer) voor Fabrice, hetgeen een beetje chiquer klinkt.
Bewering 2 betekent: De acteur Luchini heeft zijn voornaam veranderd, omdat hij liever een voornaam had die een aanwijzing geeft van zijn geografische afkomst. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea, zoals je in de toelichting bij bewering 1 hebt gelezen.

1p **8** De kern van het goede antwoord is:
(Het zijn voorbeelden van bijzondere namen die) niet (zouden) zijn opgemerkt door justitie / (zouden) zijn ontsnapt aan de aandacht van justitie / niet verboden zijn.
De laatste alinea geeft aan dat ouders tot op zekere hoogte de vrijheid hebben om iedere gewenste naam te geven aan hun hummel (bambin). De burgerlijke stand kan ingrijpen als het kind schadelijke gevolgen zou kunnen ondervinden (porter préjudice) van de gewenste naam. Zo heeft de Franse justitie onlangs het gebruik geweigerd van de volgende namen: Nutella, Fraise, Mini-Cooper, Manhattan, Prince-William… In regel 67-75 staat dat op internet de site 'Vereniging van ambtenaren van de burgerlijke stand' de bijzondere voornamen inventariseert (recense) die **aan de aandacht van justitie zouden zijn ontsnapt**. Daaronder de namen: Tarzan, Princess, Darwin, Bilbo en zelfs Khaleesi, naam van de heldin uit de zeer populaire serie *Game of Thrones*. Deze namen zijn dus (nog) niet verboden.

H 4 EXAMENtekst 2019-I: 4

1p **9 C** Wat maakt Joseph-Ferdinand Cheval zo'n bijzondere postbode? Doordat je bij de oriëntatie vooraf de eerste alinea hebt geskimd, weet je al dat Joseph-Ferdinand Cheval een dromerige postbode uit Hauterives in de Drôme is, die in de jaren zeventig van de negentiende eeuw elke dag 32 kilometer loopt om de post te bezorgen. Om zijn gedachten wat af te leiden bedenkt hij tijdens zijn rondes een sprookjesachtig paleis met grotten, torens, tuinen, kastelen, musea en beeldhouwwerken. Op een dag in 1879 raapt (ramasse) hij een steen op met een bijzondere vorm en voor hem verandert die steen zijn hele leven… In regel 22-27 lees je vervolgens dat zo de geschiedenis begint van de bouw van een van de meest onvoorstelbare paleizen van Frankrijk. In de loop van meer dan dertig jaar zal de postbode een massa (multitude)

stenen oprapen die hij aan zijn gebouw zal toevoegen. Je weet nu dat antwoord C het juiste antwoord is: Hij heeft zijn droom gerealiseerd door helemaal alleen een van de meest bijzondere paleizen van Frankrijk te bouwen.
Antwoord A is onjuist: Hij heeft niet als groot liefhebber van architectuur Frankrijk te voet doorkruist om kastelen en sprookjesachtige paleizen te bezoeken. Antwoord B is ook fout: Hij heeft niet een eenzaam leven geleid in een paleis van extravagante afmetingen. Antwoord D is onjuist: In de tekst staat niet dat hij zonder te klagen dagelijks de post bezorgde over tientallen kilometers.

1p **10** **1 = niet; 2 = niet**
Indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 komt niet overeen met de tweede alinea. In de eerste alinea lees je in regel 13-15 maar een paar woorden die Joseph-Ferdinand Cheval zegt over architectuur: 'Ik liet alle oude architecturen herleven'. Dat ging over zijn fantasiewereld. In de tweede alinea staat in regel 27-34 dat Joseph-Ferdinand begint met het bouwen van een fontein in zijn tuin die hij 'Bron van het leven' zal noemen. Vervolgens bouwt hij een waterval (cascade), twee tempels, een graftombe (tombeau), zuilen (colonnes) enzovoort. Ieder nieuw element wordt opgenomen (s'intègre) in het bestaande geheel. Hij heeft zijn paleis dus zeker niet gebouwd aan de hand van een ontwerp van een architect.
Bewering 2 komt niet overeen met de tweede alinea. In regel 34-39 lees je dat als de tuin te klein wordt, de postbode een perceel grond van zijn buurman koopt om het gebouw, dat alleen maar decoratief is, uit te breiden. Het paleis is inderdaad onbewoonbaar (inhabitable). Joseph-Ferdinand Cheval heeft zijn paleis in de loop van de jaren wel vergroot, maar niet om erin te kunnen wonen.

2p **11** **1 = niet; 2 = wel; 3 = wel; 4 = niet**
Indien vier antwoorden goed: 2 punten; indien drie antwoorden goed: 1 punt; indien twee of minder antwoorden goed: 0 punten.
Joseph-Ferdinand Cheval putte inspiratie voor zijn levenswerk uit meerdere bronnen. In regel 40-48 lees je dat het wel heel verrassend is dat hij niets van architectuur weet! In zijn eentje zoekt hij zijn stenen en als hij op 60-jarige leeftijd met pensioen gaat, besluit hij al zijn tijd te wijden aan zijn kunstwerk dat nooit af is. Hij heeft geen boeken over architectuur en ook geen literaire werken gebruikt. Antwoord 1 en 4 zijn geen inspiratiebronnen geweest.
In regel 49-53 staat dat Joseph-Ferdinand Cheval toen hij met het kunstwerk begon niet aan de gigantische afmetingen dacht, maar dat hij in zijn dromen altijd wel weer wat nieuws uitvond. Je weet nu dat antwoord 2 een inspiratiebron is geweest. In regel 53-55 lees je vervolgens dat hij ook inspiratie haalde uit afbeeldingen van ansichtkaarten. Ook antwoord 3 is voor hem een inspiratiebron geweest.
In het laatste deel van de derde alinea wordt verteld dat de dichter Émile Roux-Parassac zo onder de indruk was van het monument dat hij er een gedicht aan heeft gewijd (dédié). Sindsdien staat het gebouw (édifice) bekend onder de naam 'Palais idéal'.

1p **12 C** In regel 64-65 staat dat het paleis indruk maakt door zijn enorme afmetingen. In regel 67-72 lees je dat het 'Palais idéal' wordt beschouwd als een allesomvattend (universelle) kunstwerk. Het brengt elementen uit alle uithoeken van de wereld bij elkaar: Hindoestaanse en Egyptische tempels, een druïdegraf, een doolhof (labyrinthe), een moskee…
Om te weten te komen welk signaalwoord in regel 78 moet staan, lees je nu de regels die voorafgaan aan de laatste zin van alinea 4. In 73-78 worden details beschreven van onderdelen van het paleis. Je ziet miniaturen van een Zwitsers chalet, een pagode en ook een kasteel uit de middeleeuwen. Joseph-Ferdinand Cheval laat ook steeds een veelvoud van beeldhouwwerken en ornamenten terugkeren zoals feeën, reuzen, beren (ours), vossen (renards), katten… Nu begint de zin met de open

plek: ___?___ hebben bezoekers een paar uur nodig om alle details van dit paleis, dat uniek is in zijn soort, te bewonderen.
Het signaalwoord dat je gaat invullen, geeft het verband weer tussen de regels voor de open plek en de zin erna. Er is hier sprake van een conclusie. Het juiste signaalwoord staat dus in antwoord C: Daarom (**Par conséquent**).
De andere signaalwoorden passen niet in regel 78. Eerst (antwoord A) geeft een uitbreiding aan. Bovendien (antwoord B) is een signaalwoord van uitbreiding of opsomming. Daarentegen (antwoord D) geeft een tegenstelling weer.

2p **13** Twee van de volgende antwoorden:
- **Het is geclassificeerd als historisch monument.**
- **Het wordt als (enig) voorbeeld van naïeve architectuur genoemd.**
- **Er is (door de post) een speciale postzegel / een postzegel met daarop de afbeelding van het paleis uitgebracht.**

Per correct antwoord: 1 punt.
Dat het werk van Joseph-Ferdinand Cheval gewaardeerd wordt, blijkt in de laatste alinea. In regel 83-87 lees je dat het paleis in 1969 wordt **geclassificeerd als historisch monument**. De minister van Cultuur verklaart daarbij dat het als **(enig) voorbeeld van naïeve architectuur kan worden genoemd**. In regel 92-96 lees je dat Joseph-Ferdinand Cheval inderdaad, zonder dat hij dat zelf wist, al een voorbode was (préfigurait) van artiesten zoals Henri Rousseau, die gezien wordt als de belangrijkste vertegenwoordiger van dit genre. In regel 96-100 staat dat door de Franse Posterijen in 1984 **een speciale postzegel / een postzegel met daarop de afbeelding van het paleis is uitgebracht**.

1p **14** **een gedicht (van Émile Roux-Parassac)**
In regel 55-63 lees je dat de dichter Émile Roux-Parassac op een dag in oktober een bezoek brengt aan Joseph-Ferdinand Cheval. Hij raakt letterlijk (littéralement) in de ban (tombe sous le charme) van het monument. Hij heeft een gedicht gewijd aan de postbode waarin hij heeft geschreven: 'Jouw ideaal, jouw Paleis'. Sindsdien is het gebouw bekend als 'Het ideale Paleis'.
Deze naam is dus gebaseerd op **een gedicht (van Émile Roux-Parassac)**.

H 5 EXAMENtekst 2019-I: 5

1p **15 C** Wat kom je in de eerste alinea te weten over Salwa Toko? Je hebt vier mogelijkheden. Ze heeft een IT-bedrijf opgericht waar ze alleen maar vrouwen in dienst heeft (antwoord A). Ze is altijd erg pessimistisch over de toekomst van vrouwen in de IT-sector (antwoord B). Ze vecht voor feminisering in de digitale wereld (antwoord C). Ze is er nog steeds niet in geslaagd om een baan te vinden in de IT-sector (antwoord D).
In regel 4-11 maak je kennis met Salwa Toko, projectleider van Face, de stichting die optreedt tegen uitsluiting (exclusion). Ze slaat soms met haar vuist op tafel (tape parfois de poing), maar laat zich nooit ontmoedigen. In regel 11-16 lees je dat ze sinds 2014 met haar programma 'Wi-Filles' (Wi-Meisjes) meisjes van de middelbare school de weg wijst in de digitale wereld. In regel 16-21 wordt met enkele kreten aan de muur van de kantoorruimte van Face de feministische betrokkenheid verkondigd: 'Alleen meisjes, geen jongens!', 'Meisjes kunnen het', 'Seksisme is niet onze stijl'.
Je zou kunnen denken dat antwoord A het goede antwoord is, maar dat is niet correct. Salwa Toko is namelijk niet de oprichter van het bedrijf, maar projectleider. Antwoord B is ook niet juist, want ze is juist erg positief over de toekomst van vrouwen in de IT-sector. Antwoord D is absoluut onjuist, want Salwa Toko is initiatiefneemster van het project. Ze wil juist meer meisjes betrekken bij de digitale wereld. Je weet nu dat antwoord C het goede antwoord is.

1p **16 B** Je moet uitzoeken wat uit de tweede alinea blijkt. Je hebt de keuze uit vier antwoorden. Bij haar keuze voor de digitale wereld heeft Salwa Toko zich laten leiden door haar familie (antwoord A). Salwa Toko heeft geweigerd om de beroepskeuzevoorlichting (orientation professionnelle) te accepteren die haar op school was voorgesteld (antwoord B). Salwa Toko heeft kunnen profiteren (tirer profit) van het grote verschil (décalage) tussen het schoolsysteem van Mali en dat van Frankrijk (antwoord C). Omdat haar cijfers slechter werden, moest Salwa Toko kiezen voor de kappersopleiding ondanks haar voorkeur voor de modevakopleiding (antwoord D).
In regel 22-31 vertelt Salwa Toko over haar jeugd. Ze is in Mali opgegroeid. Daar was ze op school een heel goede leerling. Toen ze in de vijfde klas van de middelbare school zat, is ze met haar ouders naar Frankrijk teruggekeerd. (In het Nederlandse schoolsysteem is dat de tweede klas, zie A6.) Haar cijfers gingen omlaag, omdat het haar niet lukte om zich aan te passen. Er werd haar aangeraden om een beroepsopleiding te gaan volgen. Ze kon kiezen tussen modeontwerper of kapster.
In regel 31-38 lees je hoe Salwa daarover dacht en wat ze vervolgens deed. Ze is verontwaardigd dat ze niet kan kiezen voor bijvoorbeeld werktuigkunde (mécanique) of elektrotechniek. Jongens en meisjes zouden hetzelfde moeten kunnen kiezen. Ze zegt ook dat je je nooit tevreden moet stellen met wat je wordt voorgeschreven.
Je moet gewoon je eigen weg volgen. En dat is wat Salwa heeft gedaan. Dit komt overeen met antwoord B. In regel 38-42 lees je dat haar cijfers omhooggaan en daarop volgt het studeren (les études s'enchaînent). In het begin van de jaren 2000 is de digitale boom in volle gang (bat son plein) en Salwa Toko duikt er middenin.

1p **17 A** Op welk moment vindt de tweede klik (déclic) plaats volgens de derde alinea? Wanneer gaat er voor tweede keer een lichtje branden bij Salwa Toko?
In regel 43-57 lees je dat de tweede klik plaatsvindt in 2012. Salwa Toko is uitgenodigd in het gemeentehuis van Montreuil bij de 24 uur van het Universitair Instituut van computertechnologie (IUT). Daar voelt ze zich alleen staan in haar cocktailjurkje. Ze herinnert zich dat de deelnemers en officials alleen maar mannen waren. Ze dacht even dat het net als bij de sport of bij de islamitische godsdienst was dat er een zaal voor jongens en een voor meisjes was. Maar dat bleek niet zo te zijn. Er waren gewoon geen meisjes.
De tweede klik vindt dus plaats op het moment waarop Salwa Toko zich realiseerde dat zij bij de 24 uur van de IUT de enige aanwezige vrouwelijke deelnemer was. Antwoord A is het goede antwoord.
Antwoord B is onjuist, want er was geen zaal voor jongens en meisjes. Antwoord C is fout, want in de derde alinea staat niets over een kledingvoorschrift waarbij een cocktailjurk niet zou passen.

1p **18 D** Geen enkele bewering komt overeen met de vierde alinea.
Bewering 1 betekent: Om haar project te presenteren heeft Salwa Toko gekozen voor Seine-Saint-Denis, gezien het grote aantal inwoners met een arme achtergrond (issus de milieux peu favorisés). Deze bewering komt niet overeen met de vierde alinea.
In regel 58-67 staat dat Salwa Toko zich richt tot de meisjes van de derde klas van de middelbare school om deze scholieren te interesseren voor informatica. (In het Nederlandse schoolsysteem is dat de vierde klas, zie A6.) Omdat ze al contact heeft met de scholen in Seine-Saint-Denis, presenteert ze daar haar project. De oprichtster van Wi-Filles wijst erop dat ze deze wijk niet heeft gekozen om een kansarme (défavorisée) bevolking aan te spreken.
Bewering 2 betekent: Het zal Salwa Toko veel moeite kosten om de meisjes van de vierde klas van de middelbare school te interesseren voor informatica. Deze bewering komt niet overeen met de vierde alinea. In regel 67-69 zegt Salwa Toko dat de problematiek van vrouwen in de informatica alle sociale klassen raakt. Het zal haar dus niet veel moeite kosten om deze schoolmeisjes hiervan bewust te maken.

1p **19** **Les filles / montrer qu'**
In de vijfde alinea staat dat 65 meisjes, aangemoedigd door de aanstekelijke (communicative) energie van Salwa Toko, al een cursus hebben gevolgd. Computerprogrammering, robotica, applicaties, sociale netwerken, de hele digitale wereld is voorbijgekomen met de hulp van vrouwelijke docenten die workshops geven en die af en toe (à l'occasion) voor studiebegeleiding zorgen. In regel 78-82 verzekert Salwa Toko: 'De meisjes (**Les filles**) kiezen liever beroepen waarbij ze vrouwen hebben gezien. Daarom is het dus heel belangrijk om te laten zien dat (**montrer qu'**) er vrouwelijke computerdeskundigen bestaan.' In deze zin geeft Salwa Toko aan waarom ze kiest voor vrouwelijke begeleiders.
In regel 83-87 lees je verder dat Salwa Toko in de toekomst van plan is om door te gaan op haar lange weg naar meer gelijkheid van de seksen. En ze hoopt dat ze overal in Frankrijk steunpunten (antennes) van 'Wi-Filles' kan openen.

H 6 EXAMENtekst 2019-I: 6

1p **20** De kern van het goede antwoord is:
een kortere/snellere zeevaartroute/handelsroute (naar het Verre Oosten) ontdekken/vinden
De interviewer vraagt waarom er expedities naar het Noordpoolgebied (Arctique) worden ondernomen. In regel 4-10 vertelt Jean-Louis Étienne dat de Britten in de negentiende eeuw het initiatief tot de expedities namen. Sommige expedities hadden een wetenschappelijk doel zoals die van de zeevaarder (navigateur) James Clark Ross die in 1831 de Noordpool ontdekte. In regel 11-17 lees je dat het er bij de meeste andere expedities om ging **een snellere handelsroute te ontdekken naar het Verre Oosten**. De ontdekkingsreizigers wilden bijvoorbeeld een doorgang vinden in het noordwesten ter hoogte van (au large du) Canada, zodat ze niet via Kaap De Goede Hoop (Bonne-Espérence) hoefden te varen. In regel 17-23 staat dat de expedities tegenwoordig voornamelijk om economische redenen worden ondernomen. Dat is het geval bij de olie- en gasbedrijven (compagnies pétrolières et gazières), die worden aangetrokken door de veelbelovende vooruitzichten van de ontdekking van koolwaterstof (hydrocarbures).

1p **21 D** Bij de tweede vraag van het interview wil de interviewer weten waardoor Jean-Louis Étienne zo geïmponeerd (frappé) is op de Noordpool. Hierbij moet je aangeven waarover Jean-Louis Étienne **niet** spreekt in de tweede alinea. Om dat te weten te komen ga je eerst kijken waarover hij wél iets vertelt.
In regel 26-29 vertelt Jean-Louis Étienne dat het Noordpoolgebied een onmetelijke vlakte is van zo'n 20 miljoen vierkante kilometer – meer dan 35 keer de oppervlakte van Frankrijk. Hier heeft hij het over antwoord B: de uitgestrektheid (étendue) van het landschap.
In regel 29-31 lees je dat ook het ijzige klimaat hem imponeert. Het wordt wel 60 graden Celsius onder nul op de grond en de nacht duurt een halfjaar (semestre). Dit is wat bij antwoord C staat: de extreem lage temperaturen.
In regel 32-37 zegt Jean-Louis Étienne dat ook de natuur uiterst spectaculair is: gigantische ijsschotsen die door de wind en de stroming met geweld worden weggeslingerd, botsen op elkaar met een kolossale kracht. De indrukwekkende natuur van antwoord A wordt hier weergegeven.
Waarover Jean-Louis Étienne **niet** spreekt, zijn de enorme watergebieden van antwoord D.

1p **22 A** Jean-Louis Étienne spreekt in de derde alinea alleen over het eerste gevolg van de opwarming van de aarde (réchauffement climatique).
Gevolg 1 betekent: De oppervlakte van de altijd bevroren grond van de poolgebieden neemt af. Hierover spreekt Jean-Louis Étienne in de derde alinea. De interviewer vraagt aan hem of de Noordpool de laatste jaren is veranderd door de opwarming van de aarde. In regel 41-51 antwoordt Jean-Louis Étienne hierop bevestigend. De poolgebieden worden meer aangetast door de opwarming van de aarde dan de rest van de planeet. Hij vertelt dat hij in de loop van zijn expedities op de Noordpool heeft kunnen constateren dat de grond in de poolstreken niet meer altijd bevroren is. Zo zijn de permafrostgebieden van Canada en Siberië niet meer volledig bevroren, want de sneeuw verschijnt later en verdwijnt eerder.
Gevolg 2 betekent: De zeespiegel begon al ver voor de jaren 1980 te stijgen. Over dit gevolg van de opwarming van de aarde spreekt Jean-Louis Étienne niet in de derde alinea. In regel 51-57 zegt hij iets anders: tijdens zijn ballonvaart boven de Noordpool heeft hij bovendien enorme watergebieden opgemerkt (noté) die er niet waren in het begin van de jaren 1980. Dat bewijst dat er op bepaalde plekken minder pakijs (banquise) is.

1p **23 C** Op de open plek in regel 63 ontbreekt het signaalwoord. Je hebt de keuze uit: Daarom (antwoord A, oorzaak of verklaring), Bovendien (antwoord B, uitbreiding), Maar (antwoord C, tegenstelling), Bijvoorbeeld (antwoord D, toelichting).
In de zin voor de open plek staat dat de menselijke activiteit, met name in het toerisme, is toegenomen doordat er steeds meer cruises zijn, en door de visserij. Vervolgens lees je in regel 63-65: **__?__** die activiteiten zijn alleen maar mogelijk in de zomer, dat wil zeggen (soit) slechts een paar weken per jaar. Het gaat hier om een tegenstelling. Die wordt uitgedrukt door het signaalwoord 'Maar' (**Mais**) uit antwoord C.
In regel 66-68 staat nog dat de belangrijkste toegangswegen door het gevormde ijs in de winter onbruikbaar worden.

1p **24 B** Wat lees je in de vijfde alinea? Er zijn drie mogelijkheden. De lokale bevolking in het Noordpoolgebied profiteert enorm van de komst van de buitenlandse bedrijven (antwoord A). De economische ontwikkeling in het Noordpoolgebied schaadt het welzijn van de lokale bevolking (antwoord B). De autochtone bevolkingsgroepen verzetten zich tegen de globalisering (mondialisation) van hun leefomgeving (antwoord C).
De interviewer wil weten hoe de autochtone bevolking deze situatie beleeft. Jean-Louis Étienne antwoordt in regel 72-79 dat de economische ontwikkeling van bepaalde streken een revolutie is. De bevolkingsgroepen die voortaan in verwarmde huizen wonen en die hun consumptiegoederen in de supermarkt in de stad kopen, worden in volle omvang getroffen (touchés de plein fouet) door alcoholisme, geweld en drugs. Je weet nu bijna zeker dat antwoord B het juiste antwoord is.
In regel 79-87 lees je dat tegelijkertijd bepaalde mensen werk kunnen vinden. Het is onvermijdelijk dat de Noordpool geglobaliseerd wordt, net zoals het overal elders op de wereld gebeurt. Het is belangrijk om de lokale bevolking te beschermen tegen een massale en intensieve exploitatie van haar grond voornamelijk door buitenlandse bedrijven.
Antwoord A is fout, want de lokale bevolking profiteert niet enorm van de komst van de buitenlandse bedrijven. Antwoord C is ook niet juist, want de autochtone bevolkingsgroepen verzetten zich niet tegen de globalisering van hun leefomgeving. Je weet nu zeker dat antwoord B het goede antwoord is, want door de economische ontwikkeling is de bevolking in aanraking gekomen met alcohol, geweld en drugs.

1p **25 D** Je moet bepalen hoe de zin uit de vraag (regel 95-99) samenhangt met de zin die eraan voorafgaat. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Deze zin geeft het gevolg van de voorgaande zin aan (antwoord A). Deze zin spreekt de vorige zin tegen (antwoord B). Deze zin relativeert de voorgaande zin (antwoord C). Deze zin geeft uitleg aan de voorgaande zin (antwoord D).
In regel 88 vraagt de interviewer aan Jean-Louis Étienne of men erin zal slagen om de lokale bevolking te beschermen tegen de exploitatie van de grond door de buitenlandse bedrijven. In regel 89-95 antwoordt Jean-Louis Étienne dat dat niet duidelijk is, want er zijn belangrijke economische belangen en energiekwesties voor de oeverstaten van de regio. Maar hij zegt ook dat hij hoop houdt, want er bestaat een sterke mobilisatie van de publieke opinie voor het behoud van het authentieke gebied. In regel 95-99 zegt hij dat de Noordpool verwijst (renvoie) naar een mythische verbeelding – de iglo's, de ijsbeer, de Inuit – en bijna mythisch: volgens de traditie woont de Kerstman op de Noordpool! Je ziet dat Jean Louis-Étienne in de laatste zin uitleg geeft aan wat hij in de voorgaande zin vertelt (antwoord D).

H 7 EXAMENtekst 2019-I: 7

1p **26** De kern van het goede antwoord is:
omdat het niet duidelijk is wat volmaakte schoonheid is / omdat het niet makkelijk is perfectie te definiëren/omschrijven / omdat het niet duidelijk is welk model/voorbeeld je moet volgen
In regel 1-5 lees je dat het het ideaal van iedereen is om een droomlichaam te hebben, om te slagen voor je studie, om alle wedstrijden te winnen… Of toch niet? Perfect zijn, zou dat dan… perfect zijn? In regel 6-13 staat dat perfectie niet zo makkelijk te definiëren is. Wat schoolresultaten en sportieve prestaties betreft zie je wel ongeveer waarom het gaat: de beste cijfers halen, boven in het klassement eindigen. Maar op het gebied van schoonheid wordt het ideaal veel vager (plus flou). In regel 13-17 vraagt psychologe Sophie Braun zich af: 'Perfect willen zijn, is proberen te lijken op een model, maar welk model?'
Het is dus vrijwel onmogelijk om perfecte schoonheid na te streven, omdat **het niet duidelijk is wat volmaakte schoonheid is**.

1p **27 B** Bij deze vraag moet je aangeven om welk aspect van het onderzoek naar perfectie het in de tweede alinea gaat. Je hebt de keuze uit: de oorzaken (antwoord A), de nadelen (antwoord B), de ontwikkeling (antwoord C), de oorsprong (antwoord D).
In regel 18-20 wordt de vraag gesteld wat je zou worden als je ging zoeken naar het ideaalbeeld als dat wel makkelijk te definiëren was. Klonen? In regel 20-23 staat dat de zoektocht naar perfectie volkomen voorbijgaat aan de verschillen tussen mensen. In regel 23-29 geeft Sophie Braun aan dat in het schoolsysteem uitblinkers op alle gebieden worden gewaardeerd, waar smaken niet bestaat, waar je dezelfde cijfers moet hebben voor wiskunde en Engels, ongeacht je voorkeur. In regel 29-35 lees je dat altijd maar de beste zijn wel leuk is, maar ook uitputtend (épuisant). En dat neemt de geest in beslag. Degenen die ziek zijn bij een cijfer dat lager is dan 19, missen waarschijnlijk enkele kansen om plezier te hebben. (Een 19 is in het Nederlands een 9,5.)
In de tweede alinea gaat het dus om de nadelen die men tegenkomt als men onderzoek doet naar perfectie.

1p **28 D** Wat toont het voorbeeld van Emma aan in de derde alinea? Er zijn vier antwoord-mogelijkheden. Het toont aan dat je alleen door hard werken je ideaal kunt bereiken (antwoord A). Het toont aan dat alleen een kleine minderheid het ideaal kan bereiken (antwoord B). Het toont aan dat degenen die volmaaktheid zoeken vaak erg eenzaam zijn (antwoord C). Het toont aan dat je bij het zoeken naar perfectie het risico loopt om het tegenovergestelde te bereiken van wat je voor ogen had (antwoord D).

In regel 36-43 lees je dat het spreekwoord zegt dat volmaaktheid niet van deze wereld is. Je voelt een permanente ontevredenheid bij het najagen van een onbereikbaar ideaal. Erger nog, je bereikt het tegenovergestelde van wat je voor ogen had: in plaats van een gevoel van vooruitgang krijg je een nog negatiever zelfbeeld. In regel 44-50 legt Emma uit wat haar ervaring is. Op de middelbare school wilde ze altijd harder werken. In de eindexamenklas heeft ze zichzelf nog meer onder druk gezet… Zonder resultaat, want haar cijfers gingen omlaag en ze had het gevoel dat die cijfers precies weergaven wat zij was.
Antwoord D is het goede antwoord, want dit voorbeeld van Emma laat zien dat je bij het zoeken naar perfectie het risico loopt om het tegenovergestelde te bereiken.

1p **29** **voor zichzelf / jezelf**
In regel 51-53 lees je dat je jezelf ook een andere vraag kunt stellen: voor wie wil je eigenlijk perfect zijn? Sophie Braun geeft in regel 53-62 haar visie daarop. Een permanente fixatie op goede cijfers kan de wens verhullen dat je je ouders nooit wilt teleurstellen. Hetzij omdat zij dat eisen, hetzij omdat je wilt dat zij tevreden zijn. Het kan ook zijn dat je bij je vrienden, leraren en bekenden een goede indruk wilt maken. In werkelijkheid wil je **voor jezelf** perfect zijn.

1p **30** **Vouloir être**
In regel 63-64 lees je dat je ongelukkig kunt worden als je te veel een ideaalbeeld probeert te bereiken. Emma zegt in regel 64-67 dat haar ouders en leraren haar hebben aangeraden om te stoppen met steeds maar de beste te willen zijn. In regel 67-78 zegt Sophie Braun dat het toch nuttig kan zijn om onderscheid te maken tussen 'Ik moet' en 'Ik heb zin of behoefte om'. Wil je graag uitblinken op de cello (violoncelle) of is het een verplichting die je jezelf oplegt? Iedereen kiest zijn eigen criteria. We hebben allemaal een ideaalbeeld van onszelf dat aangeeft wat we willen worden. Beter willen zijn (**Vouloir être**) dan dat je bent, is een supermotor waar je je hele leven gebruik van moet maken. Er zit dus wel degelijk ook een positief effect aan het streven naar een ideaal.

H 8 EXAMENtekst 2019-I: 8

1p **31 C** Wat lees je in de eerste twee alinea's? In de eerste alinea staat dat de bijnaam van Parijs als Lichtstad heel bekend is, maar waar die naam vandaan komt is helemaal niet bekend. Om de betekenis ervan te vinden, moeten we heel ver teruggaan naar de tijd dat er nog geen elektriciteit bestond. Een ritje terug in de tijd om deze anekdote te achterhalen. In de tweede alinea lees je dat Parijs lange tijd de meest verlichte wereldstad is geweest, ook al is dat nu niet meer het geval. De vermeende oorsprong (origines supposées) van de bijnaam 'Lichtstad' is velerlei, maar ongetwijfeld is deze bijnaam (sobriquet) te danken aan buitenlanders en mensen van het platteland die hier een stop kwamen maken.
Wat is het juiste antwoord? Je maakt de keuze uit vier mogelijkheden. Veel mensen weten nu nog steeds niet wat de bijnaam van Parijs is (antwoord A). Tegenwoordig is Parijs de meest verlichte stad van de wereld, vandaar de bijnaam (antwoord B). Mensen uit het buitenland en van het platteland die in Parijs hebben overnacht, zouden de bijnaam 'Lichtstad' hebben bedacht (antwoord C). Parijs heeft de bijnaam 'Lichtstad' sinds de komst van de elektriciteit in de stad (antwoord D). Je weet nu dat antwoord C het goede antwoord is.

1p **32 C** Bij deze vraag moet je erachter komen waarom er volgens de derde alinea verlichting (éclairage) is gekomen in Parijs. Je hebt de keuze uit drie mogelijkheden. Om de stad te versieren met het doel meer bezoekers te trekken (antwoord A). Om de hoofdwegen (axes) van de stad te verlichten ter ere van koning Lodewijk XIV (antwoord B). Om de misdaad (délinquance) te bestrijden (lutter) op bepaalde plaatsen in de hoofdstad (antwoord C).

In regel 18-26 lees je dat sommige mensen denken dat de naam 'Lichtstad' dateert uit de zeventiende eeuw toen Lodewijk XIV aan de macht was. Met zijn minister Jean-Baptiste Colbert probeert hij met alle mogelijke middelen de criminaliteit te bedwingen (endiguer) die de stad verziekt (gangrène). In 1667 benoemen ze Gilbert Nicolas de la Reynie als luitenant-generaal van de politie. In regel 26-36 staat dat deze vindingrijke (ingénieux) chef besluit om de minst drukke plekjes in het licht te zetten. Om te voorkomen dat de schurken (voyous) zich in de donkere steegjes (ruelles) verstoppen plaatst hij lantaarns en fakkels (flambeaux) op de meeste hoofdwegen. Hij vraagt verder aan de bewoners om hun vensters te verlichten met kaarsen (bougies) en olielampen. Dat is nog niet eerder gebeurd en bezoekers vallen meteen op (tape dans l'œil).
Hieruit kun je opmaken dat de verlichting in Parijs is gekomen om de misdaad te bestrijden. Antwoord C is het juiste antwoord.

1p **33 A** Wat is waar volgens de derde alinea? Je hebt drie mogelijkheden. In de loop van de 19e eeuw is de verlichting van Parijs enorm verspreid (antwoord A). In het begin waren er alleen maar straatlantaarns (réverbères) in enkele overdekte passages in Parijs (antwoord B). In 1820 zijn er 56.000 lantaarns geplaatst om de grote Parijse monumenten te verlichten (antwoord C).
In regel 37-40 lees je dat men in 1820 de aanzienlijke ontwikkeling van de stedelijke (urbaine) verlichting te danken heeft aan de uitvinder van de gasverlichting, Philippe Lebon. In regel 40-43 staat dat in het begin alleen de monumenten en de overdekte passages werden verlicht, maar dat werd snel uitgebreid naar de hele stad. Antwoord B is onjuist, want behalve de overdekte passages werden ook de monumenten in het begin verlicht.
In regel 44-47 lees je dat er veertig jaar later zo'n 56.000 straatlantaarns zijn die Parijs opfleuren en daar dus… de Lichtstad van maken! Je weet nu dat antwoord C fout is. De lantaarns zijn veertig jaar na 1820 geplaatst, dus in 1860.
Het goede antwoord is antwoord A: In de loop van de 19e eeuw is de verlichting van Parijs enorm verspreid.

H 9 EXAMENtekst 2019-I: 9

1p **34 A** Bij de oriëntatie vooraf heb je al gezien dat de titel ontbreekt. Bij deze vraag moet je zelf de titel kiezen die bij de tekst past. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Hoeveel talen kun je maximaal leren? (antwoord A) Hoelang duurt het om meer dan zes talen te leren? (antwoord B) Waarom is het makkelijk om een taal te leren wanneer je al verschillende talen beheerst? (antwoord C) Waarom leren kinderen voor hun vierde jaar zo makkelijk vreemde talen? (antwoord D)
Na het lezen van de tekst blijkt dat hierin geen aanwijzingen staan die op antwoord B, C en D duiden. Wel vind je passages die aangeven dat A het juiste antwoord moet zijn. In regel 1-5 staat dat de taalkundigen (linguistes) menen (estiment) dat een jaar regelmatig leren nodig is om de beginselen van een nieuwe taal correct te beheersen. Omdat je ze ook moet onderhouden, zou volgens de geleerden tien talen het maximale aantal zijn dat je zou kunnen leren. De titel bij antwoord A past hier als het goede antwoord.
In de volgende zinnen lees je nog over mensen die veeltalig zijn (polyglottes) en over personen die meer dan zes talen beheersen (hyperpolyglottes). Mensen die veel talen kennen, beschikken over een speciale hersencapaciteit: hoe meer talen je kent, hoe makkelijker het is om een nieuwe taal te leren (regel 5-9). Overigens kunnen ook kinderen tot 4 jaar heel goed talen leren. Tussen de 4 en 8 jaar wordt dat minder; voor volwassenen wordt het steeds moeilijker. Daarentegen zal een kind snel een taal vergeten als hij die niet regelmatig gebruikt, in tegenstelling tot een volwassene (regel 9-14).

H 10 EXAMENtekst 2019-I: 10

1p **35 C** Je moet aangeven welke bewering overeenkomt met de eerste alinea.
Bewering 1 betekent: Frankrijk begint terrein te winnen op het gebied van de bloementeelt (floriculture). Deze bewering komt niet overeen met de eerste alinea. In regel 10-15 lees je dat de snijbloemen die in de vazen terechtkomen uit het buitenland komen, bijvoorbeeld uit Kenia, Ethiopië, Israël en in negen van de tien gevallen uit Nederland.
Bewering 2 betekent: De meerderheid van de bloemisten wil niet aangeven waar hun planten vandaan komen. Deze bewering komt niet overeen met de eerste alinea. In regel 4-8 staat dat men in de wereld van de bloementeelt het woord 'herkomst van het product' (traçabilité) niet kent. De Franse bloemisten zijn niet verplicht om de herkomst van hun planten aan te geven.
Bewering 3 betekent: De meeste snijbloemen die in Frankrijk worden verkocht, zijn afkomstig uit Nederland. Deze bewering komt overeen met de eerste alinea. In regel 13-15 lees je dat de snijbloemen in negen van de tien gevallen afkomstig zijn uit Nederland.
Bewering 4 betekent: Voor Moederdag en Valentijnsdag geven de Fransen de voorkeur aan rozen die uit verre landen komen, zoals Kenia. Deze bewering komt niet overeen met de eerste alinea. In regel 10-12 staat dat de snijbloemen in Frankrijk bijvoorbeeld uit Kenia komen. Je leest in de eerste alinea niets over rozen of de voorkeur van de Fransen.

1p **36 C** Je moet bepalen hoe de zin uit de vraag (regel 23-26) samenhangt met de zin die eraan voorafgaat. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Deze zin geeft de oorzaak van de voorgaande zin aan (antwoord A). Deze zin spreekt de vorige zin tegen (antwoord B). Deze zin ondersteunt de zin die eraan voorafgaat (antwoord C). Deze zin relativeert de vorige zin (antwoord D).
In regel 16-19 staat dat het kleine Nederland sinds de opkomst (émergence) van de tuinbouw (horticulture) in de zestiende eeuw, de spil (plaque tournante) van de bloemenhandel (négoce des fleurs) is geworden. In regel 19-23 lees je dat het land wereldwijd, behalve de belangrijkste importeur en exporteur, ook de eerste producent in Europa en 's werelds belangrijkste tulpenproducent is. In regel 23-26 wordt aangegeven dat de bloementeelt enkele miljarden euro's vertegenwoordigt voor de Nederlandse economie.
Het is duidelijk dat regel 23-26 de zin ondersteunt die eraan voorafgaat (antwoord C).

1p **37 C** In de derde alinea lees je dat bij een onstabiel klimaat een groot deel van de bloementeelt in kassen (serres) plaatsvindt. Nederland heeft 10.000 hectare kassen waarvan het grootste deel in het Westland, ten zuiden van Den Haag ligt. Het Westland wordt zelfs 'de glazen stad' genoemd. In regel 34-43 staat dat onder deze glazen beschutting (abris vitrés) computers dag en nacht de luchtvochtigheid, de temperatuur en het licht regelen. Dit gebeurt door het openen en sluiten van de panelen (panneaux) en de zonwering (stores), en door het aan- of uitdoen van de lampen. Ook de hoeveelheid water en de voedingsstoffen die de wortels van de bloemen krijgen toegediend, worden door computerbeheer gecontroleerd.
Antwoord C is het juiste antwoord: In de kassen wordt het gewasproces geregeld door computers.
Niet juist is antwoord A: In de streek ten zuiden van Den Haag blijft de bloementeelt zich maar uitbreiden. Antwoord B is ook fout: In het Westland wordt in de kassen steeds meer energie gebruikt.

1p **38** **aardwarmte**
In de vierde alinea staat dat de energiekosten voor de bloementeelt erg hoog zijn en vooral een aanslag op het ecologisch klimaat betekenen. De productie en het transport van een bos rozen kost aan energie hetzelfde (équivaut) als een autorit van 20 kilometer. Volgens een studie van de Engelse universiteit van Cranfield is de CO_2-uitstoot bij de productie van een Keniaanse roos zes keer zo laag als bij een gekweekte roos uit de aardgasgestookte kassen van Nederland, zelfs als je het luchttransport daarbij rekent. In regel 56-62 lees je dat in het Westland steeds meer kassen van zonnepanelen worden voorzien en dat er een vorm van energie wordt geëxploiteerd waarbij warmte uit de diepten (profondeurs) van de aarde wordt gebruikt. Met deze **aardwarmte** wil men de energierekening omlaag brengen.

H11 EXAMENtekst 2019-I: 11

2p **39** **1 = wel; 2 = niet; 3 = wel**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 betekent: De toeristische attracties met wilde dieren zijn zeer schadelijk voor het welzijn (bien-être) van de dieren in kwestie. Deze bewering komt overeen met de tekst. In regel 6-14 staan een paar voorbeelden van de schade die dieren kunnen oplopen. Om een tijgertje zonder risico te kunnen aaien (caresser) moet je weten dat deze baby al op jonge leeftijd bij zijn moeder is weggehaald en lange tijd ligt vastgeketend in een omheind terrein (enclos). Ook krokodillen die worden gebruikt op boerderijen en dolfijnen in waterparken zijn niet te benijden. En een ritje op de rug van een olifant? Dat houdt in (implique) dat het dier de 'phajann' heeft moeten ondergaan, een ritueel in India en Zuidoost-Azië waarbij de olifant geen water en voedsel krijgt en waarbij hij ook nog eens wordt geslagen om hem te laten gehoorzamen.
Bewering 2 betekent: Van alle geliefde dieren van de toeristen lijden, volgens de ONG, de tijgers en de olifanten het meest van de wreedheden (cruautés). Deze bewering komt niet overeen met de tekst. In regel 8-11 lees je dat krokodillen en dolfijnen in waterparken ook op de lijst van de ONG staan.
Bewering 3 betekent: De schrijver suggereert dat deelname van de toeristen aan experimenten met wilde dieren in contrast staat met hun passie voor dieren. Deze bewering komt overeen met de tekst. In regel 15-20 staat dat het voor de toeristen die gecharmeerd zijn van deze ervaringen, moeilijk is om te begrijpen dat ze er verkeerd aan doen. Afgezien van enkele beperkte initiatieven bestaat er geen label waarmee je kunt garanderen dat het welzijn van de dieren wordt gerespecteerd. Ieder jaar bezoeken miljoenen personen attracties met wilde dieren. Hun belangrijkste motivatie? Liefde voor de dieren. Dat stemt tot nadenken...

H12 EXAMENtekst 2019-I: 12

1p **40 C** Bij de oriëntatie vooraf heb je al in regel 1-5 gelezen dat er in de zomermaanden zo'n beetje overal in Frankrijk historische spelen worden gehouden. In regel 5-10 staat dat er voor ieder wat wils is: van de meest intieme shows in een kasteeltje in de Aisne tot het grootste media-evenement zoals dat van 'Puy du Fou', dat duizenden landgenoten (compatriotes) trekt. In regel 10-17 lees je dat er ieder jaar in Frankrijk ongeveer 1000 historische klank- en lichtspelen worden georganiseerd. En het zal je niet verbazen dat de middeleeuwen met zijn ridders en prinsessenjurken veruit de populairste periode is vóór die van het keizerrijk van Napoleon I (premier Empire) en de klassieke oudheid. Je weet nu dat antwoord C het juiste antwoord is: De shows die de geschiedenis laten herleven zijn zeer populair bij de Fransen.

In de eerste alinea staat niet dat meisjes met prinsessenjurken zeldzaam zijn geworden bij de historische reconstructies (antwoord A). Je leest hier ook niet dat het klank- en lichtspel in het kasteel van Aisne het grootste mediaspektakel is (antwoord B), want in regel 7-9 staat dat 'Puy du Fou' het sensationeelst is. Het is ook niet zo dat de Fransen bij historische reconstructies de klassieke oudheid leuker vinden dan de middeleeuwen (antwoord D), want in regel 15-16 heb je gelezen dat de middeleeuwen veruit het populairst zijn.

1p **41 A** Over welk aspect praat Christophe Dargère **niet** in de tweede alinea? Om dat te weten te komen kijk je eerst waarover hij wél spreekt.
In regel 18-24 lees je dat Frankrijk, nadat het lange tijd heeft achtergelopen (à la traîne), zo'n vijftien jaar geleden het virus te pakken heeft gekregen. Christophe Dargère, voorzitter van de Vereniging voor levende historie, prijst zichzelf daarmee gelukkig (se félicite): 'Tegenwoordig hoeven we ons echt niet te schamen voor onze historische shows'. In regel 24-28 geeft Christophe Dargère aan dat het feit dat de Fransen steeds meer verzot (friands) zijn op die evenementen volgens hem komt, doordat zowel ouders als kinderen ze leuk vinden. Hier spreekt hij over het publiek dat de shows aantrekken (antwoord D).
In regel 28-32 vervolgt Christophe Dargère: 'Het is speels (ludique) en educatief, je leert er allerlei dingen en het is heel vaak spectaculair. En bovendien zijn de meeste voorstellingen gratis'. Hier heeft hij het over de educatieve waarde van de shows (antwoord B) en de sensationele kant van de voorstellingen (antwoord C).
In regel 32-36 lees je ten slotte: In een tijd waarin de Fransen hun vakantie steeds vaker in eigen land (Hexagone) doorbrengen, is een historisch schouwspel heel geschikt om te gaan zien. Het is nu duidelijk dat Christophe Dargère **niet** spreekt over reclame voor de shows (antwoord A).

1p **42 C** De derde alinea begint met een signaalwoord dat je zelf moet invullen. Je hebt de keuze uit: Kortom (antwoord A, gevolg of conclusie), Bovendien (antwoord B, opsomming of uitbreiding), Toch (antwoord C, tegenstelling), Daarom (antwoord D, toelichting).
Om te bepalen welk signaalwoord past, kijk je naar de zin voor de open plek. Dat is de laatste zin van de tweede alinea. In regel 32-36 staat dat in een tijd waarin de Fransen hun vakantie steeds vaker in eigen land (Hexagone) doorbrengen, een historisch schouwspel heel geschikt is om te gaan zien. Nu lees je verder na de open plek: ___**?**___ had het lange tijd geen erg goede reputatie (regel 37-38). Het gaat hier om een tegenstelling en die wordt uitgedrukt door het signaalwoord 'Toch' (**Pourtant**).

1p **43 A** In regel 39-42 herinnert Christophe Dargère zich dat de media geen interesse toonden en dat historische shows niet bestonden voor de overheidsinstanties. In regel 42-50 lees je dat uiteindelijk steeds meer publiek kwam en dat toen het tij keerde. Sinds een jaar of tien vinden de voorstellingen goed weerklank. Daar staat tegenover dat er door het ministerie van Cultuur nog steeds radiostilte in acht wordt genomen, ook al wordt de samenwerking met de lokale autoriteiten en de musea steeds beter.
De shows vinden dus geen weerklank bij het ministerie van Cultuur (antwoord A).

H13 EXAMENtekst 2019-I: 13

1p **44 B** In regel 1-4 lees je dat sinds de val van de Berlijnse muur in 1989 de wereld de bouw van barrières tussen bevolkingsgroepen niet heeft verminderd (ralenti). Of je ze nou muren, hekken of elektrische sensoren (capteurs) noemt, zo'n dertigtal van die constructies verdelen veel landen.
In regel 5-9 staan de verschillende redenen waarom er barrières zijn geplaatst. Sommige zijn gebouwd om gewapende conflicten te vermijden zoals de 'Peace Lines' van Belfast of de Groene Lijn van Cyprus. Dit is de eerste reden. Andere zijn geplaatst om de drugshandel (trafic de drogues) tegen te gaan. Nu weet je de tweede reden. En ten slotte, meer dan de helft van die barrières zijn opgetrokken (érigées) om migratie tegen te gaan. Dit is de derde reden.
De eerste alinea vermeldt dus drie verschillende redenen waarom er nog steeds barrières worden geplaatst in de wereld. Antwoord B is het goede antwoord.

1p **45 C** In regel 9-12 staat dat de laatst gebouwde barrière een barricade van 175 kilometer zou zijn tussen Hongarije en Servië.
Om te beoordelen welk signaalwoord je in regel 15 moet invullen, lees je de zin voor en na de open plek gedetailleerd. In regel 12-14 staat dat die muur volgens de autoriteiten de toestroom (afflux) van migranten die West-Europa proberen te bereiken, moet kunnen indammen (endiguer). Nu lees je het begin van de tweede alinea: ___**?**___ Europa is niet het enige continent om ommuurd te worden. In regel 16-19 staat dat je ook scheidingsmuren vindt in het Midden-Oosten, in India, in Afrika en… in de buitenwijken van Oost-Jeruzalem, waar een betonnen slang Israël scheidt van het Palestijnse vluchtelingenkamp Chouafat, waar ongeveer 20.000 personen worden opgevangen.
De zin na de open plek bevat een relativering van de zin die eraan voorafgaat. Het juiste signaalwoord is dus: Trouwens (**D'ailleurs**).
De andere signaalwoorden zijn niet juist. Zo (antwoord A) geeft een gevolg aan. Kortom (antwoord B) kondigt een conclusie aan. Des te meer omdat (antwoord D) is het signaalwoord voor een reden of verklaring.

© ThiemeMeulenhoff

I 2019-II met uitwerkingen

In dit onderdeel vind je een volledig examen. Elke tekst wordt voorafgegaan door een 'oriëntatie vooraf' die je helpt om je te focussen op de tekst en de vragen.
Het examen wordt gevolgd door de uitgewerkte antwoorden. Lees voordat je begint de aanwijzingen op bladzijde 156, die ook voor dit examen gelden.

Van elke tekst is de moeilijkheidsgraad aangegeven door middel van het toekennen van één, twee of drie sterren.

De cijferbepaling vind je achter in deze bundel in de bijlage.

© ThiemeMeulenhoff

I 1 EXAMENtekst★ 2019-II: 1 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de Engelse titel leid je af dat de tekst over een soort drijvende fitnessruimte gaat.
inleiding en illustratie: De inleiding en foto maken duidelijk dat de drijvende sportschool op de Seine te vinden is.
soort tekst: Dit is een artikel uit het online tijdschrift *Vivre Paris*. Daarin vind je allerlei nieuwtjes en actualiteiten over Parijs. Je kunt er ideeën opdoen over uitstapjes en voorstellingen die onbekend en vernieuwend zijn.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst voordat je het artikel doorneemt. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Hier moet je twee dingen noemen die de drijvende fitnessruimte zo bijzonder maken. Om die aspecten te vinden ga je de tekst gedetailleerd lezen.

Paris navigating gym

La Seine pourrait bien voir un nouveau passager fendre ses flots : le Paris navigating gym.

Aussi surprenant que révolutionnaire, le Paris navigating gym pourrait voir le jour prochainement. Le studio design Carlo Ratti Associati est en charge de l'élaboration d'une salle de gym d'un nouveau genre. Celle-ci prend la forme d'une embarcation pouvant voguer sur la Seine.

À bord, des rangées de vélos fixes mis à disposition des sportifs. La spécificité de la flotte ? Ses parois de verre qui offrent une vue panoramique sur Paris laissant aux athlètes tout le loisir d'admirer autrement la ville depuis la Seine, alors qu'ils font du vélo dans la salle de fitness. Autre particularité : la performance des cyclistes est l'unique source d'énergie permettant de faire avancer la chaloupe. Avec sa vue à 360 degrés sur la capitale depuis le fleuve, Paris navigating gym donne envie de se remettre au sport.

d'après Bienvenue sur vivre Paris, le 13 décembre 2016

« Paris navigating gym » (titel)

2p **1** Wat maakt deze fitnessruimte, behalve dat zij drijft, ook bijzonder volgens de tekst? Noem twee aspecten.

I 2 EXAMENtekst★★ 2019-II: 2 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel bestaat uit een vraag en een antwoord. Daaruit kun je opmaken dat de tekst over katten gaat die het heel goed hebben.
illustratie: Op de foto zie je een mooie, witte kat die zich helemaal op zijn gemak voelt.
structuur: De tekst bestaat uit drie alinea's. Als je daarvan de eerste en de laatste zin leest, krijg je een indruk van de inhoud van de tekst. Je ziet dan dat de tekst over een luxe hotel voor katten gaat. Al bij de inschrijving is duidelijk dat de katten als een koning worden behandeld. Door het invullen van een vragenlijst weet de hotelhouder alles van de persoonlijkheid van de kat.
soort tekst: Dit artikel is afkomstig van de website *www.laprovence.com*. Dat is de online versie van het dagblad *La Provence*, dat wordt gepubliceerd in Marseille en nieuws en actualiteiten over de Provence bevat.

Et le chat ? Il vit comme un roi !

(1) Le calme règne dans la nouvelle résidence secondaire des chats. Un tout nouvel hôtel, uniquement pour chats et spécifié cinq étoiles, vient d'ouvrir à Marseille. Plus luxueux que d'autres pensions pour animaux, l'hôtel, composé de 17 chambres, est conçu pour assurer le confort des chats. Une ambiance zen est créée avec de nombreux jouets mis à

disposition ainsi qu'une fontaine à eau. L'aventure n'est pas nouvelle pour Arnaud Zafrilla, concepteur de l'établissement. Depuis dix ans, ce dernier gère un hôtel pour chats à Montpellier. Connaissant un franc succès, l'entrepreneur a décidé de renouveler l'expérience.

(2) La réservation s'effectue sur le site de la structure d'accueil, avec un questionnaire en plus sur la personnalité du chat. Le bien nommé Looping, nouvel arrivant dans l'hôtel de Marseille, très joueur et vif, était hier dans l'attente d'un colocataire qui corresponde à sa personnalité. « Un chat est territorial », confie Arnaud. « Nous demandons aux clients de ne pas emmener d'objets personnels du chat qu'il veuille défendre pour marquer son territoire créant ainsi des tensions entre les animaux. »

(3) Angoissé à l'idée de laisser votre fidèle compagnon loin de vous ? Pas d'inquiétude à avoir : une webcam vous permettra de surveiller votre protégé à distance. « Cela rassure les clients et permet de garder contact avec son chat », déclare fièrement Arnaud. « Les clients de l'hôtel sont très divers », ajoute-t-il. Le séjour est généralement de courte durée, mais des forfaits longs séjours existent. L'apport bénéfique de la colocation existe aussi pour les chats. Arnaud nous l'affirme, l'animal sera « plus sociable » après la cohabitation. L'hôtel propose un service de taxi pour venir chercher le chat et le ramener à son domicile, mais aussi un « bonus instant cocooning » avec coupe des griffes et toilettage. Plus de doute possible : ici le chat sera roi.

d'après www.laprovence.com, le 29 juillet 2016

1p **2** Qu'est-ce qui est vrai d'après le premier alinéa?
- **A** Arnaud Zafrilla a l'intention d'ouvrir un deuxième hôtel pour chats à Montpellier.
- **B** Dans un hôtel étoilé à Marseille, chiens et chats sont logés dans une ambiance zen.
- **C** Le nouvel hôtel de luxe pour chats à Montpellier est une première en France.
- **D** Récemment, on a ouvert un hôtel haut de gamme pour chats à Marseille.

Het hotel vraagt aan baasjes die hun kat komen brengen om een vragenlijst over hun kat in te vullen.

1p **3** Wat wordt er nog meer van hen verwacht volgens de tweede alinea?

1p **4** Laquelle des constatations suivantes correspond au 3ème alinéa ?
- **A** La mesure dans laquelle la colocation pour le chat sera bénéfique dépend de la durée du séjour.
- **B** La nouvelle résidence des chats est le plus souvent choisie pour ses forfaits longs séjours.
- **C** L'hôtel fait de son mieux pour que les chats soient entourés de soins délicats.

© ThiemeMeulenhoff

I 3 EXAMENtekst ★★ 2019-II: 3 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel geeft aan dat de tekst over rotanstoelen in Parijse cafés gaat.
illustratie: Op de foto zie je een authentiek Parijs café op de hoek van een straat. Café de Flore is een café waar vroeger bekende schrijvers zoals Simone de Beauvoir en Jean Paul Sartre zaten te werken.
eerste alinea: Als je de eerste alinea skimt, vind je informatie over de rotanstoelen van de Parijse terrassen en hoe ze worden gemaakt. Waarom die rotanstoelen zo populair zijn geworden, kom je te weten door de tekst gedetailleerd te lezen.
soort tekst: De tekst is een artikel van de website *www.pariszigzag.fr*. Dit is een site waarop Parijzenaren allerlei weetjes en tips plaatsen over onbekende plekjes in hun stad.

Les chaises en rotin des bistrots parisiens

(1) Que seraient les terrasses parisiennes sans leurs célèbres chaises en rotin ? Au cinéma ou dans la littérature, ces éléments de mobilier répandent le charme de la capitale, au même titre que les réverbères ou les kiosques à journaux. Et ceux qui ont la chance de pouvoir s'y installer le temps d'un verre vantent leur confort et leur légèreté ! Saviez-vous qu'il y a seulement deux grandes marques de chaises en rotin ? Et qu'elles sont fabriquées à la main ? Partons à la découverte de ces chaises qui ont tant à raconter…

(2) S'il est vrai que les chaises en rotin des bistrots parisiens se ressemblent toutes au premier coup d'œil, il faut dans un premier temps distinguer les vraies, celles fabriquées en France manuellement, des imitations… Pour ce faire, il suffit d'observer le dos de la chaise en quête d'une griffe. S'il est écrit « Maison Drucker » ou « Maison Gatti », bingo, il s'agit de vraies. Ces deux grandes maisons parisiennes sont en réalité les seules à se partager le marché de la chaise en rotin français, avec chacune des spécificités. Elles fabriquent des chaises de toutes les couleurs. Du bleu-azur au vieux rose en passant par le vert-menthe pour la maison Drucker, ou de l'orange à l'aubergine pour la maison Gatti. Les formes

© ThiemeMeulenhoff

varient, allant du fauteuil au tabouret, et les motifs sont également multiples.

(3) En 1885, au moment où la maison Drucker a été fondée rue des Pyrénées, le rotin était très à la mode, et pas seulement sur la terrasse des cafés. Charmés par leur exotisme, de nombreux Français fixaient leur choix sur des meubles en rotin pour équiper leurs maisons. Devant un tel succès, la maison Drucker a déménagé dans des locaux plus grands, à l'est de Paris.

La maison Gatti, quant à elle, ouvre ses portes en 1920. Malheureusement, avec la guerre, l'importation du rotin de l'étranger devient de plus en plus difficile.

Toutefois, quelques années plus tard, les grands restaurants et les cafés voient dans les chaises en rotin un investissement intéressant, en raison de leur élégance et de leur longévité. Aujourd'hui, les maisons Gatti et Drucker vendent leurs chaises aux restaurants et hôteliers chics du monde entier !

d'après www.pariszigzag.fr,
le 21 août 2017

1p **5** Qu'est-ce que l'auteur raconte au premier alinéa ?
- **A** comment sont fabriquées aujourd'hui les chaises en rotin des bistrots parisiens
- **B** pourquoi on trouve de plus en plus de chaises en rotin dans les bistrots parisiens
- **C** que les chaises en rotin des bistrots parisiens sont indissolublement liées à la capitale

1p **6** Qu'est-ce qui est vrai d'après le 2ème alinéa ?
- **A** Bien que les chaises en rotin existent en plusieurs couleurs, leur forme est toujours pareille.
- **B** Il n'est pas facile de faire la distinction entre les vraies chaises en rotin et les imitations.
- **C** Les chaises en rotin des bistrots parisiens sont loin d'être toutes les mêmes.
- **D** Les chaises en rotin fabriquées par la maison Drucker sont de meilleure qualité que celles fabriquées par la maison Gatti.

« un tel succès » (ligne 48)

1p **7** De quel succès s'agit-il ?
- **A** De nos jours, les maisons Drucker et Gatti investissent dans des chaises en rotin de meilleure qualité.
- **B** En 1885, la maison Drucker a pu augmenter considérablement l'importation du rotin de l'étranger.
- **C** Le rotin est devenu populaire non seulement pour les cafés mais aussi pour l'intérieur des maisons.
- **D** Les Français ont préféré les meubles en rotin de la maison Drucker à ceux de la maison Gatti.

© ThiemeMeulenhoff

I 4 EXAMENtekst ★★★ 2019-II: 4 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel 'Ondergedompeld in de wereld van de e-sport' maakt duidelijk dat de tekst over het gamen in wedstrijdverband gaat.
illustratie: Op de foto zie je een zaal vol mensen die achter een computerscherm zitten. Zij beoefenen waarschijnlijk e-sport.
structuur: De tekst is lang en er horen zes vragen bij. Het is aan te raden om de eerste en de laatste alinea te skimmen, zodat je een idee krijgt van de inhoud van het artikel. Je ziet dan al snel dat het om personen gaat die met elkaar sporten op een andere manier dan met fysieke kracht.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ça m'intéresse*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

Plongée dans l'univers de l'e-sport

(1) L'appartement ressemble à n'importe quelle colocation d'étudiants. Des boîtes de pizza dans la cuisine, des briques de lait et sachets de pâtes posés au sol, une pendule arrêtée sur midi. Le jour de notre visite, il est en réalité 16 heures et Eric sort de son lit. Il se verse une dose de Chocapic puis rejoint ses copains au salon pour démarrer sa journée d'entraînement. Au programme : jeux vidéo à haute dose. Eric Servello, New-Yorkais de 27 ans, n'est pas venu à Paris pour étudier la littérature. Tout comme Clément Hattée, 24 ans, de Montélimar, et Wailers Locart, 25 ans, de Poitiers, c'est un joueur professionnel.

(2) E-sport ? La contraction de « sport électronique ». Car oui, le jeu vidéo est considéré comme un sport depuis la fin des années 1990, lorsque l'on a commencé à y jouer dans des compétitions sur Internet. Certains jeux parmi les plus populaires, dont *Counter Strike*, donnent même lieu à des championnats internationaux où des milliers de spectateurs applaudissent une poignée de jeunes adultes qui jouent frénétiquement, un joystick à la main. En Corée du Sud, où l'e-sport est devenu un phénomène de société, ces mordus de jeux vidéo sont des stars nationales, au même titre que, dans l'Hexagone, un Zlatan ou un Messi. En France, l'activité concerne environ 400 000

© ThiemeMeulenhoff

joueurs réguliers dont une petite fraction en a fait son métier, comme Eric, Clément ou Wailers.

(3) Il s'agit aujourd'hui d'un business très sérieux. Au niveau mondial, l'univers de l'e-sport a généré 493 millions de dollars en 2016. Ces recettes proviennent essentiellement de l'argent investi par les éditeurs de jeux et les entreprises de matériel informatique, mais aussi par des marques grand public comme Coca-Cola ou Adidas, qui se sont rendu compte de l'intérêt de communiquer auprès d'une génération ultra-connectée. Ces entreprises sponsorisent des joueurs et forment des équipes nationales de professionnels (les *gamers*). En France, où les revenus s'accroissent chaque année de 14%, les joueurs professionnels viennent d'obtenir une reconnaissance juridique officielle.

(4) L'appartement où nous les retrouvons, dans le XVe arrondissement de Paris, leur est loué par Vitality afin qu'ils puissent travailler six jours sur sept. Objectif : faire d'eux des champions du jeu de guerre *Call of Duty*, l'un de ceux qui dominent aujourd'hui la scène de l'e-sport. Prenons Clément, le plus bavard des trois compères, qui a été repéré juste après son bac professionnel logistique par des joueurs professionnels lors de tournois en ligne. Il a très vite abandonné l'idée d'un BTS commerce. Depuis, il a déjà habité dans plusieurs *gaming houses*, notamment à Marseille pour l'équipe rivale, Millenium, et a participé à plus de 70 tournois à travers le monde.

(5) Les sessions d'entraînement durent en général jusqu'à 2 heures du matin. Dix heures par jour à tirer sur des ennemis virtuels dans des paysages parsemés de cadavres, à se parler par microcasque interposé dans un franglais qu'eux seuls comprennent. Un emploi du temps qui laisse peu de place pour d'autres activités. « L'effort physique n'est peut-être pas flagrant, mais il faut être concentré et résistant », argumente Fabien Devide, le directeur de l'équipe Vitality. « A la fin d'un match, on est tout épuisé. » Cette pratique avec excès peut provoquer certaines maladies. Pire, l'e-sport peut même conduire à consommer des produits dopants qui favorisent la concentration.

(6) La pratique de l'e-sport nécessite de lever le pied de temps en temps. Contrairement aux clichés sur les athlètes de la manette, Clément met un point d'honneur à cuisiner régulièrement des légumes pour le reste de l'équipe : « C'est pas parce qu'on aime jouer sur un ordinateur qu'on doit être gros et ne manger que des pizzas et des burgers ! », sourit-il. Chaque jour, les trois copains se rendent dans une salle de gym du quartier, histoire de « se vider la tête ». Et de temps à autre, ils sortent au cinéma ou font les magasins.

d'après Ça m'intéresse, janvier 2017

1p **8** Qu'est-ce qu'on apprend sur Eric Servello, Clément Hattée et Wailers Locart au premier alinéa ?
- **A** Ils excellent en propreté, contrairement à la plupart des étudiants.
- **B** Ils ont abandonné leurs études de littérature pour se consacrer entièrement au sport électronique.
- **C** Ils ont entre vingt et trente ans et ont fait du jeu vidéo leur profession.
- **D** Ils se dopent avant de commencer leur programme quotidien d'entraînement.

1p **9** À quoi sert le 2ème alinéa ?
- **A** À décrire en grandes lignes l'histoire du jeu vidéo comme sport ainsi que sa popularité.
- **B** À expliquer pourquoi certains jeux vidéo sont plus populaires que d'autres parmi les jeunes adultes.
- **C** À illustrer que les championnats internationaux d'e-sport attirent de plus en plus de joueurs français.
- **D** À montrer pourquoi les pratiquants de l'e-sport sont considérés comme des vedettes en Corée du Sud.

1p **10** Laquelle des constatations suivantes correspond au 3ème alinéa ?
- **A** Au niveau mondial, ce sont les marques grand public qui investissent le plus dans l'e-sport.
- **B** Au niveau mondial, il y a différentes entreprises qui investissent dans l'e-sport.
- **C** En France, les professionnels de l'e-sport gagnent moins d'argent que dans d'autres pays.
- **D** En France, les professionnels de l'e-sport ne sont toujours pas reconnus sur le plan juridique.

1p **11** Pourquoi l'auteur parle-t-il de Clément au 4ème alinéa ?
- **A** Pour décrire comment il a réussi à attaquer l'équipe rivale dans des dizaines de tournois internationaux.
- **B** Pour donner un exemple d'un joueur professionnel de l'e-sport.
- **C** Pour illustrer l'importance d'un bac professionnel logistique pour un joueur professionnel de l'e-sport.
- **D** Pour montrer pourquoi il a quitté son *gaming house* à Marseille pour s'installer dans un appartement parisien.

1p **12** Qu'est-ce qui rend la pratique de l'e-sport une activité pénible d'après le 5ème alinéa ?
- **A** l'activité mentale
- **B** l'effort physique
- **C** les difficultés de communication
- **D** l'usage fréquent de produits dopants

« des joueurs professionnels » (regel 73-74)

1p **13** Welke andere Franse benaming voor e-sporters wordt in de laatste alinea gegeven?

I 5 EXAMENtekst★★ 2019-II: 5 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel ‘De auto gaat een nieuw tijdperk in’ maak je op dat de tekst over ontwikkelingen in de autobranche gaat.
illustratie: Je ziet een toekomstbeeld van zelfrijdende auto’s op een futuristisch wegennet. De passagiers zitten gezellig rond de tafel en er kan een film worden bekeken. Er is geen chauffeur aanwezig.
eerste alinea: De eerste alinea geeft je een idee van de inhoud van de tekst. De geschiedenis van de auto laat zien dat er steeds meer naar perfectie wordt gestreefd. In de komende decennia verwacht men nog meer vooruitgang. Er wordt zelfs over een tweede autorevolutie gesproken, nadat de eerste de uitvinding van de auto zelf was.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Les Dossiers de l’Actualité*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 30): Op de open plek aan het begin van de zin in regel 30 ga je een signaalwoord invullen. Kijk eerst wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Lees dan de regels aan het begin van de derde alinea en de zin na de open plek. Beoordeel welk verband er tussen de zinnen bestaat en kies het juiste signaalwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

La voiture entre dans une nouvelle ère

(1) L’histoire de l’automobile est toujours allée dans le même sens. Celui de la perfection. Les voitures n’ont cessé de devenir plus propres, plus performantes, plus sûres et moins consommatrices de carburant. Les prochaines décennies pourraient marquer un saut sans précédent dans l’histoire de l’automobile. Ce sera peut-être la deuxième vraie révolution automobile, la première étant l’invention même de la voiture.

(2) La révolution de la motorisation ressemblera-t-elle plus ou moins à ce qui se dessine sur les routes de Norvège ? Dans ce pays, pourtant premier producteur européen de pétrole, les autorités discutent déjà de la disparition des moteurs thermiques pour les voitures électriques, à partir de 2025. Ces dernières y représentent maintenant 17 % des nouvelles voitures, contre 1 % en France…

(3) L’électrique est-il vraiment l’avenir de la voiture ? La majorité des constructeurs d’automobiles élargissent leur gamme : Mercedes a présenté un modèle électrique au Mondial de l’auto à Paris, tout comme Porsche et bien d’autres marques. __16__ la plupart des observateurs estiment que le succès du moteur électrique ne peut envahir les routes qu’à condition que les pays durcissent leur lutte contre les émissions de CO_2.

(4) Si l’électrique intéresse, que dire de la voiture autonome dans laquelle il n’y aurait que des passagers, et plus de conducteurs ? C’est peut-être cela la vraie révolution technologique. Jusqu’ici, l’automobile a évolué, mais jamais sans volant ou sans accélérateur. Un peu partout dans le monde, des voitures autonomes sont testées, y compris en France. La révolution peut paraître d’ailleurs paradoxale, l’une des premières motivations d’achat d’une voiture aujourd’hui étant… le plaisir de conduire.

(5) Et si l’avenir de la voiture, c’était moins de voitures. Grâce à la révolution numérique, qui facilite la rencontre entre un siège libre et un passager, le partage de l’automobile est déjà devenu une réalité. Il s’agit même d’une pratique en croissance, de jeunes entreprises commençant à encourager cet emploi de la voiture. Et dans les scénarios de transition écologique les plus ambitieux, il est même envisagé d’aller encore plus loin dans la réduction des besoins de mobilité dans un avenir proche, par exemple en développant le télétravail, qui permet à l’employé de travailler à distance, par exemple chez lui.

d’après les Dossiers de l’Actualité, novembre 2016

« Les voitures … de carburant. » (lignes 3-6)

1p **14** Par quel mot cette phrase aurait-elle pu commencer ?
A Ainsi,
B Bref,
C Malheureusement,
D Néanmoins,

1p **15** Van welke paradox is er sprake in de tweede alinea?
Vul de volgende zin aan:
Noorwegen streeft naar een toename van het aantal elektrische auto’s, terwijl het land …

1p **16** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
A Après tout,
B C’est pourquoi
C Par exemple,
D Pourtant,

1p **17** Waarom zal de keuze voor een zelfrijdende auto niet voor de hand liggen volgens de vierde alinea?

1p **18** Wat zal er **in de toekomst** toe kunnen leiden dat er minder auto’s op de weg zijn volgens de laatste alinea?

I 6 **EXAMEN**tekst★★★ **2019-II: 6** met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel 'Een uniek project in de Alpen' kun je nog niet veel opmaken.
illustratie: Op de foto zie je een futuristisch gebouw in een bergachtig sneeuwlandschap. Dat zal het unieke project zijn.
structuur: De tekst is lang en er worden vier vragen over gesteld. Wil je meer weten over de inhoud van de tekst? Lees dan de eerste zin van elke alinea. Je ziet dan dat het artikel over een uniek maar ook kostbaar skistadion in de Alpen gaat waar het hele jaar door geskied zal kunnen worden en dat voor- en tegenstanders hun mening geven.
soort tekst: Dit is een artikel uit *(Le Journal du) Dimanche*, een Franse krant die elke zondag verschijnt met nieuws over politiek en maatschappij.

Un projet unique dans les Alpes

(1) C'est un projet unique dans les Alpes. En Savoie, la station de Tignes (2100 mètres d'altitude) veut construire un immense skidôme qui accueillera une piste de ski couverte de 400 mètres de long sur 50 mètres de large, enneigée artificiellement. Avec un télésiège suspendu pour remonter les skieurs.

(2) L'objectif est à peine croyable : permettre de skier toute l'année, 365 jours sur 365. Car Tignes redoute les effets du réchauffement climatique. « Notre glacier de la Grande-Motte qui culmine à 3500 mètres d'altitude, fond régulièrement. Il a déjà perdu 30% de sa surface skiable et il va en perdre encore 30 %. Nous avons donc décidé de réagir en créant cette piste de ski couverte baptisée Ski-line. Nous sommes une ville de montagne qui doit rendre stable son activité économique », insiste le maire, Jean-Christophe Vitale.

(3) Coût de l'opération : 62 millions d'euros. La station compte faire appel à des investisseurs privés. Le projet vient d'être examiné à Chambéry par la commission des unités touristiques nouvelles (UTN) du massif des Alpes. S'il voit le jour, le Ski-line sera implanté au Val-Claret, sur le stade de slalom de l'école de ski. Ce projet de piste de ski couverte provoque une avalanche de réactions négatives du côté des défenseurs de l'environnement.

(4) « C'est le stade ultime de l'absurdité. Ce projet est énergivore, consommateur d'eau, à l'opposé du développement durable. Il participe à la mort de la montagne par le réchauffement climatique et à l'artificialisation de la nature », estime Vincent Neirinck, de l'association Mountain Wilderness. « Les skieurs vont désormais skier dans une boîte. On se moque des valeurs de la montagne. Jusqu'à présent, ces skidômes étaient implantés dans les plaines, les villes, comme à Dubaï où se trouve le plus célèbre. Nous ne voulons pas que la Savoie et ses montagnes se mettent à copier Dubaï. »

(5) Pour Hervé Billard, qui s'occupe des dossiers montagne à la Fédération Rhône-Alpes de protection de la nature (Frapna), « Tignes va devenir un site complètement artificiel, à la parisienne. Ce Ski-line, c'est une sorte de parc d'attractions digne de Disneyland. La ligne jaune est franchie. On ne respecte plus la montagne ».

(6) Des arguments réfutés par le maire de Tignes, qui affirme que le Ski-line « s'insérera parfaitement dans le paysage », qu'il s'agit « d'une vitrine technologique respectueuse de l'environnement avec une centrale hydroélectrique utilisant l'eau d'un lac, des panneaux photovoltaïques et une chaufferie biomasse qui répondra aux besoins en énergie. Les premières personnes concernées par la préservation de leur environnement, ce sont les Tignards eux-mêmes », martèle Jean-Christophe Vitale.

(7) Quand la commission des unités touristiques nouvelles, composée d'élus, de représentants du monde économique et d'associations de protection de la nature, aura donné son avis, c'est le préfet de la région Provence-Alpes-Côte d'Azur, Stéphane Bouillon, qui tranchera la question définitivement ensuite.

d'après Dimanche,
le 27 novembre 2016

« Un projet unique dans les Alpes » (titre)

1p **19** Qu'est-ce qui rend le projet unique d'après les deux premiers alinéas ?
Le projet permettra
- **A** de contribuer à combattre le réchauffement climatique dans les Alpes.
- **B** de faire du ski toute l'année sur une grande piste couverte à Tignes.
- **C** d'élargir la surface skiable du glacier de la Grande-Motte de deux tiers.
- **D** de réduire les effets nuisibles du ski sur l'environnement en Savoie.

1p **20** Qu'est-ce qui est vrai d'après le 3ème alinéa ?
Le Ski-line
- **A** a déjà attiré l'attention de nombreux investisseurs privés.
- **B** coûtera 62 millions d'euros et sera en partie financé par UTN.
- **C** donne lieu à de nombreuses plaintes de la part des écologistes.
- **D** risque de causer de nombreuses avalanches dans la région.

2p **21** Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met de regels 38-65.
1 Het project Ski-line kost veel water en energie.
2 Een project als Ski-line is mogelijk in Dubai, maar is te duur voor de Savoie.
3 Hervé Billard verwacht dat Ski-line niet veel mensen zal trekken omdat het iets onnatuurlijks heeft.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

In de tekst komen de volgende namen voor:
1 Jean-Christophe Vitale (regel 24 en regels 79-80)
2 Vincent Neirinck (regel 45)
3 Hervé Billard (regel 56)
4 Stéphane Bouillon (regel 88)

2p **22** Noteer achter elk nummer of de persoon in kwestie ‘voor’ of ‘tegen’ het project Skiline is of dat zijn ‘mening onbekend’ is.

I 7 EXAMENtekst★★ 2019-II: 7 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een citaat: ‘Wat heeft de dokter je voorgeschreven?’ Daaruit kun je opmaken dat de tekst waarschijnlijk over voorgeschreven medicijnen gaat.
illustratie: Op de afbeelding zie je een boodschappenwagentje vol met pillen en capsules. Nu weet je bijna zeker dat het in de tekst over het gebruik van medicijnen gaat.
structuur: De tekst bestaat uit drie alinea’s. Als je daarvan de eerste en de laatste zin leest, krijg je een indruk van de inhoud van de tekst. Je ziet dan dat de tekst over het overmatige medicijngebruik van de Fransen gaat. De overheid probeert met campagnes dat gebruik te verminderen, maar door de farmaceutische industrie worden steeds nieuwe behoeftes gecreëerd.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.

« Qu’est-ce que le docteur t’a prescrit ? »

(1) Jusqu’en 2000, la France détenait le record européen de la consommation de médicaments. Si depuis elle n’est plus en tête de liste, cela ne signifie pas que les Français se soignent moins… C’est simplement que leurs voisins ont eux-mêmes augmenté leur consommation ! Autrement dit, le problème demeure, comme le rappelle une note de l’Institut de veille sanitaire et de l’Agence nationale de sécurité du médicament : « La France se situe parmi les pays les plus consommateurs en Europe, juste derrière la Grèce. Les Français consomment 30% de plus que la moyenne européenne. Cette surconsommation entraîne une dépense énorme de 71 millions d’euros par rapport à la moyenne européenne.

(2) Lorsqu’un Français revient de chez le médecin, on ne lui demande pas : « Alors, qu’est-ce que le docteur t’a dit ? », mais plutôt : « Alors, qu’est-ce que le docteur t’a prescrit ? Neuf fois sur dix, le patient français sort de chez son médecin avec plusieurs médicaments à prendre. La faute à qui ? Aux généralistes qui ont tendance à prescrire systématiquement et aux patients qui veulent à tout prix prendre des médicaments, peu importe la gravité de leurs symptômes. Autre élément de réponse : le pays a une vieille tradition d’industries pharmaceutiques. Nouvelles pilules, sirops aux effets magiques… Les firmes pharmaceutiques sont très imaginatives quand il s’agit de créer de nouveaux besoins.

(3) Parallèlement, l’Etat lance régulièrement des campagnes d’information pour encourager les Français à réduire leur consommation. Ces derniers ont tous en tête le fameux slogan « Les antibiotiques, c’est pas automatique ! », scandé sur toutes les chaînes de télévision au début des années 2000. Du côté des médecins, le professeur Patrice Queneau a inventé l’expression « déprescrire », afin de stimuler les généralistes à limiter les ordonnances. « Les patients doivent prendre l’habitude de sortir d’une consultation sans avoir un médicament prescrit », déclare-t-il. « On peut prescrire des habitudes ou des soins de physiothérapie. Et on peut aussi ne rien prescrire ! »

d’après Écoute, septembre 2016

« elle n’est plus en tête de liste » (lignes 3-4)

1p **23** Comment se fait-il que la France ne se trouve plus en tête de liste pour ce qui est de la consommation de médicaments en Europe d’après le premier alinéa ?
C’est que
A dans d’autres pays européens la consommation de médicaments a augmenté.
B la santé dont jouissent les Français est meilleure qu’auparavant.
C les Français ont moins confiance dans les effets bienfaisants de certains médicaments.

In de tweede alinea noemt de schrijver meerdere betrokkenen die volgens hem verantwoordelijk zijn voor de overconsumptie van medicijnen in Frankrijk.

1p **24** Hoeveel verschillende betrokkenen worden door hem genoemd?
Noteer het juiste aantal.

1p **25** Que montre le dernier alinéa ?
A à quel point des campagnes d’information ont contribué à diminuer la consommation de médicaments
B comment différentes parties intéressées essaient de freiner la consommation de médicaments en France
C pourquoi les patients préfèrent souvent des médicaments aux soins de physiothérapie
D que la plupart des généralistes prescrivent désormais moins de médicaments

I 8 EXAMENtekst★ 2019-II: 8 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel 'De strijd van Candice' kun je nog niet veel opmaken.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Phosphore*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Hier moet je van drie beweringen aangeven of ze wel of niet overeenkomen met de tekst. De beweringen gaan over de activiteiten van Candice die te maken hebben met haar strijd tegen voedselverspilling en voedselhulp aan minderbedeelden. Nu wordt de titel ook duidelijker. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om de antwoorden te vinden.

Le combat de Candice

Tout a commencé par un exposé sur le gaspillage alimentaire. « J'étais en première, j'avais conscience que c'était un sujet important mais sans imaginer qu'on gaspillait autant et qu'en gérant mieux, on pourrait nourrir la planète. » D'après la FAO (l'Organisation des Nations unies pour l'alimentation et l'agriculture), si un quart des aliments gaspillés étaient sauvés, il n'y aurait plus de faim dans le monde. « Dans ma ville, c'est pareil. Des gens jettent de la nourriture, alors que d'autres ont faim. » Candice monte alors l'association *Pain perdu*. Quatre boulangeries lui donnent leurs produits invendus deux fois par semaine. Candice dépose le pain récolté dans une banque alimentaire et aide ainsi beaucoup de familles. Cette année, l'association a reçu une subvention de 800 euros. « De quoi acheter réfrigérateurs et glacières pour sauver des produits frais. », dit Candice, toute contente.

d'après Phosphore, janvier 2016

2p **26** Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met de tekst.
1 Candice is de strijd aangegaan tegen voedselverspilling.
2 Candice krijgt van een aantal bakkerijen brood dat niet verkocht is en kan daarmee andere mensen helpen.
3 Candice is op zoek naar vrijwilligers die geld willen inzamelen voor haar stichting *Pain perdu*.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

© ThiemeMeulenhoff

I 9 EXAMENtekst★★★ 2019-II: 9 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel en illustratie: De titel en afbeelding geven aan dat de tekst over de Franse koningin Marie-Antoinette gaat.
eerste alinea: Als je de eerste alinea leest, kom je te weten dat de laatste Franse koningin, ondanks alle pracht en praal, geen probleemloos leven heeft gehad.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Histoire junior*, een geschiedenistijdschrift voor jongeren.
meerkeuze-invulvraag (regel 5): Op de open plek moet je een signaalwoord invullen. Kijk eerst of je weet wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Lees dan de regels voor en na de open plek. Bepaal het verband tussen de zinnen en kies je antwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Marie-Antoinette

(1) Célèbre dans le monde entier, Marie-Antoinette est la dernière reine de France. Son nom évoque de belles robes, des parures luxueuses et de grandes fêtes. __27__ la vie de Marie-Antoinette, née le 2 novembre 1755 à Vienne, n'était pas une vie sans problèmes. Parmi les gens qui l'entourent, certains la détestent et d'autres l'adorent.

(2) Ses parents lui donnent une éducation digne de son rang. Elle apprend les bonnes manières pour les cérémonies officielles de la Cour, la danse, et la musique. Mais elle préfère s'amuser plutôt qu'étudier. A dix ans, elle ne sait toujours pas bien lire et écrire l'allemand et elle parle très mal l'italien et le français. Elle n'a aucune connaissance en histoire et en politique.

(3) Au départ, rien ne prédestine Marie-Antoinette à régner… mais Marie-Thérèse de Habsbourg, sa mère, elle, a des ambitions ! Elle veut rétablir l'harmonie entre sa maison (les Habsbourg) et celle des Bourbons (la dynastie des rois de France). Après des années de guerre, le mariage de Marie-Antoinette avec l'héritier du trône de France, Louis, doit renforcer l'alliance entre la France et l'Autriche. C'est ainsi qu'à l'âge de 14 ans, Marie-Antoinette épouse au château de Versailles un garçon de 15 ans, Louis, le futur roi de France.

(4) À Versailles, Marie-Antoinette est vite appelée « l'Autrichienne », un surnom qui témoigne du mépris ! La jeune fille a du mal à s'adapter aux règles sévères de la Cour de France. Loin de sa famille, elle se sent très seule. Dans la Cour la plus rigide d'Europe, toutes ses activités sont surveillées, commentées et jugées.

© ThiemeMeulenhoff

À l'âge de 19 ans, Marie-Antoinette devient reine, mais elle semble loin d'être heureuse. Louis XVI, son mari, ne s'occupe pas du tout d'elle, il est un solitaire qui préfère la chasse, la marine, la géographie et les mathématiques.

(5) Pour échapper à l'ennui, Marie-Antoinette va s'amuser en jouant au billard ou au trictrac et elle adore le jeu de cartes. En plus, elle s'amuse avec la mode. Elle aime porter de beaux vêtements avec beaucoup de soie, de dentelle et de rubans. Or, sans s'en rendre compte, elle se fait beaucoup d'ennemis. À la Cour comme auprès du peuple la reine a en effet une mauvaise image. Elle est impopulaire parce qu'elle dépense des sommes d'argent énormes. En plus, elle cause des scandales parce qu'elle aurait des amants et on l'accuse d'aimer davantage l'Autriche que la France.

d'après Histoire junior, décembre 2014

1p **27** Choisissez le mot qui manque au premier alinéa.
A Ainsi,
B Cependant,
C Ensuite,
D Même

1p **28** Comment Marie-Antoinette est-elle présentée au 2ème alinéa ?
Elle est présentée comme une fille
A assez musicale.
B douée en langues.
C peu studieuse.
D très savante.

1p **29** Quelle a été la raison du mariage de Marie-Antoinette et Louis d'après le 3ème alinéa ?
A Depuis leur enfance, ils se sont toujours beaucoup aimés.
B Depuis sa jeunesse, Marie-Antoinette rêvait de devenir reine.
C Le désir de Louis de renforcer l'alliance entre sa maison et celle des Habsbourg.
D Le désir de Marie-Thérèse de Habsbourg de rétablir l'harmonie avec les Bourbons.

« Louis XVI, … les mathématiques. » (lignes 49-53)
1p **30** Comment est-ce que cette phrase se rapporte à celle qui précède ?
A Elle en donne la conséquence.
B Elle la relativise.
C Elle l'explique.
D Elle s'y oppose.

1p **31** Que montre le dernier alinéa ?
A comment Marie-Antoinette a réussi à s'adapter peu à peu à la vie à la Cour
B comment Marie-Antoinette a réussi à se faire aimer par le peuple français
C pourquoi Marie-Antoinette avait une mauvaise réputation
D pourquoi Marie-Antoinette préférait l'Autriche à la France

© ThiemeMeulenhoff

I 10 EXAMENtekst ★★★ 2019-II: 10 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel kun je niet opmaken of het in de tekst om een horloge van het merk Bodet gaat of om de hele uurwerkindustrie met die naam.
illustratie: Ook door de afbeelding van de klok (of is het de wijzerplaat van een horloge?) van het merk Bodet kom je dat nog niet te weten.
structuur: Bij deze tekst van vijf alinea's zijn in de tweede alinea een paar zinnen weggelaten. Bij de tweede vraag staan die weggelaten zinnen in de verkeerde volgorde. Om de juiste volgorde van die zinnen te bepalen lees je de tekst voor en na open plek gedetailleerd.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Ecoute*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 53): Op de open plek moet je een signaalwoord invullen. Kijk eerst of je weet wat de invulmogelijkheden betekenen en welk verband ze aangeven. Lees dan de regels voor en na de open plek. Bepaal het verband tussen de zinnen en kies je antwoord. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Horlogerie Bodet

(1) Si vous vous êtes déjà rendu dans une gare en France, vous avez certainement croisé une horloge Bodet. Avant de courir jusqu'à votre quai, c'est elle que vous regardez pour ne pas manquer le départ de votre train. Depuis 1993, toutes les gares où passe le TGV sont en effet équipées de ces fameuses horloges rondes au cadran noir et aux aiguilles jaunes phosphorescentes. Mais au fait, qui est donc ce Bodet ? Retour sur la petite histoire d'une grande entreprise familiale…

(2) Remontons la pendule de 150 ans. En 1868, le menuisier Paul Bodet doit installer une horloge sur l'église du village de Trémentines, dans le Pays de la Loire.
……………………………………………
……………………………………………
……………………………………………
……………………………………………
L'ancien menuisier va désormais équiper toutes les églises de la région d'une horloge.

(3) Dans la première moitié du XXe siècle, Emmanuel, le fils de Paul Bodet, étend les activités de la société à l'ouest de la France. Puis, c'est sous l'influence des petits-fils de Paul Bodet que la maison Bodet est en plein développement. Elle a du travail à faire un peu partout en France. A son arrivée dans l'entreprise en 1972, Jean-Pierre Bodet, arrière-petit-fils du fondateur, parcourt le monde pour faire connaître ses horloges au-delà des frontières. Il modernise la société en l'orientant vers les nouvelles technologies, comme les horloges à quartz ou les écrans à LED. Maintenant, l'entreprise Bodet vend ses produits dans

© ThiemeMeulenhoff

plus de 40 pays différents.

(4) Mais il est loin le temps où seul le son des cloches rythmait nos journées. Aujourd'hui, place au numérique ! La société Bodet l'a bien compris et a étendu ses activités au développement de logiciels de mesure et de gestion du temps. __35__, elle développe des programmes informatiques pour le verrouillage des portes ou encore le contrôle des tourniquets.

(5) Avec un chiffre d'affaires annuel de 66 millions d'euros, Bodet est actuellement le leader européen de la mesure et de la gestion du temps. 50 % de la production part chaque année à l'étranger, dans plus de 110 pays. Le Moyen-Orient représente lui aussi un gros marché : l'entreprise y a équipé 170 gymnases en panneaux d'affichage électronique. Mais la commande la plus prestigieuse reste la réalisation de 40 horloges plaquées à l'or fin pour la Grande mosquée de La Mecque. Elles permettent d'afficher l'heure de la prière, qui change chaque jour. Leur prix à l'unité : 40 000 euros.

d'après Ecoute, novembre 2015

1p **32** À quoi sert le premier alinéa ?
A À décrire les différents types d'horloges Bodet.
B À expliquer comment les horloges Bodet sont devenues fameuses dans le monde.
C À introduire l'histoire de l'entreprise Bodet.
D À montrer pourquoi il y a des horloges Bodet dans les gares françaises.

In de tweede alinea zijn zinnen weggelaten. Deze zinnen staan hieronder in de verkeerde volgorde.

1p **33** Zet de zinnen in de juiste volgorde.
a L'installation de l'horloge est une réussite.
b L'année suivante, Paul Bodet décide alors de changer de métier.
c Pour ce faire, il doit d'abord se rendre dans le Jura, patrie de l'horlogerie, pour acheter un mouvement d'horlogerie mécanique.
Noteer de letters (a, b, c) in de juiste volgorde.

1p **34** Grâce à qui l'entreprise Bodet a-t-elle commencé à se mondialiser d'après le 3ème alinéa ?
A l'arrière-petit-fils de Paul Bodet
B le fils de Paul Bodet
C les petits-fils de Paul Bodet
D Paul Bodet lui-même

1p **35** Choisissez les mots qui manquent au 4ème alinéa.
A Par contre
B Par exemple
C Par hasard

1p **36** Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin je leest welke opdracht de firma Bodet het meeste aanzien heeft gegeven volgens de laatste alinea.

© ThiemeMeulenhoff

I11 EXAMENtekst★★ 2019-II: 11 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: Uit de titel leid je af dat de tekst over Wim Hof gaat, die een uitzonderlijke man is.
inleiding: De inleiding maakt meer duidelijk. Wim Hof is een enthousiaste Nederlander die de kou op zich laat inwerken en deze gebruikt om in goede gezondheid te blijven.
illustratie: Op de foto zie je Wim Hof die een bad neemt in het ijskoude water van een bergmeer.
structuur: De tekst is een interview van *Science et Vie Junior* met Wim Hof. Het interview bestaat uit vier vetgedrukte vragen en de antwoorden daarop van Wim Hof. Lees de vragen even door om een indruk van het interview te krijgen.
soort tekst: Dit is een interview uit *Science et Vie Junior*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*. Het gaat hierbij om een nummer *hors-série*. Dat betekent dat het een themanummer is.
open plekken (regel 2 en 46): In regel 2 is de interviewvraag weggelaten. Om erachter te komen welke vraag ontbreekt, lees je het antwoord van Wim Hof gedetailleerd. Bij de open plek in regel 46 moet je een signaalwoord invullen. Bepaal wat het verband is tussen de zinnen voor en de zin na de open plek. Lees dan alinea 3 nog een keer en beoordeel of de tekst met jouw invulling één geheel vormt.

Wim Hof, un homme exceptionnel

Cet enthousiaste Néerlandais adore se frotter au froid et il s'en sert pour rester en bonne santé. Interview.

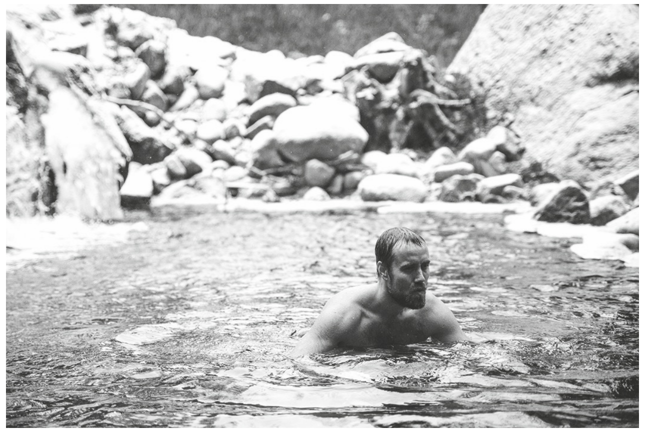

(1) Science et Vie Junior :
__37__

Wim Hof : Voilà une question qu'on me pose souvent. Cela a commencé quand j'avais 17 ans. Un jour qu'il neigeait, j'ai senti un besoin fou de marcher pieds nus dans la neige. Ce n'était pas douloureux, en tout cas beaucoup moins froid que prévu… et ça m'inspirait. J'avais pratiqué de nombreuses disciplines comme le karaté et le yoga, mais ce n'était pas assez « fort ». Ça ne me permettait pas d'aller plus loin, de dépasser une limite. J'ai alors eu envie de me plonger dans l'eau glacée.

(2) Dans l'eau glacée ou les glaçons, vous ne sentez pas le froid ?
Au début, je restais seulement une minute dans l'eau glacée. Aujourd'hui, je suis habitué au froid. Je peux tenir presque deux heures en maillot de bain dans une cuve

© ThiemeMeulenhoff

remplie de glaçons. Je reste détendu. Après la plongée dans l'eau glacée, je ne tremble plus de froid. L'entrée dans l'eau glacée ne me provoque pas non plus ce choc qui vous coupe la respiration. Grâce au froid, je peux aller au plus profond de moi-même.

(3) Et comment faites-vous ?
Ma technique se compose d'une méthode de respiration, de la méditation, de la volonté et d'un entraînement progressif du corps à supporter le froid. Par l'entraînement, mes vaisseaux sanguins ont appris à se fermer très vite pour que le sang n'aille pas perdre sa chaleur dans les bras et les jambes. Ma chaleur reste concentrée autour des organes vitaux plus longtemps. Quand je suis dans cet état, je ressens une grande force intérieure. ____39____ si je me déconcentre… je refroidis !

(4) Ces techniques ressemblent beaucoup à la méditation pratiquée par les moines du Tibet. Est-ce d'eux que vous avez appris comment vous réchauffer de l'intérieur ?
Je suis convaincu que les mécanismes dont je me sers sont en chacun de nous, mais qu'on les a oubliés parce qu'on vit toujours à des températures confortables. Il faut se confronter au froid pour les réactiver. Mon seul maître a été le froid lui-même, la dureté de la nature. On est capable de beaucoup plus qu'on ne l'imagine, par la volonté. Mais attention, il faut arrêter dès qu'on sent qu'on perd le contrôle ou que cela devient très douloureux.

d'après Science et Vie Junior hors-série, août 2013

1p **37** Quelle est la question qui manque à la ligne 2 ?
A Combien de fois est-ce que vous vous entraînez ?
B Depuis quand pratiquez-vous le karaté et le yoga ?
C D'où vous vient cette attirance pour le froid ?
D Pourquoi préférez-vous la glace à la neige ?

1p **38** Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de tweede alinea waarin je leest waartoe het ijskoude water Wim Hof in mentaal opzicht in staat stelt.

1p **39** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) à la ligne 46.
A En outre,
B Mais
C Même
D Par exemple,

1p **40** Comment est-ce que Wim Hof a appris à se réchauffer de l'intérieur d'après le 4ème alinéa ?
A en appliquant les techniques des moines du Tibet
B en pensant au beau temps
C en s'exposant au froid
D en vivant le plus possible à des températures confortables

© ThiemeMeulenhoff

I12 EXAMENtekst★★ 2019-II: 12 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een vraag: 'Alternatieven voor fastfood?' Je kunt verwachten dat de tekst op die vraag ingaat.
regel 1-4 en 20-23: In het eerste deel van alinea 1 en 2 wordt duidelijk waarover de tekst gaat. Sarah maakt thuis verse gerechten die worden verkocht via de website Super Marmite. Dit concept is een alternatief voor ongezonde fastfoodproducten.
soort tekst: Dit is een artikel uit *Le Nouvel Observateur*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
meerkeuze-invulvraag (regel 47): Op de open plek moet je een signaalwoord invullen. Kijk eerst of je weet wat de vier signaalwoorden betekenen en welke verband ze aangeven. De open plek staat halverwege alinea 3. Lees heel alinea 3 en bepaal wat het verband is tussen het eerste en tweede deel van deze alinea. De tekst moet met de door jou gekozen invulling één geheel vormen.

Des alternatives aux fast-foods ?

(1) Sarah cuisine certains dimanches des tartes à la tomate qu'elle vend deux euros la pièce. On peut en réserver une via Internet. Avec l'adresse et les deux codes d'entrée, on monte les cinq étages, on sonne. Marmiton75 ouvre. C'est une jeune femme de 31 ans, souriante. Elle a un job d'assistante commerciale mais, depuis toujours, elle est passionnée de cuisine. La semaine dernière, elle a fait toutes sortes d'amuse-gueules pour une fête de famille. Il paraît qu'elle se débrouille bien. Son fiancé et elle veulent s'offrir une lune de miel en Tunisie l'an prochain. Donc si elle peut gagner un peu d'argent en faisant ce qu'elle aime, ça tombe bien.

(2) Sarah fait partie des quelque 30 000 inscrits de Super Marmite, le premier réseau social destiné à la vente de petits plats faits maison. Ce réseau est surtout actif en région parisienne. « On offre aux cuisiniers amateurs l'occasion de se tester hors du cadre familial », explique Olivier Desmoulin, qui a créé en 2010 ce site totalement gratuit. Il trouve Super Marmite une alternative intelligente aux fast-foods. « Acheter des petits plats préparés par ses voisins quand on n'a pas le temps de cuisiner, ça ne coûte pas plus cher, mais c'est plus agréable, plus varié et souvent meilleur que le McDo ! »

(3) Il y a quand même un côté désordre sur Super Marmite. Ainsi, blog et page Facebook sont souvent abandonnés et les annonces ne sont pas toujours actualisées… « Non, ne venez pas chercher votre curry d'agneau ce soir ! Je suis parti en camping ! » prévient à la dernière minute un cuisinier distrait, alors qu'on se prépare à aller chercher sa commande. ____43____, on y découvre aussi de vrais cuisiniers, suivis et complimentés par leurs fans comme de véritables stars. « On a adoré, merci, c'était vraiment génial ! » écrit Emily à son cuisinier à propos d'un assortiment de sushis délicieux.

(4) Reste que pour une sortie, une vraie, prévue quelques jours à l'avance, c'est vers les plateformes de repas chez l'habitant que l'on se tourne. Prenons l'exemple de Cookening. Ici, le décor change. Interface soignée, photos qui attirent, les sites cultivent une image chic. « On conseille les hôtes sur la

© ThiemeMeulenhoff

présentation et les tarifs », explique Cédric Giorgi, créateur de Cookening qui compte plusieurs centaines de tables actives. La plateforme web permet à des hôtes de proposer un repas authentique à des gourmands vivant à proximité et des touristes en quête de nouvelles saveurs. Le phénomène ne fait que commencer en France mais tout porte à croire que la formule sera prometteuse.

d'après Le Nouvel Observateur, le 28 août 2014

1p **41** Qu'est-ce qu'on lit sur Sarah au premier alinéa ?
A Elle a fait de son passe-temps favori son métier en vendant en ligne des plats faits maison.
B Elle prépare des plats pour une grande entreprise commerciale qui les vend en ligne.
C Elle s'est spécialisée dans la vente en ligne d'amuse-gueules pour fêtes et mariages.
D Elle veut utiliser les revenus de la vente en ligne de ses plats pour un voyage de noces.

1p **42** Que montre le 2ème alinéa ?
A à quel point Super Marmite est une alternative aux cuisiniers amateurs
B pourquoi Super Marmite est meilleur marché que le McDo
C quels sont les avantages présentés par Super Marmite
D que Super Marmite a du mal à être actif en dehors de la région parisienne

1p **43** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
A En fin de compte
B Par conséquent
C Par exemple
D Toutefois

2p **44** Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met de laatste alinea.
1 Als je echt buiten de deur wilt gaan eten, kun je terecht bij platforms zoals Cookening.
2 Sites zoals Cookening trekken voornamelijk de aandacht van toeristen die niet veel geld hebben.
3 Het lijkt erop dat uit eten gaan bij mensen thuis een veelbelovende ontwikkeling is.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer.

I 13 EXAMENtekst★ 2019-II: 13 met uitwerkingen

Oriëntatie vooraf
titel: De titel is een vraag waar ook nog een uitroepteken achter staat. 'Nul afval?!' Je kunt verwachten dat de tekst op die vraag ingaat en de mening weergeeft van de persoon van wie de naam onder de tekst staat.
soort tekst: De vetgedrukte naam Aline onder de tekst geeft aan dat je een ingezonden brief gaat lezen. Deze is gepubliceerd in *Phosphore*. Zie het overzicht in A7: *Veelgebruikte bronnen*.
één vraag: Als een tekst maar één vraag heeft, lees je die eerst. Je kunt dan bepalen waarop je moet letten en hoe je de tekst gaat lezen. Je leest dat Aline de hoeveelheid afval probeert te beperken door sommige producten zelf te maken. Bij deze vraag moet je de eerste twee woorden van de zin citeren waarin Aline andere voordelen van het zelf maken van producten noemt. Je gaat de tekst gedetailleerd lezen om het antwoord te vinden.

Zéro déchet ?!

J'ai 21 ans et je suis étudiante en Protection environnementale. Mon blog, https://consommonssainement.com est basé sur le zéro déchet. Je ne produis qu'un petit sachet de déchets non recyclables en six mois. Je fais mon propre dentifrice, ma lessive et mon déodorant. Le fait maison permet d'éviter beaucoup de produits nocifs pour la santé, tout en économisant de l'argent. Je publie un article chaque samedi. Pour la sensibilisation environnementale, j'interviens bénévolement auprès d'enfants ou d'adultes pour parler des impacts environnementaux et sanitaires de nos déchets. Ne plus avoir de poubelle n'est pas si compliqué. Je consacre beaucoup de mon énergie à faire ma part dans notre monde. Etre jeune, éco-responsable et très actif dans la société, c'est possible !
Aline

d'après Phosphore, avril 2017

Aline maakt sommige producten zelf. Zo probeert ze de hoeveelheid afval die ze produceert te beperken.

1p **45** Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin zij andere voordelen van het zelf maken van producten noemt.

I 1 EXAMENtekst 2019-II: 1

2p **1** Twee van de volgende (of woorden van gelijke strekking)
- **hij heeft glazen wanden / je hebt rondom uitzicht / je kunt (vanaf de Seine) genieten van het uitzicht op Parijs terwijl je sport** [1p]
- **de sporters genereren de energie die nodig is om de boot te (kunnen) laten varen** [1p]

In de inleiding staat dat er binnenkort op de Seine een nieuwkomer te zien zal kunnen zijn die de golven splijt (fendre ses flots): de drijvende fitnessruimte. In regel 1-6 lees je dat designstudio Carlo Ratti Association bezig is met de uitwerking (élaboration) van een nieuw soort sportschool: een bootje (embarcation) dat op de Seine kan varen (voguer). Behalve dat deze fitnessruimte drijft, staat in regel 9-12 dat **de glazen wanden** (parois de verre) **een prachtig uitzicht op Parijs bieden, terwijl je fietst**. In regel 12-17 lees je over nog een bijzonderheid (particularité). **Door de prestatie** (performance) **van de fietsers wordt er energie opgewekt waardoor de sloep** (chaloupe) **kan varen**. Doordat je vanaf de rivier een uitzicht van 360 graden op de hoofdstad hebt, krijg je vanzelf zin om weer te gaan sporten.

I 2 EXAMENtekst 2019-II: 2

1p **2 D** Je moet bepalen wat waar is volgens de eerste alinea. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Arnaud Zafrilla is van plan om een tweede kattenhotel te openen in Montpellier (antwoord A). In een sterrenhotel in Marseille worden honden en katten gehuisvest in een omgeving die helemaal zen is (antwoord B). Het nieuwe luxe kattenhotel in Montpellier is een primeur in Frankrijk (antwoord C). Onlangs is er een luxe hotel voor katten geopend in Marseille (antwoord D).
In regel 1-5 lees je dat er in Marseille net een tweede nieuw vijfsterrenhotel voor katten is geopend. In regel 5-12 staat dat het hotel uit 17 kamers bestaat met meer luxe dan in andere dierenpensions. Er is een zen-sfeer gecreëerd met veel speeltjes en een waterfontein. In regel 12-18 lees je dat dit avontuur niet nieuw is voor Arnaud Zafrilla, de ontwerper (concepteur) van de instelling. Al tien jaar beheert hij een kattenhotel in Montpellier. Omdat het zo'n groot succes is, heeft de ondernemer besloten om nog zo'n project te starten.
Antwoord A is onjuist, want Arnaud Zafrilla heeft al tien jaar een kattenhotel in Montpellier; zijn tweede kattenhotel is net in Marseille geopend. Antwoord B klopt niet, want honden mogen niet in het kattenhotel. Antwoord C is fout, omdat het nieuwe luxe kattenhotel niet in Montpellier maar in Marseille ligt. Antwoord D is het goede antwoord: Onlangs is er een luxe hotel voor katten geopend in Marseille.

1p **3** **dat zij geen persoonlijke spulletjes (van de de kat) meenemen**
In regel 19-22 staat dat je kunt reserveren op de site waarbij je bovendien een vragenlijst (questionnaire) kunt invullen over de persoonlijkheid van de kat. In regel 22-26 lees je over de kat die Looping heet. Dat is een zeer toepasselijke naam (bien nommé), want hij is heel speels en levendig. Hij is net nieuw en sinds gisteren wacht hij op een kamergenoot (colocataire) die bij zijn persoonlijkheid past. In regel 27-33 vertelt Arnaud Zafrilla dat een kat territoriaal is. Daarom vragen ze aan de klanten om **geen persoonlijke spulletjes van de kat mee te nemen**. Die zou de kat willen verdedigen om zijn territorium af te bakenen en daardoor zou er spanning tussen de dieren kunnen ontstaan.

1p **4 C** Je moet aangeven welke bewering overeenkomt met de tekst. Bewering A betekent: De mate waarin het samenwonen (colocation) voor de kat gunstig (bénéfique) zal zijn, hangt af van de duur van het verblijf. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 34-41 verklaart Arnaud Zafrilla trots dat de klanten worden gerustgesteld door een webcam waarmee de geliefde kat op afstand kan worden gevolgd. In regel 43-49 lees je dat het verblijf van korte duur is, maar er bestaan arrangementen (forfaits) voor een lang verblijf. Arnaud Zafrilla bevestigt dat het dier na het samenwonen socialer is geworden. Hier staat echter niet dat dit afhangt van de duur van het verblijf.
Bewering B betekent: De nieuwe accommodatie (résidence) van de katten wordt vaak gekozen vanwege de arrangementen voor een langdurig verblijf. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 43-45 staat dat het verblijf gewoonlijk van korte duur is, maar dat de katten ook langer kunnen blijven. Hier lees je dus niet dat het kattenhotel vaak wordt gekozen voor een langdurig verblijf.
Bewering C betekent: Het hotel doet zijn uiterste best om de katten met de grootste zorg te omringen. Deze bewering komt overeen met de derde alinea. In regel 49-55 lees je dat er een taxiservice in het hotel is om de kat op te halen en weer thuis te brengen. Ook kan men gebruikmaken van een 'speciale verwennerij' (bonus instant cocooning) zoals nagels knippen van de klauwen (coupe des griffes) en uiterlijke verzorging (toilettage). Er is geen twijfel mogelijk: hier zal de kat verwend worden als een koning.

I 3 EXAMENtekst 2019-II: 3

1p **5 C** Wat vertelt de auteur in de eerste alinea? Je hebt de keuze uit drie antwoorden. Hoe de rotanstoelen van de Parijse cafés tegenwoordig worden gemaakt (antwoord A). Waarom er steeds meer rotanstoelen te vinden zijn in de Parijse cafés (antwoord B). Dat de rotanstoelen van de Parijse cafés onlosmakelijk (indissolublement) verbonden zijn met de hoofdstad (antwoord C).
In regel 1-3 vraagt de schrijver zich af wat de Parijse terrassen zouden zijn zonder hun beroemde rotanstoelen. In regel 3-10 lees je dat deze meubels in de film of in de literatuur de charme van de hoofdstad op dezelfde manier uitdragen (répandent) als de lantaarnpalen (réverbères) en de krantenkiosken. En degenen die het geluk hebben om in die stoelen een drankje te kunnen gebruiken, vinden het heerlijk lichte en comfortabele stoelen. In regel 10-15 staan twee vragen. Wist u dat er maar twee grote merken rotanstoelen zijn? En dat ze met de hand worden gemaakt?
De stoelen werden vroeger ook al met de hand gemaakt, dus antwoord A valt af. De auteur vertelt in de eerste alinea niet waarom er steeds meer rotanstoelen te vinden zijn in Parijs, dus antwoord B is fout. Hij vertelt hier wel dat de rotanstoelen onlosmakelijk met Parijs verbonden zijn. Antwoord C is het goede antwoord.

1p **6 C** Wat is waar volgens de tweede alinea? Je hebt de keuze uit vier antwoordmogelijkheden. Hoewel de rotanstoelen in verschillende kleuren bestaan, is hun vorm altijd hetzelfde (antwoord A). Het is niet altijd gemakkelijk om onderscheid (distinction) te maken tussen de echte rotanstoelen en de namaakstoelen (antwoord B). De rotanstoelen van de Parijse cafés zijn absoluut niet allemaal hetzelfde (antwoord C). De rotanstoelen die zijn gemaakt door de firma Drucker zijn van betere kwaliteit dan die van firma Gatti (antwoord D).
In regel 16-22 staat dat het op het eerste gezicht lijkt dat de rotanstoelen van de Parijse cafés hetzelfde zijn. Maar dan moet je toch eerst onderscheid maken tussen de echte stoelen, die met de hand in Frankrijk zijn gemaakt, en de namaakstoelen. In regel 22-31 lees je dat je daarvoor alleen maar hoeft te zoeken naar het logo (griffe) op de rug van de stoel. Als daar 'Maison Drucker' of 'Maison Gatti' op staat, gaat het om de echte stoelen. Deze twee grote Parijse firma's verdelen in feite samen

de markt van de Franse rotanstoelen en geven daar elk hun eigen specifieke karakter aan. In regel 31-39 zie je dat ze stoelen in allerlei kleuren maken. Zo zijn er bij de firma Drucker stoelen van azuurblauw tot oudroze en mintgroen. Bij de firma Gatti vind je kleuren van oranje tot aubergine. De vormen variëren van fauteuil tot krukje (tabouret) en ook zijn er velerlei patronen (motifs).
Nu begrijp je dat antwoord A onjuist is: de rotanstoelen hebben zeker niet altijd dezelfde vorm. Ook antwoord B is fout, want je weet dat je aan het logo op de rug van de stoel gemakkelijk kunt zien of het om echte stoelen of namaakstoelen gaat. Antwoord D klopt ook niet, want beide firma's maken kwaliteitsproducten. Het goede antwoord is dus antwoord C: De rotanstoelen van de Parijse cafés zijn absoluut niet allemaal hetzelfde.

1p **7 C** In regel 48 wordt gesproken over 'een dergelijk succes'. In een van de vier antwoordmogelijkheden staat over welk succes het gaat. Tegenwoordig investeren de firma's Drucker en Gatti in rotanstoelen van betere kwaliteit (antwoord A). In 1885 kon de firma Drucker de import van rotan uit het buitenland aanzienlijk verhogen (antwoord B). Rotan is niet alleen populair geworden voor cafés maar ook voor het interieur van huizen (antwoord C). De Fransen hadden liever de rotanmeubels van de firma Drucker dan die van de firma Gatti (antwoord D).
Als er in regel 48 over 'een dergelijk succes' wordt gesproken, betekent dit dat het succes al voor regel 48 aan de orde is geweest. In regel 40-44 staat dat, wanneer de firma Drucker in 1885 wordt opgericht in de Rue des Pyrenées, rotan al erg in de mode is en niet alleen op caféterrassen. In regel 44-47 lees je dat talrijke Fransen, gecharmeerd door de exotische uitstraling, hun keuze lieten vallen op rotanmeubels om hun huizen in te richten. Dit betekent dus dat het succes in antwoord C staat.
In het vervolg van de derde alinea lees je dat de firma Drucker na het succesverhaal is verhuisd naar grotere panden in het oosten van Parijs. De firma Gatti is in 1920 geopend. Hoewel het vlak voor de Tweede Wereldoorlog steeds moeilijker wordt om rotan in te voeren, zien de cafés en restaurants enkele jaren later dat ze met rotan meubels een goede investering doen omdat ze sierlijk zijn en een lange levensduur (longévité) hebben. Tegenwoordig verkopen de firma's Gatti en Drucker hun stoelen aan chique restaurants en hotels over de hele wereld. Je weet nu ook dat de antwoorden A, B en D niet juist zijn.

I 4 EXAMENtekst 2019-II: 4

1p **8 C** Wat kom je in de eerste alinea te weten over Eric Servello, Clément Hattée en Wailers Locart? Je hebt vier mogelijkheden. Ze zijn geweldig in schoonmaken, in tegenstelling tot de meeste studenten (antwoord A). Ze hebben hun literatuurstudie opgegeven om zich helemaal aan de e-sport te wijden (antwoord B). Ze zijn tussen de twintig en de dertig jaar en hebben van het gamen hun beroep gemaakt (antwoord C). Ze gebruiken dope voordat ze met hun dagelijkse training beginnen (antwoord D).
In regel 1-6 zie je al direct dat antwoord A onjuist is, want hier staat dat het appartement op elke andere studentenkamer (colocation d'étudiants) lijkt. En dat betekent dat het er erg rommelig is: pizzadozen in de keuken, melkpakken (briques de lait) en pastazakken op de grond, een klok die stilstaat op twaalf uur.
In regel 6-12 lees je dat Eric om 16 uur uit zijn bed komt en zich een dosis chocomel inschenkt voordat hij aan zijn trainingsdag begint met zijn vrienden in de woonkamer. Op het programma staat een hoge dosis videogames. Antwoord D is ook fout, want ze gebruiken geen echte dope.
In regel 13-19 lees je dat de 27-jarige Eric Servello uit New York niet naar Parijs is gekomen om literatuur te studeren. Net als Clément Hattée, 24 jaar, uit Montélimar, en Wailers Locart, 25 jaar uit Poitiers, is hij beroepsspeler. Hier staat niet dat ze hun literatuurstudie hebben opgegeven, dus antwoord B is niet juist. Het goede antwoord is dus antwoord C.

© ThiemeMeulenhoff

1p **9 A** Waartoe dient de tweede alinea? Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Om in grote lijnen de geschiedenis van het gamen als sport en zijn populariteit te beschrijven (antwoord A). Om uit te leggen waarom bepaalde videospelen bij jongelui populairder zijn dan andere (antwoord B). Om te illustreren dat de internationale e-sportkampioenschappen steeds meer Franse spelers trekken (antwoord C). Om aan te tonen dat de beoefenaars van de e-sport als sterren worden beschouwd in Zuid-Korea (antwoord D).
In regel 20-25 staat dat het gamen sinds het eind van de jaren negentig, toen met wedstrijden op internet werd begonnen, als een serieuze sport wordt beschouwd.
In regel 25-32 lees je dat bij de populairste spelletjes, zoals *Counter Strike*, zelfs internationale kampioenschappen plaatsvinden. Daarbij krijgt een handjevol (poignée) fanatiek spelende jongeren met de joystick in de hand applaus van duizenden toeschouwers. In regel 32-41 staat dat in Zuid-Korea, waar e-sport een sociaal fenomeen is geworden, die gameliefhebbers nationale sterren zijn zoals in Frankrijk Zlatan of Messi. In Frankrijk betreft het ongeveer 400.000 regelmatige spelers, waarvan slechts een fractie daarvan zijn beroep heeft gemaakt zoals Eric, Clément en Wailers.
Nu je de tweede alinea helemaal hebt gelezen, weet je dat antwoord A het juiste antwoord is: deze alinea beschrijft in grote lijnen de geschiedenis van het gamen als sport en de populariteit daarvan. De andere antwoorden zijn onjuist.

1p **10 B** Je moet aangeven welke bewering overeenkomt met de derde alinea.
Bewering A betekent: Op wereldniveau investeren de consumentenmerken (marques grand public) het meest in de e-sport. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 42-49 staat dat het tegenwoordig om een zeer serieuze zaak gaat. Op mondiaal niveau heeft de wereld van de e-sport in 2016 493 miljoen dollar gegenereerd. Die inkomsten komen voornamelijk van het geld dat de gameontwikkelaars (éditeurs de jeux) en de hardwarebedrijven erin hebben gestoken. Hier staat niet dat de consumentenmerken het meest hebben geïnvesteerd in de e-sport.
Bewering B betekent: Op mondiaal niveau zijn er verschillende bedrijven die investeren in de e-sport. Deze bewering komt overeen met de derde alinea.
In regel 45-49 heb je gelezen dat gameontwikkelaars en hardwarebedrijven hebben geïnvesteerd in de e-sport. In regel 49-57 lees je dat ook de grote consumentenmerken zoals Coca-Cola of Adidas het belang hebben ingezien om feeling te houden met de generatie die altijd online is. Die bedrijven sponsoren de spelers en stellen nationale teams samen van beroepsgamers. Nu weet je dat er verschillende bedrijven zijn die investeren in de e-sport.
Bewering C betekent: In Frankrijk verdienen e-sporters minder dan in andere landen. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 57-59 lees je dat in Frankrijk de inkomsten van de beroepsspelers ieder jaar met 14% toenemen. Hier staat niet dat de beroepsspelers minder verdienen dan in andere landen.
Bewering D betekent: In Frankrijk worden beroepsgamers nog steeds niet wettelijk (sur le plan juridique) erkend. Deze bewering komt niet overeen met de derde alinea. In regel 59-61 lees je dat de beroepsgamers kortgeleden een officiële wettelijke erkenning hebben gekregen.

1p **11 B** Waarom heeft de auteur het in de vierde alinea over Clément? Je hebt de keuze uit vier antwoorden. Om te beschrijven hoe het hem is gelukt om het rivaliserende team aan te vallen in tientallen internationale toernooien (antwoord A). Om een voorbeeld te geven van een beroepsgamer (antwoord B). Om het belang te illustreren van een diploma logistiek voor een beroepsgamer (antwoord C). Om aan te tonen waarom hij zijn *gaming house* in Marseille heeft verruild voor een appartement in Parijs (antwoord D).

© ThiemeMeulenhoff

In regel 62-70 lees je dat de spelers zes van de zeven dagen werken in een Parijs appartement dat voor hen is gehuurd door Vitality. Het doel daarvan is dat zij kampioen worden van de oorlogsgame *Call of Duty*, een van de spelen die op dit moment de e-sport domineert. In regel 70-81 staat dat Clément, de meest spraakzame (bavard) van de drie makkers (compères), vlak na zijn eindexamen logistiek is ontdekt door beroepsgamers tijdens online-toernooien. Toen heeft hij snel het idee opgegeven om verder te leren. Sindsdien heeft hij al in verschillende *gaming houses* gewoond, met name in Marseille voor het rivaliserende team Millennium, en hij heeft aan meer dan 70 toernooien meegedaan over de hele wereld.
Hieruit blijkt dat antwoord B het juiste antwoord is: De auteur geeft hier een voorbeeld van een beroepsgamer. De antwoorden A, C en D geven niet de reden aan waarom de auteur het over Clément heeft.

1p **12 A** Wat maakt het beoefenen van e-sport zwaar volgens de vijfde alinea? Er zijn vier mogelijkheden: de mentale activiteit (antwoord A), de lichamelijke inspanning (antwoord B), de communicatieproblemen (antwoord C), het veelvuldige gebruik van dopingproducten (antwoord D).
In regel 82-91 staat dat de trainingen van de e-sporters in het algemeen tot twee uur 's nachts duren. Ze zijn tien uur per dag bezig met schieten op virtuele vijanden in landschappen die bezaaid (parsemés) liggen met lijken. Ze praten met elkaar via een microfoonheadset (microcasque interposé) in een met Engelse woorden doorspekt Frans dat zij alleen begrijpen. Dat is een tijdschema waarbij weinig tijd overblijft voor andere activiteiten. In regel 91-96 betoogt Fabien Devide, directeur van het Vitality-team, dat de lichamelijke inspanning misschien niet overduidelijk (flagrant) is, maar je moet geconcentreerd zijn en uithoudingsvermogen hebben. Aan het eind van een wedstrijd is iedereen uitgeput (épuisé). In regel 96-101 lees je dat deze buitensporige sportbeoefening bepaalde ziekten kan veroorzaken. Erger nog, de e-sport kan zelfs leiden tot het gebruik van dopingproducten die de concentratie bevorderen.
De mentale activiteit (antwoord A) maakt het beoefenen van e-sport dus zwaar.

1p **13** **(les) athlètes de la manette**
Als je de laatste alinea leest, zie je dat e-sporters ook nog andere dingen doen dan alleen achter de computer zitten. Er wordt gezond gekookt, ze gaan sporten, en ze gaan af en toe naar de film of winkelen. In regel 104-105 kom je een andere Franse benaming voor e-sporters tegen. Daar worden ze **les athlètes de la manette** genoemd. Dat wil zeggen de atleten van de joystick (manette).

I 5 EXAMENtekst 2019-II: 5

1p **14 A** In regel 1-6 staat dat de geschiedenis van de auto altijd dezelfde kant op is gegaan, namelijk die van de perfectie. De auto's zijn steeds schoner, beter presterend, veiliger en zuiniger (moins consommatrices de carburant) geworden. Deze laatste zin zou ook met een signaalwoord kunnen beginnen. Welk signaalwoord dat is, kun je kiezen uit vier mogelijkheden. Zo (antwoord A), Kortom (antwoord B), Helaas (antwoord C), Niettemin (antwoord D).
Het juiste antwoord is antwoord A: **Ainsi**. Dit signaalwoord geeft een toelichting op de voorafgaande zin. De andere woorden passen niet op deze plaats. Antwoord B: 'Bref' is een signaalwoord dat een gevolg aangeeft. Antwoord C: 'Malheureusement' geeft een tegenstelling aan, net als antwoord D: 'Niettemin'.

1p **15** **(Noorwegen streeft naar een toename van het aantal elektrische auto's, terwijl het land) de belangrijkste (Europese) producent is van (aard)olie.**
De tweede alinea begint met de vraag: Zal de revolutie in de motorisering lijken op wat zich nu min of meer afspeelt op de Noorse wegen? In regel 16-21 lees je wat er in dit land gebeurt. De autoriteiten van Noorwegen discussiëren daar al over het verdwijnen van de verbrandingsmotoren (moteurs thermiques) ten gunste van de elektrische auto's vanaf 2025, terwijl **het land de belangrijkste Europese producent is van aardolie**.

1p **16 D** In regel 30 moet je een signaalwoord invullen. Je hebt de keuze uit: Eigenlijk (antwoord A), Daarom (antwoord B), Bijvoorbeeld (antwoord C), Toch (antwoord D). In regel 25-30 wordt beschreven dat de meeste autofabrikanten het assortiment (gamme) elektrische auto's uitbreiden. In regel 30-35 lees je: **___?___** schatten de meeste waarnemers (observateurs) dat de elektrische auto pas de wegen zal veroveren als de landen hun strijd tegen de CO_2-uitstoot verharden (durcissent). Het signaalwoord op de open plek geeft een tegenstelling aan. Daarbij past **Pourtant** (antwoord D). 'Après tout' (antwoord A) geeft een uitbreiding aan. 'C'est pourquoi' (antwoord B) geeft een reden aan. 'Par exemple' (antwoord C) geeft een toelichting aan.

1p **17** **omdat mensen graag zelf willen rijden / plezier beleven aan het autorijden**
Waarom zal de keuze voor een zelfrijdende auto niet voor de hand liggen volgens de vierde alinea? Als de elektrische auto interessant is, wat dan te denken van de zelfrijdende auto waarin alleen maar passagiers zitten en geen chauffeurs? Die vraag lees je in regel 36-39. In regel 39-50 staat het antwoord daarop. Zo'n zelfrijdende auto is misschien de echte technische revolutie. Tot nu toe is de auto steeds verder ontwikkeld, maar nooit zonder stuur of gaspedaal (accélérateur). Overal in de wereld worden zelfrijdende auto's getest, ook in Frankrijk. De revolutie lijkt trouwens tegenstrijdig, want een van de belangrijkste beweegredenen tegenwoordig bij de aankoop van een auto is… het rijplezier.
De keuze voor een zelfrijdende auto ligt dus niet voor de hand, omdat **mensen plezier beleven aan het autorijden**.

1p **18** **(een toename van het) telewerken / thuiswerken**
In de laatste alinea wordt de toekomst van de auto beschreven. Wat zou ertoe kunnen leiden dat er minder auto's op de weg zijn? In regel 52-59 lees je dat dankzij de digitale (numérique) revolutie, die een lege zitplaats en een passagier bij elkaar brengt, het delen van een auto al werkelijkheid is geworden. Dit gebruik van de auto wordt al door jonge bedrijven gestimuleerd. In regel 60-68 staat verder dat vanuit de milieubescherming al wordt overwogen om de behoefte aan mobiliteit in de nabije toekomst nog meer terug te brengen, door bijvoorbeeld **het thuiswerken** te ontwikkelen.

I 6 EXAMENtekst 2019-II: 6

1p **19 B** Wat maakt het project uniek volgens de twee eerste alinea's? Je hebt de keuze uit vier antwoorden. Het project zal kunnen bijdragen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde in de Alpen (antwoord A). Het project zal het mogelijk maken om het hele jaar te skiën op een grote overdekte piste in Tignes (antwoord B). Door het project zal het ski-oppervlak van de gletsjer (glacier) Grande-Motte met twee derde verbreed (élargir) kunnen worden (antwoord C). Het project zal de schadelijke effecten van het skiën op de omgeving van Savoie kunnen verminderen (antwoord D).

In de eerste alinea lees je dat men bij het skistation van Tignes in Savoie een enorm grote skikoepel (skidôme) wil bouwen met een overdekte skibaan van 400 bij 50 meter die met kunstsneeuw is bedekt. Met een stoeltjeslift (télésiège) om de skiërs weer naar boven te halen. In de tweede alinea staat in regel 10-13 dat het doel ervan nauwelijks te geloven is: het mogelijk maken om 365 dagen per jaar te skiën. Tignes vreest namelijk de effecten van de opwarming van de aarde. Hier staat niet dat het project zal kunnen bijdragen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde, dus antwoord A is onjuist. Het lijkt nu haast zeker dat antwoord B het juiste antwoord is.
In regel 14-18 zegt burgemeester Jean-Christophe Vitale dat de gletsjer Grande-Motte met een hoogte van 3500 meter geleidelijk aan smelt. Er is al 30% van het ski-oppervlak verdwenen en dat zal met nog eens 30% gaan gebeuren. In regel 18-24 lees je dat ze dus als reactie daarop hebben besloten tot het bouwen van de overdekte skipiste, die Ski-line is gedoopt. ‘Wij zijn een bergstadje dat de economische activiteit stabiel moet houden,’ benadrukt de burgemeester. Je weet nu zeker dat antwoord B het goede antwoord is.
In de eerste en tweede alinea staat niets over het verbreden van de skipiste op de gletsjer Grande-Motte, dus antwoord C is fout. Er wordt ook niet gesproken over het verminderen van de schadelijke effecten van het skiën op de omgeving van Savoie, dus antwoord D is ook onjuist.

1p **20 C** Je moet uitzoeken wat waar is volgens de derde alinea. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. De Ski-line heeft nu al de aandacht getrokken van talrijke privé-investeerders (antwoord A). De Ski-line gaat 62 miljoen euro kosten en zal gedeeltelijk worden gefinancierd door UTN (antwoord B). De Ski-line geeft aanleiding tot veel klachten van milieuactivisten (antwoord C). De Ski-line veroorzaakt waarschijnlijk veel lawines (avalanches) in het gebied (antwoord D).
In regel 25-27 lees je dat het skistation een beroep gaat doen op privé-investeerders om de geraamde kosten van 62 miljoen euro bij elkaar te krijgen. Antwoord A valt al af, want die privé-investeerders zijn er nog niet.
In regel 27-31 staat dat het project net in Chambéry is bekeken door de commissie van de UTN, een organisatie die zich bezighoudt met nieuwe toeristische ontwikkelingen in het Alpengebied. Antwoord B valt ook af, want hier lees je niet dat de Ski-line gedeeltelijk zal worden gefinancierd door UTN.
In regel 31-37 staat dat, als het doorgaat, de Ski-line zal worden gevestigd in Val-Claret bij het slalomstadion van de skischool. Dit overdekte skipisteproject veroorzaakt een lawine aan negatieve reacties van de kant van de natuurbeschermers. Hier gaat het niet om echte lawines, dus antwoord D is fout. Het juiste antwoord is dus antwoord C: De Ski-line geeft aanleiding tot veel klachten van milieuactivisten.

2p **21** **1 = wel; 2 = niet; 3 = niet**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 komt wel overeen met de regels 38-65. In regel 38-46 meent Vincent Neirinck van de vereniging Mountain Wilderness dat het stadion te absurd is voor woorden. Het project is energieverslindend (énergivore) en gebruikt veel water, het tegenovergestelde van duurzame ontwikkeling. Het draagt bij aan de dood van de bergen door de opwarming van de aarde en aan het kunstmatig namaken van de natuur.
Bewering 2 komt niet overeen met de regels 38-65. In regel 49-55 zegt Vincent Neirinck verder dat deze skikoepels tot nu toe gevestigd waren op de vlaktes en in steden zoals Dubai, waar de beroemdste koepel zich bevindt. Ze willen niet dat de Savoye en zijn bergen Dubai gaat kopiëren. Vincent Neirinck spreekt dus niet over de kosten van het project Ski-line.

Bewering 3 komt niet overeen met de regels 38-65. In regel 56-65 zegt Hervé Billard van de Frapna, de natuurbeschermingsfederatie van de Rhône-Alpes, dat Tignes een volledig kunstmatige locatie zal worden zoals Disneyland bij Parijs. Het gaat te ver. De bergen worden niet meer gerespecteerd. Hervé Billard spreekt dus niet over het aantal mensen dat Ski-line wel of niet zal trekken.

2p **22** **1 = voor; 2 = tegen; 3 = tegen; 4 = onbekend**
Indien vier antwoorden goed: 2 punten; indien drie antwoorden goed: 1 punt; indien twee of minder antwoorden goed: 0 punten.
Het project Ski-line heeft voor- en tegenstanders. In de tekst worden vier namen genoemd. Je moet uitzoeken of de persoon in kwestie ‘voor’ of ‘tegen’ het project is of dat zijn mening ‘onbekend’ is.
1 Burgemeester Jean-Christophe Vitale is voor het project. In regel 21-24 geeft hij aan dat het goed is voor de economie. In de zesde alinea hamert (martèle, regel 79) hij er ook nog op dat de Ski-line perfect in het landschap zal passen (s’insérera). Volgens hem gaat het om een technologische showcase die het milieu respecteert met een waterkrachtcentrale (centrale hydroélectrique) die gevoed wordt door een meer. De Ski-line zal worden voorzien van zonnepanelen (panneaux photovoltaïques) en een biomassaketel (chaufferie biomasse) die zullen voldoen aan de energiebehoefte.
2 Vincent Neirinck van Mountain Wilderness is tegen het project. Hij is in regel 41-44 van mening dat het project Ski-line bijdraagt aan de dood van het gebergte door de opwarming van de aarde en de nagemaakte natuur.
3 Hervé Billard, die zich bezighoudt met de bergdossiers van de Frapnas, is een tegenstander van het project Ski-line. Hij zegt in de vijfde alinea dat Tignes zal gaan lijken op een soort Disneyland zoals bij Parijs en dat de bergen niet meer worden gerespecteerd.
4 De mening van Stéphane Bouillon, de prefect van het streek Provence-Alpes-Côte d’Azur, is onbekend. In de laatste alinea staat dat hij de kwestie definitief zal aansnijden wanneer de commissie van UTN, die bestaat uit gekozen vertegenwoordigers van de economische wereld en van natuurbeschermingsverenigingen, haar mening heeft gegeven.

I 7 EXAMENtekst 2019-II: 7

1p **23 A** In regel 3-4 staat dat ‘het niet meer bovenaan de lijst staat’. Hoe komt het dat Frankrijk niet meer bovenaan de lijst van het medicijngebruik in Europa staat volgens de eerste alinea? Komt dat doordat in andere Europese landen het medicijngebruik is toegenomen (antwoord A)? Of komt dat doordat de gezondheid van de Fransen beter is dan vroeger (antwoord B)? Of is het omdat de Fransen minder vertrouwen hebben in de gunstige effecten van bepaalde medicijnen (antwoord C)?
In regel 1-8 lees je dat Frankrijk tot het jaar 2000 recordhouder was in het medicijngebruik. Dat Frankrijk nu niet meer op de eerste plek staat, betekent niet dat er minder medicijnen worden gebruikt, maar dat de buurlanden meer zijn gaan gebruiken! Het lijkt nu dat antwoord A het goede antwoord is.
Als je verder leest in regel 9-21 begrijp je dat het probleem gewoon is blijven bestaan zoals in een notitie van de Franse Gezondheidsraad en Raad van Toezicht staat: ‘Frankrijk staat op de tweede plaats van de meest gebruikende landen van Europa, vlak achter Griekenland. De Fransen gebruiken 30% meer dan het Europese gemiddelde. Die overconsumptie zorgt voor een enorme uitgave van 71 miljoen euro in vergelijking met het Europese gemiddelde.
Hier staat niet dat de gezondheid van de Fransen is toegenomen, dus antwoord B is fout. Je leest ook niet over het verminderde vertrouwen van de Fransen in de gunstige effecten van bepaalde medicijnen. Ook antwoord C is onjuist. Nu weet je zeker antwoord A het juiste antwoord is.

1p **24** **drie**
In het eerste deel van de tweede alinea lees je dat een Franse patiënt meestal bij de dokter vandaan komt met een hoeveelheid medicijnen. Er wordt dan ook niet aan die persoon gevraagd: 'En wat zei de dokter?', maar eerder: 'En wat heeft de dokter voorgeschreven?' Wiens schuld is dat?
In regel 30-35 staat dat het de schuld is van de huisartsen (généralistes) die de neiging (tendence) hebben om systematisch medicijnen voor te schrijven. Het is ook de schuld van de patiënten zelf die koste wat kost (à tout prix) medicijnen willen gebruiken. Het maakt niet uit of de symptomen ernstig zijn of niet. Je hebt nu al twee betrokkenen die verantwoordelijk zijn voor het overmatige medicijngebruik. Als je verder leest in de tweede alinea, vind je in regel 35-41 nog een derde betrokkene, namelijk de farmaceutische industrie. Deze firma's zijn erg vindingrijk in het creëren van nieuwe behoeftes als het gaat om pillen en drankjes met magische effecten…
Er zijn dus **drie** betrokkenen die verantwoordelijk zijn voor de overconsumptie van medicijnen in Frankrijk.

1p **25 B** Wat toont de laatste alinea aan? Je hebt vier keuzemogelijkheden. Deze toont aan in hoeverre voorlichtingscampagnes hebben bijgedragen aan het verminderen van het medicijngebruik (antwoord A). Deze toont aan hoe verschillende betrokken partijen het medicijngebruik proberen af te remmen (antwoord B). De laatste alinea toont aan waarom patiënten liever medicijnen gebruiken dan naar fysiotherapie te gaan (antwoord C). Deze toont aan dat de meeste huisartsen voortaan minder medicijnen voorschrijven (antwoord D).
In regel 42-45 staat dat de overheid regelmatig voorlichtingscampagnes lanceert om de Fransen minder medicijnen te laten gebruiken. In regel 45-50 lees je dat de Fransen zelf de beroemde slogan in hun hoofd hebben die sinds 2000 op alle televisiekanalen te horen is: 'Antibiotica is niet vanzelfsprekend!' In regel 50-61 lees je dat professor Patrice Queneau de uitdrukking 'ontschrijven' heeft uitgevonden om huisartsen te stimuleren de recepten (ordonnances) te beperken. Hij vindt dat patiënten er een gewoonte van moeten maken om zonder medicijnrecept te vertrekken na een consult. 'De artsen kunnen gewoontes voorschrijven of fysiotherapie. En ze kunnen ook niets voorschrijven!'
De derde alinea toont dus aan hoe verschillende betrokken partijen het medicijngebruik proberen af te remmen (antwoord B).

I 8 EXAMENtekst 2019-II: 8

2p **26** **1 = wel; 2 = wel; 3 = niet**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 komt wel overeen met de tekst. In regel 1-4 vertelt Candice dat alles is begonnen met een presentatie (exposé) over voedselverspilling (gaspillage alimentaire) in de vijfde klas van de middelbare school. Ze begreep wel dat het een belangrijk onderwerp was, maar had niet door dat er zo veel werd verspild en dat door beter beheer (en gérant mieux) de hele wereld van voedsel voorzien zou kunnen worden. In regel 5-8 staat dat de FAO (de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties) aangeeft dat er geen honger meer in de wereld zou zijn als een kwart minder voedsel zou worden verspild. In regel 8-10 zegt Candice dat het in haar stad precies zo toegaat. Mensen gooien voedsel weg, terwijl anderen honger hebben. Daarom heeft Candice de vereniging *Pain perdu* opgericht. Ze is de strijd aangegaan tegen voedselverspilling.
Bewering 2 komt wel overeen met de tekst. In regel 10-13 staat dat vier bakkerijen haar twee keer per week hun onverkochte producten geven. Candice brengt dat brood naar een voedselbank (banque alimentaire) en helpt op die manier veel gezinnen.

Bewering 3 komt niet overeen met de tekst. Er wordt in de tekst niet gesproken over vrijwilligers.

I 9 EXAMENtekst 2019-II: 9

1p **27 B** In regel 5 staat een open plek. Je gaat hier een van de volgende signaalwoorden invullen: Zo (antwoord A): dit signaalwoord geeft een conclusie aan. Toch (antwoord B): dit drukt een tegenstelling uit. Vervolgens (antwoord C): dit geeft een uitbreiding aan. Zelfs (antwoord D): dit signaalwoord geeft nadruk aan.
In regel 1-5 staat dat Marie-Antoinette, die in de hele wereld bekend is, de laatste koningin van Frankrijk is. Haar naam roept prachtige jurken op, luxueuze versieringen (parures) en schitterende feesten. De volgende zin begint met de open plek. **___?___** was het leven van Marie-Antoinette, die op 2 november 1755 in Wenen is geboren, niet een leven zonder problemen. Er waren mensen die haar haatten en mensen die haar aanbaden.
Met het signaalwoord 'Toch' (**Cependant**) drukt de auteur de tegenstelling uit tussen het leven in pracht en praal en de problemen die Marie-Antoinette tegenkwam in haar omgeving. Antwoord B is dus goed. De andere signaalwoorden geven een ander tekstverband aan en zijn dus onjuist.

1p **28 C** Hoe wordt Marie-Antoinette voorgesteld in de tweede alinea? Je kunt kiezen uit vier antwoorden. Ze wordt voorgesteld als: een tamelijk muzikaal meisje (antwoord A), een meisje met een talenknobbel (antwoord B), een weinig leergierig meisje (antwoord C), een erg geleerd meisje (antwoord D).
De tweede alinea maakt duidelijk dat Marie-Antoinette een opvoeding heeft gehad die bij haar stand hoort. Ze leert goede manieren voor de officiële ceremonies aan het hof, ze leert dansen en musiceren. Maar ze amuseert zich liever dan dat ze studeert. Als ze tien jaar is, kan ze nog steeds niet goed Duits lezen en schrijven en ze spreekt heel slecht Italiaans en Frans. Ze heeft ook geen enkele kennis van geschiedenis en politiek.
Hieruit blijkt dat antwoord C het goede antwoord is: Marie-Antoinette wordt voorgesteld als een weinig leergierig meisje.

1p **29 D** Wat was volgens de derde alinea de reden voor het huwelijk van Marie-Antoinette met Lodewijk? Je kunt kiezen uit vier antwoordmogelijkheden. Sinds hun kindertijd hielden ze al veel van elkaar (antwoord A). Sinds haar jeugd droomde Marie-Antoinette er al van om koningin te worden (antwoord B). De wens van Lodewijk om het verbond (alliance) tussen zijn huis en dat van de Habsburgers te versterken (antwoord C). De wens van Marie-Thérèse van Habsburg om de harmonie met de Bourbons te herstellen (antwoord D).
In regel 22-29 lees je dat Marie-Antoinette aanvankelijk niet is voorbestemd (prédestine) om te regeren, maar dat haar moeder Marie-Thérèse van Habsburg die ambities wel heeft! Zij wil de harmonie tussen de Habsburgers en de Bourbons herstellen. Het lijkt dat antwoord D het goede antwoord is, maar je leest verder.
In regel 29-37 staat dat na jaren van oorlog het huwelijk van Marie-Antoinette met Louis, de erfgenaam (héritier) van de Franse troon, het verbond tussen Frankrijk en Oostenrijk moet versterken. Zo trouwt de 14-jarige Marie-Antoinette op het kasteel van Versailles met Lodewijk, een jongen van 15 jaar, de toekomstige koning van Frankrijk. Je weet zeker nu dat antwoord D het juiste antwoord is.

1p **30 C** Je moet bepalen hoe de gegeven zin uit de vraag (regel 49-53) samenhangt met de zin in de derde alinea die eraan voorafgaat (regel 47-49). Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Deze zin geeft het gevolg aan van de voorafgaande zin (antwoord A). Deze zin relativeert de voorafgaande zin (antwoord B). Deze zin legt de voorafgaande

zin uit (antwoord C). Deze zin drukt een tegenstelling uit tot de voorafgaande zin (antwoord D).
In regel 47-49 lees je dat Marie-Antoinette op 19-jarige leeftijd koningin wordt, maar ze lijkt verre van gelukkig. Deze zin gaat vooraf aan de zin uit de vraag.
In regel 49-53 staat dat haar echtgenoot, Lodewijk XVI, zich totaal niet om haar bekommert, hij is een eenling die liever gaat jagen, meer van de marine, van aardrijkskunde en van wiskunde houdt.
Na deze uitleg begrijp je waarom Marie-Antoinette niet echt gelukkig is en dat antwoord C het goede antwoord is.

1p **31 C** Wat toont de laatste alinea aan? Je hebt vier keuzemogelijkheden. Deze toont aan hoe Marie-Antoinette er langzamerhand in is geslaagd om zich aan te passen aan het leven aan het hof (antwoord A). Deze toont aan hoe Marie-Antoinette erin is geslaagd het Franse volk van haar te laten houden (antwoord B). Deze alinea toont aan waarom Marie-Antoinette een slechte reputatie had (antwoord C). Deze toont aan waarom Marie-Antoinette de voorkeur gaf aan Oostenrijk boven Frankrijk (antwoord D).
In regel 54-60 lees je hoe Marie-Antoinette met de verveling omgaat. Ze amuseert zich met spelletjes zoals biljart, triktrak en kaartspelletjes. Bovendien houdt ze van mode. Ze draagt graag mooie kleren met veel zijde (soie), kant (dentelle) en linten (rubans). In regel 60-67 staat dat ze daardoor zonder het te beseffen, veel vijanden maakt. Zowel aan het hof als bij de bevolking heeft de koningin inderdaad een slecht imago. Ze is niet populair, omdat ze enorm veel geld uitgeeft. In regel 67-70 staat dat ze bovendien schandalen veroorzaakt, omdat ze minnaars (amants) zou hebben en men beschuldigt haar ervan dat ze meer van Oostenrijk dan van Frankrijk houdt.
Antwoord C is het goede antwoord, want de laatste alinea toont aan waarom Marie-Antoinette een slechte reputatie had.

I 10 EXAMENtekst 2019-II: 10

1p **32 C** Je moet uitzoeken waartoe de eerste alinea dient. Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden. Om de verschillende soorten Bodet-klokken te beschrijven (antwoord A). Om te verklaren hoe de Bodet-klokken wereldberoemd zijn geworden (antwoord B). Om de geschiedenis van het bedrijf Bodet in te leiden (antwoord C). Om aan te tonen waarom er op de Franse stations Bodet-klokken zijn (antwoord D).
In regel 1-7 staat dat je op veel Franse stations Bodet-klokken tegenkomt. In regel 7-14 lees je dat sinds 1993 alle stations waar de TGV langskomt, inderdaad zijn uitgerust met die beroemde ronde klokken met een zwarte wijzerplaat (cadran) en gele lichtgevende wijzers (aiguilles jaunes phosphorescentes). Wie die Bodet is, gaan we zien bij een terugblik op de geschiedenis van een groot familiebedrijf.
De eerste alinea dient er dus toe om de geschiedenis van het bedrijf Bodet in te leiden (antwoord C).

1p **33** **c – a – b**
Opmerking
Elke andere volgorde: 0 punten.
In de tweede alinea zijn in regel 20-23 drie zinnen weggelaten die je bij de vraag in de verkeerde volgorde ziet staan. Om ze in de juiste volgorde te zetten, vertaal je ze eerst.
a De installatie van de klok is een succes.
b Het jaar daarop besluit Paul Bodet dan om van baan te veranderen.
c Om dat te doen moet hij eerst naar de Jura, bakermat van de klokkenindustrie, om een mechanisch uurwerk te kopen.

Nu kijk je wat er in regel 15-19 staat. We zetten de klok 150 jaar terug en lezen dat in 1868 de timmerman (menuisier) Paul Bodet een klok moet plaatsen op de kerk van het dorp Trémentines in de Loirestreek. Je weet nu al zeker dat zin **c** de volgende zin is: Om dat te doen moet hij eerst naar de Jura, bakermat van de klokkenindustrie, om een mechanisch uurwerk te kopen.
Om te bepalen in welke volgorde de andere twee zinnen moeten staan, vertaal je de zin die erna komt in regel 24-26: De voormalige timmerman zal voortaan alle kerken in de omgeving van een klok voorzien. Dat betekent dat na zin c eerst zin **a** komt: De installatie van de klok is een succes. En daarna volgt zin **b**: Het jaar daarop besluit Paul Bodet dan om van baan te veranderen.
Nu weet je de juiste volgorde van de weggelaten zinnen: **c – a – b**.

1p **34 A** In de derde alinea staat dat het bedrijf Bodet wereldwijd bekendheid begon te krijgen. Dankzij wie is dat gebeurd? Je hebt de keuze uit vier mogelijkheden: de achterkleinzoon van Paul Bodet (antwoord A), de zoon van Paul Bodet (antwoord B), de kleinzonen van Paul Bodet (antwoord C), Paul Bodet zelf (antwoord D).
In regel 27-30 staat dat in de eerste helft van de twintigste eeuw, Emmanuel, de zoon van Paul Bodet, de activiteiten van de onderneming uitbreidt naar het westen van Frankrijk. In regel 30-35 lees je dat het bedrijf vervolgens volop in ontwikkeling is door de bemoeienissen van de kleinzonen van Paul Bodet. Er is dan zo'n beetje overal in Frankrijk wel werk te doen. In regel 35-45 vind je het antwoord op deze vraag. Bij zijn komst in het bedrijf in 1972 reist Jean-Pierre Bodet, de achterkleinzoon van de oprichter, de hele wereld over om zijn klokken over de grenzen bekend te maken. Hij moderniseert de onderneming door gebruik te maken van nieuwe technologieën, zoals kwartsklokken en ledwijzerplaten. Tegenwoordig verkoopt het bedrijf Bodet zijn producten in meer dan 40 verschillende landen.
De achterkleinzoon is degene die begonnen is het product bekendheid te geven in de hele wereld (antwoord A).

1p **35 B** Welk signaalwoord ontbreekt in regel 53? Je hebt de keuze uit: Daarentegen (antwoord A): dit signaalwoord drukt een tegenstelling uit. Bijvoorbeeld (antwoord B): dit geeft een toelichting. Misschien (antwoord C): dit is een signaalwoord van relativering.
De open plek staat aan het begin van de laatste zin in de derde alinea. Je leest deze alinea tot aan de open plek. Dan weet je dat tegenwoordig het digitale tijdperk ook is ingetreden bij de firma Bodet. De firma heeft haar activiteiten uitgebreid naar softwareontwikkeling voor tijdmeting en tijdbeheer. Nu lees je de zin na de open plek. **___?___** ontwikkelt zij computerprogramma's voor deursloten (verrouillage des portes) en ook de controle van toegangspoortjes (tourniquets).
Het gaat hier om een toelichting die wordt uitgedrukt door het signaalwoord 'Bijvoorbeeld' (**Par exemple**). De andere twee signaalwoorden passen hier niet en zijn dus fout.

1p **36** **Mais la**
In regel 57-66 lees je dat Bodet met een jaaromzet van 66 miljoen euro tegenwoordig de Europese leider is in tijdmeting en tijdbeheer. 50% van de productie gaat ieder jaar naar het buitenland, naar meer dan 110 landen. Het Midden-Oosten is een groot afzetgebied. Daar zijn 170 sportscholen (gymnases) voorzien van elektronische reclameborden (panneaux d'affichage électronique). De opdracht die de firma Bodet het meeste aanzien heeft gegeven, vind je in regel 66-73: Maar de (**Mais le**) meest prestigieuze opdracht blijft de realisatie van 40 klokken bedekt (plaquées) met fijn goud voor de Grote Moskee van Mekka. Ze laten de tijd van het gebed zien, die elke dag anders is. Per stuk kosten deze klokken 40.000 euro.

I11 EXAMENtekst 2019-II: 11

1p **37 C** Je moet zelf de ontbrekende interviewvraag kiezen. Daarvoor heb je de keuze uit vier mogelijkheden. Hoe vaak traint u? (antwoord A). Sinds wanneer doet u aan karate en yoga? (antwoord B). Waar komt die aantrekkingskracht voor kou vandaan? (antwoord C). Waarom geeft u de voorkeur aan ijs boven sneeuw? (antwoord D).
Om te weten welke vraag de interviewer stelt, moet je het antwoord van Wim Hof lezen. In regel 3-10 vertelt Wim Hof dat die vraag hem vaak wordt gesteld. Het is begonnen toen hij 17 jaar was. Op een dag toen het sneeuwde, had hij ineens de gekke behoefte om met blote voeten in de sneeuw te lopen… en dat inspireerde hem. In regel 10-16 zegt hij dat hij aan verschillende sporten had gedaan zoals karate en yoga, maar dat die niet 'heftig' genoeg waren. Daar kwam hij niet verder mee, daar kon hij niet voorbij grenzen gaan. Toen kreeg hij zin om in het ijskoude water te duiken.
Wim Hof reageert dus op de vraag: Waar komt die aantrekkingskracht voor kou vandaan? (antwoord C).

1p **38** **Grâce au**
Op de vraag of hij in ijswater of tussen blokken ijs (glaçons) de kou niet voelt, antwoordt Wim Hof in regel 20-30 dat hij aanvankelijk maar een minuut in het ijskoude water bleef. Nu is hij gewend aan de kou. Hij kan bijna twee uur in een zwembroek in een kuip (cuve) vol blokken ijs blijven zitten, terwijl hij ontspannen (détendu) blijft. Na de duik in het ijskoude water bibbert (tremble) hij niet meer van de kou. Ook krijgt hij niet meer die schok die je de adem beneemt als je in het ijskoude water duikt. In regel 30-33 lees je waartoe het ijskoude water Wim Hof in mentaal opzicht in staat stelt. Hij zegt daar: 'Dankzij (**Grâce au**) de kou kan ik tot het allerdiepste van mezelf gaan.'

1p **39 B** De derde interviewvraag in regel 33 is: En hoe doet u dat dan? In regel 34-46 legt Wim Hof uit dat zijn techniek bestaat uit een ademhalingsmethode, meditatie, wilskracht en een geleidelijke training van het lichaam om de kou te weerstaan. Door de training hebben zijn bloedvaten (vaisseaux sanguins) geleerd zich heel snel te sluiten opdat het bloed in de armen en benen geen warmte verliest. Zijn warmte blijft langer geconcentreerd rondom de vitale organen. Als hij in die staat verkeert, voelt hij een grote innerlijke kracht.
Nu volgt de zin die met de open plek begint. Hier moet je een signaalwoord invullen, zodat de laatste zin één geheel vormt met het voorafgaande. Wim Hof zegt daar: '**___?___** als ik me niet concentreer… koel ik snel af!' Je hebt de keuze uit vier signaalwoorden: Bovendien (antwoord A): dit signaalwoord drukt een uitbreiding uit. Maar (antwoord B): tegenstelling. Zelfs (antwoord C): nadruk. Bijvoorbeeld (antwoord D): het signaalwoord van toelichting. Het gaat hier om een tegenstelling. De juiste invulling is dus: Maar (**Mais**).

1p **40 C** Hoe heeft Wim Hof geleerd om zich van binnenuit op te warmen volgens de vierde alinea? Je kunt kiezen uit vier antwoordmogelijkheden. Door de technieken van de monniken van Tibet toe te passen (antwoord A). Door aan mooi weer te denken (antwoord B). Door zich aan de kou bloot te stellen (antwoord C). Door zo veel mogelijk in comfortabele temperaturen te leven (antwoord D).
In regel 48-53 luidt de interviewvraag: 'Die technieken lijken veel op de meditatie die wordt beoefend door de monniken van Tibet. Hebt u van hen geleerd hoe u zich van binnenuit moet opwarmen?' In regel 54-61 antwoordt Wim Hof dat hij ervan overtuigd is dat iedereen beschikt over de mechanismes waarvan hij gebruikmaakt. Hij denkt alleen dat men die heeft vergeten, omdat men altijd in comfortabele temperaturen leeft. Men moet de kou onder ogen zien om die mechanismes weer actief te maken.

© ThiemeMeulenhoff

Voor Wim Hof is zijn enige leermeester de kou zelf geweest, de hardheid van de natuur. Antwoord C lijkt het juiste antwoord te zijn, maar je leest verder.
In regel 61-66 zegt Wim Hof dat de mens door wilskracht tot veel meer in staat is dan men denkt. Maar je moet wel oppassen en stoppen zodra je voelt dat je de controle verliest of dat het te pijnlijk wordt. Je weet zeker nu dat Wim Hof heeft geleerd heeft om zich van binnenuit op te warmen door zich aan kou bloot te stellen. Antwoord C is het goede antwoord.

I12 EXAMENtekst 2019-II: 12

1p **41 D** Wat lees je over Sarah in de eerste alinea? Er zijn vier mogelijkheden. Ze heeft van haar favoriete hobby haar beroep gemaakt door online zelfgemaakte gerechten te verkopen (antwoord A). Ze maakt gerechten voor een grote commerciële onderneming die deze online verkoopt (antwoord B). Ze is gespecialiseerd in de onlineverkoop van borrelhapjes (amuse-gueules) voor feesten en bruiloften (antwoord C). Ze wil de opbrengst van de onlineverkoop van haar gerechten gebruiken voor een huwelijksreis (antwoord D).
In het eerste deel van alinea 1 maak je kennis met de 31-jarige Sarah, commercieel medewerker, die koken als hobby heeft. Ze verkoopt online tomatentaarten en allerlei hapjes. In regel 14-19 lees je dat die verkoop heel goed gaat. Samen met haar verloofde wil ze volgend jaar een huwelijksreis (lune de miel) naar Tunesië maken. Het komt dus goed uit dat ze een beetje geld kan verdienen door te doen wat ze leuk vindt. Antwoord D is het goede antwoord.
Sarah heeft niet van haar hobby haar beroep gemaakt, want ze is commercieel medewerker (regel 8-9). Daarom is antwoord A fout. Ze maakt geen gerechten voor een commercieel bedrijf die deze online verkoopt. In regel 3-7 lees je dat je haar gerechten kunt reserveren via internet en bij haar thuis kunt afhalen, dus antwoord B is onjuist. Sarah is niet gespecialiseerd in borrelhapjes. In regel 11-14 staat slechts een voorbeeld van wat ze allemaal maakt. Zo waren dat vorige week allerlei borrelhapjes voor een familiefeest. Antwoord C is dus ook niet goed.

1p **42 C** Wat toont de tweede alinea aan? Je hebt de keuze uit vier antwoordmogelijkheden. Het toont aan in hoeverre Super Marmite een alternatief is voor amateurkoks (antwoord A). Het toont aan waarom Super Marmite goedkoper is dan McDonald's (antwoord B). Het toont aan wat de voordelen zijn van Super Marmite (antwoord C). Het toont aan dat Super Marmite moeite heeft om buiten de Parijse regio actief te zijn (antwoord D).
In regel 20-25 staat dat Sarah een van de 30.000 personen is die ingeschreven staat bij Super Marmite, het eerste sociale netwerk waar huisgemaakte gerechten worden verkocht. Dat netwerk is vooral actief in de Parijse regio. Olivier Desmoulin, die in 2010 deze gratis site heeft opgericht, legt in regel 25-36 uit dat amateurkoks op deze manier de gelegenheid krijgen om buiten het familiegebeuren om hun kookkunst te testen. Hij vindt Super Marmite een intelligent alternatief voor fastfood. Hij zegt: 'Het kopen van kleine gerechten die door de buren zijn klaargemaakt als je geen tijd hebt om te koken, is niet duurder, maar wel prettiger, gevarieerder en vaak beter dan McDonald's!' Olivier Desmoulin toont hiermee aan wat de voordelen zijn van Super Marmite, dus antwoord C is juist.
Antwoord A is fout, want Super Marmite is geen alternatief voor amateurkoks, maar voor mensen die niet willen of kunnen koken. Antwoord B is fout, want in de tweede alinea staat niet dat Super Marmite goedkoper is dan McDonald's, maar vaak wel beter. Antwoord D is onjuist, want er staat dat Super Marmite vooral actief is in de Parijse regio. Er wordt niet gesproken over moeite om buiten die regio actief te zijn.

© ThiemeMeulenhoff

1p **43 D** Welk signaalwoord ontbreekt er in de derde alinea? Je hebt de keuze uit: Uiteindelijk (antwoord A): dit signaalwoord geeft een conclusie aan. Daarom (antwoord B): dit geeft een gevolg aan. Bijvoorbeeld (antwoord C): een toelichting. Toch (antwoord D): een tegenstelling.
De open plek staat aan het begin van de zin in regel 47. Je leest de derde alinea eerst tot aan de open plek. In regel 37-47 staat dat er zich nogal wat ongeregeldheden kunnen voordoen op Super Marmite. Zo worden blogs en Facebook vaak verlaten en advertenties niet geactualiseerd. En er zijn verstrooide koks die het op het laatste moment laten afweten, terwijl je al op het punt stond om je bestelling op te halen. Nu lees je ook de rest van de alinea na de open plek. __**?**__ ontdek je dat er ook echte koks zijn die door hun fans worden gevolgd en gecomplimenteerd als echte sterren. Emily schrijft bijvoorbeeld aan haar kok over een assortiment van heerlijke sushi's: 'We vonden het heerlijk, bedankt, het was echt superlekker!' Je begrijpt dat dit laatste deel van de alinea een tegenstelling vormt ten opzichte van het eerste deel. Dan weet je dat antwoord D het juiste antwoord is: Toch (**Toutefois**).

2p **44** **1 = wel; 2 = niet; 3 = wel**
Indien drie antwoorden goed: 2 punten; indien twee antwoorden goed: 1 punt; indien één of geen antwoorden goed: 0 punten.
Bewering 1 komt wel overeen met de laatste alinea. In regel 54-61 wordt aangegeven dat je als je echt buiten de deur wilt gaan eten, terecht kunt bij platforms zoals Cookening, mits je dat wel een paar dagen van tevoren hebt aangegeven. Daar hoort wel een ander plaatje bij: een verzorgde gebruikersinterface, foto's die aantrekkelijk zijn. De sites hebben een chique uitstraling.
Bewering 2 komt niet overeen met de laatste alinea. In regel 62-70 legt Cédric Giorgi, de oprichter van Cookening met een paar honderd actieve tafels uit: 'Wij adviseren de gastheren en gastvrouwen over de presentatie en tarieven.' Zo kunnen de gastheren en gastvrouwen via het webplatform een authentieke maaltijd aanbieden aan fijnproevers (gourmands) uit de buurt en aan toeristen die op zoek zijn naar (en quête de) nieuwe smaken (saveurs). Het gaat hier dus niet over toeristen die niet veel geld hebben.
Bewering 3 komt wel overeen met de laatste alinea. In regel 70-73 lees je dat het fenomeen nog maar pas is begonnen in Frankrijk, maar dat alles erop wijst dat de formule veelbelovend is. Het lijkt er dus op dat uit eten gaan bij mensen thuis een veelbelovende ontwikkeling is.

I 13 EXAMENtekst 2019-II: 13

1p **45** **Le fait**
In regel 1-7 lees je dat de 21-jarige Aline milieuwetenschappen studeert. Ze heeft een blog waarmee ze naar nul afval (déchet) streeft. Zelf produceert ze in een halfjaar maar een klein zakje afval dat niet gerecycled kan worden. Ze maakt haar eigen tandpasta (dentifrice), wasmiddel (lessive) en deodorant. In regel 7-9 noemt ze vervolgens andere voordelen van het zelf maken van producten. Door zelf spullen te maken vermijd je producten die schadelijk zijn voor de gezondheid en bespaar je tegelijkertijd geld. Regel 7 begint met de woorden: **Le fait**. Je hebt nu de vraag beantwoord.
In de rest van haar ingezonden brief vertelt Aline hoe ze kinderen en volwassenen op vrijwillige basis probeert bewust te maken van het afvalprobleem. Als actieve, milieuvriendelijke jongere stopt ze veel energie in haar bijdrage aan een schonere wereld.

© ThiemeMeulenhoff

2021-I zonder uitwerkingen

Probeer de opgaven te maken in de daarvoor gestelde tijd. Het examen duurt 2½ uur.
De antwoorden en uitwerkingen vind je op mijn.examenbundel.nl.

Tekst 1

Napoléon était-il petit ?

Napoléon était surnommé Le Petit Caporal. Doit-il son surnom au fait qu'il était petit ? Selon les mesures prises par son valet de chambre et par le médecin qui a procédé à son autopsie, l'empereur Napoléon Bonaparte faisait 1,69 mètre. Or les historiens ont évalué la taille moyenne de ses contemporains à moins de 1,65 mètre. La légende d'un homme complexé par sa petite taille a été propagée par les Anglais et sans doute accréditée par le fait que sa garde impériale était formée de soldats mesurant au moins 1,73 mètre et coiffés d'un bonnet à poils haut de 30 centimètres !

Ça m'intéresse, Questions & Réponses, août 2018

1p **1** Qu'est-ce qu'on apprend sur Napoléon ?
- **A** Il avait en fait une plus grande taille que le Français moyen de l'époque.
- **B** Il s'était entouré de soldats qui étaient plus grands que lui pour se sentir bien protégé.
- **C** Pour avoir l'air plus grand, il se coiffait régulièrement d'un haut bonnet.

Tekst 2

Le soldat inconnu

(1) Cette histoire commence en 1920. Bien que la Première Guerre mondiale soit terminée depuis deux ans, le conflit est toujours aussi présent dans les mémoires. Cette année-là, on cherche en effet à honorer les nombreuses victimes de cette guerre. Alors qu'on évoque dans un premier temps le Panthéon pour accueillir le corps d'un des soldats morts au combat, c'est finalement l'Arc de Triomphe qui est retenu.

(2) Reste à choisir un soldat en particulier. Le 10 novembre 1920, André Maginot, ministre des Pensions à l'époque et lui-même mutilé de guerre, est en compagnie du 132e régiment d'infanterie, devant 8 cercueils de soldats français morts au combat, arrivés la veille dans la citadelle de Verdun. Il se tourne vers un membre du régiment et lui demande de choisir parmi les 8 victimes. C'est à Auguste Thin, jeune engagé volontaire et fils d'un soldat mort à la guerre, que revient cette importante mission symbolique. Devant un tel choix, le jeune soldat a alors recours à un stratagème. Il appartient au 6e corps et au 132e régiment, ce qui, quand on additionne les trois chiffres, renvoie encore au chiffre 6. Sa décision est prise, le cercueil choisi sera donc le 6e.

(3) Une fois choisi, le cercueil du soldat inconnu est transporté jusqu'à Paris où il fait une entrée solennelle sous l'Arc de Triomphe le 11 novembre 1920. Aujourd'hui, le lieu est toujours le théâtre de cérémonies d'hommage aux victimes de la Première Guerre mondiale.

d'après www.pariszigzag.fr, le 2 octobre 2017

1p **2** Qu'est-ce qu'on peut lire au premier alinéa ?
Après la Première Guerre mondiale,
- **A** on choisit parmi les nombreuses victimes un soldat en particulier pour le transférer du Panthéon à l'Arc de Triomphe.
- **B** on s'efforce de trouver un endroit approprié pour glorifier les soldats qui sont morts au combat.
- **C** on tient à rendre hommage aux victimes en les enterrant au Panthéon en plein cœur de la capitale.

Auguste Thin mag bepalen wie de onbekende soldaat zal zijn. Hij heeft de keuze uit acht oorlogsslachtoffers.

1p **3** Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin je leest **welke tactiek** hij toepast om tot zijn keuze te komen.

Tekst 3

Le béret

(1) Au retour d'un voyage à Paris, un Autrichien raconte un épisode comique de son séjour. Il veut visiter le musée d'Orsay, mais ignore comment s'y rendre. Comment trouver un Parisien qui puisse l'aider dans cette foule de touristes ? Un Français, dit-on, est reconnaissable à la bouteille de rouge qui dépasse de sa poche, ainsi qu'à son béret. Il se dirige donc vers le premier béret venu, et découvre que l'homme est en fait un enseignant allemand qui vient de Hanovre. Il aperçoit un autre porteur de béret, portant une baguette sous le bras. Mais là encore, c'est la déception. Ce « Français » est en fait un Allemand originaire de Berlin ! Agacé, notre voyageur en conclut que les adeptes du béret sont des intellectuels allemands francophiles qui détestent les chapeaux allemands. ___5___, il n'est pas nécessaire d'être francophile pour mettre un béret. Qu'il s'agisse de Che Guevara, des officiers de Royal Navy ou de l'actrice Marilyn Monroe, ils sont nombreux à avoir adopté cet accessoire.

(2) Mais alors quelle est l'origine du béret ? Les premiers à l'avoir porté sont des bergers du Béarn, une province du Sud-Ouest de la France, située au cœur des Pyrénées. Quand ils partaient pour les pâturages, il ne fallait pas attraper froid. Ils se sont donc mis à tricoter des bonnets avec de la laine de mouton. Seulement, leurs chapeaux sentaient les bêtes, étaient velus et rétrécissaient dès qu'il pleuvait. Au XIXe siècle, les femmes ont eu l'idée de couper les poils des couvre-chefs et de les garnir d'une doublure de soie.

(3) Longtemps, le port du béret restera limité au Sud-Ouest de la France, plus précisément dans le Béarn, en Gascogne et au Pays basque. Jusqu'à ce que Coco Chanel, figure de l'émancipation des femmes, le montre dès les années 1920. Grâce à elle, le béret devient populaire, provoquant une véritable « béretophilie », notamment aux États-Unis. Léger, pratique, inusable, facile à plier et à ranger dans une poche, il sera adopté par les officiers de plusieurs armées étrangères. En France, dans les années 1940, il est à la mode. Si bien que sous l'Occupation, porter le « chapeau français » est associé à un acte nationaliste, un acte de résistance.

(4) De nos jours, le béret existe toujours. Il deviendra même avec le temps un vrai classique, s'invitant sur les podiums des couturiers Yves Saint Laurent et Jean-Paul Gaultier. Plus qu'un chapeau, cette petite toque ronde reflète un état d'esprit. Selon la manière dont on le porte, on exprime sa personnalité. À la façon parisienne, posé en biais et cachant un sourcil, le béret affiche une liberté élégante. Mais il peut aussi être porté bien centré, légèrement en arrière de la tête.

d'après Écoute, février 2018

« un épisode comique » (lignes 2-3)

1p **4** Qu'est-ce qui rend cet épisode comique pour l'Autrichien ?
- **A** Il croise plusieurs Français qui portent un chapeau allemand.
- **B** Il ne rencontre que des Allemands qui portent un béret.
- **C** Il tombe sur deux Parisiens avec un béret sous le bras.

1p **5** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au premier alinéa.
- **A** Ainsi
- **B** Bref
- **C** En outre
- **D** Pourtant

Aan de voorloper van de « béret » kleefden enkele nadelen.

1p **6** Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de tweede alinea waarin die nadelen worden genoemd.

1p **7** Qu'est-ce que le troisième alinéa montre ?
- **A** à quel point le béret est à la mode dans l'armée américaine
- **B** comment le béret a gagné en popularité au cours du temps
- **C** pourquoi le béret est le plus populaire dans le Sud-Ouest de la France
- **D** que Coco Chanel était une véritable « béretophile »

1p **8** Laquelle ou lesquelles des affirmations suivantes correspond(ent) au dernier alinéa ?
1 Le béret est plus fréquent sur le podium d'Yves Saint Laurent que sur celui de Jean-Paul Gaultier.
2 La manière dont quelqu'un porte son béret dit quelque chose sur sa personnalité.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune des deux

Tekst 4

Les savants de la Tour Eiffel

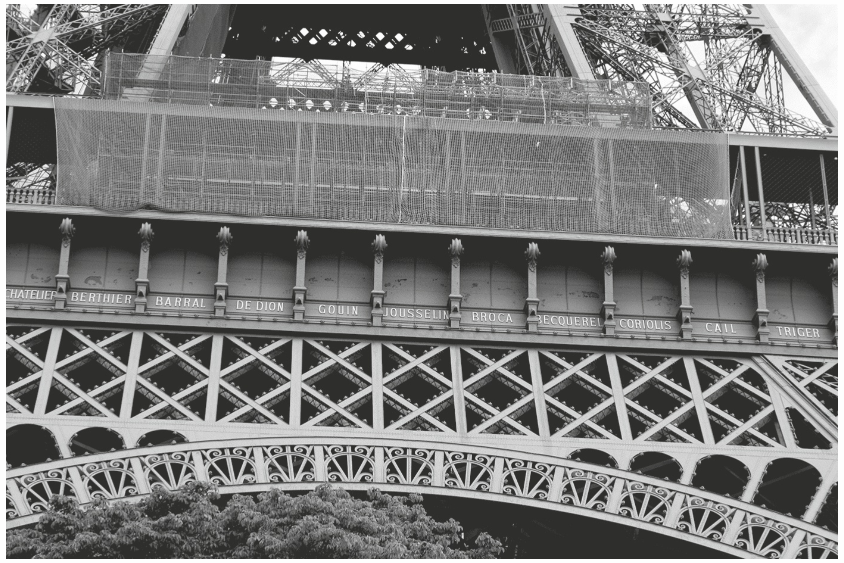

(1) On ne les remarque qu'en s'approchant de près de la Tour Eiffel, les yeux dirigés vers son premier étage : 72 noms en lettres d'or de 60 centimètres de haut forgées dans le fer. Pourquoi ces noms sont-ils inscrits là, sur toute la bordure de la plus célèbre tour de Paris ?
(2) « Pour exprimer d'une manière frappante que le monument que j'élève sera placé sous l'invocation de la Science, j'ai décidé d'inscrire en lettres d'or sur la grande frise du premier étage et à la place d'honneur, les noms des plus grands savants qui ont honoré la France depuis 1789 jusqu'à nos jours. » C'est ainsi que Gustave Eiffel expliquait, le 20 février 1889 lors d'un discours prononcé à l'École des hautes études commerciales, sa volonté de faire apparaître les noms d'un grand nombre des plus importants scientifiques de son temps sur la bordure du premier étage de sa « Tour de 300 mètres ».
(3) Cuvier, Legendre, Becquerel, Coulomb, Bichat… On sait finalement peu de choses sur __10__ les savants ont été choisis. Par exemple, il n'existe ni ordre, ni hiérarchie. On sait cependant que chaque personnalité honorée sur la tour a joué un rôle important dans l'évolution des sciences dites « dures » et qu'ils ont tous été à un moment ou l'autre de leur vie, Français.
(4) Sur la bordure du premier étage, on ne trouve aucune femme. Les noms trop longs ont également été exceptés. C'est le cas par exemple de Jean-Baptiste Boussingault, botaniste à qui l'on doit la chimie agricole moderne, ou du zoologiste Jean Louis Armand de Quatrefages de Bréau qui, pour le coup, avait vraiment un nom à rallonge !
(5) Cette liste de noms a pourtant été recouverte de peinture pendant la majeure partie du XXème siècle. Ce n'est qu'en 1988, après le traditionnel coup de pinceau effectué tous les sept ans sur la Dame de fer, que les noms ont été à nouveau exposés au public. Depuis, il est possible, en s'approchant de près et en levant les yeux vers le tout nouveau premier étage du monument, de lire ces 72 noms immortalisés dans le fer.

d'après www.pariszigzag.fr, le 21 février 2017

1p **9** Laquelle ou lesquelles des affirmations suivantes correspond(ent) aux deux premiers alinéas ?
1 Gustave Eiffel a rendu gloire à 72 savants en faisant inscrire leurs noms au premier étage de la Tour Eiffel.
2 Les savants dont les noms sont marqués sur la bordure de la Tour Eiffel ont tous contribué à sa construction.
A la première
B la deuxième
C les deux
D aucune des deux

1p **10** Choisissez les mots qui manquent au troisième alinéa.
A la manière dont
B la période pendant laquelle
C le comité par lequel

1p **11** Qu'est-ce qui est vrai d'après les alinéas 4 et 5 ?
A Dans la sélection, certains savants ont été refusés à cause de la longueur de leur nom.
B Les noms des savants sur la Tour Eiffel ont été recouverts de peinture pendant une dizaine d'années.
C Parmi les savants qui ont été rendus immortels sur la Tour Eiffel il y a plusieurs femmes.

Tekst 5

Le texte suivant est un extrait du roman **Une mangue du Mali** de Bernadette de Boer.
Bernadette de Boer a été détachée au Mali par la SNV, la Fondation des Volontaires néerlandais. Elle y a travaillé de 1980 à 1986 en tant qu'infirmière visiteuse. Hawa Coulibaly, une Malienne, faisait le ménage chez la famille De Boer.
Au cours des vacances d'été en 2007, Hawa Coulibaly visite pour la première fois de sa vie les Pays-Bas, où elle séjourne chez la famille De Boer.

Aujourd'hui, André et moi allons chercher Hawa Coulibaly à l'aéroport d'Amsterdam. Nous sommes le 31 juillet 2007. Elle a quitté Bamako cette nuit et devait changer d'avion à Tripoli. Espérons que tout s'est bien passé. C'est la première fois, en 36 ans d'existence, qu'elle part à l'étranger, qu'elle va d'un coin de terre dénué de tout à un autre gorgé de richesses.

J'essaye de voir mon pays à travers son regard. Quelques nuages, un ciel bleu, sans doute distingue-t-elle à présent les rectangles verts de nos polders, les fossés et les prés délimités par des canaux pleins d'eau, les routes encombrées de voitures, les toits rouges des maisons bâties en briques solides. Et puis, pour la première fois de sa vie, elle voit la mer. Immense étendue d'eau ! La seule eau qu'elle connaisse est celle du Niger qui traverse paresseusement Bamako, Ségou, Tombouctou et puis disparaît dans d'autres contrées. Le paysage n'est vert que pendant la saison des pluies, de juin à octobre. Le reste de l'année, le sol est desséché et les champs ont l'air abandonnés.

J'ai emporté dans un sac une écharpe et un manteau. On a beau être en été, pour une Malienne il fait plutôt frais. Hawa n'a pour ainsi dire jamais ressenti de température au-dessous de 20 degrés. Chez elle, il fait toujours dans les 33 degrés. J'ai aussi pris une tartine avec du beurre d'arachides. Elle pourrait avoir faim et alors, que lui donner ? Pour elle, toute la nourriture hollandaise est bizarre, même un petit pain au fromage, elle ne sait pas ce que c'est. En revanche, les fameuses frites hollandaises à la sauce d'arachides, ça ne la dépayserait pas trop puisqu'au Mali, on cultive les arachides, on les grille et on les vend en petits tas. Ou bien on les pile pour en faire une sauce qui accompagne le riz dans les grandes occasions.

L'avion a atterri mais comme c'est long ! Des centaines de gens sortent par les doubles portes vitrées coulissantes. Et puis tout d'un coup voilà une Africaine qui traîne une valise à roulettes. Je hurle :
– Hawa !
On tombe dans les bras l'une de l'autre et on pleure de joie. Impossible d'arrêter les larmes et il me faut beaucoup de temps avant d'arriver à prononcer un mot. La voilà enfin !
(…)
Le long rituel des salutations terminé, nous nous dirigeons vers les quais de la gare que l'on ne peut atteindre qu'en escalier roulant.
– Au secours, c'est quoi ce truc ?, s'écrie Hawa.
Je la rassure et lui donne le bras.
– Moi, j'ai peur !

Du coup, on le reprend une deuxième fois, histoire qu'elle s'habitue. Le train part pile à l'heure. C'est autre chose que de voyager une demi-journée dans la chaleur et la poussière à la gare des taxi-brousse au Mali.

3p **12** Geef van elke bewering aan of die overeenkomt met de tekst.
1 De vliegreis van Mali naar Nederland was gevaarlijk vanwege de overstap in Tripoli.
2 Bernadette probeert zich voor te stellen hoe Nederland overkomt op Hawa.
3 Hawa heeft nooit eerder in haar leven een ander wateroppervlak gezien dan de Niger.
4 Op het vliegveld eten Bernadette en Hawa allebei een patatje met pindasaus.
5 Hawa vindt de roltrappen op het vliegveld eng.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer op het antwoordblad.

Tekst 6

L'école des Gobelins

(1) Disney, Pixar, Dreamworks… Ces célèbres studios d'animation ont tous recruté des diplômés de l'école des Gobelins. Située à Paris, cette école d'excellence est devenue une institution. Elle propose plusieurs filières d'études dans le domaine de l'image : cinéma d'animation, photographie, design numérique, jeu vidéo, communication imprimée et plurimédia. Le diplôme délivré par cette école est une véritable formule magique qui fait accéder les 900 élèves qui le reçoivent chaque année aux plus hautes sphères du monde du travail.

(2) Si toutes les filières sont reconnues par les professionnels, c'est surtout pour sa section « cinéma d'animation » que l'école est connue du grand public. Pour intégrer ce cursus, les places sont rares et chères : 600 candidats pour 30 places, et il faut débourser entre 7 000 et 13 000 euros par an… Les élèves retenus pourront, après des semaines de travail, projeter à l'écran les scénarios et les personnages nés de leur imagination. Pour ces jeunes amateurs, c'est un rêve qui devient réalité.

(3) Pour devenir concepteur-réalisateur, il ne suffit pas de savoir dessiner et d'être imaginatif. Être bon en mathématiques est indispensable pour animer des personnages en 3D, les faire évoluer dans l'espace et savoir créer leurs mouvements par ordinateur. Aux Gobelins, la gestuelle est particulièrement étudiée pour savoir « donner vie à l'imaginaire ». Ainsi, au premier étage de l'école se situe un drôle de couloir : il est aménagé pour que les élèves puissent, face à un miroir, mimer les mouvements de leurs futurs personnages. Dans de vrais studios, les professionnels sont dotés de capteurs permettant de relier les mouvements de personnes réelles à un ordinateur pour transmettre leurs gestes aux personnages en 3D.

(4) Après avoir acquis les techniques d'écriture de story-board et d'animation tout au long de leur formation, les élèves élaborent un film de fin d'études. Et chaque année, l'école participe au Festival d'animation d'Annecy, lors duquel les élèves peuvent présenter un travail d'une à deux minutes devant des professionnels du monde entier. Une épreuve excitante suite à laquelle un « speed-recruiting » est organisé. Il permet de mettre en relation les professionnels et les élèves. Grands studios de cinéma et studios publicitaires sont à la chasse de ces jeunes talents, leur proposant parfois des contrats avant même qu'ils ne soient diplômés.

d'après Écoute, janvier 2018

1p **13** Qu'est-ce qui est vrai d'après le premier alinéa ?
- **A** C'est avant tout à sa filière « jeu vidéo » que l'école des Gobelins doit sa réputation.
- **B** La majorité des élèves de l'école des Gobelins préfèrent se spécialiser dans le secteur « design numérique ».
- **C** L'école des Gobelins assure différentes formations dans le domaine de la création visuelle.
- **D** Pendant leur formation à l'école des Gobelins, les élèves suivent un stage chez Disney, Pixar ou Dreamworks.

« un rêve qui devient réalité » (lignes 30-31)

1p **14** De quel rêve s'agit-il d'après le deuxième alinéa ?
le rêve des élèves
- **A** de réaliser un film
- **B** d'être connus du grand public
- **C** d'être reconnus par les professionnels
- **D** d'obtenir leur diplôme

Iemand die filmtekenaar wil worden, moet goed kunnen tekenen en beschikken over verbeeldingskracht.

1p **15** Waar moet hij/zij nog meer goed in zijn volgens de derde alinea?

« la gestuelle est particulièrement étudiée » (lignes 39-40)

1p **16** Comment les élèves l'apprennent-ils d'après le troisième alinéa ?
- **A** en cherchant des modèles dont les gestes seront copiés par un logiciel
- **B** en connectant les mouvements de quelques professionnels à un ordinateur
- **C** en étudiant les différentes techniques d'animation en 3D en classe
- **D** en simulant les actions des personnages développés devant un miroir

1p **17** Que montre le dernier alinéa ?
- **A** Bien des professionnels sponsorisent le film de fin d'études des élèves de l'école des Gobelins.
- **B** Le diplôme de l'école des Gobelins est indispensable pour obtenir un contrat dans un studio célèbre.
- **C** Les meilleurs élèves de l'école des Gobelins suivent un stage au Festival d'animation d'Annecy.
- **D** Les studios réputés s'efforcent d'embaucher aussi vite que possible les élèves talentueux de l'école des Gobelins.

Tekst 7

Où sont passés nos moineaux ?

(1) Les moineaux sont partout, aux terrasses des cafés pour grappiller quelques miettes de pain, sur les bancs, dans les arbres… Ou plutôt, ils étaient partout si l'on se fie à cette enquête du Corif, le Centre ornithologique d'Île-de-France. Selon les ornithologues, la moitié des moineaux domestiques aurait disparu de la capitale depuis 2010. Cette constatation est-elle bien fondée sachant qu'il est quasi impossible de compter tous les moineaux ? Elle s'appuie sur des comptages locaux qui sont ensuite généralisés.

(2) D'après le Corif, cette baisse de la population des moineaux est liée à la rénovation des bâtiments. Car ces petits oiseaux aiment nicher dans des trous, notamment sous les toits des bâtiments anciens. Les friches, des lieux abandonnés où la nature reprend ses droits, constituent une réserve d'insectes capitale. Mais leur surface ne cesse de diminuer face au béton tout-puissant. C'est notamment le cas dans les 11e et 15e arrondissements de Paris que les moineaux auraient complètement désertés.

(3) __20__ Le Corif suggère de planter des haies, par exemple de bouleaux, chèvrefeuilles, troènes et rosiers pour permettre aux moineaux de se réunir, ainsi que des céréales pour leur fournir des graines à manger. Installer des nichoirs sur les balcons, dans les parcs ou dans les squares est aussi une possibilité. Pour en savoir plus, il faut contacter le Corif ou la Ligue pour la protection des oiseaux.

d'après www.geoado.com, le 29 septembre 2017

Het Corif heeft een onderzoek gedaan.

1p **18** Waarom twijfelt de schrijver aan de juistheid van de uitkomst van dat onderzoek volgens de eerste alinea?

In het 11e en het 15e arrondissement van Parijs zouden de mussen volledig uit het straatbeeld zijn verdwenen.
In de tweede alinea worden hiervoor meerdere verklaringen gegeven.

1p **19** Noem er één.

1p **20** Choisissez la question qui manque au dernier alinéa.

- **A** Comment aider les moineaux ?
- **B** Pourquoi compter les moineaux ?
- **C** Quand faut-il nourrir les moineaux ?
- **D** Qui devrait protéger les moineaux ?

Tekst 8

« Du jamais-vu dans l'histoire »

Alors que la profession de guide de haute montagne est ouverte aux femmes depuis trente-cinq ans, elles restent très minoritaires. Mais les choses commencent à bouger.

(1) « Cette féminisation, on l'attendait ! » Le 9 décembre dernier, à Tignes (Savoie), Christian Jacquier, patron du Syndicat national des guides de montagne (SNGM), résumait l'opinion générale devant un public de guides venus applaudir la nouvelle promotion : 50 jeunes diplômés, 44 hommes… et 6 femmes. Du jamais-vu dans l'histoire d'une profession marquée jusque-là, en tout cas en France, par un taux de testostérone exceptionnellement élevé : sur 1477 guides de haute montagne en 2016, on ne comptait que 33 femmes diplômées.

(2) À 68 ans, Martine Rolland se souvient encore de la tempête médiatique qu'elle a provoquée en devenant, en 1983, la toute première femme guide de France. Elle se rappelle aussi la haine de ses collègues choqués : « À leurs yeux, une femme ne pouvait pas faire ce métier. Je n'aurais pas assez de force physique, j'allais être incapable de sauver quelqu'un, je ne résisterais pas au mauvais temps, au froid…

(3) Aucune fausse note, aujourd'hui, dans le concert d'applaudissements qui accompagne l'installation des six jeunes femmes dans le club très masculin de la haute montagne. Les élus des diverses instances représentatives montagnardes sont les premiers à se réjouir : ils y voient

l’espoir de réduire encore la mortalité des guides, plus élevée en France que dans les autres pays alpins. « Les femmes ont un rapport au risque très différent des hommes », analyse François Marsigny, responsable du département alpinisme de l’École nationale de ski et d’alpinisme (Ensa). « Elles sont davantage capables de renoncer. »

(4) Plus généralement, c’est l’image de la montagne que les professionnels du secteur voudraient voir changer. « La montagne est synonyme de danger, d’accident. Elle fait peur au grand public », affirme Blaise Agresti, ancien patron des Pelotons de gendarmerie de haute montagne (PGHM). « Seules les femmes pourront changer cette vision. » Leur prudence n’est d’ailleurs pas, aux yeux des hommes, leur seul atout pour faire bouger les choses : « Elles sont aussi plus empathiques », reconnaît le guide Yannick Gast. « Elles se mettent naturellement à la place du client. Moi, j’ai plus de mal. »

(5) Ainsi pensent les hommes. Et les six principales intéressées, que disent-elles ? Face à l’existence de prétendues qualités féminines, comme douceur et humilité, elles ne répondent pas d’une seule voix. Certaines y voient un préjugé lié au genre, d’autres une simple question de caractère. Mais elles admettent unanimement qu’elles ont eu du mal à passer l’examen d’entrée à la formation. « On a dû se battre contre un manque de confiance en nous », raconte Julia Virat. « Les hommes n’ont pas ces problèmes. » Et toutes souhaitent que la question des femmes guides de haute montagne ne soit bientôt plus un sujet.

d’après Ça m’intéresse, mars 2018

« Du jamais-vu » (lignes 9-10)

1p **21** Qu’est-ce qui est extraordinaire d’après l’introduction et le premier alinéa ?

- **A** Le fait que la profession de guide de montagne attire désormais beaucoup plus de garçons que de filles.
- **B** Le fait que le métier de guide de montagne va enfin s’ouvrir aux guides féminins.
- **C** Le fait que le nombre de femmes parmi les guides de montagne augmente.
- **D** Le fait que le Syndicat national des guides de montagne s’oppose à la féminisation de la profession.

« Je n’aurais … au froid… » (lignes 24-28)

1p **22** Comment cette phrase se rapporte-t-elle à celle qui précède ?

- **A** Elle en donne la conséquence.
- **B** Elle la contredit.
- **C** Elle l’affaiblit.
- **D** Elle l’explique.

1p **23** Qu’est-ce que l’auteur explique au 3ème alinéa ?

- **A** pourquoi la mortalité des guides de haute montagne est moins élevée en France que dans les autres pays alpins
- **B** pourquoi les guides de haute montagne masculins trouvent que leurs collègues féminines devraient prendre moins de risques
- **C** pourquoi les professionnels du secteur sont contents de l’installation des six jeunes femmes dans le club

« La montagne est synonyme de danger » (regel 50-51)

1p **24** Welke twee als vrouwelijk genoemde eigenschappen kunnen dit beeld in positieve zin beïnvloeden volgens de vierde alinea?

1p **25** Qu’est-ce qui est vrai d’après le dernier alinéa ?
Les six femmes qui viennent d’être installées dans le club de la haute montagne

- **A** avaient un score très élevé à l’examen d’entrée.
- **B** ont eu à lutter contre la méfiance concernant leurs capacités.
- **C** se reconnaissent toutes dans des qualités dites féminines.

Tekst 9

Un urinoir baptisé « Fontaine »

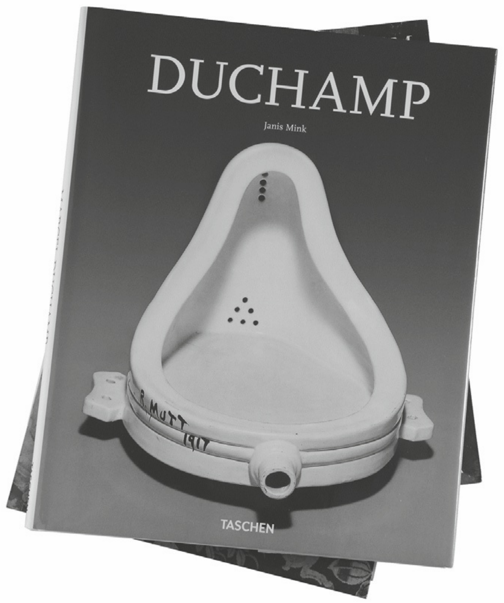

(1) Il y a environ 100 ans, Marcel Duchamp, un jeune Français, se rend dans un magasin pour acheter un… urinoir qui va devenir l'une des plus célèbres œuvres de l'histoire de l'art ! Baptisé « Fontaine », l'objet est considéré comme l'acte de naissance de ce qu'on appelle l'art contemporain. Une blague ? Une provocation ? Un changement radical de point de vue ? Un peu de tout ça sans doute.

(2) En 1917, l'artiste Marcel Duchamp se trouve à New York. Il y a 4 ans, son tableau, « Nu descendant l'escalier », avait divisé le public américain lors de l'exposition internationale d'art moderne de New York. Pour la majorité du public, ce tableau est tout simplement ridicule, __27__ pour d'autres, il est le symbole de la modernité, une modernité qui rend de nombreuses peintures brusquement démodées. Avec « Fontaine », Marcel Duchamp va encore plus loin : il s'agit tout simplement d'un urinoir industriel en céramique qu'il se contente de signer. Par ce geste, le jeune Français ridiculise la tradition artistique.

(3) Cet urinoir est un 'ready made', une expression de Duchamp pour désigner des objets industriels qui deviennent des œuvres d'art sans être fabriqués pour des artistes. En fait pour Duchamp, l'idée est plus importante que l'objet. Ce qu'il veut, c'est donner un nouveau sens à l'objet rien qu'en le signant et qu'en l'exposant. __28__ un urinoir exposé dans un musée n'est plus un urinoir, il devient une œuvre d'art.

(4) Duchamp casse l'idée de beauté qui dominait l'art depuis des siècles. Il casse aussi la tradition de l'artiste qui, avec sa technique et son talent, réalise son œuvre. Il va même jusqu'à choisir les objets les plus banals possibles comme des tabourets, des roues de vélo, des porte-bouteilles : l'esthétique ne compte plus, il n'y a plus que le concept, ce qui va donner naissance à l'art conceptuel.

(5) Cet art conceptuel est l'une des branches les plus connues de l'art contemporain. Il est exposé dans les musées les plus prestigieux mais il est aussi régulièrement moqué par une partie du public qui le juge « intello », moche et prétentieux. Il y a de quoi se poser des questions devant certaines œuvres mais n'est-ce pas finalement ce à quoi sert l'art ? Mais il reste difficile d'apprécier une œuvre sans tenir compte de son aspect esthétique, pas évident

surtout quand cela nous semble très laid… Aujourd'hui encore, l'urinoir de Marcel Duchamp reste une œuvre d'art très controversée : d'après un sondage réalisé en 2004 auprès de 500 artistes et experts en art, il était considéré comme la pièce la plus importante de l'art moderne. Un avis pas vraiment partagé par le public…

d'après www.geoado.com, le 24 mai 2017

1p **26** Quelle idée à propos de l'œuvre baptisée « Fontaine » **ne** correspond **pas** au premier alinéa ?
Il s'agirait
- **A** d'un acte provocateur.
- **B** d'un échec total.
- **C** d'une plaisanterie.
- **D** d'un genre artistique tout à fait nouveau.

1p **27** Choisissez les mots qui manquent au 2ème alinéa.
- **A** alors que
- **B** à mesure que
- **C** de sorte que
- **D** parce que

1p **28** Choisissez les mots qui manquent au 3ème alinéa.
- **A** De cette façon,
- **B** En plus,
- **C** En revanche,
- **D** Par hasard,

« l'art conceptuel » (ligne 53)

1p **29** Qu'est-ce qui compte dans l'art conceptuel d'après le 4ème alinéa ?
- **A** la beauté de l'œuvre d'art
- **B** la technique de l'artiste
- **C** le talent de l'artiste
- **D** l'idée de l'œuvre d'art

2p **30** Geef van elke bewering aan of die overeenkomt met de laatste alinea.
1 Niet iedereen kan conceptuele kunst in dezelfde mate waarderen.
2 In kringen van kunstenaars zijn de meningen over « Fontaine » nog altijd verdeeld.
3 Om moderne kunst op waarde te kunnen schatten moet je over achtergrondinformatie beschikken.
Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer op het antwoordblad.

Tekst 10

Les jeunes Français et la lecture

(1) Lire pour le plaisir, pour se détendre ou pour s'évader, les jeunes Français sont loin d'avoir délaissé les livres pour la télévision ou le smartphone. C'est ce qui ressort d'une étude publiée par le Centre national du livre. Plus d'un jeune sur deux lit au moins une fois par semaine, et ce sont les enfants du primaire qui sont les plus intéressés, puisqu'en moyenne ils lisent trois fois plus qu'un lycéen moyen. Il y a en effet un décrochage à partir du collège. Alors, le taux de lecture baisse drastiquement.

(2) Si les jeunes préfèrent de loin les romans de science-fiction et d'aventures, les grands classiques ne sont pas oubliés pour autant. Avec un rapport à la lecture qui dépend toujours du sexe : les filles lisent en moyenne une heure de plus que les garçons par semaine. L'étude réalisée par l'institut de sondages Ipsos révèle également l'importance et l'influence de l'entourage familial dans le choix des livres. Pour Armelle Vincent Gérard, qui a dirigé le sondage, les parents jouent un rôle déterminant dans les pratiques de lecture de leurs enfants. Plus ils lisent, plus leurs enfants liront. Le rôle de la lecture à haute voix est fondamental, comme celui de l'intimité. Pour les jeunes, la chambre à coucher s'avère le lieu privilégié de la lecture.

(3) Les jeunes, et surtout les adolescents, passent de plus en plus de temps derrière un écran : près de huit heures par semaine, tandis qu'ils ne consacrent que trois heures à la lecture. **33** , derrière ces chiffres se cache l'émergence d'une nouvelle tendance : celle du livre numérique. Internet n'est pas forcément un frein à la lecture.

(4) La Fanfiction et les booktubeurs sont deux nouveaux enjeux. La Fanfiction, ce sont ces lecteurs qui se mettent à réécrire l'histoire de leurs héros préférés. De lecteurs, ils deviennent apprentis écrivains, à leur tour lus par d'autres jeunes. Bien que la qualité soit discutable, Vincent Monadé, président du Centre national du livre, estime que ce nouveau genre « reste un moyen d'accès à la lecture. » Les booktubeurs, quant à eux, donnent des conseils de lecture sur YouTube et deviennent de plus en plus populaires chez les internautes. Le Centre national du livre souhaite prendre en compte ce phénomène pour adapter la politique culturelle menée à ce que lisent réellement les jeunes.

d'après www.franceculture.fr, le 28 juin 2016

1p **31** Qu'est-ce que l'étude publiée par le Centre national du livre montre d'après le premier alinéa ?
- **A** En France, les collégiens s'intéressent moins à la lecture que les lycéens.
- **B** En France, les lycéens lisent au moins trois fois par semaine pour se décontracter.
- **C** Les jeunes Français préfèrent leur smartphone aux livres.
- **D** Parmi les jeunes Français, les enfants de l'école primaire sont les plus grands amateurs de lecture.

2p **32** Geef van elke bewering aan of die overeenkomt met de tweede alinea.
1. Franse jongeren lezen liever sciencefiction dan klassiekers.
2. Meisjes besteden per week evenveel tijd aan lezen als jongens.
3. Kinderen worden in hun leesgedrag door hun ouders beïnvloed.

Noteer 'wel' of 'niet' achter elk nummer op het antwoordblad.

1p **33** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au 3ème alinéa.
- **A** En plus
- **B** En résumé
- **C** Pourtant
- **D** Puis

1p **34** Qu'est-ce qui est vrai d'après le dernier alinéa ?
- **A** Quoique la qualité de ce que présentent les adeptes de la Fanfiction laisse parfois à désirer, Vincent Monadé considère la Fanfiction comme quelque chose de positif.
- **B** Selon Vincent Monadé, la Fanfiction est un moyen moins efficace pour stimuler les jeunes à lire que les conseils des booktubeurs.
- **C** Vincent Monadé regrette que les fans des booktubeurs soient moins nombreux que les amateurs de la Fanfiction.

Tekst 11

L'Europe s'attaque au plastique jetable

(1) Tu risques hélas de le constater si tu vas cet été à la plage : au lieu de ressembler à une carte postale, des déchets s'accumulent dans l'eau et sur le sable. Une grande partie des déchets sont en plastique comme les gobelets, les pailles ou les assiettes jetables. Ce sont ces produits à usage unique qui forment 70% des déchets marins, des produits complètement opposés à la notion même de développement durable. Et qui finissent parfois dans l'estomac d'une tortue, d'un pélican ou dans nos estomacs sous forme de micro-particules…

(2) Après le sac en plastique, désormais interdit dans la plupart des États européens, la Commission européenne s'attaque donc à tout ce plastique jetable, de la paille au coton-tige en passant par les couverts pour les pique-niques. Les bouteilles en plastique ne seront pas épargnées. Les pays européens vont devoir se charger de leur récupération et de leur recyclage. Le but : recycler tous les éléments en plastique d'ici 2030. Car aujourd'hui seulement 30% des déchets plastiques sont récupérés. Le reste est brûlé ou… jeté. Les fabricants devront d'ailleurs financer une partie de la collecte et du recyclage.

(3) Tout cela va prendre du temps parce que cette décision européenne doit être appliquée par chacun des 28 États européens. __**37**__ tout ne dépend pas des autorités. À chacun de nous d'être attentif pour favoriser le tri des déchets. Et pourquoi pas recycler ses propres déchets ? Sur YouTube existent ainsi de nombreux trucs pour transformer une bouteille plastique en lampe, en boîte de rangement, en mangeoire à oiseaux…

d'après www.geoado.com, le 29 mai 2018

1p **35** Qu'est-ce qu'on peut lire au premier alinéa ?
- **A** À cause des déchets marins il y a de moins en moins d'animaux sur le littoral.
- **B** Grâce au nettoyage, certaines plages ressemblent aux plages de cartes postales.
- **C** Pas mal de déchets dans la mer et sur la plage sont des produits à usage unique.
- **D** Un objectif du développement durable est d'interdire les couverts jetables à la plage.

1p **36** Qu'est-ce qui est vrai d'après le 2ème alinéa ?
- **A** Certains pays européens préfèrent brûler ou jeter leurs déchets en plastique.
- **B** La Commission européenne mène une action contre le plastique jetable.
- **C** Les États européens sont obligés de recycler tout le plastique jetable sauf les bouteilles.
- **D** Les fabricants européens de plastique jetable refusent de payer les frais de collecte.

1p **37** Choisissez le mot qui manque au dernier alinéa.
- **A** Ainsi,
- **B** Bref,
- **C** Car
- **D** Mais

Tekst 12

Se prendre en photo dans la boutique

(1) De plus en plus de commerçants interdisent à leurs clients de faire des photos dans leur magasin. Une pratique de plus en plus courante dans les boutiques de vêtements, où les client(e)s se prennent en photo pour ensuite l'envoyer à des amis ou de la famille afin de leur demander leur avis. Si la pratique se limitait à avoir une opinion sur telle ou telle pièce d'habillement, elle ne dérangerait pas trop les commerçants. __38__, visiblement, ce n'est pas là l'unique raison de la prise de photos.

(2) De nombreux commerçants se sont récemment adressés au tribunal afin de savoir s'ils pouvaient apposer un autocollant interdisant la prise de photographies dans leur commerce. « Une commerçante nous a récemment interpellés à ce sujet, mais ce n'est pas la seule à se poser la question », explique Christine Mattheeuws, présidente du Syndicat neutre pour indépendants. « Elle était exaspérée car une cliente s'était rendue pour la énième fois dans sa boutique pour se prendre en photo avec des vêtements qu'elle vend, mais n'a jamais rien acheté. Elle craint que la cliente n'ait l'intention de copier le vêtement, c'est-à-dire de se le fabriquer elle-même chez elle. Ou alors de rechercher le même article sur Internet afin de payer moins cher. »

(3) Si le syndicat comprend les inquiétudes des commerçants, il estime cependant qu'interdire la prise de photos en magasin ne sera pas facile et pourrait même avoir des conséquences néfastes sur le commerce. « C'est devenu un jeu d'enfant de prendre un selfie dans la cabine d'essayage pour demander à la famille ou aux amis si un vêtement que vous venez d'essayer vous va. Il s'agit d'une pratique devenue courante. Et la conséquence d'une interdiction pourrait être que les commerçants perdent une partie peu négligeable de leur clientèle. Il vaudrait mieux que les commerçants profitent des nouvelles technologies et qu'ils soient créatifs », conclut Christine Mattheeuws. « À terme, cela rapportera plus que l'interdiction de prendre des photos. »

d'après La Dernière Heure, le 3 mai 2016

1p **38** Choisissez le(s) mot(s) qui manque(nt) au premier alinéa.
- **A** Ainsi
- **B** Bref
- **C** De plus
- **D** Toutefois

« Se prendre en photo dans la boutique » (titel)

2p **39** Welke twee mogelijke redenen worden hiervoor gegeven in de tweede alinea?

Winkeliers zouden volgens de belangenvereniging het maken van selfies in hun winkel niet moeten verbieden.

1p **40** Citeer de eerste twee woorden van de zin uit de laatste alinea waarin je leest wat de belangenvereniging dan wél adviseert.

Bijlagen

Basiswoordenlijst

De basiswoordenlijst is een lijst van woorden die in de centrale examens van de laatste twintig jaar regelmatig voorgekomen zijn en bekend verondersteld worden. Je kunt deze lijst gebruiken als checklist en de woorden die je nog niet kende alsnog leren.
Bij de keuze van de op te nemen woorden en afleidingen is een bepaalde willekeur natuurlijk onvermijdelijk: er vallen dus altijd woorden toe te voegen.

Wil je liever online oefenen met de basiswoordenlijst?
Dat kan op wrts.nl/examenbundel-frans.
Wil je daarnaast verder oefenen en leren voor jouw (mondeling) examen? *Examenidioom Frans havo* helpt jou verder! In dit boek vind je meer dan 1000 woorden met voorbeeldzinnen die handig zijn voor het centraal examen en het schoolexamen.

A

abandonner	*opgeven, achterlaten, in de steek laten*
absence, l' (f)	*afwezigheid*
accessible	*toegankelijk*
accompagner	*meegaan (met), vergezellen*
accomplir	*verrichten*
accro, l' (m)	*verslaafde*
accueillant	*vriendelijk, gastvrij*
accueillir	*ontvangen*
accuser	*beschuldigen*
actualités, les	*nieuws, journaal*
actuel(lement)	*huidig, momenteel*
admettre	*toegeven*
ado(lescent), l' (m)	*tiener, jongere*
ado(lescente), l' (f)	*tiener, jongere*
affaiblir	*afzwakken, verzwakken*
affaire, l' (f)	*zaak*
afficher	*aankondigen, tonen, duidelijk laten zien*
affirmer	*beweren, verklaren*
agglomération, l' (f)	*bebouwde kom*
agresser	*aanvallen*
aigu	*scherp*
ailleurs	*elders, ergens anders*
ailleurs, d'	*trouwens*
aîné(e), l'	*oudste*
ajouter	*toevoegen*
alerter	*alarm slaan, waarschuwen*
ambiance, l' (f)	*sfeer*
amélioration, l' (f)	*verbetering*
an, l' (m)	*jaar, per jaar*
ancêtre, l' (m)	*voorouder, voorvader*
ancien, ancienne	*oud; vorig; ex-*
angoisse, l' (f)	*angst*
animal domestique, l' (m)	*huisdier*
apercevoir	*zien*
apercevoir: s' ~ que	*merken dat*
apparaître	*verschijnen*
appartenir à	*toebehoren aan*
appel, l' (m)	*roep, oproep*
appel: faire ~ à	*een beroep doen op*
appeler	*roepen, oproepen, opbellen*
appli, l' (f)	*app*
apprendre	*leren*
approche: à l' ~ de	*bij de nadering van*
après, d'	*volgens*
argent, l'(m)	*geld; zilver*
arrêt, l' (m)	*halte, rusttijd*
arriver à	*erin slagen*
assassin, l' (m)	*moordenaar*
assassiner	*vermoorden, ombrengen*
assister à	*bijwonen*
assurance, l' (f)	*verzekering*
assurer	*verzekeren*
attaque, l' (f)	*aanval*
atteindre	*bereiken*
attendre	*(ver)wachten*
attirer	*aantrekken*
attribuer à	*toekennen aan*
au-dessus de	*boven*
aucun, aucune	*geen één*
augmenter	*toenemen*
auparavant	*vooraf, van tevoren, daarvoor*
auprès de	*bij*
authenticité, l' (f)	*echtheid*
autour de	*rond, in de buurt van*
avance, l' (f)	*voorschot*
avancer	*opschieten, voorschieten*
avantage, l' (m)	*voordeel*
avenir, l' (m)	*toekomst*
aversion, l' (f)	*afkeer*
avertir	*waarschuwen*

avoir marre de	*ergens schoon genoeg van hebben*
avouer	*bekennen; toegeven*

B

bac(calauréat), le	*eindexamen*
baiser	*kussen, zoenen*
baiser, le	*kus, zoen*
baisse, la	*daling*
baisser	*verlagen, buigen, dalen*
balader, se	*wandelen*
balle, la	*bal; kogel*
bandit, le	*bandiet, schurk*
banlieue, la	*buitenwijk*
bannir	*verbannen*
barrière, la	*hek*
bas	*laag*
Batave, le	*Nederlander, kaaskop*
bâtiment, le	*gebouw*
beauté, la	*schoonheid*
bénéfice, le	*voordeel, winst*
bénévole, le/la	*vrijwillig(st)er*
Beur, le	*Arabier, persoon die afkomstig is uit de Maghreb*
bicentenaire, le	*tweehonderdste verjaardag*
bienfait, le	*voordeel*
bise, la	*kus, zoen*
bisou, le	*kus(je*
blesser	*kwetsen, verwonden*
boisson, la	*drankje*
boîte, la	*doos, blik; inbox; discotheek*
boîte de nuit, la	*nachtclub*
bon gré mal gré	*al dan niet met tegenzin*
bond, faire un	*opspringen*
bouche, la	*mond*
bouger	*bewegen*
bouleverser	*omverwerpen; ontroeren*
boulot, le	*baantje*
bout, le	*eind; punt; stukje*
bouton, le	*knop*
brancher	*inschakelen, aandoen*
bras, le	*arm*
briser	*breken, verbreken*
bruit, le	*geluid*
but, le	*doel; doelpunt*

C

cabane, la	*hut*
cabinet, le	*kantoor; werkkamer; spreekkamer*
cacher	*verbergen*
cadre, le	*leiding, leidinggevende*
camion, le	*vrachtwagen*
campagne, la	*actie; platteland*
capable de	*in staat om*
capitale, la	*hoofdstad; hoofdletter*
capturer	*gevangennemen*
cas, le	*geval*
cause: à ~ de	*door, wegens*
cave, la	*kelder*
célébrer	*vieren*
certitude, la	*zekerheid*
cerveau, le	*hersens*
cesser	*ophouden*
chacun(e)	*ieder, elk*
chaîne, la	*kanaal, zender, keten*
chaleur, la	*warmte*
chaleureux	*warm, hartelijk*
champ, le	*veld, land, vakgebied*
chantier, le	*werkplaats in de open lucht; bouwterrein; werf*
chargé: être ~ de	*belast met*
chasser	*jagen, wegjagen, verjagen*
chasse, la	*jacht, jagen*
chaud	*warm*
chez	*bij*
chiffre d'affaires, le	*omzet*
choisir	*kiezen*
chômage, le	*werkloosheid*
cible, la	*doel(groep)*
cimetière, le	*kerkhof*
circonstance, la	*omstandigheid*
citoyen, le	*burger*
clavier, le	*toetsenbord*
clic, le	*(muis)klik*
clin d'œil, le	*oogwenk*
clochard, le	*zwerver*
clope, la	*sigaretje, peukje*
clôture, la	*omheining*
cloué: être ~ au lit	*aan bed gekluisterd zijn*
cochon, le	*varken*
cœur, le	*hart*
cœur, avoir mal au	*misselijk zijn*
coin cuisine, le	*kookhoek*
collaboration, la	*samenwerking, medewerking*
collecter	*verzamelen*
collège, le	*onderbouw van het voortgezet onderwijs*
combattre	*bestrijden, bevechten*
combinaison, la	*combinatie, overall*
commande, sur	*op bestelling*
comment	*hoe*
commerçant, le	*handelaar, winkelier*
commerce, le	*handel, zaak*
commettre	*begaan*
commune, la	*gemeente*
compagnie: en ~ de	*in gezelschap van*
comparaison, la	*vergelijking*
compétitif	*concurrerend*
complément, en	*als aanvulling*
comportement, le	*gedrag*
comporter, se	*zich gedragen*
compréhension, la	*begrip*
compte bancaire, le	*bankrekening*
compte, à son	*op zijn/haar rekening; op zijn/haar kerfstok hebben*
compter	*rekenen*
concitoyen, le	*medeburger*
condamnation, la	*veroordeling*
condamner à mort	*ter dood veroordelen*
conditions de vie, les	*levensomstandigheden*
conduire	*leiden; (be)sturen*
confiance, la	*vertrouwen*
confier	*toevertrouwen*
confirmation, la	*bevestiging*
confusion, la	*verwarring*
connaissance: en ~ de cause	*met kennis van zaken*
consacrer: se ~ à	*zich wijden aan*
conseiller	*aanraden*
considérer	*beschouwen*
constituer	*uitmaken; bepalen*
contaminer	*besmetten*
contemporain	*hedendaags; eigentijds*
contemporain, le	*tijdgenoot*
contenir	*inhouden, bevatten*
contenter: se ~ de	*zich tevreden stellen met*
continuer à	*doorgaan met*
contredire	*tegenspreken, weerspreken*
contribuer	*bijdragen*
convaincre	*overtuigen*
convenir	*passen*
conversation, la	*gesprek*
corps, le	*lichaam*
cou, le	*de nek*
coup d'envoi, le	*aftrap*
coup de couteau, le	*messteek*
coup, tenir le	*volhouden*
coupable, le	*schuldige*
couper	*snijden, doormidden breken*
cour, la	*binnenplaats; schoolplein; hof; hofhouding*
courage, le	*moed*
courrier, le	*post, e-mail*
cours: au ~ de	*in de loop van, tijdens*
cours, le	*cursus; les*
court	*kort*
couvrir	*bedekken; (afstand) afleggen*
craindre	*vrezen*
craquer	*breken, instorten*
cri, le	*geluid, gepiep, gekrijs*
crise de colère (f), la	*woedeuitbarsting*
croiser	*kruisen, tegenkomen*
croyant, le	*gelovige*
cueillir	*plukken*
curiosité, la	*nieuwsgierigheid*

D

danger, en	*in gevaar*
d'après	*volgens*
davantage	*meer*
débrouiller, se ~	*zich redden*
déception, la	*teleurstelling*
décevant	*teleurstellend*
déchets, les	*afval*
décider	*beslissen*
déclaration, la	*verklaring*
découragement, le	*ontmoediging*
découverte, la	*ontdekking*
découvrir	*ontdekken, uitvinden*
décrire	*beschrijven*
déduire	*afleiden*
défendre	*verbieden*
défi, le	*uitdaging*
défier	*uitdagen*
défini	*omschreven, bepaald, vastgesteld*
dégoûtant	*walgelijk*
densité, la	*dichtheid*
départ, le	*vertrek*
dépenser	*uitgeven*
de plein air	*openlucht-*
déposer	*neerzetten*
dépourvu de	*ontdaan van*
depuis	*sinds(dien)*
dérouler, se	*zich afspelen*
derrière	*achter*
dès	*vanaf*
désapprouver	*afkeuren*
désapprobation, la	*afkeuring*
déserter	*weglopen (van), verlaten*
désespoir, le	*wanhoop*
désespoir: en ~ de cause	*ten einde raad*
désigner	*aanwijzen*
désormais	*voortaan*

dessin, le	*tekening*
destination, la	*bestemming*
détermination, la	*vastberadenheid*
détester	*verafschuwen, een hekel hebben aan*
détruire	*vernietigen*
développement, le	*ontwikkeling*
devenir	*worden*
deviner	*raden*
difficulté, la	*moeilijkheid; probleem*
digne	*waardig*
digue, la	*dijk*
diminuer	*verminderen*
diriger	*besturen, beheren*
diriger: se ~ vers	*gaan in de richting van*
discuter	*een praatje maken*
disparaître	*verdwijnen*
disparition, la	*verdwijning*
disperser: se ~	*uiteen gaan, zich verspreiden*
distance, la	*afstand*
doigt, le	*vinger*
domicile, le	*woning*
don, le	*gift*
données, les	*gegevens*
donner lieu à	*aanleiding geven tot*
dont	*waarvan*
dormir	*slapen*
dossier, le	*zaak*
doute, le	*twijfel*
doute, sans	*zonder twijfel*
doux, douce	*zacht*
dur	*hard; moeilijk*
durant	*gedurende*

E

échanger	*uitwisselen*
échapper à	*ontsnappen aan*
échec, l' (m)	*mislukking*
éclat, l' (m)	*schittering, pracht*
écolo, l' (m, f)	*milieufreak*
écologique	*milieu-*
également	*ook*
eglise, l' (f)	*kerk*
élargir	*verbreden*
élection, l' (f)	*verkiezing*
élire	*(ver)kiezen*
éloigner, s'	*weggaan*
élu	*uitverkoren; gekozen*
embarquer	*instappen, aan boord gaan*
embarrasser	*in verlegenheid brengen; hinderen*
embouteillage, l' (m)	*file*
émission, l' (f)	*uitzending*
empêcher	*verhinderen*
employé, l'	*beambte, werknemer*
employer	*gebruiken*
employeur, l' (m)	*werkgever*
emporter	*meenemen*
en plus	*bovendien*
encore	*nog, nog steeds, ook nog*
encourager	*aanmoedigen bemoedigen*
endroit, l' (m)	*plaats; plek*
enfermer	*opsluiten*
engager	*aansnijden, beginnen*
enjeu, l' (m)	*inzet*
ennui, l' (m)	*probleem*
ennuyer, s'	*zich vervelen*
enquête, l' (f)	*onderzoek*
enquête, mener une	*een onderzoek uitvoeren*
enregistrer	*opnemen, opslaan*
enseignement, l' (m)	*onderwijs*
enseigner	*leren; onderwijzen*
ensemble, l' (m)	*het geheel*
entendre, s'	*het met elkaar kunnen vinden*
enterrer	*begraven*
entêté	*koppig*
entier, tout	*in zijn geheel*
entraîner	*meeslepen; trainen*
entre	*tussen*
entrée, l' (f)	*ingang*
entreprise, l' (f)	*onderneming*
entretenir	*onderhouden*
envahir	*binnentrekken, veroveren*
envisager	*overwegen*
envoi, un coup d'	*aftrap*
envoyer	*sturen*
époque, l' (f)	*tijd, tijdperk*
épouse, l' (f)	*echtgenote*
épreuve	*toets, opgave; wedstrijd*
équipage, l' (m)	*bemanning*
équipement, l' (m)	*uitrusting*
errant	*zwervend*
erreur, l' (f)	*fout, vergissing*
escroquer	*oplichten*
espace, l' (m)	*ruimte*
espoir, l' (m)	*hoop*
essayer	*proberen*
essentiel	*wezenlijk, essentieel; fundamenteel; onontbeerlijk*
essentiel, l' (m)	*hoofdzaak*
estimer	*(in)schatten; achten*
établir, s'	*zich vestigen*
établissement, l' (m)	*instelling; ook: school*
état civil, l' (m)	*burgerlijke stand*
éteindre	*afzetten, uitdoen; doven*
étoile, l' (f)	*ster*
étonnant	*verbazingwekkend*
étrange	*vreemd*
étranger, l' (m)	*vreemdeling; buitenland*
étroit	*smal, nauw*
évêque, l' (m)	*bisschop*
éviter	*vermijden*
exagérer	*overdrijven*
exception, l' (f)	*uitzondering*
excitation, l' (f)	*opwinding*
exclu, être	*uitgesloten zijn*
exécution, l' (f)	*terechtstelling*
exercé	*uitgeoefend*
exigeant	*veeleisend*
exigence, l' (f)	*eis*
existence, l' (f)	*bestaan*
exister	*bestaan*
expert, l' (m)	*deskundige*
exprimer, s'	*zich uitdrukken*

F

face: en ~ de	*tegenover*
faible	*zwak*
faire la loi	*de dienst uitmaken, de wet voorschrijven*
fait, le	*feit*
fatal	*dodelijk*
fatalité, la	*noodlot*
fatigue, la	*vermoeidheid*
fauteuil, le	*armstoel*
faux/fausse	*vals, nep, fout*
favoriser	*begunstigen*
femelle, la	*vrouwtje*
fer, le	*ijzer*
fermeture, la	*sluiting, sluitingsuur*
fête, la	*feest*
fidèle	*trouw*
fier	*trots*
fin, la	*eind*
finir	*eindigen, afmaken*
fleurir	*bloeien*
foi, la	*geloof*
fonctionner	*werken*
fondateur, le	*oprichter*
force, la	*kracht*
forcément	*noodzakelijkerwijs, per se*
formation, la	*opleiding*
fort	*sterk*
fou, folle	*gek, dwaas*
fouille, la	*opgraving*
fournir	*voorzien, leveren*
fragile	*kwetsbaar*
francophone	*Franstalig*
frapper	*kloppen, slaan*
fréquentation, la	*het (regelmatig) bezoeken*
fuguer	*weglopen van huis*
fuire	*vluchten*
fuite, la	*vlucht*
fumer	*roken*
futé	*slim*
futur	*toekomstig*

G

gagner	*winnen, verwerven, verdienen*
gendarme, le	*marechaussee, agent*
gêner	*hinderen*
genre, le	*soort*
gérer	*beheren, leiden*
geste, le	*gebaar*
glisser	*glijden*
gorge: avoir la ~ serrée	*dichtgeknepen keel hebben*
gourmandise, la	*snoeplust*
goût, le	*smaak*
grâce à	*dankzij*
grâce, la	*elegantie, stijl*
grain, le	*korrel*
grand-chose, pas	*niet veel*
grandir	*groot worden*
gratuit	*gratis; belangeloos; ongegrond*
grave	*ernstig*
grève, la	*staking*
guérir	*genezen*
guerre civile, la	*burgeroorlog*

H

habileté, l' (f)	*handigheid, bedrevenheid, vaardigheid*
habitude, l' (f)	*gewoonte*
haie, la	*heg*
haine, la	*haat*
hasard, le	*toeval*
hebdomadaire	*wekelijks*
hebdo(madaire), l' (m)	*weekblad*
herbe, la mauvaise	*onkruid*
herbes, les	*gras, kruid; wiet*
héritage, l' (m)	*erfenis*
hésiter	*aarzelen*
histoire, l' (f)	*verhaal*
honnête	*eerlijk*
honte, la	*schaamte; schande*
honteux	*schandelijk*
hors d'usage	*buiten gebruik*

humain	*menselijk*
humanité, l’ (f)	*mensheid*
humilier	*vernederen*

I

ignorer	*negeren; niet weten*
il y a	*er is, er zijn; (bepaalde tijd) geleden*
il y a quelque temps	*een tijdje geleden*
île, l’ (f)	*eiland*
image, l’ (f)	*beeld*
immeuble, l’ (m)	*gebouw*
impensable	*onvoorstelbaar*
importe: n’ ~ où	*waar dan ook*
importe: n’ ~ quoi	*wat dan ook*
imposer	*opdringen*
impôts, les	*belastingen*
impression, l’ (f)	*indruk*
inciter à	*aansporen tot, aanzetten tot*
inconnu	*onbekend*
incroyable	*ongelofelijk*
incurable	*ongeneeslijk*
indigné	*verontwaardigd*
indiquer	*aanwijzen*
individu, l’ (m)	*individu; kerel*
inexpliqué	*onverklaard*
infirmière, l’ (f)	*verpleegster*
injurier	*uitschelden*
injustice, l’ (f)	*onrechtvaardigheid*
innocence, l’ (f)	*onschuld*
inoffensif	*onschadelijk*
inondation, l’ (f)	*overstroming*
inouï	*ongehoord*
inquiéter	*ongerust maken*
insulte, l’ (f)	*belediging*
intention: avoir l’ ~ de	*van plan zijn te*
internaute, l’ (m,f)	*internetgebruik(st)er*
interroger	*ondervragen*
intitulé	*getiteld*
investigation, l’ (f)	*onderzoek*
invraisemblable	*onwaarschijnlijk*
irrésistible	*onweerstaanbaar*
issu de	*afkomstig uit*
itinéraire, l’ (m)	*(reis)route*

J

jadis	*weleer, vroeger*
jamais: à ~	*voor altijd*
jambe, la	*been*
jardinier, le	*tuinman*
jeter	*(weg)gooien, werpen*
journal, le	*krant*
juge, le	*rechter*
jugement, le	*vonnis*
juger	*beoordelen*
jusqu’à	*tot*
juste, tout	*zojuist*
justement	*juist*

L

lâcher	*loslaten; lozen*
laisser	*laten*
laisser: c’est à ~ ou à prendre	*graag of niet*
lapin, le	*konijn*
larme, la	*traan*
légère, à la	*oppervlakkig*
légèrement	*luchtig*
légitimité, la	*rechtvaardiging*
lever, se	*opstaan*
lien, le	*band*
lieu, le	*plaats, plek*
lieu: au ~ de	*in plaats van*
lieu: donner ~ à	*aanleiding geven tot*
ligne, être en	*on line zijn*
limitation, la	*beperking*
limiter	*beperken, begrenzen*
logiciel, le	*software*
loi, la	*de wet*
loin	*ver*
louche	*verdacht, onguur*
louer	*huren*
lumineux	*stralend*
lutter	*strijden*
lycée, le	*bovenbouw van het voortgezet onderwijs*

M

magie, la	*tovenarij*
magistrat, le	*rechterlijk ambtenaar*
maintenir	*handhaven*
maire, le	*burgemeester*
mairie, la	*gemeentehuis*
majorité, la	*meerderheid*
malade, le	*zieke, patiënt*
maladie, la	*ziekte*
maladroit(ement)	*onhandig*
malfaiteur, le	*boosdoener*
manifestement	*klaarblijkelijk*
manque: le ~ de	*het gebrek aan*
manquer	*ontbreken; gebrek hebben (aan)*
manuel, le	*schoolboek, handboek*
marque, la	*merk*
mariage, le	*huwelijk*
marier, se	*trouwen*
masculin	*mannelijk*
maternité, la	*moederschap*
matière, la	*onderwerp, vak*
matinée, la	*ochtend*

maquis, le	*struikgewas (in de oorlog: ondergrondse)*
méchant	*boosaardig, vals*
méfiant	*wantrouwig*
mélanger	*mengen*
mémoire, la	*geheugen*
menace, la	*bedreiging*
mener	*leiden*
mensonge, le	*leugen*
mention, la	*vermelding*
mentir	*liegen*
mérite, le	*verdienste*
mériter	*verdienen*
message, le	*boodschap; bericht(je)*
messagerie, la	*voicemail, antwoordapparaat*
mesure, la	*maatregel*
métier, le	*beroep, vak*
mettre au jour	*aan het licht brengen*
mettre en grève, se	*staken*
mettre en relief	*benadrukken, beklemtonen*
mettre: se ~ à	*beginnen te*
meurtre, le	*moord*
mi- …, mi- …	*half …, half …*
milliers, des	*duizenden*
mince	*slank, dun*
miner	*ondermijnen*
miracle, le	*wonder*
mise en garde, la	*waarschuwing*
misère, la	*armoede, ellende*
mobile, le	*beweegreden, motief*
mode d’emploi, le	*handleiding*
moins, au	*op zijn minst*
mœurs, les	*zeden, gewoonten*
moitié, la	*helft*
moment: du ~ que	*vanaf het ogenblik dat*
monde, tout le	*iedereen*
monnaie, la fausse	*vals geld*
monter dans	*instappen, binnengaan in*
monter	*opzetten; beklimmen*
montrer	*aantonen*
moquer: se ~ de	*spotten; uitlachen*
moral: avoir le ~ à zéro	*in de put zitten*
morceau, le	*(brok)stuk*
mordre	*bijten*
mort, la	*dood*
mort, le	*dode*
mortel	*dodelijk*
mot, le	*woord*
mourir	*doodgaan*
moyen	*gemiddeld*
moyen, le	*middel*
moyenne, en	*gemiddeld*
muet	*stilzwijgend; stom; sprakeloos*
musulman, le	*moslim*

N

naissance, la	*geboorte*
né	*geboren*
n’importe où	*waar dan ook*
n’importe qui	*wie dan ook*
n’importe quoi	*wat dan ook*
négliger	*verwaarlozen; negeren*
négocier	*onderhandelen*
nez, le	*neus*
ni … ni	*noch … noch*
nier	*ontkennen,ontzeggen*
nombre, le	*getal; aantal*
nombreux	*talrijk*
nommer	*noemen*
notamment	*vooral; in het bijzonder*
nourrir	*voeden*
nuire à	*schaden*
nuit, la	*nacht; ’s nachts*

O

objectif, l’ (m)	*doel*
obligatoire	*verplicht*
obliger	*verplichten, dwingen*
observer	*observeren, onderzoeken*
obtenir	*krijgen*
occidental	*westers*
occuper: s’~ de	*zich bezig houden met; zorgen voor*
occupé, être	*het druk hebben*
odeur, l’ (f)	*geur*
œuf, l’ (m)	*ei*
œuil, l’ (m)	*oog*
œuvre, l’ (f)	*werk, arbeid; werk(stuk), œuvre*
offrir	*geven, bieden*
oiseau, l’ (m)	*vogel*
ombre, l’ (f)	*schaduw; duisternis*
or, l’ (m)	*goud*
ordinateur, l’ (m)	*computer*
organisme, l’ (m)	*instelling; organisatie; organisme*
otage, l’ (m)	*gijzelaar; gegijzelde*
où	*waar; waaraan; waarin; waarop; waarvan*
oublier	*vergeten*
outre	*behalve*
outre, en	*bovendien*
ouvert	*open*
ouvrir	*beginnen*

P

pape, le	*paus*
parcourir	*afleggen (van een afstand), doorkruisen*
pareil(le)	*dezelfde, hetzelfde*
parier	*wedden*
parmi	*te midden van, onder*
part, mettre à	*terzijde leggen*
participer à	*deelnemen aan*
partir: à ~ de	*vanaf*
partout	*overal*
pas grand-chose	*niet veel*
passé, le	*verleden*
passer	*doorbrengen*
patiemment	*met geduld, geduldig*
patience, la	*geduld*
patron, le	*baas, werkgever*
pavé, le	*baksteen*
peine, à	*nauwelijks*
pendant	*gedurende*
pénétrer	*binnendringen*
percevoir	*opmerken, waarnemen; ontvangen*
perdre	*verliezen*
personne	*niemand*
peser	*wegen*
peu	*weinig*
peur, avoir	*bang zijn*
peur, faire	*bang maken*
phénomène, le	*verschijnsel*
pied, le	*voet*
pied, à	*lopend*
piège, le	*valstrik, val*
pire, le	*het ergste*
pitié, la	*medelijden*
plaire	*behagen*
plein	*vol; volledig*
plein: en ~ air	*in de open lucht*
pleurer	*huilen*
plonger	*duiken; dompelen*
plus, en	*bovendien*
plusieurs reprises, à	*herhaaldelijk*
poche, en	*op zak*
point: au ~ de	*zozeer dat*
poison, le	*vergif; kreng*
poisson, le	*vis*
poli	*beleefd*
pollution, la	*vervuiling*
pompier, le	*brandweerman*
population, la	*bevolking*
portable, le	*mobiele telefoon*
porter	*brengen*
porter plainte	*klacht indienen*
poste, le	*functie, baan*
poterie, la	*aardewerk*
poursuivant, le	*achtervolger*
poursuivre	*voortzetten, achtervolgen*
pousser	*duwen*
précédent, sans	*uniek, ongekend*
précéder	*voorafgaan*
précieux	*kostbaar*
prédire	*voorspellen*
préjugé, le	*vooroordeel*
près (de)	*(dicht)bij*
présent, jusqu'à	*tot nu toe*
présenter	*voorstellen*
presque	*bijna*
présumer	*vermoeden; veronderstellen*
prêt à, être	*bereid zijn om*
prétendre	*beweren*
prétexte, le	*smoesje*
prétexte: sous ~ de	*zogenaamd om*
preuve, la	*bewijs*
prévenir	*waarschuwen; voorkómen*
prévu	*gepland*
prier	*bidden*
prière, la	*gebed*
priori, a	*van tevoren, vooraf; ook: in wezen*
prison, la	*gevangenis*
procéder	*te werk gaan*
procès, le	*rechtzaak, proces*
profession, la	*beroep, vak*
progrès, le	*vooruitgang*
progresser	*vooruitkomen; vorderen; zich verbreiden*
proie, la	*prooi, buit, slachtoffer*
promettre	*beloven*
promesse, la	*belofte*
proposer	*voorstellen*
propre	*schoon; eigen*
prospérité, la	*welvaart*
protéger, se	*zich beschermen*
provenance: en ~ de	*komende uit*
proverbe, le	*spreekwoord*
proviseur, le	*schoolhoofd, rector*
prudent	*voorzichtig*
puis	*vervolgens*
puisque	*aangezien*
puissant	*sterk; machtig*
punir	*straffen*
pur(e)	*zuiver*
pute, la	*hoer*

Q

quai, le	*perron*
qualifier	*bestempelen*
quand même	*toch*

quotidien	*dagelijks*
quotidien, le	*dagblad*
quitter	*verlaten*

R

racine, la	*wortel; uitgangspunt*
rapide	*snel*
rappeler, se	*zich herinneren*
rapprocher, se	*naderbij komen*
rarement	*zelden*
rassurer	*geruststellen*
ravi	*dolblij*
ravissant	*schitterend*
rayonner	*stralen*
réaliser	*tot stand brengen*
recevoir	*krijgen, ontvangen*
récolte, la	*oogst*
reconnaissance, la	*er-, ver-, herkenning*
reconnaître	*erkennen; herkennen; verkennen*
recruter	*aanwerven*
recueil, le	*bundel, verzameld werk*
redoubler	*blijven zitten*
redoutable	*schrikwekkend, geducht, berucht*
réduire	*beperken; verminderen*
réel	*werkelijk, wezenlijk*
refuge, le	*schuilplaats, toevluchtsoord*
refus, le	*weigering*
refuser	*weigeren*
regard, le	*blik*
règle, la	*voorschrift; liniaal*
règles, avoir ses	*ongesteld zijn*
regrouper	*bijeenbrengen, verzamelen*
régulier	*vast, regelmatig*
relever	*doen opmerken; weer doen opleven, naar voren brengen*
remonter	*teruggaan*
remplir	*(in)vullen*
rendre visite à	*bezoeken*
rendre: se ~ à	*gaan naar, zich begeven; zich overgeven*
renoncer à	*afzien van*
renseigner	*inlichtingen geven*
rentabilité, la	*rendement*
repas, le	*maaltijd*
reprendre	*hervatten*
reprises, à plusieurs	*herhaaldelijk*
reprocher	*verwijten*
réputé	*beroemd*
réseau, le	*net(werk)*
réserve, la	*reservaat*
réserves, des	*(nood)voorraad*
réservoir, le	*tank*
résignation, la	*berusting*
résoudre	*oplossen*
(ré)solution,la	*oplossing*
responsable, le	*verantwoordelijk persoon, schuldige*
ressentir	*voelen*
rester	*blijven; overhouden*
Restos du cœur	*liefdadigheids– organisatie die maaltijden kookt voor daklozen*
retard, le	*vertraging; achterstand*
retenir	*tegenhouden*
retirer	*terugtrekken*
retourner	*teruggaan*
retraite, la	*pensioen*
réussir	*slagen*
réussite, la	*succes, goede afloop*
revanche, la	*wraak*
réveiller	*wakker maken*
revenir	*terugkomen*
rêver	*dromen*
révolte, la	*opstand*
rigolo	*grappig*
rire	*lachen*
risque, le	*risico*
rouler	*rijden*
rue, en pleine	*midden op straat*
ruisseau, le	*beek, stroompje*
rumeur, la	*gerucht*

S

sac, le	*tas*
sage	*wijs, verstandig, braaf*
salaud, le	*schoft*
sanctionner	*straffen*
sans	*zonder*
sans-papier, le	*de illegaal*
sans fil	*draadloos*
sans précédent	*uniek, ongekend*
sauf	*behalve*
sauter	*springen*
sauvage	*wild*
scène, la	*toneel*
SDF (sans domicile fixe), le	*dakloze*
sécher	*(uit)drogen; verzuimen*
sécher les cours	*spijbelen*
sécurité, la	*veiligheid*
séduire	*verleiden*
selon	*volgens*
sens: le ~ de	*het gevoel voor*

sensible	*gevoelig*
sentir	*ruiken; voelen*
seringue, la	*(injectie)spuit*
serpent, le	*slang*
serrer	*klemmen, drukken*
si	*als; ja(wel)*
siège, le	*zitplaats, zetel*
signification, la	*betekenis*
silence, le	*stilte*
silencieusement	*in stilte*
singularité, la	*bijzonderheid, eigenheid*
singulièrement	*bijzonder*
sinistre	*rampzalig*
site, le	*plek; internetsite*
situation, la	*situatie; betrekking, baan*
sociable	*sociaal, gezellig*
soigner	*(ver)zorgen*
soirée, la	*avond; feest*
solennel	*plechtig*
solitaire, le	*eenling*
solution, la	*oplossing*
somme, la	*bedrag*
son, le	*geluid*
sondage, le	*enquête*
souci, le	*zorg; bezorgdheid*
soudain(e)	*plotseling*
souffrir	*lijden*
soulever	*optillen*
soupçonner	*verdenken*
sourire	*glimlachen*
sous	*onder*
sousestimer	*onderschatten*
soutenir	*steunen; beweren; onderhouden*
souvenir, se	*zich herinneren*
stupéfait	*stomverbaasd*
subvention, la	*subsidie*
subventionner	*subsidiëren*
succéder à	*opvolgen*
succession, la	*opvolging*
suffire	*voldoende zijn*
suivre	*volgen*
sujet, le	*onderwerp*
superstition, la	*bijgeloof*
sûr	*zeker*
surestimer	*overschatten*
surface, la	*oppervlakte*
surgir	*plotseling verschijnen, opduiken*
surprendre	*verrassen*
surprise, la	*verrassing*
survivre	*overleven*
suspect, le	*verdachte*
syndicat, le	*vakbond*

T

tableau, le	*schilderij*
tablette, la	*pil, tablet; tablet (minicomputer)*
tache, la	*vlek*
tâche, la	*taak*
taille, la	*maat; grootte; lengte*
talon, le	*hak*
tandis que	*terwijl*
tant	*zo; zoveel*
tant pis	*jammer; pech gehad*
tard	*laat*
teinte, la	*kleur, tint*
télécharger	*downloaden*
télécommande, la	*afstandsbediening*
témoigner	*getuigen*
témoin, le	*getuige*
temps: de ~ à autre	*af en toe*
temps, à	*bijtijds*
temps: à mi-~	*parttime*
temps: à ~ partiel	*in deeltijd*
temps: à ~ plein	*fulltime*
temps, il y a quelque	*een tijdje geleden*
tendre	*(uit)strekken*
tenir le coup	*volhouden*
tenir: se ~ à	*zich houden aan*
tenter	*proberen, pogen*
tenter sa chance	*zijn kans wagen*
terminer	*beëindigen; afmaken*
tiers-monde, le	*derde wereld*
tête, la	*hoofd*
tête-à-tête, en	*onder vier ogen*
texto, le	*sms'je*
tirer	*schieten*
tirer, s'en	*zich (eruit) redden*
toile, la	*(spinnen)web; doek; linnen; stof*
Toile, la	*web (internet)*
tolérer	*verdragen*
tomber	*vallen*
torture, la	*marteling*
toucher	*aanraken*
tourner	*draaien; opnemen (van een film)*
tournure, la	*wending*
tous les jours	*elke dag*
tout entier	*in zijn geheel*
tout le monde	*iedereen*
trace, la	*spoor*
trait, le	*eigenschap, kenmerk; trek*
traiter	*behandelen*
traverser	*oversteken; (dwars) gaan door*
trésor, le	*schat, zeer waardevol bezit*
tribunal, le	*rechtbank*
tromper, se	*zich vergissen*
troupeau, le	*kudde*
truc, le	*ding (waarvan men de naam niet weet)*
tuer	*doden*
tueur, le	*moordenaar, doder*
tumeur, la	*gezwel*

U

univers, l' (m)	*wereld*
urbain	*stads-, stedelijk*
usage, l' (m)	*gebruik*
usine, l' (f)	*fabriek*
utilisation, l' (f)	*gebruik*
utilité, l' (f)	*nut*

V

vache, la	*koe*
vagabond, le	*zwerver*
vague, la	*golf*
vain, en	*tevergeefs*
vaincre	*overwinnen*
valise, la	*koffer*
valoriser	*(op)waarderen; benutten*
veau, le	*kalf*
vécu(e)	*meegemaakt, beleefd*
veille, la	*vorige dag*
vélomoteur, le	*bromfiets*
vendre	*verkopen*
vente, la	*verkoop*
véritable	*echt*
vers	*naar, rond*
verser	*schenken*
victime, la	*slachtoffer*
vigueur, entrer en	*in werking treden*
ville, la	*stad*
violence, la	*geweld*
visage, le	*gezicht*
visite: rendre ~ à	*bezoeken*
vitesse, la	*snelheid*
voile, le	*sluier, hoofddoek*
voile, la	*zeil*
voisine, la	*buurvrouw*
vol, le	*diefstal; vlucht*
volant, le	*stuur*
voler	*vliegen; stelen*
volontaire, le	*vrijwilliger*
vrai(ment)	*echt, werkelijk*
vraisemblable, peu	*niet erg waarschijnlijk*

W

wagon, le	*rijtuig*

Y

yeux, les	*ogen*

Z

zèle, le	*ijver, vlijt*
zéro, avoir le moral à	*in de put zitten*
zip, le	*rits*

© ThiemeMeulenhoff
© ThiemeMeulenhoff

Register op thema

thema & titel	moeilijkheids-graad	onderdeel	examentekst
Communicatie en media			
Souriez, vous êtes selfisé	★	**G1**	**2017-I: 1**
Comment la pub nous séduit	★★	**E8**	**2017-II: 9**
Wilfried, 15 ans, 'généablogueur'	★★	**F10**	**2018-II: 10**
Peut-on croire Wikipédia?	★★★	**E10**	**2017-II: 4**
42, l'école informatique du future	★★★	**F5**	**2018-II: 5**
Le numérique au féminin	★★★	**H5**	**2019-I: 5**
Plongée dans l'univers de l'e-sport	★★★	**I4**	**2019-II: 4**
Kunst en cultuur			
Porter le pantalon à Paris	★	**G2**	**2017-I: 2**
Qui a conçu le château de Chambord?	★	**G3**	**2018-I: 1**
L'opéra-le-bol	★	**G4**	**2018-I: 9**
Pourquoi Napoléon portait-il la main dans sa veste?	★	**H1**	**2019-I: 1**
Maître des murs	★★	**E5**	**2017-II: 5**
Zep, professionnel de la BD	★★	**F8**	**2018-II: 8**
Marianne, symbole de la France	★★	**G7**	**2018-I: 2**
Poisson d'avril	★★	**G10**	**2018-I: 8**
Paris, Ville Lumière	★★	**H8**	**2019-I: 8**
'Le spectacle historique a tout bon!'	★★	**H12**	**2019-I: 12**
Les chaises en rotin des bistrots parisiens	★★	**I3**	**2019-II: 3**
On n'en croit pas ses yeux!	★★★	**F3**	**2018-II: 3**
Beaubourg	★★★	**F7**	**2018-II: 7**
Un facteur pas comme les autres	★★★	**H4**	**2019-I: 4**
Marie-Antoinette	★★★	**I9**	**2019-II: 9**
Mens en maatschappij			
Un orchestre pas comme les autres	★	**E1**	**2017-II: 1**
Mythique petit-beurre	★	**E2**	**2017-II: 2**
Minces, jeunes, heureuses, comment font-elles?	★	**F11**	**2018-II: 11**
Le supermarché reste ouvert sans salarié	★	**F12**	**2018-II: 12**
Peut-on donner n'importe quel prénom à un enfant?	★	**G5**	**2018-I: 14**
La Vache qui rit… toujours	★★	**E6**	**2017-II: 6**
Les ateliers fleurissent un peu partout	★★	**G12**	**2018-I: 12**
'Une véritable ode à l'amour'	★★	**H2**	**2019-I: 2**
Johnny, Mohamed et Tarzan	★★	**H3**	**2019-I: 3**
Et le chat? Il vit comme un roi!	★★	**I2**	**2019-II: 2**
Mélusine: 'Je veux avancer vers l'inconnu'	★★★	**F4**	**2018-II: 4**
Faut-il supprimer les zoos?	★★★	**G16**	**2018-I: 10**
'Etre parfait, ce serait … parfait?'	★★★	**H7**	**2019-I: 7**

REGISTER OP THEMA

thema & titel	moeilijkheids-graad	onderdeel	examentekst
Natuur, milieu en gezondheid			
Le combat de Candice	★	**I8**	**2019-II: 8**
Zéro déchet?!	★	**I13**	**2019-II: 13**
L'or blanc de Guérande	★★	**G9**	**2018-I: 4**
'Qu'est-ce que le docteur t'a prescrit?'	★★	**I7**	**2019-II: 7**
Wim Hof, un homme exceptionnel	★★	**I11**	**2019-II: 11**
Des alternatives aux fast-foods?	★★	**I12**	**2019-II: 12**
Véhicules anciens à Paris!?	★★★	**G13**	**2018-I: 5**
Vincent Munier, photographe de nature	★★★	**G14**	**2018-I: 6**
'Il y a de moins en moins de banquise'	★★★	**H6**	**2019-I: 6**
Onderwijs, wetenschap en techniek			
Le Rubik's cube	★	**E3**	**2017-II: 12**
Pèse ton bac d'abord!	★	**E4**	**2017-II: 13**
Faut-il interdire les téléphones portables à l'école?	★	**F1**	**2018-II: 1**
Sport ou musique, faut-il choisir?	★	**G6**	**2018-I: 15**
...	★	**H9**	**2019-I: 9**
Paradis artificiel de la fleur	★★	**H10**	**2019-I: 10**
La voiture entre dans une nouvelle ère	★★	**I5**	**2019-II: 5**
Cloner une grotte	★★★	**E11**	**2017-II: 7**
Horlogerie Bodet	★★★	**I10**	**2019-II: 10**
Politiek en economie			
Des murs toujours plus nombreux	★	**H13**	**2019-I: 13**
Sport, recreatie en toerisme			
Le fameux bonhomme Michelin	★	**F2**	**2018-II: 2**
Une nuit chez l'ours	★	**F13**	**2018-II: 13**
Jusqu'où iront les touristes?	★	**H11**	**2019-I: 11**
Paris navigating gym	★	**I1**	**2019-II: 1**
Le tourisme de masse	★★	**E7**	**2017-II: 8**
Moules-frites	★★	**F6**	**2018-II: 6**
Wwoofing, une façon différente de voyager	★★	**F9**	**2018-II: 9**
L'étoile Michelin	★★	**G8**	**2018-I: 3**
Le Mont Saint-Michel	★★	**G11**	**2018-I: 11**
Le Tour de France, une histoire d'amour et d'aventure	★★★	**E9**	**2017-II: 3**
Route des vacances	★★★	**G15**	**2018-I: 7**
Un projet unique dans les Alpes	★★★	**I6**	**2019-II: 6**

Cijferbepaling

Hieronder vind je de cijferbepaling van drie examens die integraal in deze bundel zijn opgenomen: 2018-II, 2019-I en 2019-II.

2018-II

aantal behaalde punten	cijfer
0	**1,0**
1	**1,1**
2	**1,2**
3	**1,3**
4	**1,4**
5	**1,5**
6	**1,6**
7	**1,8**
8	**1,9**
9	**2,1**
10	**2,3**
11	**2,5**
12	**2,7**
13	**2,8**
14	**3,0**
15	**3,2**
16	**3,4**
17	**3,6**
18	**3,7**
19	**3,9**
20	**4,1**
21	**4,3**
22	**4,5**
23	**4,6**
24	**4,8**
25	**5,0**
26	**5,2**
27	**5,4**
28	**5,5**
29	**5,7**
30	**5,9**
31	**6,1**
32	**6,3**
33	**6,4**
34	**6,6**
35	**6,8**
36	**7,0**
37	**7,2**
38	**7,3**
39	**7,5**
40	**7,7**
41	**7,9**
42	**8,1**
43	**8,2**
44	**8,4**
45	**8,6**
46	**8,8**
47	**9,0**
48	**9,3**
49	**9,6**
50	**10,0**

2019-I

aantal behaalde punten	cijfer
0	**1,0**
1	**1,4**
2	**1,6**
3	**1,7**
4	**1,9**
5	**2,1**
6	**2,3**
7	**2,5**
8	**2,6**
9	**2,8**
10	**3,0**
11	**3,2**
12	**3,4**
13	**3,5**
14	**3,7**
15	**3,9**
16	**4,1**
17	**4,3**
18	**4,4**
19	**4,6**
20	**4,8**
21	**5,0**
22	**5,2**
23	**5,3**
24	**5,5**
25	**5,7**
26	**5,9**
27	**6,1**
28	**6,2**
29	**6,4**
30	**6,6**
31	**6,8**
32	**7,0**
33	**7,1**
34	**7,3**
35	**7,5**
36	**7,7**
37	**7,9**
38	**8,0**
39	**8,2**
40	**8,4**
41	**8,6**
42	**8,8**
43	**9,1**
44	**9,3**
45	**9,5**
46	**9,7**
47	**9,8**
48	**9,9**
49	**10,0**

2019-II

aantal behaalde punten	cijfer
0	**1,0**
1	**1,4**
2	**1,6**
3	**1,7**
4	**1,9**
5	**2,1**
6	**2,3**
7	**2,5**
8	**2,6**
9	**2,8**
10	**3,0**
11	**3,2**
12	**3,4**
13	**3,5**
14	**3,7**
15	**3,9**
16	**4,1**
17	**4,3**
18	**4,4**
19	**4,6**
20	**4,8**
21	**5,0**
22	**5,2**
23	**5,3**
24	**5,5**
25	**5,7**
26	**5,9**
27	**6,1**
28	**6,2**
29	**6,4**
30	**6,6**
31	**6,8**
32	**7,0**
33	**7,1**
34	**7,3**
35	**7,5**
36	**7,7**
37	**7,9**
38	**8,0**
39	**8,2**
40	**8,4**
41	**8,6**
42	**8,8**
43	**8,9**
44	**9,1**
45	**9,3**
46	**9,5**
47	**9,7**
48	**9,8**
49	**9,9**
50	**10,0**

Colofon

Auteur
Arja van Dam
Maran Lubsen

Vormgeving binnenwerk
Maura van Wermeskerken, Apeldoorn

Opmaak
Crius Group, Hulshout

Redactie
Marinell Bruys, Hoogerheide

Over ThiemeMeulenhoff
ThiemeMeulenhoff ontwikkelt zich van educatieve uitgeverij tot een learning design company.
We brengen content, leerontwerp en technologie samen. Met onze groeiende expertise, ervaring en leeroplossingen zijn we een partner voor scholen bij het vernieuwen en verbeteren van onderwijs.
Zo kunnen we samen beter recht doen aan de verschillen tussen lerenden en scholen en ervoor zorgen dat leren steeds persoonlijker, effectiever en efficiënter wordt.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 49139 5
Eerste druk, eerste oplage, 2021

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort, 2021

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO_2-neutraal geproduceerd.
Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.
Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

examenbundel

havo **Nederlands**
havo **Engels**
havo **Duits**
havo **Frans**
havo **Economie**
havo **Bedrijfseconomie**
havo **Maatschappijwetenschappen**
havo **Geschiedenis**
havo **Aardrijkskunde**
havo **Wiskunde A**
havo **Wiskunde B**
havo **Scheikunde**
havo **Biologie**
havo **Natuurkunde**

samengevat

havo **Economie**
havo **Bedrijfseconomie**
havo **Maatschappijwetenschappen**
havo **Geschiedenis**
havo **Aardrijkskunde**
havo **Wiskunde A**
havo **Wiskunde B**
havo **Scheikunde**
havo **Biologie**
havo **Natuurkunde**
havo/vwo **Nederlands 3F/4F**
havo/vwo **Rekenen 3F**

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

examenidioom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidioom#

havo **Engels**
havo **Duits**
havo **Frans**

zeker slagen!

voor vmbo, havo én vwo

9 789006 491395